

NIKOLAS SPARKS

Spasavanje

NARODNA KNJIGA

Spasavanje

Nikolas Sparks

Naslov originala: Nicholas Sparks - The Rescue

Scan i obrada: GlitterBaby

www.balkandownload.org

Prolog

Kasnije će je nazvati jednom od najsilovitijih oluja u istoriji Severne Karoline. Zato što se desila 1999. godine, neki od najsujevernijih građana smatrali su je predznakom, prvim korakom ka propasti sveta. Drugi su naprosto vrteli glavom i govorili da su znali da će se tako nešto desiti pre ili kasnije. Sve u svemu, devet dokumentovanih tornada će se te noći spustiti na istočni deo države, i na svom putu uništiti skoro trideset kuća. Telefonske linije su ležale pokošene nasred puteva, trafo-stanice su gorele bez ikoga ko bi mogao da im zaustavi požar. U divljem naletu majke prirode hiljade drveća je oboreno, provale poplava izlile su se preko obala tri glavne reke i zauvek izmenile ljudske živote.

Počela je u tren oka. Jednog trenutka bilo je oblačno i mračno, ali to nije bilo ništa neobično; u a sledećem su iz ranog letnjeg neba eksplodirali grmljavina, olujni vetrovi i zaslepljujuća kiša. Vetar je duvao sa severozapada i prelazio državu brzinom od 65 kilometara na čas. Istovremeno su radio-stanice zapucketale s upozorenjima na opasnost, ukazujući na silinu oluje. Ljudi koji su imali skrovište sakrili su se unutra, ali ljudi koji su se našli na autoputu, poput Deniz Holton, nisu imali kuda da odu. Sada kad se našla usred gužve, malo je toga mogla da uradi. Kiša je padala toliko jako da je saobraćaj usporen na 8 kilometara na sat, dok je Deniz stezala volan da su joj zglobovi pobeleli, a lice postalo maska usredsređenosti. Na trenutke je bilo nemoguće videti put kroz vetrobransko staklo, ali je zaustavljanje značilo sigurnu katastrofu zbog ljudi koji su vozili autoputem iza nje. Ne bi mogli da vide njena kola na vreme da se zaustave. Skidajući pojas preko glave, nagnula se preko volana, tražeći istačkane linije na putu, hvatajući tek poneki blesak. Bilo je dugih deonica puta tokom kojih se osećala kao da vozi samo po instinktu, jer se praktično ništa nije videlo. Kiša je lila preko njenog vetrobranskog stakla kao okeanski talas skrivajući gotovo sve. Njena svetla su se činila apsolutno nekorisnim i želela je da se zaustavi, ali gde? Gde bi bilo bezbedno? Iza ivice autoputa? Ljudi su krivudali svuda po putu, zaslepljeni koliko i ona. Trenutno je donela odluku - kretanje se činilo nekako bezbednijim. Pogled joj je leteo sa puta do stop svetala kola ispred nje pa do retrovizora; nadala se i molila da i svako drugi radi to isto. Tražiti nešto što bi ih činilo bezbednim. Bilo šta.

Tada, isto tako naglo kao što je i počela, oluja je oslabila i ponovo je moglo da se vidi. Pretpostavila je da su izašli iz srca oluje; izgleda da su svi na putu pretpostavili isto. Uprkos klizavom putu, kola su počela da ubrzavaju, žureći da ostanu ispred srca oluje. Deniz je takođe ubrzala, ostajući uz njih. Deset minuta kasnije, dok su kišne kapi još uvek bile vidne ali su sve više slabile, bacila je pogled na merač benzina i osetila kako joj se u stomaku vezuje čvor. Znala je da će uskoro morati da stane. Nije imala dovoljno benzina da stigne kući.

Minuti su prolazili.

Protok saobraćaja ju je držao budnom. Zahvaljujući mladom mesecu sa neba je dopiralo malo svetlosti. Ponovo je bacila pogled na kontrolnu tablu. Iгла na meraču bila je duboko u crvenoj zoni. Uprkos strahovanjima da ne ostane nadomak oluje, usporila je auto, u nadi da će sačuvati ono što je ostalo, u nadi da će to biti dovoljno. U nadi da će ostatati ispred oluje.

Ljudi su počeli da jure pored nje, prskanje po vetrobranskom staklu uzrokovalo je kaos s njenim brisačima. Nastavila je dalje.

Prošlo je još deset minuta kad je uzdahnula s olakšanjem. Prema znaku, goriva ima na dva kilometra odatle. Uključila je žmigavac, prestrojila se, vozila desnom trakom, i izašla. Zaustavila se kod prve slobodne pumpe.

Pobegla je ali je znala da je oluja na putu. Stići će u ovu oblast u sledećih petnaest minuta, ako ne i ranije. Imala je vremena, ali ne mnogo.

Deniz je napunila rezervoar najbrže što je mogla a onda pomogla Kajlu da siđe sa svog sedišta. Držao ju je za ruku dok su išli unutra da plate; insistirala je na tome zbog velikog broja vozila na benzinskoj stanici. Kajl je bio niži od kvake na vratima, i dok je ulazila primetila je kolika je gužva. Izgledalo je kao da su svi koji su bili na putu došli na istu ideju - *uzmi benzin dok još možeš*. Deniz je zgrabila konzervu dijetalne koka-kole, treću tog dana, a onda pretražila frižidere uza zadnji zid. Pored ugla je našla mleko s ukusom jagode za Kajla. Bilo je već kasno, a Kajl voli mleko pred spavanje. Nadala se, ako bude ostala ispred oluje, da će Kajl spavati veći deo puta nazad.

Kad se vratila da plati bila je peta u redu. Ljudi ispred nje izgledali su nestrpljivo i umorno, kao da nisu mogli da shvate kako može da bude tolika gužva u ovo doba. Nekako se činilo kao da su zaboravili na oluju. Ali iz pogleda njihovih očiju znala je da nisu. Svi u prodavnici su bili kao na iglama. *Požurite*, govorili su njihovi izrazi lica, *moramo da pobeegnemo odavde*.

Deniz je uzdahnula. Osećala je napetost u vratu, prodrmla je ramena. Nije mnogo pomoglo. Zatvorila je oči, protrljala ih i otvorila ponovo. Među policama iza nje, čula je majku kako se raspravlja sa sinčićem. Deniz se osvrnula preko ramena. Dečak je izgledao istih godina kao Kajl, četiri i po ili tako nešto. Njegova majka se činila isto tako isfrustriranom kao i Deniz. Držala ga je čvrsto za ruku. Dečak je lupio nogom.

„Ali hoću kolač“, cvileo je.

Njegova majka nije odstupala. „Rekla sam ne. Dovoljno si smeća pojeo danas.“

„Ali ti ćeš uzeti za sebe.“

Trenutak kasnije, Deniz se okrenula. Red se nije ni maknuo. Zašto toliko dugo traje? Zagledala se u one ispred nje, pokušavajući da shvati. Žena na kasi je izgledala zbunjena gužvom a svi ispred nje su izgleda želeli da plate karticom. Razvukao se još jedan minut, smanjivši red za jednog. Do tada se majka sa detetom našla u redu direktno iza Deniz, nastavljajući svoju raspravu.

Deniz je spustila ruku na Kajlovo rame. Pijuckao je svoje mleko iz slamčice i stajao mirno. Nije mogla da ne čuje razgovor iza sebe.

„Ma hajde, mama.“

„Ako nastaviš, dobićeš po guzici. Nemamo vremena za ovo.“

„Ali gladan sam.“

„Onda je trebalo da pojedeš hotdog.“

„Ali nije mi se jeo hotdog.“

I tako se nastavilo. Posle još tri mušterije, Deniz je konačno stigla do kase, otvorila novčanik i platila gotovinom. Imala je jednu kreditnu karticu za hitne slučajeve, ali ju je baš retko upotrebljavala. Za službenicu je vraćanje kusura bilo još teži zadatak od naplate preko kartice. Neprestano je gledala ka digitalnim brojevima na kasi, pokušavajući da ih shvati. Rasprava između majke i sina nastavila se nesmanjenom žestinom. Posle nekog vremena, Deniz je konačno dobila svoj kusur i sklonila svoj novčanik, a onda je krenula ka vratima. Znajući koliko je svima teško večeras, nasmešila se majci iza nje, kao da kaže, *Deca su ponekad teška, zar ne?*

Kao odgovor, žena je zakolotala očima. „Imate sreće“, rekla je.

Deniz je pogledala radoznalo. „Molim?“

„Rekoh, imate sreće.“ Glavom je pokazala prema sinu. „Ovaj ovde nikad ne zatvara usta.“

Deniz je bacila pogled ka vratima, klimnula glavom stisnutih usana, a onda se okrenula i izašla iz prodavnice. Uprkos stresu zbog oluje, uprkos celodnevnoj vožnji i svom vremenu u centru za evaluaciju, mogla je da misli samo o Kajlu. Na putu prema kolima, Deniz je odjednom osetila poriv da zaplače.

„Ne“, šapnula je sebi, „ti si imala sreće.“

Jedan

Zašto se to dogodilo? Zašto je od sve dece to morao da bude Kajl?

Kad su se ponovo našli u kolima, posle dolivanja benzina, Deniz se opet vratila na autoput, ostajući ispred oluje. Sledećih dvadeset minuta kiša je uporno padala, ali ne zlokobno, a ona je gledala brisače kako potiskuju vodu napred-nazad, na njenom putu nazad do Identona u Severnoj Karolini. Njena dijetalna koka-kola stajala je između ručne kočnice i vozačevog sedišta, mada je znala da nije zdravo za nju, ispila je do kraja i odmah poželela da je kupila još jednu. Ekstra koefin će je, nadala se, držati na oprezu i usredsređenom na vožnju, umesto na Kajla. Ali Kajl je uvek bio tu.

Kajl. Šta bi mogla da kaže? Nekad je bio deo nje, čula je njegove otkucaje srca kad je imao dvanaest nedelja, osećala je njegove pokrete u sebi poslednjih pet meseci trudnoće. Posle njegovog rođenja, još u sali za porođaje, bacila je jedan pogled na njega i nije mogla da veruje da postoji išta lepše na kugli zemaljskoj. Osećanje se nije promenilo, iako ona sama nikako nije bila savršena majka. Ovih dana se prosto trudila najbolje što je umela, prihvatajući loše zajedno sa dobrim, nalazeći male radosti u sitnim stvarima. S Kajlom, njih je ponekad bilo teško naći.

Dala je sve od sebe da bude strpljiva s njim tokom protekle četiri godine, ali to nije uvek bilo lako. Jednom, kad je tek prohodao, za trenutak mu je stavila ruku na usta da ga učutka, ali je on vrištao više od pet sati pošto je ostao budan celu noć, i umorni roditelji širom sveta bi to mogli da smatraju oprostivim prekršajem. Posle toga, ipak se trudila da zauzda svoje emocije. Kad bi osetila da joj nivo frustracije skače, polako je brojala do deset pre nego bilo šta uradi, ali je to bilo blagoslov i prokletstvo. Blagoslov jer je znala da je strpljenje neophodno da bi mu pomogla; prokletstvo jer je teralo da dovodi u pitanje njenu sposobnost za ulogu roditelja.

Kajl je rođen na četvorogodišnjicu smrti njene majke koja je umrla od moždanog aneurizma, i mada nije podložna verovanju u predznake, Deniz se teško mirila da u tome vidi slučajnost. Kajl je bio dar od Boga, to je sigurno. Znala je da joj je Kajl poslat da joj zameni porodicu. Osim njega, bila je sama na svetu. Otac joj je umro kad joj je bilo četiri godine, nije imala braću ni sestre, deka i baka s obe strane su joj preminuli. Kajl je trenutno postao jedini primalac svekolike ljubavi koju je imala da ponudi. Ali sudbina je čudna, sudbina je nepredvidljiva. Iako je Kajla obasipala pažnjom, nekako to nije bilo dovoljno. Sada je vodila život koji nije očekivala, život u kome je Kajlov napredak pažljivo beležen u dnevnik. Sada je vodila život u potpunosti posvećen sinu. Kajl se naravno nije žalio na stvari koje su radili svakodnevno. Kajl se, za razliku od druge dece, nikada ne žalio ni na šta. Pogledala je u retrovizor.

„O čemu razmišljaš, zlato?“

Kajl je posmatrao kako kiša udara o prozore, glave okrenute na stranu. Čebe mu je bilo u krilu. Nije rekao ni reč od kako su ušli u kola i okrenuo se na zvuk njenog glasa.

Čekala je odgovor. Ali ga nije bilo.

Deniz Holton je živela u kući koja je nekad pripadala njenoj baki i dedi. Posle njihove smrti postala je majčina, a onda je na kraju prešla u njeno vlasništvo. Nije to bilo bogzna šta - mala oronula zgrada na tri ara placa, sagrađena dvadesetih godina 20. veka. Dve spavaće sobe kao i dnevna nisu bile u lošem stanju, ali je kuhinja plakala za modernim kućnim aparatima, a kupatilo nije imalo tuš. I prednji i zadnji trem su propadali, a bez ventilatora ponekad se osećala kao da će se ispeći na smrt, ali kako je tamo mogla da živi a da ne plaća stanarinu, to je bilo upravo ono što joj treba. To je bio njen dom poslednja tri meseca.

Da ostane u Atlanti, u mestu gde je odrasla, za nju bi bilo nemoguće. Čim se Kajl rodio, iskoristila je novac koji joj je majka ostavila da bi ostala u kući sa njim. Tada je to smatrala privremenim odsustvom. Kad on malo odraste, planirala je da se vrati podučavanju. Znala je da će se novac na kraju potrošiti a morala je da zarađuje za život. Pored toga, volela je predavanja. Posle nekoliko nedelja odsustva nedostajali su joj đaci i kolege profesori. Sada, godinama kasnije, još uvek je bila u kući s Kajlom a svet predavanja u školi ostao je samo maglovita i daleka uspomena, nešto što je više sličilo snu nego stvarnosti. Nije mogla da se seti ni jedne jedine pripreme za čas niti imena đaka kojima je predavala. Da je pamćenje nije dobro služilo, mogla je da se zakune da nikad to nije ni radila.

Mladost nudi obećanje sreće, ali život nudi stvarnost bola. Njen otac, njena majka, njeni baka i deda - svi su umrli pre njenog dvadeset i prvog rođendana. Do tog trenutka u svom životu bila je u pet različitih pogrebnih ustanova ali zakonski još uvek nije mogla da uđe u bar i spere tugu. Propatila je više nego što je pošten deo izazova, ali Bog, činilo se, nije mogao na tome da se zaustavi. Poput borbe za karijeru, njena borba se nastavila. „Stil života srednje klase?“ *Više ne.* „Prijatelji s kojima ste odrasli?“ *Morate ih ostaviti iza sebe.* „Posao u kome biste uživali?“ *Tražite previše.* A Kajl, dragi, divni dečak zbog koga je sve to uradila - na mnogo načina još uvek je za nju bio misterija.

Umesto da podučava, radila je večernju smenu u restoranu zvanom „Osmice“, prometnom lokalu u predgrađu Identona. Vlasnik lokala, Rej Toler, crnac od šezdeset i nešto godina drži taj lokal već trideset godina. On i njegova žena su podigli šestoro dece i sva su otišla na koledž. Kopije njihovih diploma visile su na zadnjem zidu i svako ko je tamo ručavao to je znao. Rej se pobrine za to. Takođe je voleo da priča i o Deniz. Ona je bila jedina, voleo je da kaže, koja mu je donela kraću biografiju kad je došla na razgovor za posao.

Rej je čovek koji razume siromaštvo, koji razume dobrotu i koliko je teško samohranim majkama. „U zadnjem delu zgrade, ima jedna mala soba“, rekao je kad ju je primio na posao. „Možeš da dovodiš sina sa sobom, samo ako ne bude smetao.“ Kad joj je pokazao mesto oči su joj se ispunile suzama. Tu su bila dva poljska kreveta, lampa, i mesto gde će Kajl biti siguran. Sledeće večeri čim je počela svoju smenu, Kajl je otišao u taj sobičak da spava; nekoliko sati kasnije prenela ga je u kola i odvezla kući. Od tog dana, rutina se nije menjala.

Radila je četiri noći u nedelji, u petosatnoj smeni, zarađujući jedva dovoljno da preživi. Pre dve godine prodala je svoju koridu za stari ali pouzdani datsuri, stavljaajući razliku u džep. Taj novac je brzo potrošen kao i sve drugo što joj je ostalo od majke. Postala je majstor za budžet i sastavljanje kraja s krajem. Sebi nije kupila novu odeću od pretprošlog Božića; iako joj je nameštaj bio pristojan, ipak je bio ostatak iz nekog drugog života. Nije se pretplaćivala na časopise, nije imala kablovsku, njen stereo-uređaj je bila stara bučna kutija sa koledža. Poslednji film koji je pogledala u bioskopu bio je *Šindlerova lista*. Retko je pozivala svoje prijatelje međugradskim pozivima. U banci je imala 2,38 dolara. Automobil

joj je bio star devetnaest godina, s pređenom kilometražom motora kao da je nekoliko puta obišao svet.

Nijedna od tih stvari nije bila bitna. Bitan je samo Kajl. Ali nijednom joj nije rekao da je voli.

One večeri kad nije radila u restoranu, Deniz bi vreme obično provodila sedeći u stolici za ljuljanje na zadnjem tremu, s knjigom u krilu. Uživala je da čita napolju, gde je čas glasnije čas tiše cvrkutanje zrikavaca delovalo nekako umirujuće u svojoj monotoniji. Njena kuća bila je okružena stablima hrasta, čempresa i američkog oraha, svi presvučeni gustom španskom mahovinom. Ponekad, kad mesečina proviri kroz njih, senke koje liče na egzotične životinje razliju se preko pošljunčane staze.

U Atlanti je čitala iz zadovoljstva. Njen ukus išao je od Stajnbeka i Hemingveja do Grišama i Kinga. Iako su te vrste knjiga bile dostupne u lokalnoj biblioteci više ih nikada ne pozajmljuje. Umesto toga, koristi kompjutere pored čitaonice, koji imaju besplatan pristup internetu. Pretražuje kliničke studije koje su sponzorisali vrhunski univerziteti, štampa dokumenta kad god naiđe na nešto relevantno. Dosijeji koje čuva porasli su deset centimetara u širinu.

Na podu pored njene stolice je i izbor psiholoških udžbenika. Skupi koliko jesu, napravili su ozbiljne rupe u njenom budžetu. Ipak, nada je bila uvek prisutna, i kad ih je poručila, čekala ih je s nestrpljenjem. Ovaj put, volela je da misli, naći će nešto što će joj pomoći.

Čim stignu, sedi satima i proučava informacije. Dok joj lampa baca jaku svetlost iza nje, pomno iščitava informacije, stvari koje je obično već pročitala. Ipak, ne žuri. Povremeno hvata beleške, ponekad samo presavije stranicu i markerom obeleži informaciju. Prođe sat, možda dva pre nego što konačno zaklopi knjigu, i završi za to večer. Ustaje i otresa ukočenost iz zglobova. Donosi knjige do svog malog stola u dnevnoj sobi, obilazi Kajla i vraća se nazad.

Pošljunčana staza vodi do staze među drvećem i konačno do slomljene ograde koja obeležava njeno imanje. Ona i Kajl lutaju tuda preko dana a noću tu šeta sama. Čudni zvuci dopiru sa svih strana: odozgo stiže kreštanje sove; tamo preko, šum ispod grmlja; sa strane, ptica na grani. Priobalni povetarac pomera lišće, zvuk koji podseća na okean, dok mesečina lebdi i nestaje. Ali staza ide pravo, dobro je poznaje. Posle ograde, šuma je sve gušća. Više zvukova, manje svetlosti, ali i dalje ide napred. Na kraju, tama postaje gotovo zagušljiva. Do tada već čuje vodu; reka Čovan je blizu. Još jedan niz drveća, brzo skretanje nadesno i naprasno kao da se svet otvorio pred njom. Reka je konačno vidljiva, široka i spora. Moćna, večna i crna kao vreme. Prekršta ruke i zuri u nju, upija je, dopuštajući da je spokojstvo, koje joj reka donosi, potpuno preplavi. Ostaje nekoliko minuta, retko duže od toga jer je Kajl još uvek u kući.

Onda uzdiše i okreće se od reke, zna da je vreme da krene.

Dva

U kolima, još uvek ispred oluje, Deniz se priseća susreta sa doktorom u njegovoj ordinaciji nešto ranije tog dana dok je čitao rezultate Kajlovih nalaza.

Dete je muškog roda, u vreme testiranja star je četiri godine i osam meseci... Kajl je normalno dete bez očiglednih fizičkih nedostataka na glavi ili u predelu lica... Nije zabeležena povreda glave... majka je trudnoću opisala kao normalnu...

Doktor je nastavio sledećih nekoliko minuta, naglašavajući specifične rezultate raznih testova, dok konačno nije doneo zaključak.

Iako koeficijent inteligencije ulazi u nivo prosečnog, dete teško zaostaje u *usvajanju* i *izražavanju* jezika... verovatno je u pitanju *poremećaj rada centra za sluh*, iako uzrok nije određen... sveukupna jezička sposobnost se ocenjuje na nivou *dvogodišnjeg deteta*... eventualne jezičke sposobnosti i sposobnosti učenja u ovom trenutku su nepoznate...

Jedva nivo dvogodišnjaka, nije mogla da ne pomisli.

Kad je doktor završio, odložio je izveštaj i saosećajno pogledao Deniz. „Drugim rečima“, rekao je, govoreći sporo kao da ona nije razumela ono što je upravo pročitao, „Kajl ima problem s jezikom. Iz nekog razloga - nismo sigurni zašto - Kajl nije u stanju da govori na nivou prikladnom za njegove godine, iako mu je koeficijent inteligencije prosečan. Niti je u stanju da shvati jezik na nivou drugih četvorogodišnjaka.“

„Znam.“

Samouverenost njenog odgovora dočekala ga je nespremnog. Deniz se činilo kao da je očekivao raspravu, izgovor ili predvidljivu seriju pitanja. Kad je shvatio da ona ništa više neće reći, pročistio je grlo.

„Ovde je beleška da ste ga već testirali na drugom mestu.“

Deniz je klimnula glavom. „Jesam.“

Prevrtao je papire. „Izveštaji nisu u njegovom dosjeu.“

„Nisam vam ih dala.“

Obrve su mu se neznatno izvile. „Zašto?“

Posegla je za torbom i stavila je u krilo razmišljajući. Konačno upita: „Mogu li da budem iskrena?“

Proučavao ju je trenutak pre nego što se zavalio nazad u stolicu. „Molim vas.“

Bacila je pogled na Kajla pre nego što se ponovo okrenula ka doktoru. „Kajlu su postavljali pogrešne dijagnoze iznova i iznova tokom protekle dve godine - sve od gluvoće do autizma i poremećaja sveopšteg razvoja do poremećaja sposobnosti učenja. S vremenom se ispostavljalo da nijedna od tih dijagnoza nije precizna. Da li znate koliko je za jednog roditelja teško da čuje sve te stvari o svom detetu, da veruje u njih nekoliko meseci, da nauči o njima i konačno ih prihvati, pre nego što mu kažu da su pogrešili?“

Doktor nije odgovorio. Deniz mu je srela pogled i zagledala se u njega pre nego što je nastavila.

„Znam da Kajl ima probleme s jezikom i, verujte mi, pročitala sam sve o problemima poremećaja usvajanja govora. Ruku na srce, verovatno sam o tome pročitala koliko i vi. Uprkos tome, želela sam da njegove jezičke sposobnosti testira nezavisni izvor kako bih tačno znala gde mu je potrebna pomoć. U stvarnom svetu, on mora da priča s još nekim osim sa mnom.“

„Dakle... ništa od ovoga nije novost za vas.“

Deniz je zavrtela glavom. „Ne, nije.“

„Da li ste ga ubacili u program?“

„Radim sa njim kod kuće.“

Zastao je. „Da li posećuje specijalistu za govor ili ponašanje, ikoga ko je već radio sa decom kao što je on?“

„Ne. Išao je tri puta nedeljno na terapiju više od godinu dana, ali mu to nije pomagalo. Nastavio je da zaostaje sve više, pa sam ga prošlog oktobra izvukla iz programa. Sada je samo sa mnom.“

„Shvatam.“ Po načinu na koji je to rekao bilo je očigledno da se ne slaže sa njenom odlukom.

Oči su joj zasuzile. „Morate da shvatite - iako ovo ocenjivanje pokazuje da je Kajl na nivou dvogodišnjeg deteta, to je napredak u odnosu na ono gde je bio. Pre rada sa mnom, nije pokazivao nikakav napredak.“

Tri sata kasnije, vozeći autoputem, Deniz je razmišljala o Bretu Kazgrouvu, Kajlovom ocu, Bio je tip muškarca koji privlači pažnju, vrsta koja je njoj uvek zapadala za oko: visok i mršav, tamnih očiju i kose boje ćilibara. Videla ga je na zabavi, okruženog ljudima, očigledno naviknutog da bude u centru pažnje. Tada je imala dvadeset i tri godine, bila je sama, i bila tek na drugoj godini. Pitala je svoju prijateljicu Suzan ko je on: rekla joj je da je Bret u gradu na nekoliko nedelja, radi za firmu koja se bavi investicionim bankarstvom čije je ime Deniz od tada zaboravila. Nije joj bilo bitno što nije iz istog grada. Bacila je pogled u njegovom pravcu, on je pogledao nju, i njihove oči su se neprestano sretale sledećih četrdeset minuta pre nego što je konačno prišao i rekao zdravo.

Ko može da objasni ono što se potom desilo? Hormoni? Usamljenost? Trenutno raspoloženje? U svakom slučaju, napustili su zabavu nešto posle jedanaest, popili piće u hotelskom baru, zabavljali jedno drugo vrcavim anegdotama, flertovali razmišljajući o tome šta će se sledeće desiti i završili u krevetu. Tada ga je videla prvi i poslednji put. Vratio se u Njujork, nazad u svoj život, nazad, još tada je sumnjala, devojci koju je zaboravio da spomene. A onda se ona vratila svom životu.

U to vreme, to joj nije puno značilo; mesec dana kasnije, dok je jednog utorka ujutru sedela na podu kupatila, rukom obgrlivši komodu, značilo je daleko više. Otišla je lekaru koji je potvrdio ono što je već znala.

Bila je trudna.

Pozvala je Breta telefonom, dobila telefonsku sekretaricu i ostavila mu poruku da je pozove; tri dana kasnije konačno se javio. Saslušao je, a onda uzdahnuo, kako se činilo, razdraženo. Ponudio je da plati abortus. Kao katolkinji, rekla je, to joj se neće desiti. Razljućen, pitao je zašto se to dogodilo. Mislim da već znaš odgovor na to pitanje, odgovorila mu je. Pitao je da li je sigurna da je beba njegova. Zatvorila je oči, smirivala sebe, ne dopuštajući sebi da se upeca. Da, njegova je. Ponovo joj je ponudio da plati abortus. Ponovo mu je rekla ne. Šta bi ona htela da on uradi?, pitao je. Rekla mu je da ne želi ništa, samo je mislila da bi on trebalo da zna. Boriće se ukoliko bude zahtevala alimentaciju za izdržavanje deteta, rekao je. Rekla mu je da to ne očekuje od njega, ali joj je

bilo potrebno da zna da li on želi da bude deo detetovog života. Osluškivala je zvuke njegovih uzdaha na drugoj strani linije. Ne, konačno je rekao. Veren je sa nekom drugom.

Nikada više nije razgovarala sa njim.

Istina je da joj je bilo lakše da brani Kajla pred doktorom nego pred samom sobom. Istina je da je zabrinutija nego što to pokazuje. Iako je napredovao, jezičke sposobnosti dvogodišnjeg deteta nije nešto čemu se čovek može radovati. Kajl će u oktobru napuniti pet.

Ipak, odbijala je da odustane od njega. Nikada neće odustati iako je rad sa njim najteža stvar koju je ikada radila. Ne samo da je radila uobičajene stvari - spremala mu obroke, vodila u parkove, igrala se sa njim u dnevnoj sobi, pokazivala mu nova mesta - već je sa njim radila i vežbe mehanike govora četiri sata dnevno, šest dana u nedelji. Njegov napredak, iako neosporan od kako je počela da radi sa njim, teško da je bio linearan. Nekim danima kaže sve ono što ga zamoli, nekim danima ne. Nekim danima lako shvata nove stvari, drugim se čini nazadnijim nego ikad. Većinu vremena može da odgovori na pitanja 'šta' i 'gde'; 'kako' i 'zašto' su mu još uvek nerazumljiva. Što se tiče razgovora, razumevanja između dva pojedinca, bio je još uvek naučna pretpostavka, daleko iznad njegovih sposobnosti.

Juče popodne proveli su vreme na obali reke Čovan. Uživao je u posmatranju čamaca dok su presećali reku na svom putu do zaliva Bečlor, jer mu je to pružalo promenu od uobičajene rutine. Obično kad rade, on sedi vezan za stolicu u dnevnoj sobi. Stolica mu je pomagala da se usredsredi.

Izabrala je divno mestašće. Stabla američkog oraha ocrtavala su obale, božićna paprat je bila češća od komaraca. Sedeli su sami na delu zemlje obraslom detelinom. Kajl je zurio u vodu. Deniz je pažljivo zapisivala u dnevnik njegov napredak i završila sa kratkim beleženjem najnovijih informacija. Ne podižući pogled, pitala je: „Da li vidiš čamce, zlato?“

Kajl nije odgovorio. Umesto toga, podigao je majušni avion u vazduh, zamišljajući da može da leti. Jedno mu je oko bilo zatvoreno a drugo fokusirano na igračku u ruci.

„Kajl, dušo, da li vidiš neke čamce?“

Ispuštao je male, šušteće zvuke iz grla, zvuke koji oponašaju uspinjanje aviona. Nije obraćao pažnju na nju.

Pogledala je vodu. Nije bilo čamaca na vidiku. Pružila se i dodirnula mu ruku, da se uveri da ima njegovu pažnju.

„Kajl? Reci, 'Ne vidim nikakve čamce.'“

„Avion.“ (*Aion*)

„Znam da je to avion. Reci, 'Ne vidim nikakve čamce.'“

Podigao je igračku malo više, još uvek je fokusirajući jednim okom. Posle jednog trenutka je ponovo progovorio.

„Mlazni avion.“ (*Mlazni aion*)

„Da, držiš avion.“

„Mlazni avion.“ (*Mlazni aion*)

Uzdahnula je. „Da, mlazni avion.“

„Aion.“

Pogledala ga je u lice, tako savršeno, tako lepo, tako normalno. Prstom je okrenula njegovu glavu k sebi.

„Iako smo napolju, ipak moramo da radimo, u redu?... Moraš da kažeš ono što ti kažem, ili ćemo se vratiti u dnevnu sobu, u tvoju stolicu. Ti to ne želiš, zar ne?“

Kajl nije voleo svoju stolicu. Jednom kad ga veže, nije mogao da pobegne, i nijedno dete - uključujući Kajla - to ne voli. Ipak, pomerao je svoju igračku avion napred-nazad s odmerenom koncentracijom, zadržavajući ga u liniji sa zamišljenim horizontom.

Deniz je pokušala još jednom.

„Reci, 'Ne vidim nijedan čamac.'“

Ništa.

Izvukla je mali komad čokolade iz džepa kaputa.

Kajl je video i pružio se da je dohvati. Ona ju je držala van njegovog domašaja.

„Kajl? Reci, 'Ne vidim nijedan čamac.'“

Kao da mu vadi zub, ali su reči konačno izašle.

Šapnuo je: „Ne vidim nijedan čamac.“ (*Ne vidi niejan amas.*)

Deniz se nagnula i poljubila ga, a onda mu pružila čokoladicu. „Bravo, dušo, tako je. Odlično rečeno Kako ti dobro govoriš!“

Kajl je uživao u pohvalama dok je jeo čokoladu, a onda se ponovo usredsredio na igračku.

Deniz je kratko zabeležila reči u dnevnik a onda nastavila sa lekcijom. Podigla je pogled ka nebu, razmišljajući o nečemu što toga dana nije rekao.

„Kajl, reci, 'Nebo je plavo.'“

Trenutak kasnije:

„Aion.“

Ponovo su u kolima, ali sada na dvadeset minuta od kuće. Čula je kako se Kajl pozadi meškolji u sedištu i pogledala je u retrovizor. Ubrzo su zvuci u automobilu utihnuli i bila je pažljiva da ne napravi buku dok se ne uveri da je opet zaspao.

Kajl.

Jučerašnji dan je bio uobičajen za njen život s njim. Korak napred, korak nazad, dva koraka u stranu, uvek borba. Bolji je nego što je bio ranije, ali je još uvek daleko zaostajao. Da li će ikada to nadoknaditi?

Napolju, tamni oblaci su se razvukli na nebu iznad njih, kiša je uporno padala. Na zadnjem sedištu Kajl je sanjao, kapci su mu treperili. Pitala se kakvi su mu snovi. Da li su lišeni zvuka, nemi film koji prolazi njegovom glavom, tek samo slike raketnih aviona i mlažnjaka što plamte nebom? Ili je sanjao koristeći ono malo reči koje zna? Nije znala. Ponekad, kad sedi pored njega dok on spava u svom krevetu, voli da zamišlja da u svojim snovima živi u svetu gde ga svi razumeju, gde je jezik stvaran - možda ne engleski, ali svakako nešto što za njega ima smisla. Nadala se da sanja kako se igra s drugom decom, decom koja ga prihvataju, sa decom koja ne beže jer on ne govori. Nadala se da je u svojim snovima srećan. Bog bi mogao da učini barem toliko, zar ne?

Sada, vozeći duž mirnog autoputa, bila je sama. Iako sa Kajlom na zadnjem sedištu, bila je sama. Nije birala takav život; jedino joj je taj život ponuđen. Moglo je da bude gore, naravno, i trudila se najbolje što je mogla da to stalno ima na umu. Ali većinu vremena, to nije bilo lako.

Da li bi Kajl imao ove probleme da je otac uz njega? U svom srcu nije bila baš sigurna, ali nije želela da veruje u to. Jednom je pitala jednog od Kajlovih doktora za to i on je rekao da ne zna. Iskren odgovor - onaj koji je očekivala - ali čitavu nedelju posle toga nije mogla da spava. Zato što doktor nije jednostavno odbacio tu ideju, pustila je korenje u njenom umu. Da li je ona na neki način odgovorna za Kajlove probleme? Ovaj način razmišljanja je odveo do drugih pitanja. Ako nije u pitanju nedostatak oca, da li je možda ona uradila nešto tokom trudnoće? Da li je jela pogrešnu hranu, da li se dovoljno odmarala? Da li je

mogla da uzima više vitamina? Ili manje? Da li mu je dovoljno čitala dok je bio beba? Da li ga je ignorisala kad mu je bila najpotrebnija? Bilo je bolno razmatrati moguće odgovore na ta pitanja, i samo čistom snagom volje uspevala je da ih izbacila iz glave. Ali ponekad, kasno noću, pitanja bi ponovo dopuzala. Kao što se štetočina širi šumom, bilo je nemoguće odbrani se od njih zauvek.

Da li je sve to na neki način njena greška?

U takvim trenucima, odšunjala bi se hodnikom do Kajlove sobe i posmatrala ga kako spava. Spavao je sa belim čebetom umotanim oko glave i malim igračkama u rukama. Netremice bi ga gledala i tugovala u srcu, ali bi osećala i radost. Jednom, dok su još živeli u Atlanti, neko ju je pitao da li bi rodila Kajla da je znala šta ih oboje čeka. „Naravno“, odgovorila je brzo, baš kao što je i trebalo. A duboko u sebi znala je da je to i mislila. Uprkos njegovim problemima, u Kajlu je videla blagoslov. Ako bi to posmatrala kroz liste za i protiv, lista za ne samo da je duža, već je i mnogo značajnija.

Ali zbog njegovih problema, ona ga nije samo volela, već je i osećala potrebu da ga štiti. Svakog dana su postojali trenuci kad bi poželela da ga odbrani, da se izvini umesto njega, da natera druge da shvate da, iako izgleda normalno, nešto je u njegovom mozgu pogrešno povezano. Ipak, veći deo vremena to nije radila, Odlučila je da pusti druge da sami donesu sud o njemu. Ako ga ne razumeju, ako mu ne daju šansu, onda je to njihov gubitak. Jer uprkos svim njegovim poteškoćama, Kajl je bio divno dete. Ne povređuje drugu decu, nikada ih ne ujeta, ne štipa niti vrišti na njih, nikada ne uzima njihove igračke, daje svoje iako to ne želi. Bio je milo dete, najslađe koje je ikada upoznala, a kad bi se nasmešio... Bože, bio je tako lep. Uzvratila bi mu osmeh, i on bi nastavio da se smeši, i, u deliću sekunde, mislila bi da je sve u redu. Rekla bi mu da ga voli i osmeh bi postao još širi, ali zato što nije mogao dobro da govori, ponekad je osećala da je ona jedina koja je primećivala koliko je on u stvari divan. Umesto toga, Kajl bi sedeo sam u kutiji s peskom i igrao se sa svojim kamionima dok ga druga deca ignorišu.

Stalno je brinula za njega, i mada druge majke brinu za svoju decu, znala je da nije isto. Ponekad bi poželela da poznaje još nekoga s detetom kao što je Kajl. Tada bi je barem neko razumeo. Tada bi barem ona imala s kim da priča, upoređuje beleške i da joj neko ponudi rame kad ima potrebu da se isplače. Da li se i druge majke bude svakog dana i pitaju da li će njihovo dete ikada imati prijatelja? Bilo kog? *Ikada?* Da li se druge majke pitaju da li će njihova deca ići u normalnu školu, baviti se sportom ili da li će ići na maturu? Da li druge majke posmatraju kako njihovu decu izbegavaju ne samo druga deca već i drugi roditelji? Da li se njihove brige nastavljaju svakog minuta i svakog dana, naizgled bez kraja na vidiku?

Misli su joj išle utabanom stazom dok je upravljala starim datsunom po sada već poznatom putu. Bila je na deset minuta od kuće. Iza sledeće krivine, preko mosta prema Identonu, onda levo na Put milosrđa. Još jedan kilometar i po posle toga i biće kod kuće. Kiša je nastavila da pada, a asfalt je bio crn i blistav. Farovi su svetleli u daljini, presijavali se na kiši, poput dijamanta što padaju s večernjeg neba. Vozila je kroz bezimenu močvaru, jednu od više desetina u niziji koju napaja voda s Albermarl Saunda. Tu živi mali broj ljudi, a oni koji žive retko se pojavljuju. Nije bilo drugih automobila na autoputu. Skrećući u krivinu sa nekih devedeset na sat, videla ga je da stoji na putu, na manje od četrdeset metara.

Jelena, punog rasta, okrenutog nadolazećim farovima, zaleđenog od neizvesnosti.

Išli su prebrzo da bi se zaustavili, ali je instinkt prevladao i Deniz je pritisla kočnicu. Čula je škripu guma, osetila kad su točkovi izgubili oslonac na površini klizavoj od kiše, osetila je silu koja je auto povukla napred. Ipak, jelen se nije ni pomerio. Deniz je mogla da

mu vidi oči, dva žuta klikera što sijaju u mraku. Udariće ga. Deniz je čula sebe kako vrišti kad je jako zaokrenula volan, prednje gume su proklizale, a onda su nekako uhvatile ritam. Kola su počela da se kreću dijagonalno preko puta, promašivši jelena za samo tridesetak centimetara. Suviše kasno da bi bilo važno, jelen se konačno prenuo iz transa i bezbedno odjurio bez osvrtnja.

Ali je zaokret bio previše za automobil. Osetila je da točkovi više ne dodiruju površinu asfalta, a onda dum kad su kola ponovo tresnula o zemlju. Stari amortizeri su snažno zastenjali prilikom doskoka, a branik je pukao. Čempresi su bili samo deset metara udaljeni od autoputa. Deniz je uspaničeno okrenula volan još jednom, ali su kola jurnula napred kao da ništa nije uradila. Oči su joj se širom otvorile i teško je udahнула. Izgledalo je kao da se sve dešava usporeno, a onda punom brzinom pa potom usporeno. Rezultat je, odjednom je shvatila, bio unapred određen, iako je shvatanje situacije potrajalo samo delić sekunde. Tog trenutka je udarila u drvo; čula je uvrtnje metala i lomljivu stakla dok je prednji deo kola eksplodirao ka njoj. Zato što joj je pojas bio u krilu umesto preko ramena, glava joj je poletela napred, tresnuvši o volan. Oštar, vreli bol u čelu...

Onda više nije bilo ničega.

Tri

„Hej, gospođo, da li ste dobro?“

Zajedno sa glasom stranca, vraćao se svet, polako, nejasno kao da pliva prema površini zamagljenog bazena. Deniz nije osećala bol, ali je na jeziku osetila slankasto-gorak ukus krvi. Još uvek nije shvatala šta se dogodilo, i ruka joj je odsutno krenula prema čelu dok se borila da otvori oči.

„Ne pomerajte se... Pozvaću hitnu pomoć...“

Jedva da je registrovala reči; one joj ništa nisu značile. Sve je bilo zamućeno, pomeralo se u i iz fokusa, uključujući i zvuke. Polako, instinktivno, okrenula je glavu i pogledala krajičkom oka priliku u senci.

Muškarac... tamna kosa... žuta kišna kabanica... okretao se od nje...

Prozor sa strane je bio smrskan, mogla je da oseti kišu kako ulazi u kola. Čudan šišteći zvuk dolazio je iz tame kako je para izlazila iz hladnjaka. Polako joj se vraćao vid, počev od prizora koji su joj bili najbliži. Krhotine stakla u njenom krilu, na njenim pantalonama... krv na volanu ispred nje...

Toliko krvi...

Ništa nije imalo smisla. Um joj se vrteo kroz nepoznate slike, jedna za drugom...

Zatvorila je oči i po prvi put osetila bol... otvorila ih je. Primoravala je sebe da se koncentriše. Volan... automobil... bila je u kolima... mrak napolju...

„O bože!“

Naglo joj se sve vratilo. Krivina... jelen... skretanje bez kontrole. Okrenula se u sedištu. Žmirkajući kroz krv u očima usredsredila se na zadnje sedišta - Kajla nije bilo u kolima. Njegovo sigurnosno sedišta bilo je otvoreno, kao i zadnja vrata s njegove strane.

Kajl?

Kroz prozor je dozivala priliku koja ju je probudila... ako je ta prilika postojala. Nije bila baš sigurna da li je on bio samo halucinacija.

Ali, on je bio tu, i okrenuo se, Deniz je trepnula... krenuo je ka njoj. Oteo joj se jecaj.

Kasnije će se prisećati da se nije odmah uplašila, ne onako kako je trebalo. Zнала je da je Kajl dobro; nije joj ulazilo u glavu da možda nije. Bio je vezan - sigurna je u to - i pozadi nije bilo nikakvih oštećenja. Zadnja vrata su već bila otvorena... čak i u stanju zaprepašćenja, osećala je sa sigurnošću da je osoba - ko god on bio - pomogao Kajlu da izađe iz kola. Sada je ta prilika bila kod prozora.

„Slušajte, ne pokušavajte da govorite. Prilično ste izubijani. Moje ime je Tejlor Makejden, iz vatrogasne jedinice. Imam radio u kolima. Pozvaću pomoć.“

Okrenula je glavu, fokusirajući se na njega zamagljenim očima. Jako se trudila da se koncentriše, da joj reči budu što jasnije.

„Moj sin je kod vas, zar ne?“

Zнала je koji će biti odgovor, koji odgovor treba da bude, ali čudno, nije dolazio. Umesto toga, činilo se da mu treba više vremena da prevede njene reči na način koji to treba Kajlu. Usta su mu se malo iskrivila, skoro tupo, a onda je zavrteo glavom.

„Ne... samo što sam stigao... Vaš sin?“

Tada - dok je gledala njegove oči i zamišljala najgore - tada je osetila kako je potresa prvi trzaj straha. Poput talasa, počeo je da se obrušava i osetila je kako tone iznutra, kao što joj se desilo kad je saznala za majčinu smrt.

Munja je ponovo blesnula, gotovo trenutno praćena grmljavinom. Kiša je lila s neba, a muškarac je obrisao čelo nadlakticom.

„Moj sin je bio pozadi Da li ste ga videli?“ Reči su se jasno čule, dovoljno snažne da prepadnu čoveka pored prozora, dovoljno da probude i njena poslednja umrtvljena čula.

„Ne znam...“ U naglom izlivu, nije shvatio šta je pokušavala da mu kaže.

Deniz se borila da izađe iz kola, ali ju je pojas preko krila čvrsto stezao. Brzo ga je otkopčala, ignorišući bol u zglobu i laktu. Muškarac se nevoljno odmakao korak unazad dok je Deniz pokušavala da otvori vrata, koristeći rame jer su se vrata blago iskrivila od udarca. Kolena su joj bila otečena od udarca u konzolu, i zamalo je izgubila ravnotežu dok se uspravljala.

„Mislim da ne biste trebali da se pomerate...“

Držeći se za kola kao potporu, ignorisala je muškarca dok se kretala oko automobila prema suprotnoj strani, gde su bila Kajlova vrata.

Ne, ne, ne, ne...

„Kajle!“

U neverici, sagla se unutra da ga potraži. Očima je pretražila pod, onda se vratila na sedišta, kao da će se možda nekom magijom ponovo stvoriti. Krv joj je jurnula u glavu i sa sobom donela prodoran bol na koji nije obraćala pažnju.

Gde si? Kajle...

„Gospodo...“ Muškarac iz vatrogasne službe pratio ju je oko automobila, naizgled nesiguran u to šta treba da uradi i šta se dešava ili zašto je ova žena oblivena krvlju odjednom toliko uznemirena.

Presekla ga je zgrabivši ga za ruku, očima direktno prodirući u njegove.

„Niste ga videli? Mali dečak... smeđe kose?“ Reči su bile obojene istinskom panikom. „Bio je u kolima sa mnom!“

„Ne, ja...“

„Morate mi pomoći da ga nađem! Ima samo četiri godine!“

Okrenula se oko sebe, od naglog pokreta gotovo da je izgubila ravnotežu. Uхватила se za kola. Uglovi vidika su izbledeli do crnila dok se borila protiv vrtoglavice. Vrisak je izleteo iz nje uprkos vrtoglavici u njenoj glavi.

„Kajl!“

Sada je to bio krik užasa.

Koncentriše se... zatvara jedno oko da joj pomogne da se usredsredi... da joj se ponovo razbistri. Oluja se sada u potpunosti razbesnela. Kroz kišu je bilo teško videti i drveće na manje od šest metara. U tom pravcu je vladala apsolutna tama... samo je staza ka autoputu bila čista.

O, Bože.

Autoput...

Mogla je da oseti kako joj noge klizaju po travi natopljenoj blatom, čula je sebe kako se bori za kratke, brze udisaje dok se teturala prema putu. Jednom je pala, stala ponovo na noge i nastavila dalje. Konačno shvatajući, muškarac je potrčao za njom, hvatajući je pre nego što je stigla do puta. Očima je pretraživao oblast oko sebe.

„Ne vidim ga...“

„Kajle!“ Vrištala je što je glasnije mogla, dok se istovremeno u sebi molila. Uprkos tome što je skoro utopljen olujom, zvuk je podstakao Tejlora na dalju akciju.

Krenuli su u suprotnim pravcima, oboje su vikali Kajlovo ime nezavisno jedan od drugog, i oboje su povremeno zastajali da oslušnu. Kiša je, međutim, bila zaglušujuća. Posle nekoliko minuta, Tejlor je otrčao nazad do svojih kola i uputio poziv vatrogasnoj stanici.

Dva glasa - Denizin i Tejlorov - bili su jedini ljudski glasovi u močvari. Kiša je onemogućavala da čuju jedan drugoga, a kamoli dete, ali su ipak nastavili. Denizin glas se oštro prekidao - očajnički vrisak majke. Tejlor je potrčao dugačkim koracima, vičući Kajlovo ime iznova i iznova, trčeći sto metara uz i niz put, čvrsto obuzet Denizinim strahom. Na kraju su stigla i dva vatrogasca, sa baterijskim lampama u rukama. Kad su ugledali Deniz, kose ulepljene grudvicama krvi, košulje umrljane crveno, stariji vatrogasac je ustuknuo korak pre nego što je neuspelo pokušao da je smiri.

„Morate mi pomoći da nađem moju bebu“, jecala je Deniz.

Tražili su još pomoći, još ljudi je stiglo za nekoliko minuta. Sada je šestoro ljudi bilo u potrazi.

Oluja je i dalje snažno besnela. Munje, grmljavine... vetrovi snažnih udara, dovoljno jaki da presaviju tragaoce.

Tejlor je bio taj koji se našao Kajlovo cebe, u močvari oko pedeset metara od mesta gde se slupala Deniz, zapelo u grmlju koji je prekrivalo celu oblast.

„Je li ovo njegovo?“, pitao je.

Deniz je počela da plače čim ga joj je predao.

Posle tridesetominutne potrage, od Kajla nije bilo ni traga.

Četiri

Njoj to nije imalo nikakvog smisla. Jednog trenutka je čvrsto spavao na zadnjem sedištu njenih kola a u sledećem je nestao Samo tako. Bez ikakvog upozorenja, samo odluka u deliću sekunde da okrene volan i ništa više nije isto. Da li se život svodi na to?

Sedeći pozadi u kolima hitne pomoći sa otvorenim vratima, dok su rotaciona plava svetla sa automobila teritorijalnog policajca osvetljavala autoput u pravilnim, kružnim zamasima, Deniz je čekala, a kroz glavu su joj jurile takve misli. Šest drugih automobila su se nasumično parkirali dok se grupa muškaraca u žutim kišnim kabanicama raspravljala o tome šta treba da se uradi. Iako je bilo očigledno da su i ranije radili zajedno, nije mogla da razazna ko je pretpostavljeni. Niti je znala šta pričaju; reći su im bile prigušene hukom oluje. Kiša je lila kao iz kabla, oponašajući zvuk teretnog voza.

Bilo joj je hladno i još joj se vrtelo u glavi, nije mogla jasno da vidi duže od nekoliko sekundi. Ravnoteža joj je bila poremećena - tri puta je padala dok je tražila Kajla - a odeća joj je bila natopljena i blatnjava, pripijala joj se uz kožu. Čim su stigla kola hitne pomoći naterali su je da stane. Umotali su je u ćebe i spustili šolju kafe pored nje. Nije mogla da je popije - gotovo ništa nije ni mogla da radi. Drhtala je jako, a vid joj je bio zamagljen. Smrznute noge i ruke činilo se da pripadaju nekom drugom. Tehničar u kolima hitne pomoći - iako nije lekar - sumnjao je na potres mozga i želeo je odmah da je odvede u bolnicu. Čvrsto je odbijala. Neće otići sve dok ne nađu Kajla. Može da sačeka još deset minuta, rekao je, a onda on nema izbora. Posekotina na glavi bila je duboka i još uvek je krvarila, i pored zavoja. Može da se onesvesti, upozorio ju je, ako budu još dugo čekali. Ja ne idem, ponovila je.

Stiglo je još ljudi. Kola hitne pomoći, policajac koji je nadgledao radio, još tri dobrovoljca iz vatrogasne stanice, vozač kamiona koji je video nezgodu i takođe stao - svi u razmaku od nekoliko minuta. Stajali su u nekakvom krugu, usred automobila i kamiona, s upaljenim farovima. Muškarac koji ju je pronašao - Tejlor? - bio joj je okrenut leđima. Pretpostavljala je da ih upućuje u ono što zna, što nije puno, osim lokacije ćebeta. Minut kasnije se okrenuo i pogledao je, turobnog lica. Policajac, zdepasti proćelavi muškarac, klimnuo je glavom u njenom pravcu. Pošto je dao znak svima da ostanu gde jesu, Tejlor i policajac su zajedno krenuli prema ambulantskim kolima. Uniforma - koja joj je uvek ulivala poverenje - sada ju je ostavljala ravnodušnom. Bili su samo ljudi, samo muškarci, ništa više. Ugušila je potrebu da povrati.

U krilu je držala Kajlov blatnjavi džemper i prstima prelazila preko njega, nervozno ga sklupčala i onda ispravljala. Iako su je kola hitne pomoći štitila od kiše, vetar je snažno duvao i ona je nastavila da drhti. Nije prestala da drhti od kad su joj stavili ćebe preko ramena. Ovde napolju je tako hladno...

A Kajl je napolju bez jakne...

O, Kajl.

Podigla je Kajlovo ćebe do obraza i zatvorila oči.

Gde si, dušo? Zašto si izašao iz kola? Zašto nisi ostao sa mamom?

Tejlor i policajac su se popeli u kola hitne pomoći i razmenili poglede pre nego što je Tejlor nežno položio ruku na Denizino rame.

„Znam da vam je teško, ali moramo da vam postavimo nekoliko pitanja pre nego što počnemo. Neće trajati dugo.“

Ugrizla se za usnu pre nego što je klimnula glavom, a onda duboko uzdahnula. Otvorila je oči.

Policajac je izbliza izgledao mlađe nego s udaljenosti, ali su mu oči bile prijatne. Čučnuo je ispred nje.

„Ja sam narednik Karl Hadl, pripadnik teritorijalne policije“, rekao je, glas mu se kotrljao u ritmu južnjačkih uspavanki. „Znam da ste zabrinuti; i mi smo. Većina nas smo i sami roditelji, sa svojim mališanima. Svi podjednako jako želimo da ga nađemo kao i vi, ali moramo da znamo neke opšte informacije - dovoljno da znamo koga tražimo.“ Deniz je jedva registrovala reči.

„Hoćete li moći da ga nađete u ovoj oluji... mislim, pre...?“

Denizine oči putovale su od jednog do drugog muškarca, imala je poteškoće da se usredsredi na bilo koga od njih. Kad narednik Hadl nije odmah odgovorio, Tejlor Makejden je klimnuo glavom, s jasnom odlučnošću.

„Naći ćemo ga - obećavam.“

Hadl je bacio nesiguran pogled ka Tejloru, pre nego što je konačno i on klimnuo glavom. Prebacio se na drugo koleno, očigledno u nezgodnom položaju.

Izdahnuvši oštro, Deniz se malo uspravila, dajući sve od sebe da ostane pribrana. Njeno lice, pošto ga je obrisao medicinski tehničar, bilo je boje čaršava. Zavoj oko njene glave imao je veliku crvenu mrlju baš iznad desnog oka. Obraz joj je bio natečen i izubijan.

Kad je bila spremna, prešli su osnovne podatke za izveštaj: imena, adresa, broj telefona, zaposlenje, prethodno mesto stanovanja, kad se preselila u Identon, razlog zbog kog je vozila, kako je stala da sipa benzin a ipak ostala ispred oluje, jelen na putu, kako je izgubila kontrolu na automobilom, sama nesreća. Narednik Hadl je zabeležio sve to na tabli s papirima. Kad je sve bilo na papiru, pogledao je gotovo s očekivanjem.

„Da li ste u srodstvu sa Dž. B. Andersonom?“

Džon Brajan Anderson je bio majčin deda - klimnula je glavom.

Narednik Hadl je pročistio grlo - kao i svi u Identonu i on je poznavao Andersonove. Još jednom je bacio pogled na papir.

„Tejlor kaže da Kajl ima četiri godine?“

Deniz je potvrdila. „U oktobru će napuniti pet.“

„Možete li da mi date opšti opis - nešto što bih mogao da pustim na radio?“

„Radio?“

Narednik Hadl je strpljivo odgovorio. „Da, pustićemo na policijsku mrežu za hitne slučajeve kako bi i druga odeljenja mogla da imaju informaciju. U slučaju da ga neko pronade, pokupi i pozove policiju. Ili ako, nekim slučajem, odluta do nečije kuće i oni pozovu policiju. Zbog tih stvari.“

Nije joj rekao da su i sve bolnice u toj oblasti rutinski obaveštene - za to još nije bilo potrebe.

Deniz se okrenula, pokušavajući da sredi misli.

„Uf...“ Trebalo joj je nekoliko sekundi da progovori. Ko može precizno da opiše svoje dete, u smislu opštih karakteristika? „Ne znam... oko metar visok i oko 18 kilograma težak. Smeđa kosa, zelene oči... jedan prosečan dečak u tim godinama. Ni previše krupan ni previše nizak.“

„Neki karakteristični beleg? Neki beleg od rođenja, nešto takvo?“

Ponovila je sebi pitanje, ali je sve izgledalo iščašeno, tako nestvarno, tako potpuno nepojmljivo. Zašto im je to potrebno? Mali dečak je nestao u močvari... koliko takvih može biti po noći kao što je ova?

Trebalo bi da ga traže ovog trenutka umesto što pričaju sa mnom.

Pitanje... kako je glasilo? Ah, da, karakterističan beleg... Usredsredila se najbolje što je mogla, u nadi da se ovo završi što pre.

„Ima dva mladeža na levom obrazu, jedan veći od drugog“, rekla je konačno. „Nikakve druge belege.“

Narednik Hadl je informacije zapisao ne podižući pogled sa table. „I može da izađe sa svog sedišta i otvori vrata?“

„Da. Radi to već nekoliko meseci.“

Policajac je klimnuo glavom. Njegova petogodišnja ćerka, Kembel, može da uradi to isto.

„Da li se sećate šta je imao na sebi?“

Zatvorila je oči, razmišljajući.

„Crvenu košulju, s velikim Miki Mausom napred. Miki namiguje i drži podignut palac jedne ruke. I farmerke, s lastišem na pojasu, bez kaiša.“

Dvojica muškaraca su razmenili poglede. *Tamne boje.*

„Dugih rukava?“

„Ne.“

„Cipele?“

„Mislim. Nisam mu ih skinula, pa pretpostavljam da su na njemu. Bele cipele, ne znam koje su marke. Nešto iz Valmarta.“

„A šta je sa jaknom?“

„Ne. Nismo je poneli. Danas je bilo toplo, barem kad smo krenuli.“

Dok se ispitivanje nastavljalo, munje su eksplodirale na noćnom nebu, tri uzastopna bleska. Kiša je, činilo se, pala još jače, ukoliko je to moguće.

Narednik Hadl je podigao glas nadjačavši dobovanje kiše.

„Da li još uvek imate nekog člana porodice u ovoj oblasti? Roditelje? Braću ili sestre?“

„Ne. Nemam braću ni sestre. Moji roditelji su preminuli.“

„Šta je sa vašim mužem?“

Deniz je zavrtela glavom. „Nikada se nisam udavala.“

„Da li je Kajl ikada ranije odlutati od vas?“

Deniz je protrljala čelo, pokušavajući da odagna vrtoglavicu.

„Dva puta. Jednom u supermarketu i jednom blizu kuće. Ali on se plaši grmljavine. Mislim da je to razlog što je izašao iz automobila. Svaki put kad seva on se uvuče kod mene u krevet.“

„Šta je sa močvarom? Da li se plaši da ide tamo po mraku? Ili mislite da će ostati blizu auta?“

Provalija se otvorila u njenom stomaku. Strah je učinio da joj se glava malo razbistri.

„Kajl se ne plaši da bude napolju, čak ni noću. Voli da luta šumom pored naše kuće. Ne znam da li zna dovoljno da bi se plašio.“

„Znači, mogao je...“

„Ne znam... možda“, odgovorila je očajno.

Narednik Hadl je zastao na trenutak, pokušavajući da je ne sili previše. Konačno reče: „Da li znate koliko je bilo sati kad ste videli jelena?“

Deniz je slegnula ramenima, osećala se bespomoćnom i slabom. „Opet, ne znam... možda devet i petnaest. Nisam gledala na sat.“

Instinktivno, obojica su pogledala svoje satove. Tejlor je auto našao u 21:31. Prijavio je za manje od pet minuta, Sada je bilo 22:22. Više od sata - ili barem toliko - prošlo je od nesreće. I narednik Hadl i Tejlor su znali da moraju što pre koordinisano da se bace na posao. Uprkos relativnoj toploti vazduha, nekoliko sati na ovakvoj kiši bez odgovarajuće odeće moglo bi da dovede do hipotermije.

Ono što nijedan od muškaraca nije spomenuo Deniz je opasnost od same močvare. To nije mesto ni za koga po ovakvoj oluji a kamoli za dete. Čovek bi mogao bukvalno da nestane zauvek.

Narednik Hadl je zatvorio svoj notes sa treskom. Sada je svaki trenutak dragocen.

„Ovo ćemo nastaviti kasnije, ako je to u redu, gospođice Holton. Trebaće nam više za izveštaj, ali započinjanje potrage je sada najvažnije.“

Deniz je klimnula glavom.

„Još nešto što bismo trebali da znamo? Nadimak, možda? Nešto na šta će se odazvati?“

„Ne, samo Kajl. Ali...“

Tada ju je pogodilo - ono očigledno. Najgora vrsta vesti, nešto što se policajac nije setio da je pita.

O, Bože...

Grlo joj se steglo bez upozorenja.

O, ne... o, ne...

Zašto to ranije nije spomenula? Zašto im to odmah nije rekla, kad je prvi put izašla iz automobila? Kad je Kajl možda bio bliže... kad su možda mogli da ga nađu pre nego što je odlutao predaleko? Možda je bio baš tu...

„Gospođice Holton?“

Sve se odjednom prelilo preko nje: šok, strah, ljutina, poricanje...

On ne može da im odgovori Spustila je glavu u ruke. On ne može da odgovori „Gospođice Holton?“ , čula je ponovo.

O Bože, zašto?

Posle, kako se činilo, neverovatno puno vremena, obrisala je suze, nesposobna da ih pogleda u oči. Trebalo je ranije da im kažem..

„Kajl vam neće odgovoriti ukoliko ga samo pozovete po imenu. Moraćete da ga nađete, moraćete zapravo da ga vidite.“

Obojica su piljila u nju ispitivački, ne razumevajući.

„Ali ako mu budemo rekli da ga tražimo, da se njegova mama brine?“

Zavrtela je glavom, talas mučnine je prošao kroz nju. „Neće se odazvati.“

Koliko je puta već rekla ove reči? Koliko puta je to bilo puko objašnjenje? Koliko puta to nije značilo ništa u poređenju sa nečim kao što je ovo?

Nijedan muškarac ništa nije rekao. Iskidano je uzdahnula i nastavila: „Kajl ne govori dobro, samo po neku reč tu i tamo. On... on iz nekog razloga ne razume jezik... zato smo danas bili na Univerzitetu Djuk.“

Okrenula se od jednog do drugog muškarca da se uveri da su razumeli. „Morate da ga nađete. Samo dozivanje vam ništa neće pomoći. Neće shvatiti šta govorite. Neće se odazvati... ne može. Morate da ga nađete...“

Zašto on? Od sve dece, zašto je to moralo da se desi Kajlu?

Nemoćna da kaže bilo šta više, Deniz je počela da jeca.

Na to je Tejlor položio ruku na njeno rame, kao što je to već jednom uradio.

„Naći ćemo ga, gospođice Holton“, rekao je s tihom uverljivošću. „Naći ćemo ga.“

Pet minuta kasnije, dok su Tejlor i ostali iscrtavali šemu potrage, još četiri muškarca su stigla da pomognu. To je bilo sve što je Identon mogao da pruži. Munje su izazvale dva velika požara, za poslednjih dvadeset minuta desile su se četiri saobraćajne nesreće - dvoje je ozbiljno povređeno - a potopljene električne instalacije su i dalje prisutna opasnost. Pozivi su preplavili policijsku i vatrogasnu stanicu žestokim tempom - svaki je zabeležen po prioritetu, i ukoliko nekome život nije u neposrednoj opasnosti, obaveštavali su ljude da se trenutno ništa ne može uraditi.

Izgubljeno dete imalo je prioritet nad gotovo svime.

Prvi korak bio je da se automobili i kamioni parkiraju što je moguće bliže močvari. Ostavili su ih na leri, s upaljenim dugim svetlima, na međusobnoj udaljenosti od po petnaest metara. Ne samo da će obezbediti dodatnu svetlost neophodnu za samu potragu, već će takode poslužiti kao svetionik u slučaju da neko od tragača izgubi orijentaciju.

Baterijske lampe i voki-tokiji su razdeljeni zajedno sa dodatnim baterijama. Jedanaestorica muškaraca (uključujući vozača kamiona, koji je želeo da pomogne) je uključena u potragu koja će početi od mesta na kome je Tejlor našao cebe. Odatle će se razići u tri pravca - na jug, istok i zapad. Istok i zapad su išli paralelno sa autoputem, jug je poslednji pravac za koji se pretpostavlja da je Kajl njime mogao da krene. Odlučeno je da jedan čovek ostane u blizini autoputa i kamiona, u manje verovatnom slučaju da Kajl vidi farove i sam se vrati. On će ispaliti signalnu raketu u vazduh svakih sat vremena, kako bi ljudi znali gde se tačno nalaze.

Pošto im je narednik Hadl dao kratak opis Kajla i šta nosi, Tejlor je progovorio. On je, sa nekolicinom drugih, ranije već učestvovao u potragama po močvari i izložio im je šta ih čeka.

Ovde, na ivici močvare u blizini autoputa, tragačima je rečeno da je zemljište uvek mokro ali uobičajeno nije pod vodom. Tek na kilometar unutar močvare voda formira plitka jezera iznad zemlje. Blato je, ipak, stvarna opasnost; zatvara se oko stopala i noge, ponekad ima čelični stisak, što i odrasloj osobi otežava oslobađanje, a kamoli detetu. Večeras je voda već duboka centimetar u blizini autoputa i postajaće sve gore kako se oluja nastavlja. Blatnjavi džepovi zajedno sa podignutim nivoom vode stvaraju smrtonosnu kombinaciju. Muškarci su se sumorno složili. Nastaviće oprezno.

Na pozitivnoj strani, ako takva postoji, niko od njih nije mislio da je Kajl mogao daleko da stigne. Drveće i povijuše otežavaju kretanje, i nadali su se, ograničavaju udaljenost koju je mogao da pređe. Možda kilometar i po, možda, definitivno manje od tri. Još uvek je bio blizu i što pre počnu imaju veće šanse.

„Ali“, nastavio je Tejlor, „prema onome što nam je rekla majka, ispostavilo se da nam dečak verovatno neće odgovoriti kad ga dozivamo. Tražite bilo kakav znak da je tu - ne želimo da prođete tik pored njega. Veoma jasno je stavila do znanja da ne možemo da se oslonimo na to da nam se javi.“

„Neće da nam se javi?“, pitao je jedan, očito zbunjen.

„Tako je rekla njegova majka.“

„Zašto ne može da govori?“

„Nije nam objasnila.“

„Da li je mentalno zaostao?“, pitao je drugi.

Tejlor je osetio kako su mu se leđa ukočila od ovog pitanja.

„Kakve to, do đavola, ima veze? To je mali dečak izgubljen u močvari a ne može da govori. To je sve što treba da znamo za sada.“

Tejlor je netremice gledao muškarca dok se konačno nije okrenuo. Ostao je samo zvuk kiše što je padala oko njih dok narednik Hadl nije konačno ispustio dubok uzdah.

„Onda bi trebalo da krenemo.“

Tejlor je upalio baterijsku lampu. „Hajde da to obavimo.“

Pet

Deniz je mogla da vidi sebe zajedno sa drugima u močvari, kako gura granje od lica, dok joj noge upadaju u sunderastu zemlju dok izbezumljeno traži Kajla. U stvarnosti, međutim, leži na bolničkim kolicima u zadnjem delu ambulantnih kola na putu ka bolnici u grad Elizabeta - gradić udaljen 45 kilometara na severoistok - u kome je najbliži urgentni centar.

Deniz je zurila u plafon ambulantnih kola, još uvek je drhtala i bila ošamućena. Htela je da ostane, preklinjala ih je da ostane, ali joj je rečeno da je za Kajla bolje ako ona krene ambulantnim kolima. Ovde će samo smetati, rekli su. Rekla je da je baš briga i tvrdoglavo je iskoračila iz ambulantnih kola, nazad u oluju, znajući da je potrebna Kajlu. Kao da je potpuno sabrana, zatražila je kišnu kabanicu i baterijsku lampu. Posle nekoliko koraka svet je počeo da se okreće. Poletela je napred, noge je nisu slušale i pala je na zemlju. Dva minuta kasnije sirena ambulantnih kola ju je zavijanjem vratila u život i ona je bila na putu.

Pored toga što je drhtala, nije se pomerila od kako je stavljena na kolica. Ruke i šake su joj bile potpuno, jezivo mirne. Disanje joj je bilo ubrzano ali plitko, poput disanja male životinje. Koža joj je bila bolesno bleđa, a poslednji pad ponovo joj je otvorio ranu na glavi.

„Imajte vere, gospođice Holton“, tehničar je umirivao. Upravo joj je izmerio pritisak i bio je uveren da je u šoku. „Mislim, poznajem te momke. I ranije su se tu gubila deca i oni ih uvek nađu.“

Deniz nije odgovorila.

„I vi ćete biti dobro“, nastavio je tehničar. „Za nekoliko dana, ponovo ćete biti na nogama.“

Nekoliko minuta je vladala tišina. Deniz je nastavila netremice da gleda gore. Tehničar je počeo da joj meri puls.

„Da li imate nekoga koga biste želeli da pozovem kad stignete u bolnicu?“

„Ne“, prošaputala je. „Nemam nikog.“

Tejlor i ostali su pretražili mesto na kome je pronašao cebe a onda su počeli da se šire. Tejlor se, sa još dvojicom muškaraca, uputio na jug, dublje u močvaru, dok su ostali iz tima za potragu krenuli na istok i zapad. Oluja nije nimalo popustila, a vidljivost u močvari - čak ni sa baterijskim lampama - nije bila više od nekoliko metara. Za nekoliko minuta Tejlor nije mogao da čuje niti da vidi ikoga, duboko u sebi osetio je da klone. Nekako izgubljena u naletu adrenalina pred potragu - kada se sve činilo mogućim - bila je stvarnost situacije.

Tejlor je i ranije išao u potragu za izgubljenim ljudima, ali odjednom je znao da napolju nema dovoljno ljudi. Močvara noću, oluja, dete koja se ne odaziva na poziv... pedesetoro ljudi ne bi bilo dovoljno. Možda čak ni sto. Najefikasniji način da se nađe neko izgubljen u šumi je da bude u vizuelnom kontaktu sa osobom sa leve i desne strane, dok se svi kreću usaglašeno, gotovo kao bend koji maršira. Ostajući blizu, tragači bi mogli da pretraže oblast temeljno i brzo kao češljem, a da se ne pitaju da li su nešto propustili. Sa desetoricom to je bilo naprosto nemoguće. Nekoliko minuta pošto su se razdvojili, svaki

član potrage je bio sam, u potpunosti odvojen od ostalih. Sveli su se na čisto lutanje u pravcu koji odaberu, upirali su lampama tamo-amo - bilo gde - u poslovičnom traganju za iglom u plastu sena. Pronalaženje Kajla je najednom postalo pitanje sreće a ne veštine.

Podsećajući sebe da ne gubi veru, Tejlor je nastavio napred, oko drveća, preko uvek meke zemlje. Iako sam nije imao dece, bio je kum deci svog najboljeg prijatelja, Miča Džonsona, i Tejlor je tražio kao da traži nekog od njih. Mič je takođe dobrovoljni vatrogasac i Tejlor je žarko želeo da i on učestvuje u potrazi. Njegov glavi partner u potragama poslednjih dvadeset godina je močvaru poznavao koliko i on, a njegovo iskustvo bi im dobro došlo. Ali Mič je bio van grada na nekoliko dana. Tejlor se nadao da to nije loš predznak.

Kako je udaljenost od autoputa rasla, močvara je postajala gušća, mračnija, postajala mu je sve više dalja i strana sa svakim korakom. Uspravno drveće je raslo gušće, ona satrulila stabla su ležala rasuta po zemlji. Povijuše i granje ga je grebalo u prolazu i slobodnu ruku je koristio da ih drži dalje od lica. Upirao je baterijsku lampu u svaku skupinu drveća, u svaki trupac, iza svakog grma, neprestano u pokretu, tražeći bilo kakav Kajlov trag. Prošlo je nekoliko minuta, onda deset.

Onda dvadeset.

Onda trideset.

Sada, dublje u močvari, voda mu je sezala iznad članaka i još više mu otežavala kretanje. Tejlor je proverio sat: 22:56. Kajla nema sat i po, možda više. Vreme, u početku na njihovoj strani, sada je naglo postajalo njihov neprijatelj. *Koliko će proći pre nego što mu postane suviše hladno? Ili...*

Zatresao je glavom ne želeći da razmišlja dalje od toga.

Munje i gromovi su sada bile učestale pojave, a kiša je jako udarala i bockala. Činilo se da dolazi iz svih pravaca. Tejlor je svakih nekoliko sekundi brisao lice da bolje vidi. Uprkos insistiranju majke da Kajl neće odgovoriti, Tejlor je nastavio da ga doziva po imenu. Iz nekog razloga zbog toga se osećao kao da radi više nego što zapravo radi.

Prokletstvo.

Ovakvu oluju nisu imali, koliko, šest godina? Sedam? Zašto večeras? Zašto sada, kad je dečak nestao? Nisu mogli čak ni da upotrebe pse Džimija Hiksa po ovakvoj noći, a oni su najbolji u okrugu. Od oluje je bilo nemoguće pratiti bilo kakav trag. A samo lutanje naslepo neće biti dovoljno.

Gde bi dete otišlo? Dete koje se plaši oluje a ne plaši se šume? Dete koje je videlo svoju majku posle nesreće, videlo je povređenu i bez svesti.

Misli.

Tejlor je močvaru poznavao isto, ako ne i bolje nego bilo ko koga poznaje. Ovde je ubio svog prvog jelena kad je imao dvanaest godina; svake jeseni je kretao u poduhvat da lovi patke.

Imao je instinktivnu sposobnost da prati skoro sve, retko se iz lova vraćajući praznih ruku. Ljudi iz Identona su se često šalili da ima nos vuka. Imao je neuobičajen talenat; čak je i sam to priznavao. Svakako, znao je sve što su znaju tragači - otiske stopala, balege, slomljene grane koje ukazuju na trag koji bi jelen možda pratio - ali te stvari ne objašnjavaju u potpunosti njegov uspeh. Kad ga pitaju da objasni svoju tajnu sposobnost, prosto je odgovarao da pokušava da misli kao jelen. Ljudi su se na to smejali, ali je Tejlor to uvek izgovarao ozbiljnog lica, i oni bi brzo shvatili da ne pokušava da bude smešan. *Misli kao jelen? Šta to, do đavola, znači?*

Vrteli su glavama. Možda samo Tejlor to zna.

I sada je pokušavao da uradi istu stvar, ali ovoga puta je ulog bio mnogo veći.

Zatvorio je oči. Gde bi četvorogodišnjak otišao? Kuda bi se zaputio?

Naglo je otvorio oči na prasak signalne rakete na večernjem nebu, koja je ukazivala da su ušli u novi sat. Jedanaest.

Misli.

Urgentni centar u Elizabeti bio je prebukiran. Nisu došli samo oni sa ozbiljnim povredama, već i ljudi koji se jednostavno nisu osećali dobro. Nema sumnje da su mogli da sačekaju do sutra ali, poput punog meseca, i oluje su iz ljudi izvlačile iracionalne crte ponašanja. Što oluja duže traje, ljudi postaju sve manje racionalni. U noćima poput ovih, žgaravica je postajala srčani udar u najavi; groznica koja je počela ranije tog dana, sada je odjednom postala suviše ozbiljna da bi se ignorisala; grč u nozi bi mogao da bude tromb. Lekari i medicinsko osoblje su to znali; noći poput ovih bile su predvidljive kao i izlazak sunca. Na red se čekalo barem dva sata.

Međutim, zbog rane na glavi, Deniz Holton je primljena odmah. Još uvek je bila svesna, iako samo delimično. Oči su joj bile zatvorene, ali je govorila nerazgovetno, ponavljala je istu reč iznova i iznova. Odmah su je odveli na rendgen. Onda će lekar odrediti da li je snimanje glave neophodno.

Reč koju je neprestano ponavljala bila je: „Kajl.“

Prošlo je još trideset minuta, i Tejlor Makejden je zašao u dublje predele močvare. Sada je bilo neverovatno mračno, kao speleologija u pećini. Čak i sa baterijskom lampom, osetio je nalet klaustrofobije. Drveće i povijuše su rasli još gušće i kretanje u pravoj liniji je postajalo nemoguće. Bilo je lako zalutati ukrug i nije mogao ni da zamisli kako je Kajlu.

Ni vetar ni kiša nisu nimalo posustajali. Munje su, međutim, polako smanjile učestalost. Voda mu je sada bila do pola listova a nije video ništa. Nekoliko minuta ranije proverio je voki-tokijem - svi su rekli istu stvar.

Ništa. Nikakav trag od njega.

Sada je prošlo dva i po sata od kako je nestao.

Misli.

Da li bi stigao ovako daleko? Da li bi neko njegove građe mogao da gaca po ovako dubokoj vodi?

Ne, bio je siguran. Kajl ne bi stigao ovako daleko, ne u majici i farmerkama.

A ako jeste, verovatno ga neće naći živog.

Tejlor Makejden je izvukao kompas iz džepa i uperio u njega baterijsku lampu, proučavajući šta pokazuje. Odlučio je da se vrati na mesto gde su našli ćebe, nazad na početak. Kajl je bio tamo... to je sve što su znali.

Ali kojim putem je krenuo?

Vetar je duvao i savijao drveće iznad njega. Kiša ga je bockala po obrazima dok je munja obasjavala nebo na istoku. Najžešći deo oluje konačno prolazi.

Kajl je mali i boji se grmljavine... kiša koja bode...

Tejlor je netremice gledao u nebo, koncentrišući se i osetio kako se nešto formira... nešto u dubinama njegovog uma je polako počelo da se pojavljuje. Ideja? Ne, ništa tako jako... ali mogućnost?

Udari vetra... kiša koja bode... plaši se grmljavine...

Te stvari bi Kajlu bile bitne, zar ne?

Tejlor je zgrabio voki-toki, i naredio svima da se što pre vrate na autoput. Naći će se tamo.

„Mora da je tako“, rekao je onako za sebe.

Kao i mnoge žene dobrovoljnih vatrogasaca koje su pozvale stanicu te večeri, zabrinute za svoje muževe po ovako opasnoj noći, ni Džudi Makejden nije mogla da odoli da ne pozove. Iako su Tejlora pozivali u stanicu dva ili tri puta mesečno, Tejlorova majka je ipak brinula za njega svaki put kad bi izašao. Nije želela da bude vatrogasac i to mu je i rekla, iako je konačno prestala da ga moli kad je shvatila da nikada neće moći da promeni njegovo mišljenje. I on je, kao i njegov otac, bio tvrdoglav.

Ipak, cele večeri je instinktivno osećala da se desilo nešto loše. Nije bilo ništa dramatično i u početku je pokušavala da odagna taj osećaj, ali uporna sumnja se nastavljala i postajala jača sa svakim satom. Konačno, nevoljno, okrenula je broj, očekujući najgore; umesto toga, saznala je za mališana - „Praunuk Dž. B. Andersona“ izgubljen u močvari. Tejlor je, rekli su joj, uključen u potragu. Majka je, pak, bila na putu ka bolnici u gradu Elizabeti.

Pošto je spustila slušalicu, Džudi je sela na stolicu, osećajući olakšanje što je Tejlor dobro ali odjednom zabrinuta za dečaka. Kao i svi u Identonu, poznavala je Andersonove. Ali, više od toga, Džudi je takođe poznavala Denizinu majku iz doba kad su obe bile devojke, pre nego što se Denizina majka odselila i udala za Čarlsa Holtona. To je bilo jako davno - pre četrdeset godina, najmanje - i godinama nije pomislila na nju. Ali je sada sećanje na nju nagrnulo u kolažu slika: njih dve kako idu zajedno u školu; slobodni dani pored reke gde su pričale o dečacima; kako seku sličice iz modnih časopisa... Sećala se takođe i kako je bila tužna kad je saznala za njenu smrt. Nije imala pojma da se ćerka njene prijateljice preselila nazad u Identon.

A sada je njen sin izgubljen.

Kakav povratak kući.

Džudi nije trebalo dugo da se odluči - oklevanje joj jednostavno nije bilo u karakteru. Ona je bila tip čoveka koji uzima stvari u svoje ruke i u šezdeset trećoj nimalo nije popustila. Pre mnogo godina, posle smrti muža, Džudi je prihvatila posao u biblioteci i sama podigla Tejlora, zavetovala se da će uspeti sama. Ne samo da je uspela da zadovolji finansijske obaveze svoje porodice, već je radila i ono za šta su obično potrebna dva roditelja. Dobrovoljno je pomagala u školi i svake godine bila razredna majka, vodila je Tejlora na utakmice i išla na kampovanje sa izviđačima. Učila ga je da kuva i čisti, učila ga je da ubacuje u koševu i udara bejzbol palicom. Iako su ti dani bili daleko iza nje, imala je više posla nego ikada. Poslednjih dvanaestak godina pažnju je sa podizanja Tejlora prebacila na pomaganje samom gradu Identonu, i učestvovala je u svakom vidu društvenog života. Redovno je pisala svom kongresmenu i državnim zakonodavcima i išla je od vrata do vrata da skuplja potpise za razne peticije kad je mislila da se njen glas ne čuje dovoljno. Član je Društva za očuvanje istorije Identona, koji je skupljao sredstva da se sačuvaju stare kuće u gradu; išla je na svaki sastanak gradskog veća s mišljenjem šta bi trebalo da se uradi. Podučavala je u nedeljnoj školi pri Episkopalnoj crkvi, spremala za svaku rasprodaju peciva i radila u biblioteci trideset sati nedeljno. Njen raspored joj nije dozvoljavao da gubi vreme, i onog trenutka kad bi donela odluku, ispratila bi je do kraja bez osvrtnja. Naročito ukoliko misli da je u pravu.

Iako nije poznavala Deniz, i sama je majka i shvatala je strah kad su deca u pitanju. Tejlor je celog života bio u opasnim situacijama - štaviše, činilo se da ih privlači, čak i kao dečak. Džudi je znala da je dečak sigurno potpuno prestravljen - a majka... pa, sigurno je sluđena. Obukla je kišnu kabanicu, apsolutno uverena da je majci potrebna sva podrška koju može da dobije.

Izgledi da vozi po oluji je nisu plašili; ta misao joj čak nije ni doprla do mozga. Majka i sin su u nevolji.

Čak i da Deniz Holton ne želi da je vidi - ili ne može zbog povreda - Džudi je znala da neće moći da zaspi ako joj ne stavi do znanja da je ljudima grada stalo do toga šta se zbiva.

Šest

U ponoć je signalna raketa još jednom zaparala noćno nebo, kao otkucavanje sata. Prošlo je skoro tri sata od kako je Kajl nestao.

Tejlor se u međuvremenu približavao autoputu i zapanjio se koliko se činio osvetljenim u poređenju sa tamnim dubinama iz kojih je upravo izašao. Takođe je po prvi put čuo glasove od kako se odvojio od ostalih... puno glasova, ljude koji dozivaju jedni druge.

Ubrzavši korak, Tejlor je izašao na čistinu iza poslednjeg niza drveća i video da je pristiglo još desetak novih vozila - njihovi farovi su sijali zajedno sa prvobitnim. A bilo je i više ljudi. Ne samo da su se vratili i drugi tragači, već su sada bili okruženi i onima koji su za potragu saznali iz gradskih glasina i došli da pomognu. Čak i sa udaljenosti, Tejlor je prepoznao većinu. Kreg Senborn, Ret Liti, Skip Hadson, Majk Kuk, Bert Artur, Mark Selton... i još šestorica ili sedmorica drugih. Ljudi koji su prkosili oluji, ljudi koji sledećeg dana moraju na posao. Ljudi koje Deniz verovatno nikada nije upoznala.

Dobri ljudi, nije mogao da ne pomisli.

Raspoloženje je, međutim, bilo sumorno. Oni koji su učestvovali u potrazi bili su skroz mokri, prekriveni blatom i ogrebotinama, iscrpljeni i klonuli. Kao i Tejlor, videli su koliko je mračno i nepristupačno. Kako im se Tejlor približio, oni su utihnuli. Kao i novopridošlice.

Narednik Hadl se okrenuo, lica osvetljenog svetlom baterijske lampe. Na obrazu mu je bila duboka, sveža ogrebotina, delimično skrivena kapljicama blata. „Dakle, kakve su vesti? Jesi li našao nešto?“

Tejlor je zavrteo glavom. „Ne, ali mislim da imam ideju kojim je putem krenuo.“

„Kako znaš?“

„Ne znam zasigurno. To je samo nagađanje, ali mislim da je krenuo jugoistočno.“

Kao i svi ostali, i narednik Hadl je bio upoznat sa Tejlorovom reputacijom tragača - svi su se poznavali još iz detinjstva.

„Zašto?“

„Pa, tamo smo našli cebe, za početak, i ako je nastavio da se kreće tim putem, vetar bi mu išao u leđa. Mislim da dečak ne bi pokušavao da se suprotstavlja vetru - mislim da je pustio da ga nosi. Kiša bi ga previše bolela. I mislim da je želeo da grmljavinu ostavi iza sebe, takođe. Njegova majka je rekla da se plaši grmljavine.“

Narednik Hadl ga je pogledao skeptično. „To nije baš mnogo“

„Ne“, Tejlor je priznao, „nije. Ali mislim da je to naša najveća nada.“

„Misliš da ne bi trebalo da nastavimo da pretražujemo kao ranije? Da pokrijemo svaki pravac?“

Tejlor je zatresao glavom. „Raširićemo se pretanko - to nam ne bi mnogo dobrog donelo. Videli ste kako je tamo.“ Obrisao je obraz nadlanicom, sabrao je misli. Poželeo je da je Mič sa njim da mu pomogne u uveravanju - Mič je bio dobar u tome.

„Slušajte“, konačno je nastavio. „Znam da je samo nagađanje, ali sam spreman da se kladim da sam u pravu. Imamo šta? Sada već više od dvadesetero ljudi? Možemo da se raširimo široko i pokrijemo svaki delić u tom pravcu.“

Hadl je žmirkao ka njemu sumnjičavo. „Ali šta ako nije krenuo u tom pravcu? Šta ako grešiš? Napolju je mračno... mogao bi da se kreće ukrug - koliko mi znamo. Mogao je da se sakrije u neku rupu da se zaštiti. Samo zato što se boji grmljavine ne znači da je znao dovoljno da se udalji od nje. On ima samo četiri godine. Uostalom, sada imamo dovoljno ljudi da se uputimo u svakom pravcu.“

Tejlor nije odgovarao dok je razmišljao o tome. Imalo je smisla, savršeno je imalo smisla. Ali Tejlor je naučio da veruje svojim instinktima. Izraz lica mu je bio odlučan.

Narednik Hadl se namrštio, ruku duboko zaronjenih u džepove kišom natopljene kišne kabanice.

Tejlor je konačno progovorio: „Veruj mi, Karl.“

„Nije to lako. Život jednog dečaka je u igri.“

„Znam.“

S tim je narednik Hadl uzdahnuo i okrenuo se. Na kraju je to ipak bila njegova odluka. On je bio taj koji zvanično rukovodi potragom. To je njegov izveštaj, njegova dužnost... i na kraju on će biti taj koji će morati za to da odgovara.

„U redu“, konačno je rekao. „Uradićemo po tvome. Samo se nadam da si u pravu.“

Polja jedan je.

Čim je stigla u bolnicu, Džudi Makejden je odmah prišla prijemnici. Dobro upoznata sa bolničkim protokolom, zamolila je da vidi Deniz Holton, svoju brataniću. Službenica za stolom je nije proveravala - čekaonica je i dalje bila puna ljudi - i brzo je proverila dosjee. Deniz Holton, objasnila je, premeštena je u sobu na spratu iznad, ali su prošli sati za posete. Ako bi mogla da se vrati sutra...

„Možete li barem da mi kažete kako je?“ , prekinula ju je Džudi.

Žena je umorno slegnula ramenima. „Ovde piše da je odvedena na rendgen, ali to je sve što znam. Sigurna sam da će biti više informacija kad se sve smiri.“

„Kad počinje vreme posete?“

„U osam.“ Žena je već posezala za drugim dosjeom.

„Shvatam“, reče Džudi; zvučala je poraženo. Iza ramena službenice primetila je da su stvari još haotičnije nego u čekaonici. Sestre su se kretale iz jedne sobe u drugu, izgledale su preopterećeno i skrhanu.

„Da li moram da dođem prvo ovde pre nego što odem da je vidim? Sutra, mislim?“

„Ne. Možete da uđete na glavni ulaz, iza ugla. Sutra ujutru samo krenite ka sobi 217 i obavestiti sestre na prijavnici kad stignete tamo. One će vas uputiti do njene sobe.“

„Hvala.“

Džudi se udaljila od stola i sledeća osoba u redu je krenula napred. Bio je to sredovečni čovek koji je jako mirisao na alkohol. Ruka mu je bila u improvizovanom zavoju.

„Zašto vam treba toliko vremena? Ruka me ubija.“

Službenica je nervozno uzdahнула. „Žao mi je, ali kao što možete da vidite, večeras smo zaista pretrpani. Doktor će vas primiti čim...“

Džudi se uverila da je ženina pažnja još uvek usmerena na muškarca za pultom. Potom je izašla iz čekaonice kroz dvokrilna viseća vrata koja su vodila direktno u glavni deo bolnice. Iz prethodnih poseta bolnici znala je da su liftovi na kraju hodnika.

Za nekoliko minuta prošla je pored prazne prijavnice medicinskih sestra, pravo ka sobi 217.

U isto vreme kad je Džudi išla ka Denizinoj sobi, muškarci su nastavili svoju potragu. Ukupno dvadeset četvorica, s tek toliko međusobnog razmaka da mogu da vide svetlost

susednih baterijskih lampi, rastegli su se na četiristo metara širine. Polako su krenuli na jugoistok, osvetljavali su svako mesto, nesvesni oluje. Za nekoliko minuta su svetla automobila na autoputu nestala. Za ljude koji su upravo stigli, iznenadna tama bila je šok i pitali su se koliko dugo dečak tamo napolju može da preživi.

Neki drugi, međutim, počeli su čak da se pitaju da li će moći da pronađu telo.

Deniz je još uvek bila budna jer je san za nju bio apsolutno nemoguć. Na zidu pored kreveta bio je sat, i netremice je zurila u njega, gledajući kako minuti prolaze sa zastrašujućom pravilnošću.

Skoro četiri sata kako je Kajl nestao.

Četiri sata!

Želela je da uradi nešto - bilo šta samo da ne leži tako bespomoćna i beskorisna i za Kajla i za tragače. Želela je da može da bude napolju da ga traži, i činjenica da nije mogla bila joj je bolnija od samih povreda. Morala je da zna šta se dešava. Htela je da uzme stvari u svoje ruke. Ali ovde ništa nije mogla da uradi.

Njeno telo ju je izneverilo. Za protekli sat vrtoglavica je tek blago popustila. Još uvek nije mogla da održi ravnotežu dovoljno dugo da stigne do kraja hodnika, a kamoli da učestvuje u potrazi. Jako svetlo je bilo bolno za njene oči, a kad joj je doktor postavio nekoliko jednostavnih pitanja, videla ga je trostruko. Sada, sama u sobi, mrzela je sebe zbog svoje slabosti. Kakva je to ona majka?

Ne može čak ni sopstveno dete da traži!

U ponoć je doživela potpuni slom - prošlo je tri sata kako je Kajl nestao - kad je shvatila da neće biti u stanju da napusti bolnicu. Počela je da vrišti Kajlovo ime iznova i iznova, čim su završili s rendgentskim pregledom. Prepuštanje joj je donelo uvrnuto olakšanje i vikala je njegovo ime iz sveg glasa. U njenom umu, Kajl je mogao da je čuje i snagom volje ga je pozivala da čuje njen glas. *Vrati se, Kajl. Vrati se na mesto gde je bila mama. Ti možeš da me čuješ, zar ne?* Uopšte nije bilo važno što su joj dve sestre govorele da se stiša, smiri, dok se silovito borila da se oslobodi njihovog stiska. Opustite se, govorele su, sve će biti u redu.

Ali ona nije mogla da prestane. Samo je nastavila da vrišti njegovo ime i bori se sa njima dok je konačno nisu doveli ovde. Do tada se istrošila vrištanjem i krici su se pretvorili u jecaje. Sestra je ostala sa njom nekoliko minuta da se uveri da će biti dobro, a onda je morala da odgovori na hitan poziv u drugoj sobi. Od tada je bila sama.

Zurila je u malu kazaljku na satu pored kreveta.

Tik.

Niko nije znao šta se dešava. Pre nego što su je pozvali, Deniz je zamolila sestru da pozove policiju da sazna šta se dešava. Preklinjala je, ali je sestra nežno odbila. Umesto toga, rekla je sestra, oni će je obavestiti čim budu nešto znali. Do tada najbolje što može da uradi je da se smiri i opusti.

Opusti.

Da li su oni poludeli?

On je još uvek tamo napolju, i Deniz je znala da je još živ. Morao je da bude. Da je Kajl mrtav, ona bi to znala. Osetila bi to negde duboko u sebi, i osećaj bi bio opipljiv, kao udarac u stomak. Možda oni imaju posebnu vezu, možda je sve majke dele sa svojom decom. Možda je imaju zato što Kajl ne može da govori i ona je morala da se oslanja na instinkt u svom odnosu sa njim. Nije bila baš sigurna. Ali u svom srcu verovala je da bi znala, i do sada njeno srce je ćutalo.

Kajl je još živ.

Mora da bude...

O, molim te, Bože, neka bude živ.

Tik.

Džudi Makejden nije kucala. Umesto toga, odškrinula je vrata i primetila da je svetlo na plafonu ugašeno. Mala lampa je zagasito svetlela u uglu sobe dok je Džudi polako ulazila. Nije mogla da razazna da li Deniz spava ili ne, ali nije želela da je probudi ukoliko spava. I dok je Džudi zatvarala vrata, Deniz je omamljeno otvorila oči i zaškiljila prema njoj.

Čak i u polutami, kad se okrenula i videla Deniz kako leži u krevetu, sledila se. Bila je to jedna od retkih prilika u njenom životu kad nije znala šta da kaže.

Poznavala je Deniz Holton.

Odmah - uprkos zavoju oko glave, uprkos modricama na obrazu, uprkos svemu - Džudi je prepoznala u Deniz mladu majku koja koristi kompjutere u biblioteci. Ona sa slatkim malim dečakom koji voli knjige o avionima...

O, ne... slatki dečkić...

Deniz, međutim, nije prepoznala lice dok je žmirkala ka ženi koja je stajala ispred nje. Misli su joj bile nejasne. Sestra? Ne - nije odevena propisno. Policija? Ne, previše je stara. Ali joj se njeno lice činilo nekako poznatim...

„Da li vas poznajem?“, konačno je promuklo izgovorila.

Pošto se napokon sabrala, Džudi se uputila ka krevetu. Progovorila je nežno.

„Tako nešto. Viđala sam vas ranije u biblioteci. Ja tamo radim.“

Denizine oči bile su poluotvorene. *Biblioteka?* Soba je ponovo počela da se vrti oko nje.

„Šta radite ovde?“ Reči su bile nejasno izgovorene, zvuci su se preticali.

Šta, zaista? - Džudi nije mogla da ne pomisli.

Nervozno je namestila kaiš svoje torbe. „Čula sam da vam se sin izgubio. Moj sin je jedan od onih koji ga upravo sada traže.“

Dok je odgovarala, Denizine oči su zatreperile mešavinom nade i straha i njihov izraz je postao jasniji. Presekla je pitanjem, ovaj put reči su bile mnogo lucidnije nego malopre.

„Jeste li nešto čuli?“

Pitanje je bilo neočekivano, ali je Džudi shvatila da je trebalo da ga očekuje. Zašto bi inače dolazila da je vidi?

Džudi je zavrtela glavom. „Ne, ništa. Žao mi je.“

Deniz je stisla usne i ćutala. Činilo se da procenjuje odgovor pre nego što se konačno okrenula od nje.

„Volela bih da ostanem sama“, reče Deniz.

Još uvek nesigurna šta bi trebalo da uradi - *Zašto sam pobogu došla? Ona me čak i ne poznaje* - Džudi je izgovorila jedinu stvar koju bi ona sama želela da čuje, jedinu stvar koje se setila.

„Naći će ga oni, Deniz.“

Džudi je prvo pomislila da je Deniz nije čula, ali onda je videla kako joj brada podrhtava, praćena nadiranjem suza u oči. Deniz nije ispustila nikakav zvuk. Činilo se da zadržava svoja osećanja kao da ne želi da je iko vidi takvu i nekako je to sve činilo stvari još gorim. Iako nije znala šta će Deniz učiniti, Džudi se povelala majčinskim instinktom i približila se, zastavši nakratko pored kreveta pre nego što je konačno sela. Činilo se da Deniz nije primetila. Džudi ju je posmatrala, ćuteći.

Šta sam mislila? Šta pobogu mogu ja da uradim? Možda nije trebalo da dolazim... Nisam joj potrebna ovde. Ako me ponovo zamoli da odem, otići ću...

Misli joj je prekinuo glas toliko tih da ga je Džudi jedva čula.

„Šta ako ga ne nađu?“

Džudi je uhvatila za ruku i stegla je. „Naći će ga.“

Deniz je uzdahnula dugo i nejednako, kao da pokušava da snagu iscrpe iz nekog skrivenog rezervoara. Polako je okrenula glavu i pogledala Džudi crvenim, natečenim očima. „Ne znam čak ni da li ga još uvek traže...“

Izbliza, Džudi su proletele misli o sličnosti između Deniz i njene majke - ili bolje, kako je njena majka nekad izgledala. Mogle su da budu sestre, i pitala se zašto ih nije povezala ranije u biblioteci. Ali je ta misao brzo zamenjena kad su Denizine reči doprle do nje, Nesigurna da li je dobro čula, Džudi se namrštila.

„Kako to mislite? Hoćete da kažete da vas niko nije obavestavao šta se dešava tamo napolju?“

Iako je Deniz gledala u nju, činilo se da je veoma daleko, izgubljena u nekoj vrsti bezvoljne omamljenosti.

„Ništa nisam čula od kad su me stavili u ambulanta kola.“

„Ništa?“, konačno je uzviknula, šokirana da su zanemarili da je obavestavaju.

Deniz je zavrtila glavom.

Istog trenutka Džudi je bacila pogled na telefon i ustala, dok joj je samopouzdanje raslo zajedno sa saznanjem da postoji nešto što može da uradi. To mora da je bio razlog što je osetila poriv da dođe. *Majci ni reči? Potpuno neprihvatljivo. Ne samo to, već i... okrutno. Nenamerno, sigurno, ali ipak okrutno.*

Džudi je sela na stolicu pored stočića u uglu sobe i podigla slušalicu. Pošto je brzo okrenula broj, dobila je stanicu policije u Identonu. Deniz je razrogačila oči kad je shvatila šta Džudi radi.

„Ovde Džudi Makejden, nalazim se u bolnici sa Deniz Holton. Zovem vas da se raspitam šta se tamo dešava... Ne... ne... sigurna sam da ste vrlo pretrpani, ali moram da razgovaram sa Majkom Hansom... Pa, recite mu da podigne slušalicu. Recite mu da je Džudi na vezi. Važno je.“

Stavila je ruku na slušalicu i rekla Deniz:

„Majka poznajem godinama - on je kapetan. Možda će on znati nešto.“

Čuo se klik, i da se diže slušalica s druge strane.

„Zdravo, Majk... Ne, dobro sam, ne zovem zbog toga. Ovde sam sa Deniz Holton čiji je dečak u močvari. U bolnici sam, a izgleda da joj niko nije rekao šta se tamo dešava... Znam da je ludnica, ali ona mora da zna šta se događa... shvatam... ahha, ah-ha,... uf, u redu, hvala.“

Kad je spustila slušalicu, zavrtila je glavom i obratila se Deniz dok je okretala drugi broj. „Još uvek nije čuo ništa zato što njegovi ljudi ne vode potragu jer je izvan okruga. Sačekaj da probam sa vatrogasnom stanicom.“

Opet je prošla isti protokol dok nije dobila nadležnu osobu. Onda, posle minut-dva, njen ton se promenio u ton majke koja drži pridiku: „Shvatam... pa, možeš li da pozoveš nekoga radiolom? Ovde imam majku koja ima prava da zna šta se događa, i ne mogu da verujem da je niste obavestavali. Kako bi se ti osećao da su Linda ili Tomi izgubljeni?... Ne zanima me koliko ste pretrpani. Nemate izgovor za tako nešto. Jednostavno ne mogu da verujem da ste prevideli tako nešto... Ne, radije ne bih zvala ponovo. Zašto ne bih sačekala dok ih ti pozoveš radiolom... Džo, ona to mora da zna odmah. Već satima ništa nije čula... Dobro, onda...“

Pogledala je Deniz: „Sada čekam. Zove ih radiolom. Saznaćemo za nekoliko minuta. Kako se držiš?“

Deniz se nasmejala prvi put u tih nekoliko sati. „Hvala vam“, rekla je slabo.

Prošao je minut, a onda još jedan pre nego što je Džudi progovorila ponovo: „Da, ovde sam još uvek...“ Džudi je ćutala dok je slušala izveštaj, i uprkos svemu, Deniz je osetila kako u njoj raste nada. *Možda... molim te...* Posmatrala je Džudi u potrazi za nekim spoljnim znakom emocija. Kako se tišina nastavila, Džudine usne su se pretvorile u jednu tanku liniju. Konačno je progovorila u slušalicu: „Ah, shvatam... Hvala, Džo... Da, bolnica u Elizabeti. Nazvaćemo te ponovo ubrzo.“

Dok je sve to pratila, Deniz je osetila kako joj knedla zastaje u grlu dok joj se mučnina vraćala.

Kajl je još uvek tamo negde.

Džudi je prekinula vezu i ponovo prišla krevetu. „Još uvek ga nisu pronašli, ali ga i dalje traže. Gomila ljudi iz grada je došla, tako da imaju više ljudi nego ranije. Vreme se malo razvedrilo i misle da je Kajl krenuo na jugoistok. Otišli su u tom pravcu pre jedan sat.“

Deniz ju je jedva čula.

Bilo je skoro 01:30.

Temperatura - koja je na početku iznosila oko 16°C - sada je bila blizu 6°C, i već više od sat vremena su se kretali kao grupa. Hladni severni vetar je brzo obarao temperaturu i tragači su počeli da shvataju da ukoliko se nadaju da dečaka nađu živog, onda moraju da ga nađu u sledeća dva sata.

Sada su stigli u oblast u kojoj je rastinje bilo ređe, gde je drveće raslo u većim razmacima, a povijuše i grmovi ih više nisu neprekidno grebali. Ovde su bili u stanju da pretražuju brže i Tejlor je mogao da vidi tri muškarca - ili pre njihove baterijske lampe - u svakom pravcu. Ništa nije preskočeno.

Tejlor je ranije lovio u ovom delu močvare. Zato što je zemljište blago uzdignuto, obično je suvo, pa su tu hrlili jeleni. Skoro kilometar napred, uzdignuće se ponovo spuštalo sve do ispod gornje granice podzemnih voda, a tu stižu u oblast močvare koja je među lovcima poznata kao Pačje lovište. Tokom sezone lova u čekama, koje su se nalazile u celoj toj oblasti, u svako doba je moglo da se naiđe na ljude. Voda je tokom cele godine duboka oko metar, a ulov je uvek dobar.

To je takođe i najdalja tačka do koje je Kajl mogao da stigne.

Ukoliko se, naravno, kreću u pravom smeru.

Sedam

Sada je bilo 02:26. Kajl je nestao pre skoro pet i po sati.

Džudi je nakvasila krpu, donela je do kreveta i nežno obrisala Denizino lice. Deniz nije mnogo govorila a Džudi je nije na to prisiljavala. Deniz je izgledala ošamućeno, bledo i iscrpljeno, crvenih staklastih očiju. Džudi je pozvala opet kad je izbio pun sat i rečeno joj je da još uvek nema nikakvih vesti. Ovaj put se činilo da je Deniz to očekivala i jedva je odreagovala.

„Hoćete li da vam donesem čašu vode?“ , upita Džudi.

Kad Deniz nije odgovorila, Džudi je opet ustala s kreveta i ipak donela čašu. Kad se vratila, Deniz je pokušala da sedi u krevetu da otpije, ali je nesreća počela da uzima svoj danak na ostatku tela. Oštar bol prostrelio je od ručnog zgloba do ramena poput strujnog udara. Stomak i grudi su je boleli kao da je neki teret dugo bio preko nje i sada kad je konačno otklonjen telo se polako vraćalo u svoj oblik, kao balon koga neko bolno ponovo naduvava. Vrat joj je bio ukočen i činilo joj se kao da joj je čelična šipka zabodena u gornji deo kičme zbog čega nije mogla da pomera glavu napred-nazad.

„Evo, pustite da vam pomognem“ , ponudila se Džudi.

Džudi je spustila čašu na sto i pomogla Deniz da ustane. Deniz se trгла i zadržala dah, čvrsto stegnuvši usne kako je bol nailazio u talasima i opustila se tek kad je konačno počeo da popušta. Džudi joj je pružila vodu.

Dok je otpijala gutljaj, Deniz je još jednom bacila pogled na sat. Kao i ranije, neumoljivo je išao napred.

Kad će ga naći?

Proučavajući Denizin izraz lica, Džudi upita: „Da li biste hteli da vam pozovem sestru?“

Deniz nije odgovorila.

Džudi je prekrila svojom rukom Denizinu. „Da li biste hteli da odem kako biste se odmorili?“

Deniz se okrenula od sata ka Džudi i još uvek je videla neznanku... ali ljubaznu neznanku, nekoga kome je stalo. Nekog sa prijatnim osmehom ko je podseća na stariju susetku iz Atlante.

Želim jedino Kajla...

„Mislim da neću moći da zaspim“ , odgovorila je konačno.

Deniz je popila čašu vode i Džudi je čašu odložila. „Kako vam je ono ime?“ , upita Deniz. Nerazgovetnost se unekoliko smanjila ali su zbog iscrpljenosti reči bile slabe. „Čula sam kad ste obavljali telefonske pozive, ali ne mogu da se setim.“

Džudi je spustila čašu na sto, onda pomogla Deniz da se smesti udobnije. „Ja sam Džudi Makejden. Izgleda da sam zaboravila to da spomenem kad sam stigla.“

„I radite u biblioteci?“

Klimnula je glavom. „Vas i vašeg sina sam videla u više navrata.“

„Da li ste zato...?“ Denizin glas se izgubio.

„Ne, zapravo, došla sam jer sam poznavala vašu majku kad je bila mlada. Pre mnogo vremena ona i ja smo bile prijateljice. Kad sam čula da ste u nevolji... pa, nisam htela da mislite da ste sami u svemu tome.“

Deniz je zaškiljala, pokušavajući da se usredsredi na Džudi kao da je prvi put vidi. „Moju majku?“

Džudi je klimnula glavom. „Živela je u ulici malo niže od mene. Zajedno smo odrasle.“

Deniz je pokušala da se seti da je njena majka ikad pominjala, ali koncentrisanje na prošlost bilo je kao da pokušava da dešifruje zamagljenu sliku na ekranu televizora. Nikako nije mogla da se seti, ali dok je pokušavala zazvonio je telefon.

Obe ih je preplašio, i kako su se okrenule prema njemu, zvuk je bio piskav i najednom zlokoban.

Nekoliko minuta ranije, Tejlor i ostali su stigli u Pačje lovište. Tu je, na dva kilometra od mesta nesreće, močvarna voda postajala dublja. Kajl dalje nije mogao ali još uvek ništa nisu pronašli.

Pošto su stigli u Pačje lovište, jedan po jedan počeli su da se skupljaju u grupu na jednom mestu, a kad su voki-tokiji zapucketali, čulo se više razočaranih glasova.

Tejlor se, međutim, nije javljao. Još uvek tražeći, ponovo je pokušao da se stavi na Kajlovo mesto, postavljajući sebi ista pitanja kao i ranije. Da li je Kajl pošao ovim putem? Iznova i iznova je dolazio do istog zaključka. Vetar sam bi ga odveo u ovom pravcu. On ne bi hteo da se bori s vetrom a ovim pravcem bi grmljavinu ostavio iza sebe.

Prokletstvo. Morao je da krene u ovom pravcu. Prosto je morao.

Ali gde je?

Nisu mogli da ga promaše, zar ne? Pre nego što su krenuli, Tejlor je podsetio sve da provere svako moguće skrovište usput - drveće, panjeve, oboreno drveće - svuda gde bi dete moglo da se sakrije od oluje... i bio je siguran da jesu. Svakom je tu bilo jednako stalo koliko i njemu.

Ali gde je onda?

Odjednom je poželeo da ima infracrveni dvogled, nešto što bi ovu tamu učinilo probojnijom, što bi im omogućilo da dobiju sliku dečaka pomoću njegove telesne toplote. Iako je ta oprema mogla da se kupi, nije poznavao nikoga u gradu ko bi imao takvu vrstu opreme. Podrazumevalo se da vatrogasna stanica nema nijedan - nisu mogli sebi da priušte ni redovnu ekipu ljudi, a kamoli tako visoku tehnologiju. Ograničen budžet je, na kraju krajeva, okosnica života u malom gradu.

Ali Nacionalna garda...

Tejlor je bio siguran da oni imaju neophodnu opremu, ali to više nije bila opcija. Jednostavno je trebalo previše vremena da jedinica stigne do njih. A pozajmljivanje jednog dvogleda od kolega iz Nacionalne garde nije realistično - magacinskom službeniku bi bilo potrebno odobrenje starešine, kome će trebati odobrenje nekog drugog, koji će zahtevati da se popune formulari, bla, bla, bla. I čak kad bi nekim čudom zahtev i bio odobren, najbliže vojno skladište bilo je udaljeno skoro dva sata. Do đavola, do tada će već biti dan.

Misli.

Munje su sevnule još jednom, prenuvši ga. Poslednji udar grmljavine bio je pre nekog vremena, a, osim kiše, smatrao je da je najgore ostavio iza sebe.

Ali kako je noćno nebo bilo osvetljeno, ugledao je u daljini... pravougaonu i drvenu, obraslu lišćem. Jednu od desetak čeka.

Um mu je brzo zatreperio... čeke... izgledaju skoro kao dečije kućice za igru, koje pružaju dovoljno zaklona a i štite od kiše. Da li je Kajl video jednu?

Ne, previše je lako... ne može da bude... ali...

Uprkos samom sebi, Tejlor je osetio kako adrenalin počinje da proriče njegovim sistemom. Trudio se da ostane smiren.

Možda - to je sve što to jeste. Samo jedno divno veliko 'možda'.

Ali upravo sada, 'možda' je bilo sve što je imao, i pojurio je ka prvoj čeki koju je video. Čizme su mu tonule u mulj, uz zvuk šljapkanja dok je sebi krčio put kroz sunderastu gustinu zemljišta. Nekoliko sekundi kasnije stigao je u prvu čeku - nije korišćena od prošle jeseni i bila je obrasla uspuzalim povijušama i grmljem. Probio se kroz lijanu i proturio glavu unutra. Preletevši lampom unutrašnjost čeke gotovo da je očekivao da vidi malog dečaka kako se skriva od oluje.

Ali video je samo oronulu šperploču.

Kad je iskoračio napolje, još jedan udar groma osvetlio je nebo i Tejlor je načas spazio još jednu čeku na manje od pedeset metara. Jednu koja nije bila toliko obrasla kao ona koju je već pretražio. Tejlor je poleteo još jednom, trkom, verujući...

Da sam ja dete i da sam došao ovako daleko i video nešto što liči na malu kuću...

Stigao je do druge čeke, pretražio je brzo i nije našao ništa. Opet je opsovao, ispunjen još većim osećajem hitnosti. Pošao je još jednom, uputivši se ka sledećoj čeki ne znajući ni gde se tačno nalazi. Iz iskustva je znao da nije udaljena više od sto metara, u blizini vodene površine.

I bio je u pravu.

Teško dišući, borio se s kišom, vetrom i pre svega blatom, znajući u dubini duše da njegova slutnja o čekama mora da bude ispravna. Ako Kajl nije u ovoj, pozvaće ostale na voki-toki i reći im da pretraže svaku čeku u toj oblasti.

Ovaj put kad je stigao do čeke, zagazio je preko rastinja. Krećući se po strani, čeličio je sebe da ne očekuje ništa. Kad je lampom obasjao unutrašnjost, skoro da je prestao da diše.

Mali dečak sedeo je u uglu, blatnjav, izgreban i uprljan... ali, sve ostalo naizgled je bilo u redu.

Tejlor je trepnuo, misleći da je priviđenje, ali kad je opet otvorio oči, dečkić je još uvek bio tu, u majici s likom Miki Mausea.

Tejlor je bio suviše iznenađen da bi progovorio. Uprkos tolikim satima koje je proveo napolju, činilo se da je razrešenje stiglo prebrzo.

U tišini - od najviše nekoliko sekundi - Kajl je podigao pogled ka njemu, krupnom čoveku u dugačkom žutom kaputu, s izrazom iznenađenja na licu, kao da je uhvaćen kako radi nešto što će ga uvaliti u nevolje.

„Zvavo“, reče Kajl razdragano, i Tejlor se naglas nasmejao. Obojici se osmeh razlio po licu. Tejlor se spustio na jedno koleno i dečak je žurno ustao i bacio mu se u zagrljaj. Bio je hladan i moker, drhtao je i kad je Tejlor osetio te sitne ruke oko svog vrata, oči su mu se napunile suzama.

„Pa, zdravo, mali čoveče. Ti mora da si Kajl.“

Osam

„On je dobro, narode... ponavljam, dobro je. Kajl je sa mnom.“

Posle tih izgovorenih reči u voki-toki, talas uzbuđenja proneo se među tragačima a reč se prenela do stanice, odakle je Džo nazvao bolnicu.

Bilo je 02:31.

Džudi je podigla telefon sa stola, onda sela na krevet kako bi Deniz mogla da se javi. Jedva da je disala dok je podizala slušalicu. Onda je najednom prinela ruku ustima da zaustavi vrisak. Njen osmeh od srca i prepun emocija, bio je zarazan, i Džudi je morala da se bori s porivom da ne počne da skače gore-dole.

Deniz je postavljala tipična pitanja: „Da li je stvarno dobro?... Gde ste ga našli?... Jeste li sigurni da nije povređen?... Kad ću ga videu?... Zašto toliko dugo?... Ah, da, shvatam. Ali, jeste li sigurni?... Hvala vam, toliko vam hvala svima... Ne mogu da verujem!“

Kad je spustila slušalicu, Deniz je sela - ovaj put bez pomoći - i spontano zagrlila Džudi dok je upućivala u novosti.

„Dovode ga u bolnicu... hladan je i mokar, i žele da ga dovedu kao meru opreza, samo da se uvere da je sve u redu. Trebalo bi da stigne ovde za sat ili tako nešto... Jednostavno ne mogu da poverujem.“

Uzbuđenje je vratilo vrtoglavicu, ali ovaj put Deniz nije marila.

Kajl je na sigurnom. To je bila jedina stvar koja je sada bila bitna.

Tamo u močvari, Tejlor je skinuo kabanicu i obavio je oko Kajla da mu bude toplo. Onda se, iznoseći ga iz čeke, sreo sa ostalima i pričekali su u Pačjem lovištu onoliko koliko je bilo potrebno da se uvere da je svaki čovek na broju. Čim su se skupili, krenuli su nazad u čvrsto napravljenoj formaciji.

Pet sati potrage uzelo je danak na Tejloru i nošenje Kajla bilo je borba. Dečak je bio težak najmanje osamnaest kilograma i od dodatne težine nisu ga samo bolele ruke, već je dublje tonuo u blato. Dok su stigli do puta, bio je iscrpljen. Kako su žene u stanju da nose svoju decu satima dok obavljaju kupovinu nikako mu nije ulazilo u glavu.

Hitna pomoć ih je čekala. U početku Kajl nije hteo da pusti Tejlora, ali ga je Tejlor, govoreći nežno, konačno privoleo da dopusti medicinskom tehničaru da ga pregleda. Sedeći u kolima hitne pomoći, Tejlor je priželjkivao jedino topao tuš, ali pošto se činilo da je Kajl skoro na ivici panike svaki put kad bi se Tejlor odmakao, odlučio je da se vozi sa njima do bolnice, Narednik Hadl je predvodio u policijskom automobilu, dok su drugi tragači počeli da se vraćaju kućama.

Dugačka noć se konačno završila.

U bolnicu su stigli nešto posle 03:30. Do tada se urgentni centar smirio i gotovo svi pacijenti su bili zbrinuti. Lekari su bili obavешteni da će Kajl neizostavno stići i čekali su ga. Kao i Deniz i Džudi.

Džudi je iznenadila sestru kad je usred noći prišla pultu za sestre sa zahtevom za kolica za Deniz Holton. „Šta radite ovde? Zar ne znate koliko je sati? Vreme posete je završeno...“ Ali je Džudi jednostavno ignorisala pitanje i ponovila zahtev. S malo

neophodnog ulaganja - iako ne mnogo. „Pronašli su njenog sina i dovode ga ovamo. Želi da ga čeka kad bude stizao.“

Sestra se složila i odobrila zahtev.

Ambulantna kola pristigla su nekoliko minuta pre nego što su ih očekivali, i zadnja vrata su se širom otvorila. Kajla su na kolicima uveli unutra dok se Deniz borila da stane na noge. Čim su ušli unutra, doktor i sestre su se povukli korak unazad kako bi Kajl mogao da vidi majku.

U ambulatnim kolima bio je razgolićen, ali obavijen toplim ćebadima da bi mu podigli telesnu temperaturu. Iako mu je temperatura pala za stepen za poslednjih nekoliko sati, nije mu pretila hipotermija, a ćebad su obavila svoj posao. Kajlovo lice bilo je ružičasto i kretao se lako - u svakom pogledu izgledao je daleko bolje od svoje majke.

Deniz je posegnula za kolicama, naginjući se napred kako bi Kajl mogao da je vidi, i odmah je ustao. Uspentrao se u njen zagrljaj i čvrsto su se zagrlili.

„Zdravo, mama“, rekao je konačno. (*Zvavo, mama*)

Deniz se nasmejala, a nasmejali su se i doktor i sestre.

„Zdravo, zlato“, reče, šapćući mu na uvo, čvrsto zatvorenih očiju. „Jesi li dobro?“

Kajl nije odgovorio, ali ovaj put Deniz nije marila.

Deniz je otpratila Kajla, držeći ga za ruku dok su kotrljali kolica prema sobi za preglede. Džudi se držala po strani, posmatrala ih kako odlaze, ne želeći da ih prekida. Kad ih je izgubila iz vida, uzdahnula je, odjednom shvativši koliko je umorna. Godinama nije ostala budna tako kasno. Ipak, bilo je vredno toga - ništa kao vožnja na toboganu emocija da srce zapumpa iz sve snage. Još nekoliko ovakvih noći i bila bi u formi za maraton.

Izašla je iz urgentnog centra baš kad su ambulantna kola odlazila i počela da pretražuje džep u potrazi za ključem. Podigla je pogled i spazila Tejlora kako razgovara sa Karlom Hadlom pored njegovog policijskog automobila i odahnula s olakšanjem. U isto vreme Tejlor je ugledao nju, i prvo je bio siguran da ga oči varaju. Zagledao je sa zanimanjem dok je išao prema njoj.

„Mama, šta radiš ovde?“, upita je zapanjeno.

„Upravo sam provela večer sa Deniz Holton - znaš, detetovom majkom? Mislila sam da će joj podrška dobro doći.“

„I samo si odlučila da dođeš? Čak iako je ne poznaješ?“

Zagrlili su se. „Naravno.“

Osetio je talas ponosa zbog toga. Majka mu je bila strašna žena. Džudi se konačno povukla brzo ga odmerivši od glave do pete.

„Užasno izgledaš, sine.“

Tejlor se nasmejao. „Hvala za glas podrške. Zapravo se osećam prilično dobro.“

„Kladim se u to. A i treba. Večeras si uradio nešto divno.“

Nakratko se nasmešio pre nego što se opet uozbiljio. „Dakle, kako se ona osećala?“, pitao je. „Mislim, pre nego što smo ga našli.“

Džudi je slegnula ramenima. „Uznemirena, izgubljena, prestravljena... izaberi pridev koji hoćeš. Večeras je prošla kroz pakao.“

Pogledao ju je vragolasto. „Čuo sam da si večeras Džou očitala bukvicu.“

„I ponovo bih to uradila. O čemu ste vi momci razmišljali?“

Tejlor je podigao ruke kao da se brani. „Hej, nemoj kriviti mene. Ja nisam šef i, uostalom, bio je zabrinut koliko i svi mi. Veruj mi.“

Pružila se da pomeri kosu Tejloru s očiju. „Kladim se da si prilično iscrpljen.“

„Pomalo. Ništa što nekoliko sati sna ne može da izleči. Mogu li da te otpratim do automobila?“

Džudi je uhvatila Tejlora pod ruku i krenuli su ka parkingu. Posle nekoliko koraka bacila je pogled na njega.

„Vi ste tako divan mladić. Kako to da još uvek niste oženjeni?“

„Brinem se kako će ići s rodbinom.“

„Molim?“

„Ne sa njenom, mama. Već s mojom.“

Džudi šaljivo izvuče ruku iz njegove. „Povlačim sve što sam upravo rekla.“

Tejlor se zakikotao i opet posegnuo za njom. „Samo se šalim. Ti znaš da te volim.“

„Bolje bi ti bilo.“

Kad su stigli do automobila, Tejlor je uzeo ključeve i otvorio joj vrata. Čim se Džudi našla iza volana, sagnuo se da proviri kroz otvoren prozor. „Jesi li sigurna da nisi previše umorna da voziš?“, upita.

„Ne. Biću dobro. Nije mnogo daleko. Usput, gde je tvoj auto?“

„Još uvek je na mestu nesreće. Vozio sam se s Kajlom u ambulantnim kolima. Karl će me vratiti.“

Džudi je klimnula glavom i okrenula ključ, motor je odmah zabrundaao.

„Ponosim se tobom, Tejlor.“

„Hvala, mama. I ja se ponosim tobom.“

Devet

Sutrašnji dan osvanuo je oblačan sa sporadičnom kišom, iako je najveći deo oluje otišao ka moru. Novine su bile ispunjene člancima o onome što se desilo prethodne noći, dok su se naslovi u najvećoj meri fokusirali na tornado u blizini Mejsvila koji je uništio deo parkinga za kamp prikolice, gde je poginulo četvoro ljudi a još sedmoro bilo povređeno. O onome što se smatralo uspešnom potragom za Kajlom Holtonom nije bilo ni reči - činjenicu da se uopšte izgubio reporteri su saznali tek sutradan, nekoliko sati pošto je pronađen. Uspeh potrage učinio ju je, na njihovom jeziku, nedogađajem, naročito kad se uporedi s neprekidnim prilivom izveštaja iz istočnih delova države.

Deniz i Kajl su još uvek bili u bolnici i dozvoljeno im je da spavaju u istoj sobi. Oboje su obavezno morali da ostanu u bolnici preko noći (ili, bolje reći, ono što je od noći ostalo), i mada su Kajla mogli da otpuste sledećeg popodneva, lekari su želeli da zadrže Deniz još jedan dan radi posmatranja.

Buka u bolnici ih je onemogućila da spavaju dugo, i pošto ih je još jednom pregledao doktor na dužnosti, Deniz i Kajl su jutro proveli gledajući crtane filmove. Oboje su bili u krevetu, poduprti jastucima, u bolničkoj odeći koja im je loše pristajala. Kajl je gledao svoj omiljeni crtač Skubi Du. I Denizi je bio omiljeni crtani kad je bila dete. Falile su im samo kokice, ali se Deniz okretao stomak i od same pomisli. Iako je vrtoglavica posustala, jako svetlo je bilo bolno za oči a od hrane joj je pripadala muka.

„On beži“, reče Kajl, upirući prstom u ekran, dok su se Skubijeve noge okretale ukруг. (*On beži*)

„Da, on beži od duha. Možeš li to da izgovoriš?“

„Beži od duha“, kaže. (*Bezi ot dusa*)

Njena ruka bila je obavijena oko njega i potapšala ga je po ramenu. „Jesi li ti bežao sinoć?“

Kajl je klimnuo glavom, očiju uprtih u ekran. „Da, on beži.“

Pogledala ga je nežno. „Da li si se uplašio sinoć?“

„Da, uplašio se.“ (*Da, upasio se*)

Iako mu se ton nezatno promenio, Deniz još uvek nije znala da li priča o sebi ili još uvek o Skubi Duu. Kajl ne pravi razliku između zamenica (ja, ti, mi, on, ona i tako dalje), niti zna pravilno da koristi vremena. Trčeći, trčao, trči... sve je označavalo istu stvar, ili barem je toliko uspela da shvati. Pojam o vremenu (juče, sutra, sinoć) je takođe bio izvan njegovog domašaja.

Nije to bio prvi pokušaj da razgovara sa njim o nekom iskustvu. Ranije je probala da priča sa njim ali nije odmakla mnogo daleko. Zašto si trčao? Na šta si mislio? Šta si video? Gde su te našli? Kajl nije odgovorio ni na jedno njeno pitanje, niti je ona to od njega očekivala, ali je i pored toga želela da ih postavi. Jednog dana će možda biti u stanju da joj kaže. Jednog dana, jednom kad bude mogao da govori, moći će u mislima da se vrati nazad i objasni joj. „Da, mama, sećam se...“ Do tada, ipak, to će ostati misterija.

Do tada.

Činilo se vrlo dalekim.

Od laganog guranja, vrata su se uz škripu otvorila. „Kuc, kuc.“

Deniz se okrenula ka vratima u trenutku kad je Džudi Makejden provirila unutra. „Nadam se da ne dolazim u nezgodno vreme. Zvala sam bolnicu i rekli su mi da ste oboje ovde gore.“

Deniz se uspravila i pokušala da zategne izgužvanu bolničku haljinu. „Ne, naravno da ne. Upravo gledamo TV. Uđite.“

„Jeste li sigurni?“

„Molim vas. Ne bih mogla da podnesem još crtaća bez pauze.“ Uzela je daljinski i neznatno smanjila ton.

Džudi je prišla krevetu. „Pa, samo sam želela da svratim i upoznam tvog sina. Sada je glavna tema razgovora u gradu. Od jutros sam primila dvadeset poziva.“

Deniz je nakrivila glavu, bacivši ponosan pogled na svog sina. „Pa, evo ga, mali užas. Kajle, reci dobar dan gospođi Džudi.“

„Dobar dan, gospođo Džudi“, prošaputao je. (*Doba' da' opo-ja Dudi*) Oči su mu i dalje bile kao zalepljene za ekran.

Džudi je privukla stolicu i sela pored kreveta. Pomazila ga je po nozi.

„Zdravo, Kajle. Kako si? Čula sam da si doživeo pravu avanturu sinoć. Puno si zabrinuo majku.“

Posle trenutka tišine, Deniz je podbola sina. „Kajle - reci, 'Da, jesam.'“

„Da, jesam.“ (*Da, jesa'*)

Džudi je pogledala Deniz. „Liči na tebe.“

„Zato sam ga kupila“, odgovorila je brzo, i Džudi se nasmejala. Džudi je ponovo usmerila pažnju na Kajla.

„Tvoja mama je zabavna, je l' da?“

Kajl nije odgovorio.

„Kajl još uvek ne govori dobro“, Deniz je tiho objasnila. „Zaostaje u govoru.“

Džudi je klimnula glavom, a onda se nagnula još više kao da deli tajnu sa Kajlom.

„O, to je u redu, je l' da, Kajle? Ja nisam zabavna kao crtaći, u svakom slučaju. Šta to gledaš?“

Ponovo nije odgovorio, i Deniz ga je potapšala po ramenu. „Kajle, šta je na TV-u?“

Ne gledajući u nju, odgovorio je: „Skubi Du.“ (*Skudi Du*)

Džudi se razvedrila. „O, Tejlor je imao običaj to da gleda kad je bio mali.“ Onda, govoreći nešto sporije: „Je li smešan?“

Kajl razdragano odgovori: „Da, smešan je.“ (*Da, 'mesan je*)

Denizine oči su se raširile samo malo kad je odgovorio, a onda su ponovo smekšale. *Hvala bogu za male usluge...*

Džudi je pažnju prebacila na Deniz. „Ne mogu da verujem da se još uvek daje.“

„Skubi? Daje se dvaput dnevno“, reče Deniz. „Mi možemo da ga gledamo ujutru i popodne.“

„Blago vama.“

„Da, blago meni.“ Deniz je zakolotala očima, a Džudi se nečujno nasmejala.

„I kako se držite vas dvoje?“

Deniz se još malo pridigla u krevetu. „Pa, Kajl je potpuno zdrav. Gledajući njega, čovek bi pomislio da se sinoć ništa nije ni desilo. Ja, s druge strane... pa da kažemo samo da bih mogla i bolje.“

„Hoćete li uskoro izaći?“

„Sutra, nadam se. Ukoliko mi to organizam bude dozvoljavao, naravno.“

„Ako budeš morala da ostaneš, ko će čuvati Kajla?“

„O, ostaće sa mnom. Bolnica je dobra prema nama u tom pogledu.“

„Pa ako ti bude trebao neko da ga čuva, samo mi reci.“

„Hvala vam na ponudi“, rekla je, još jednom bacivši pogled na Kajla. „Ali mislim da ćemo biti dobro, zar ne, Kajle? Mami je dosta razdvajanja za duže vreme.“

U crtanom filmu, mamin grob se naprasno otvara i Šegi i Skubi beže, ponovo u trku, dok ih Vilma prati u stopu. Kajl se smejao, ne pokazujući da li je čuo majku.

„Uostalom, već ste uradili više nego dovoljno“, nastavila je Deniz. „Žao mi je, nisam imala prilike da vam se zahvalim sinoć, ali - pa...“

Džudi je podigla ruku da je zaustavi. „O, ne brini zbog toga. Samo mi je drago da se sve dobro završilo kao što jeste. Da li je Karl već svraćao?“

„Karl?“

„On je lokalni policajac. Jedan od onih sinoć.“

„Ne, nije još uvek. Da li će on dolaziti?“

Džudi je klimnula glavom. „Tako sam ja čula. Tejlor mi je jutros rekao da Karl ima još nekoliko stvari da završi.“

„Tejlor je vaš sin, zar ne?“

„Moj jedan jedini.“

Deniz se borila sa sećanjem od prethodne noći. „On me je našao, je l' tako?“

Džudi je potvrdila. „Pokušavao je da nađe neke potopljene žice za struju kad je naišao na tvoja kola.“

„Pretpostavljam da i njemu treba da zahvalim, takođe.“

„Reći ću mu umesto tebe. Ali on nije bio jedini tamo napolju, znaš. Na kraju je tamo bilo više od dvadesetoro ljudi. Ljudi iz celog grada su izašli da pomognu.“

Deniz je zavrtela glavom, zapanjena. „Ali oni me čak i ne poznaju.“

„Ljudi nađu način da te iznenade, zar ne? Ali ovde ima puno dobrih ljudi. Da ti kažem istinu, ja uopšte nisam iznenađena. Identon je mali grad, ali ima veliko srce.“

„Da li ste ovde živeli celog života?“

Džudi je klimnula glavom.

Deniz je prošaputala zaverenički: „Kladim se da znate praktično sve što se ovde dešava.“

Džudi je stavila ruku na srce u stilu Skarlet O'Hare i polako rastezala reči.

„Draga, mogla bih da ti ispričam priče od kojih bi ti se digla kosa na glavi.“

Deniz se nasmejala. „Možda ćemo imati priliku da vas posetimo i možete me uputiti u sve.“

Džudi je izigravala nevinu južnjačku lepoticu do kraja. „Ali to bi bilo ogovaranje, a ogovaranje je greh.“

„Znam. Ali ja sam slaba.“

Džudi je namignula. „Odlično. I ja sam. To ćemo i uraditi. A kad smo kod toga, ispričaću ti kakva je bila tvoja mama kad je bila devojčurak.“

Sat vremena posle ručka, Karl Hadl se sastao sa Deniz Holton i završio preostalu papirologiju. Vesela i daleko prisebnija nego prethodne noći, Deniz je detaljno odgovarala na pitanja. Čak i tada - pošto je slučaj bio manje-više zvanično zatvoren nije trajalo više od dvadeset minuta. Kajl je sedeo na podu, igrao se avionom koji je Deniz izvukla iz torbe. Narednik Hadl je vratio čak i to.

Kad su završili, narednik Hadl složio je sve u svoju fasciklu boje manile, mada nije odmah ustao. Umesto toga, zatvorio je oči, prigušujući zevanje nadlanicom.

„Izvinite me“, reče, pokušavajući da otrese pospanost koja ga je obuzela.

„Umorni ste?“, upita ona saosećajno.

„Pomalo. Imao sam uzbudljivo veče.“

Deniz se smestila malo bolje na krevetu. „Pa, drago mi je da ste svratili. Želela sam da vam zahvalim za ono što se učinili sinoć. Ne možete ni zamisliti koliko mi to znači.“

Narednik Hadl je klimao glavom kao da je već bio u sličnim situacijama.

„Nema na čemu. To je moj posao, ipak. Uostalom, i sam imam malu devojčicu i da je bila ona u pitanju i ja bih hteo da svako u radijusu od sedamdeset kilometara ostavi ono što radi i dođe da pomogne da je nađemo. Ništa ne bi moglo da me odvuče sinoć.“

Po njegovom tonu, Deniz je znala da ne treba da sumnja u njegove reči.

„Dakle“, rekla je, „imate malu devojčicu?“

„Da, imam. Rođendan joj je bio prošlog ponedeljka. Upravo je napunila pet. To je zanimljiv uzrast.“

„Svi su uzrasti zanimljivi, ili sam barem ja tako shvatila. Kako se zove?“

„Kembel. Kao supa. Devojačko prezime moje žene.“

„Da li vam je ona jedino dete?“

„Za sada. Ali za par meseci neće biti.“

„O, čestitam. Dečak ili devojčica?“

„Još uvek ne znamo. Iznenadićemo se, baš kao sa Kembel.“

Klimnula je glavom, zatvorivši oči za trenutak. Narednik Hadl je lupnuo fasciklom po nozi, a onda ustao da ide.

„Pa, trebalo bi da krenem. Verovatno vam je potreban odmor.“

Iako je pretpostavljala da više govori u svoje ime, Deniz se još više uspravila u krevetu. „Pa... uf... pre nego što krenete - mogu li da vam postavim nekoliko pitanja u vezi sa onim sinoć? U svoj onoj zbrci i svemu od jutros, nisam saznala šta se zapravo događalo. U svakom slučaju ne od osobe koja je bila na licu mesta.“

„Naravno. Samo pitajte.“

„Kako ste uspeali... mislim, bilo je tako mračno a i oluja...“ Zastala je, pokušavajući da nađe pravu reč.

„Mislite, kako smo ga našli?“, pomogao joj je narednik Hadl. Klimnula je potvrdno glavom.

Bacio je pogled na Kajla, koji se još uvek u uglu igrao avionom.

„Pa, voleo bih da kažem da je to sve bilo pitanje veštine i treninga, ali nije bilo tako. Bili smo srećne ruke. Prokleta srećne ruke. Mogao je ostane tamo napolju danima - toliko je gusto u močvari. Neko vreme nismo imali nikakvu predstavu kojim je putem pošao, ali je onda Tejlor shvatio da bi Kajl pratio vetar i ostavio grmljavinu iza sebe. I tako je bilo.“

Pogledao je u pravcu Kajla s izrazom oca čiji je sin ostavio tiket kojim je dobijena utakmica, a onda nastavio. „Imate vi ovde jednog jakog momka, gospođice Holton. To što je on dobro ima više veze s njim nego s nama. Većina dece - groma mu, svako dete koje poznajem - bilo bi prestravljeno, ali vaš dečak nije. To je prilično zadivljujuće.“

Deniz je nabrala obrvu dok je razmišljala o onome što joj je upravo rekao.

„Čekajte - to je bio Tejlor Makejden?“

„Da, momak koji vas je našao.“ Podigao je ruku i počeo se po bradi. „Zapravo, on vas je oboje našao, ako ćemo da budemo precizni. Našao je Kajla u čeki a Kajl nije hteo da se odvoji od njega sve dok nismo stigli u bolnicu. Zalepio se za njega kao pijavica.“

„Tejlor Makejden je našao Kajla? Ali ja sam mislila da se vi...“

Narednik Hadl je podigao svoj policijski šešir s ivice kreveta. „Ne, nisam bio ja, ali možete da se kladite da to nije bilo zato što nisam pokušavao. Nego je izgledalo kao da je Tejlor imao neku posebnu vezu s njim, ne pitajte me kako.“

Činilo se da se narednik Hadl izgubio u mislima. S mesta na kome je ležala, Deniz je mogla da mu vidi kesice ispod očiju. Izgledao je iscrpljeno, kao da samo želi da se sklopča u krevetu.

„Pa... hvala vam u svakom slučaju. Bez vas, Kajl verovatno ne bi bio ovde.“

„Nema problema. Volim srećan kraj i drago mi je da smo imali jedan.“

Pošto se oprostio, narednik Hadl je skliznuo kroz vrata. Kako su se vrata zatvorila za njim, Deniz je pogledala naviše, prema plafonu, a da ga nije stvarno videla.

Tejlor Makejden? Džudi Makejden?

Nije mogla da poveruje u koincidenciju, ali opet, sve što se sinoć desilo ima na sebi pečat igre slučaja. Oluja, jelen, pojas preko krila umesto na njenom ramenu (nikada pre to nije uradila a sigurno neće ponoviti), to što je Kajl odlutao dok Deniz nije bila pri svesti i u stanju da ga zaustavi... Sve.

Uključujući i Makejdenove.

Jedno od njih ovde radi podrške, drugi je pronašao automobil. Ona je nekad davno poznavala njenu majku a on je na kraju našao Kajla.

Slučajnost? Sudbina?

Nešto drugo?

Kasnije tog popodneva, uz pomoć bolničarke i lokalnog telefonskog imenika, Deniz je ispisala pojedinačne poruke zahvalnosti Karlu i Džudi, kao i uopštenu poruku (adresiranu na vatrogasnu službu) za svakog ko je učestvovao u potrazi.

Kao poslednje, napisala je poruku Tejloru Makejdenu, i kad je to uradila, nije mogla a da ne počne da razmišlja o njemu.

Deset

Tri dana posle nesreće i uspešne potrage za Kajlom Holtonom, Tejlor Makejden je prošao ispod arkade od laporastog kamena koji je služio kao ulaz i krenuo ka nadgrobnom spomeniku na groblju Čempres park, najstarijem groblju u Identonu. Znao je tačno kuda ide, presekao je preko travnjaka, zaobilazeći spomenike. Neki su bili tako stari da su dva veka kiše sprala gotovo sve reči na kamenu, i mogao je da se seti koliko je puta zastao da pokuša da ih dešifruje. Bilo je to, ubrzo je shvatio, nemoguće.

Danas, međutim, Tejlor im nije poklanjao puno pažnje dok je nepokolebljivo koračao ispod oblačnog neba i stao je tek kad je stigao pod senku gigantske vrbe. Ovde, na zapadnoj strani groblja, nadgrobna ploča koju je došao da vidi bila je visoka tridesetak centimetara. Bila je na inače bezličnom granitnom bloku jednostavno isklesana samo s gornje strane.

Po ivicama je trava izrasla visoko, ali je inače bila dobro odnegovana. Direktno ispred spomenika, u maloj vazii postavljenoj na zemlji, nalazio se buket uvelih karanfila. Nije morao da ih broji da bi znao koliko ih ima, niti se pitao ko ih je ostavio.

Njegova majka ih je ostavila jedanaest, po jedan za svaku godinu njihovog braka. Ostavljala ih je svakog maja, na njihovu godišnjicu, baš kao što je to radila prethodnih dvadeset sedam godina. Za sve to vreme nikada Tejloru nije rekla da ih ostavlja, a Tejlor nikada nije spominjao da već zna. Bio je zadovoljan da joj dopusti da sačuva svoju tajnu i tako sačuva i svoju.

Za razliku od svoje majke, Tejlor nije posećivao grob na godišnjicu njihovog braka. To je bio njen dan, dan kad su se zakleli na ljubav pred porodicom i prijateljima. Umesto toga, Tejlor ga je posećivao u junu, na dan smrti svog oca. To je bio dan koji nikada neće zaboraviti.

Kao i obično, bio je u farmerkama i radnoj košulji kratkih rukava. Došao je pravo s projekta na kome radi, iskradajući se za vreme pauze za ručak, a delovi njegove košulje bili su uredno zategnuti na grudima i leđima. Niko ga nije pitao kuda ide, a on se nije trudio da objasni. To se ne tiče nikoga osim njega.

Tejlor se sagnuo i počeo da čupa duže stabljike trave duž ivica, savijajući ih oko svojih ruku da bi bolje uhvatio i kidao da ih izravna sa okolnim travnjakom. Nije se žurio, pružajući priliku svom umu da se iščisti, izravnavajući sve četiri strane. Kad je završio, prešao je prstima preko ispoliranog granita. Reči su bile jednostavne:

*Mejson Tomas Makejden
Voljeni otac i muž
1936-1972*

Godinu za godinom, posetu za posetom, Tejlor je bivao stariji; sada je imao onoliko godina koliko je imao njegov otac kad je preminuo. Izmenio se iz preplašenog dečaka u čoveka kakav je danas. Sećanje na njegovog oca, međutim, naglo se završava tog poslednjeg užasnog dana. Nevažno koliko se jako trudio, nikako nije mogao da zamisli kako bi njegov otac izgledao da je još uvek živ. U Tejlorovoj glavi, njegov otac će uvek

imati trideset i šest. Nikada mlađi, nikada stariji - selektivno sećanje je to učinilo jasnim. A to je, naravno, učinila i fotografija.

Tejlor je zatvorio oči, čekajući da slika pristigne. Nije morao da nosi fotografiju sa sobom da bi znao tačno kako izgleda. Još uvek je stajala na kaminu u dnevnoj sobi. Gledao ju je svaki dan proteklih dvadeset sedam godina.

Fotografija je snimljena nedelju dana pre nesreće, toplog juskog jutra baš ispred njihove kuće. Na slici je njegov otac silazio sa zadnjeg trema, sa štapom za pecanje u rukama, na putu ka reci Čovan. Iako se ne vidi, Tejlor se seća da je išao za ocem, još uvek u kući gde je skupljao mamce, petljajući da nađe sve što mu treba. Njegova majka se skrivala iza kamiona, i kad je uzviknula očevo ime, Mejson se okrenuo i ona je neočekivano slikala. Film je poslat na razvijanje, i zbog toga nije bio uništen sa ostalim fotografijama. Džudi ga nije pokupila sve do posle sahrane i plakala je kad je videla a onda je spustila u torbu. Za druge to nije bilo ništa posebno - njegov otac dok korača, neočešljane kose, s mrljom na zakopčanoj košulji koju je nosio - ali za Tejlora ta slika je uhvatila samu bit njegovog oca. On je bio tu, taj neobuzdan duh koji ga je činio čovekom koji je bio, i zbog toga je toliko uticaja imao na majku. Bio je u njegovom izrazu lica, u sjaju oka, u živahnom a ipak prodorno budnom stavu.

Mesec dana pošto mu je umro otac, Tejlor je sliku ukrao iz njene torbe i zaspao držeći je. Njegova majka je ušla, našla fotografiju stegnutu u njegovim malim rukama, prstiju čvrsto obavljenih oko nje. Sama slika bila je umrljana suzama. Sledećeg dana odnela je negativ da se napravi kopija i Tejlor je zalepio četiri štapića od lizalica na odbačeni komad stakla i postavio fotografiju. Svih ovih godina nije mu palo na pamet da promeni ram.

Trideset šest.

Otac je na slici izgledao tako mlad. Lice mu je bilo mršavo i mladoliko, oči i čelo su pokazivali tek najblaže konture bora koje nikada neće imati priliku da se prodube. Zašto se onda, njegov otac čini toliko starijim nego što je Tejlor sada? Čini se da je njegov otac bio tako... mudar, tako siguran u sebe, tako hrabar. U očima devetogodišnjeg sina, bio je muškarac mitskih proporcija, čovek koji je shvatao život i mogao da objasni gotovo sve. Da li zato što se više uživljavao u sve? Da li je njegov život bio definisan nekim širim, posebnijim iskustvima? Ili je njegov utisak samo proizvod dečačkih osećanja za oca, uključujući i poslednji trenutak koji su proveli zajedno?

Tejlor nije znao, ali nikad i ne bi mogao znati. Odgovori su sahranjeni zajedno sa njegovim ocem jako davno.

Jedva da se seća nedelja odmah posle očeve smrti. To vreme je nekako čudno postalo zamagljeni niz odlomaka sećanja: sahrana, boravak kod dede i babe na drugom kraju grada, noćne more koje su ga gušile kad god je pokušao da spava. Bilo je leto - bio je raspust - i Tejlor je veći deo vremena provodio napolju, pokušavajući da izbriše ono što se desilo. Njegova majka je dva meseca nosila crninu, žaleći gubitak. A onda, konačno, i crnina je sklonjena. Našli su novu kuću, nešto manju, i mada devetogodišnjaci nemaju gotovo nikakvo shvatanje smrti i kako se suočiti sa njom, Tejlor je tačno znao šta njegova majka pokušava da mu kaže.

Sada smo ostali samo nas dvoje. Moramo da idemo dalje.

Posle tog kobnog leta Tejlor je bezvoljno prošao kroz školu, zaradio je pristojne ali ne baš spektakularne ocene, napredujući ustaljeno iz razreda u razred. Bio je neobično otporan, govorili su, i na neki način bili su u pravu. Uz majčinu pomoć i moralnu čvrstinu, adolescentske godine prošle su mu kao i drugima koji su živeli u tom delu zemlje. Išao je na kampovanje i veslanje kad god je mogao; igrao je fudbal, košarku i bejzbol kroz čitavu srednju školu. A ipak, na mnogo načina, smatrali su ga usamljenikom. Mič je bio, oduvek,

njegov jedini pravi prijatelj i tokom leta išli su u lov i ribolov, samo njih dvojica. Dešavalo se da nestanu na nedelju dana, ponekad bi otišli čak do Džordžije. Iako je Mič sada oženjen, još uvek su to radili kad god su mogli.

Kad je diplomirao, Tejlor je zaobišao koledž u korist posla, postavljao gipsane ploče i učio stolarski zanat. Bio je šegrt kod alkoholičara, ogorčenog čoveka koga je žena napustila i kome je bilo više stalo do novca koji će zaraditi nego do kvaliteta usluge. Posle agresivnog sukoba koji zamalo nije prešao u pesničenje, Tejlor je napustio posao kod njega i počeo da uzima časove kako bi dobio sopstvenu preduzimačku dozvolu.

Izdržavao se radeći u rudniku gipsa u blizini Malog Vašingtona, posao od koga je kašljao skoro svaku noć ali je do dvadeset četvrte uštedeo dovoljno da započne sopstveni posao. Nijedan projekat za njega nije bio previše mali, često je nudio nižu ce-nu kako bi izgradio posao i reputaciju. Do dvadeset osme dva puta je došao do ivice bankrotstva, ali je tvrdoglavo nastavio dalje i na kraju je uspeo da razradi posao. Tokom poslednjih osam godina razvio je posao do te tačke da je pristojno zarađivao. Ništa spektakularno - kuća mu je bila mala a kamionet šest godina star - ali za njega je to bilo dovoljno da vodi jednostavan život kakav želi.

Život koji je uključivao i volonterstvo u vatrogasnoj službi.

Njegova majka se usrdno trudila da ga odgovori od toga. To je bio jedini slučaj kad je namerno išao protiv njene volje.

Naravno, htela je i da bude baka, i s vremena na vreme je to nabacivala. Tejlor je obično olako prelazio preko komentara i pokušavao da promeni temu. Nije došao blizu braka i sumnjao je da će ikada. To nije bilo nešto što je zamišljao da uradi, iako se u prošlosti ozbiljno viđao sa nekim ženama. Prvi put je bilo u ranim dvadesetim, kad je počeo da se viđa sa Valeri. Kad su se njih dvoje sreli ona je upravo izlazila iz katastrofalne veze - njen momak je drugoj devojci napravio dete, i u trenutku potrebe ona se okrenula Tejloru. Bila je dve godine starija od njega, pametna i neko vreme su se dobro slagali. Ali Valeri je želela nešto mnogo ozbiljnije; Tejlor joj je iskreno rekao da on možda nikada neće biti spreman za to. Bio je to izvor napetosti bez lakog rešenja. S vremenom su se prosto udaljili; na kraju, se odselila. Poslednje što je čuo bilo je da se udala za advokata i da živi u Šarlotu.

A onda je tu bila Lori. Za razliku od Valeri, bila je mlađa od Tejlora i došla je u Identon da bi radila u banci. Bila je kreditni službenik i imala je jako dugo radno vreme; nije imala prilike da stekne prijatelje kad je Tejlor ušetao u banku da podnese zahtev za hipoteku. Tejlor se ponudio da joj pokaže grad; ona ga je držala za reč. Uskoro su počeli da se zabavljaju. Nosila je u sebi detinjastu nevinost koja je Tejlora opčinjavala onoliko koliko je izazivala u njemu zaštitničke instinkte, ali na kraju, i ona je želela više nego što je Tejlor bio spreman da se obaveže, Raskinuli su ubrzo posle toga. Sada je udata za gradonačelnikovog sina; ima troje dece i vozi minivan. Od kako se verila, razmenjivali su samo ljubazne fraze.

Do vremena kad je napunio trideset već je izlazio sa svim neudatim ženama u Identonu; kad je napunio trideset i šest, nije ih još mnogo ostalo. Mičova žena, Melisa, pokušala je da mu namesti nekoliko sudara, ali i oni su se izjalovili. Ali, on zapravo nije ni tražio, zar ne? I Valeri i Lori su tvrdile da u njemu postoji nešto do čega nisu mogle da dopru, nešto u načinu na koji je video sebe, što nijedna nije mogla da shvati. I mada je znao da su mislile dobronamerno, njihovi naponi da razgovaraju sa njim o njegovoj distanciranosti nisu - niti su mogli - nešto da promene.

Kad je završio ustao je, kolena su mu blago pucketala i bolela ga od klečanja. Ali pre nego što je otišao izgovorio je kratku molitvu u znak sećanja na svog oca, a onda se sagnuo da još jednom dodirne nadgrobnu ploču.

„Žao mi je, tata“, prošaputao je. „Mnogo, mnogo mi je žao.“

Mič Džonson se oslanjao na Tejlorov kamionet kad je Tejlor izašao s groblja. U ruci je držao dve konzerve piva u plastičnoj mreži - ostaci pakovanja od šest komada koje je započeo sinoć - izvukao je jednu i bacio Tejloru dok se približavao. Tejlor ju je uhvatio usred koraka, iznenađen što vidi svog prijatelja, još uvek u mislima zaronjen daleko u prošlost.

„Mislio sam da si van grada zbog venčanja“, reče Tejlor.

„Bio sam, ali smo se vratili sinoć.“

„Šta radiš ovde?“

„Pomislio sam da će ti pivo trebati baš otprilike sada“, jednostavno je odgovorio Mič.

Viši i mršaviji od Tejlora, on je bio 185 cm visok i težak oko 73 kg. Ostao je bez većeg dela kose - počeo je da je gubi još u ranim dvadesetim - nosio je naočare sa žičanim okvirom koje su mu davale izgled računovođe ili inženjera. Zapravo je radio u očevoj gvoždari dok je širom grada smatran genijem za mehaniku. Može da popravi sve - od kosilice za travu do buldožera - a prsti su mu stalno imali mrlje od masnoće. Za razliku od Tejlora, išao je na Univerzitet Istočne Karoline, diplomirao trgovinu, upoznao diplomiranog psihologa iz okoline Stenovitih planina po imenu Melisa Kindl pre nego što se vratio u Identon. Venčali su se pre dvanaest godina i imaju četvoro dece, sve dečake. Tejlor mu je bio kum na venčanju i kum najstarijem sinu. Ponekad, po načinu na koji priča o svojoj porodici, Tejlor pretpostavlja da Mič više voli Melisu sada nego kad su se venčali.

Mič je, kao i Tejlor, dobrovoljac u identonskoj vatrogasnoj službi. Na Tejlorovo navaljivanje, zajedno su prošli trening i istovremeno se pridružili službi. Iako je Mič to više smatrao dužnošću nego pozivom, bio je neko koga je Tejlor voleo da ima pored sebe kad poziv stigne. Gde je Tejlor izazivao opasnost, Mič je praktikovao oprez i jedan iz drugog su izvlačili ravnotežu u teškim situacijama.

„Da li sam toliko predvidljiv?“

„Do đavola, Tejlore, poznajem te bolje nego svoju ženu.“

Tejlor je zakolutao očima dok se naslanjao na kamionet. „Kako je Melisa?“

„Dobro je. Njena sestra ju je izluđivala na venčanju, ali vratila se u normalu čim je stigla kući. Sada smo tu samo ja i deca da je izluđujemo.“ Mičov ton je neznatno smekšao. „Pa, kako se držiš?“

Tejlor je slegnuo ramenima ne gledajući Miča u oči. „Dobro sam.“

Mič nije navaljivao, znajući da Tejlor neće reći ništa više. Njegov otac je jedna od nekoliko stvari o kojima nikada ne razgovaraju. Otvorio je svoje pivo i Tejlor je uradio isto dok se naslanjao na kamionet pored njega. Mič je izvukao šarenu svilenu maramicu iz zadnjeg džepa i obrisao znoj sa čela.

„Čujem da ste se sinoć ludo proveli dok mene nije bilo.“

„Da, jesmo.“

„Voleo bih da sam bio tu.“

„Ti bi nam dobro došao, to je sigurno. Bila je to strašna oluja.“

„Da, ali da sam ja bio tu, ne bi ni došlo do tolike drame. Smesta bih krenuo na te чеke. Ne mogu da verujem da je vama momcima trebalo nekoliko sati da to shvatite.“

Tejlor se tiho nasmejao pre nego što je otpio gutljaj i pogledao Miča.

„Da li Melisa još uvek želi da digneš ruke od tog posla?“

Mič je vratio maramicu u džep i klimnuo glavom. „Znaš kako je to sa decom i svim ostalim. Samo ne želi da mi se nešto desi.“

„Šta ti misliš o tome?“

Trebalo mu je nekoliko trenutaka da odgovori. „Nekad sam mislio da ću ovo raditi zauvek, ali više nisam tako siguran.“

„Znači, razmišljaš o tome?“, upita Tejlor.

Mič je otpio dugačak gutljaj piva pre nego što je odgovorio. „Da, valjda.“

„Potreban si nam“, reče Tejlor ozbiljno.

Mič se glasno nasmejao. „Kad to kažeš zvučiš kao vojni oficir za regrutaciju.“

„Ali to je ipak istina.“

Mič je zavrteo glavom. „Ne, nije. Sada imamo dosta dobrovoljaca, a ima i ceo spisak ljudi koji bi me istog trenutka zamenili.“

„Oni ne bi znali šta se dešava.“

„Nismo ni mi znali u početku.“ Zastao je, prstima je stiskao limenku, razmišljajući. „Znaš, nije u pitanju samo Melisa - i ja. Radim to prilično dugo i pretpostavljam da mi više ne znači kao ranije. Nekako mi se sviđa da provodim vreme sa svojom decom a da ne moram da izađem čim stigne poziv. Voleo bih da budem u stanju da večeram sa ženom znajući da sam završio za taj dan.“

„Zvučiš kao da si se već odlučio.“

Mič je mogao da čuje razočaranje u Tejlorovom glasu, i sačekao je trenutak pre nego što je klimnuo glavom.

„Pa, zapravo, jesam. Mislim, završiću godinu, ali to će biti kraj za mene. Samo sam želeo da ti to prvi saznaš.“

Tejlor nije odgovorio. Trenutak kasnije, Mič je nagnuo glavu, stidljivo gledajući prijatelja. „Ali to nije razlog zbog kog sam danas došao ovde. Došao sam da ti pružim podršku, a ne da pričamo o tim stvarima.“

Tejlor je, činilo se, utonuo u misli. „Kao što rekoh, sasvim sam dobro.“

„Hoćeš da odemo negde i popijemo koje pivo?“

„Ne. Moram da se vratim na posao. Završavamo kuću Skipa Hadsona.“

„Siguran si?“

„Da.“

„Pa, šta kažeš na večeru, onda, sledeće nedelje? Kad se vratimo u kolosek?“

„Biftek na žaru?“

„Naravno“, odgovorio je Mič kao da mu nikada nije ni pala na um druga ideja.

„To bih mogao.“ Tejlor je sumnjičavo osmatrao Miča. „Melisa neće ponovo dovesti neku prijateljicu, zar ne?“

Mič se nasmejao. „Ne, Ali mogu da joj kažem da nađe neku ako hoćeš.“

„Ne, hvala. Posle Kler, mislim da ne mogu da se pouzdam u njen sud.“

„O, ma daj, Kler nije bila tako loša.“

„Nisi ti proveo sa njom čitavo veče dok ona neprestano blebeće. Ona je poput onih naelektrisanih zečeva - jednostavno nije umela da začuti, čak ni na minut.“

„Bila je nervozna.“

„Bila je naporna do bola.“

„Reći ću Melisi da si to rekao.“

„Ne, nemoj...“

„Šalim se - znaš da neću to uraditi. Je l' može u sredu? Hoćeš li tada da svratiš?“

„To bi bilo odlično.“

„Dobro, onda.“ Mič je potvrdio i odvojio se od kamioneta dok je tražio ključeve u džepu. Pošto je zgužvao svoju limenku, bacio je pozadi u Tejlorov kamionet uz zveckanje.

„Hvala“, rekao je Tejlor.

„Nema na čemu.“

„Mislim na to što si danas svratio.“

„Znam na šta si mislio.“

Jedanaest

Sedeći u kuhinji, Deniz Holton je shvatila da je život poput đubriva.

Kad se koristi u bašti, đubrivo oplođava. Efikasno i jeftino, obezbeđuje hranljivost zemljištu i pomaže bašti da postane onako lepa koliko to može biti. Ali izvan bašte - na livadi, na primer - kad se baci nehotice isto je što i otpad.

Pre nedelju dana, kad su ona i Kajl ponovo bili na okupu u bolnici, definitivno je osetila da je đubrivo korišćeno u njenoj bašti. U tom trenutku ništa više nije bilo bitno osim Kajla, i kad je videla da je on dobro, sve na svetu je bilo u redu. Njen život bio je, takoreći, oplodjen.

Ali posle nedelju dana sve je odjednom izgledalo drugačije. Stvarnost u događajima posle nesreće konačno se ponovo nastanila i nije oplođavala. Deniz je sedela za stolom od ultrapasa u svojoj maloj kuhinji, prebiralala po papirima ispred sebe i davala sve od sebe da od njih stvori bilo kakav smisao. Boravak u bolnici pokrilo je osiguranje, ali ostalo nije. Kola joj možda jesu bila stara, ali su ipak bila pouzdana. Sada su potpuno oštećena, a ona je imala samo osiguranje u slučaju da njoj neko napravi štetu. Njen šef, Rej, bog ga blagoslovio, rekao joj je da ne žuri s vraćanjem na posao, i osam dana je prošlo a da nije zaradila ni centa. Uobičajeni računi - telefon, struja, voda, plin - stizali su za plaćanje za manje od nedelju dana. A povrh svega, zurila je u račun za pauk službu, ljudima koji su pozvani da pomere njeno vozilo s ivice puta.

Ove nedelje Denizin život bio je otpad.

To ne bi bilo tako strašno da je milionerka. Ti problemi ne bi bili ništa osim *male smetnje*. Mogla je da zamisli tog pripadnika otmenih krugova kako objašnjava kakva je gnjavaža obavljanje svih tih stvari. Ali sa nekoliko stotina dolara u banci to nije gnjavaža. To je pravi pravcati problem, i pri tom golem problem.

S onim što joj je ostalo na čekovnom računu moći će da pokrije uobičajene račune i ako bude pažljiva imaće dovoljno za hranu. Ješće se dosta žitarica ovog meseca, to je sigurno, a dobra stvar je što im Rej dopušta da besplatno jedu u restoranu. Kreditnu karticu može da upotrebi za preostale račune u bolnici - petsto dolara. Srećom, pozvala je Rondu - još jednu konobaricu u „Osmicama“ - koja se složila da pomogne Deniz i dovozi je do posla i kuće. Od toga je preostala još šlep služba i, na sreću, oni su ponudili da joj obrišu račun u zamenu za obaveštenje o otpuštanju. Sedamdeset i pet dolara za ostatke njenog automobila i smatraće račun izmirenim.

I koji je čist rezultat? Dodatni račun za kreditnu karticu svakog meseca i što će morati da počne da vozi bicikl da obavi poslove u gradu. Što je još gore, zavisiće od drugog da je dovozi i odvozi iz restorana. Za devojku s fakultetskim obrazovanjem to baš i nije mnogo pohvalno.

Otpad.

Da ima bocu vina, otvorila bi je. Sad bi joj dobro došlo malo bekstvo. Ali, ej, ona čak ni to sebi ne može da priušti.

Sedamdeset i pet dolara za njen auto.

I mada je pošteno, ipak joj nije bilo pravo. Neće videti ni cent od tih para.

Pošto je ispisala čekove za račune, zapečatila je kovertu i upotrebila poslednje markice. Moraće da ode do pošte da kupi još, i napravila je zabeležku na blokčiću pored telefona pre nego što je „odlazak“ dobio potpuno novo značenje. Da nije toliko patetično, nasmejala bi se koliko je bezvezno.

Bicikl. Bože, imaj milosti.

Pokušavajući da stvari posmatra s vedrije strane, rekla je sebi da će zbog toga barem ponovo biti u formi.. Za nekoliko meseci će možda biti zahvalna za dodatni fitness. „Vidite one noge“, zamišljala je ljude kako govore, „pa, izgledaju kao da su od čelika. Kako ste ih samo tako sredili?“

„Vozim bicikl.“

Ovaj put je morala da se zakikoće. Ima dvadeset devet godina i pričaće ljudima o svom biciklu. Bože, imaj milosti.

Prestala je da se kikoće, znajući da je smeh samo reakcija na stres i izašla iz kuhinje da proveri kako je Kajl. Čvrsto je spavao. Pošto mu je namestila pokrivače i brzo ga poljubila u obraz, uputila se napolje i sela na zadnji trem, pitajući se još jednom da li je donela ispravnu odluku kad je rešila da se preseli ovde. Iako je znala da je nemoguće, zatekla je sebe kako priželjkuje da je mogla da ostane u Atlanti. Bilo bi lepo kad bi imala s kim da popriča ponekad, nekoga koga zna godinama. Valjda je mogla da se posluži telefonom, ali ovog meseca to neće biti moguće a nema šanse da zove na račun pozvanog. Iako njene prijatelje za to ne bi bilo briga, to ipak nije nešto što bi lagodno mogla da uradi.

Ipak, i dalje je želela da porazgovara sa nekim. Ali s kim?

S izuzetkom Ronde u restoranu (koja ima dvadeset godina i neudata je) - i Džudi Makejden - nije poznavala nikoga više u gradu. Jedna je stvar to što je izgubila majku pre nekoliko godina, a potpuno je druga izgubiti svakoga koga zna. Niti joj je pomagalo shvatanje da je za to kriva ona sama. Ona je izabrala da se preseli, ona je izabrala da napusti svoj posao, ona je izabrala da posveti svoj život sinu. Takav život je sa sobom nosio jednostavnost - kao i neophodnost - ali ponekad nije mogla a da ne pomisli da drugi delovi njenog života prolaze a da ona toga nije ni svesna.

Za svoju usamljenost, ipak, nije mogla da krivi samo preseljenje. Kad vrati film unazad, znala je još dok je bila u Atlanti da su stvari počele da se menjaju. Većina njenih prijateljica su sada bile udate i imale decu. Neke su ostale same. S nijednom, ipak, nije imala više ništa zajedničko. Njeni venčani prijatelji uživali su u provođenju vremena sa njenim drugim venčanim prijateljima, a njene neudate prijateljice su uživale u istom životu koje su vodile dok su bile na koledžu. Ona se nije uklapala ni u jedan od tih svetova. Čak ni oni koji su imali decu - pa, bilo je teško gledati kako njihova divna deca napreduju. A razgovori o Kajlu? Pružali su joj podršku, ali nikada ne bi stvarno shvatili kako to izgleda.

Onda je, naravno, tu i cela stvar sa muškarcima. Bret - stari dobri Bret - bio je poslednji muškarac s kojim je izašla, a nije bio ni pravi izlazak. Seks, možda, ali ne izlazak. Kakav je to seks, ha? Dvadeset minuta i bum - čitav život joj se promenio. Kakav bi joj život danas bio da se to nije desilo? Istina, Kajla ne bi bilo... ali... ali šta? Možda bi se udala, možda bi imala dvoje dece, možda bi čak imala i kuću sa belom ogradom oko dvorišta. Vozila bi volvo ili minivan i svaki praznik provodila u Diznijevom svetu. Zvučalo je dobro, definitivno je zvučalo lakše, ali da li bi joj život bio imalo bolji?

Kajl. Slatki Kajl. Osmehuje se od samog razmišljanja o njemu.

Ne, odlučila je, ne bi bio bolji. Ako postoji neka svetla tačka u njenom životu, to je on. Čudno kako može da je izludi a ipak je navede da ga voli zbog toga.

Uzdahnuvši, Deniz je krenula sa trema i ušla u spavaću sobu. Skinula se u kupatilu i stajala ispred ogledala. Modrice na obrazima su joj još uvek bile vidljive, ali tek neznatno.

Posekotina na čelu je uredno ušivena, i mada će uvek imati ožiljak, bio je blizu ivice kose i neće biti suviše očigledan.

Osim toga, bila je zadovoljna svojim izgledom. Pošto je novac uvek bio poteškoća, u kući nikad nije držala slatkiše ili čipseve. A pošto Kajl ne jede meso, i to je retko kupovala. Sada je bila mršavija nego pre Kajlovog rođenja - do đavola, bila je mršavija nego što je bila na koledžu. Bez imalo truda sedam kilograma se istopilo. Kad bi imala vremena, napisala bi knjigu i naslovila je *Stres i siromaštvo: zagarantovan način da brzo izgubite kilograme!* Verovatno bi prodala milion primeraka i otišla u penziju.

Ponovo se zakikotala. *Ma, naravno.*

Kao što je Džudi primetila u bolnici, Deniz jeste ličila na majku. Imala je istu tamnu, talasastu kosu i kestenjaste oči, bile su približno iste visine. Kao i njenoj majci, godine su joj lepo stajale - nekoliko bora u uglovima očiju na inače glatkoj koži. Sve u svemu, uopšte nije izgledala loše. U stvari, izgledala je prilično dobro, iako to sama kaže.

Barem nešto je išlo kako treba.

Odlučivši da završi u tom duhu, Deniz je obukla pidžamu, podesila ventilator na niži stepen i uvukla se ispod čaršava pre nego što je ugasila svetlo. Uz ritmično zujanje i kloparanje zaspala je za nekoliko minuta.

Uz rano jutarnje sunce što se ukoso probijalo kroz prozore, Kajl je bešumno išao kroz spavaću sobu i uvukao se u krevet kod Deniz, spreman da započne dan. Šapnuo je: „Probudi se, mama, probudi se“, a kad se ona okrenula uz stenjanje, popeo se na nju i svojim prstićima pokušavao da joj podigne kapke. Iako nije bio uspešan, smatrao je to smešnim, a njegov smeh je bio zarazan. „Otvori oči, mama“, ponavljao, i uprkos đavolskom satu, nije mogla a da se ne nasmeje.

Da jutro bude još bolje, Džudi se javila malo posle devet da vidi da li još uvek važi dogovor za posetu. Posle malo ćeretanja - Džudi će doći sledećeg popodneva, jupi - Deniz je spustila slušalicu, razmišljajući o svom raspoloženju od prethodne noći i kakvu razliku može da napravi dobar san.

Pripisala ga je PMS-u.

Nešto kasnije, posle doručka, Deniz je pripremila bicikle. Kajlov je bio spreman da krene; njen je bio presvučen paučinom koju je morala da obriše. Gume na oba bicikla, primetila je, bile su ispuštene ali s dovoljno vazduha da stignu do grada.

Pošto je pomogla Kajlu da stavi kacigu, krenuli su ka gradu pod plavim vedrim nebom, s Kajlom u pročelju. Prošlog decembra je čitav dan trčala kroz parking u stambenom kompleksu u Atlanti, držeći ga za sedište bicikla dok nije naučio. Trebalo mu je nekoliko sati i više padova, ali je pre svega imao prirodan instinkt. Kajl je od početka imao motoričke sposobnosti iznad proseka - činjenica koja je uvek iznenađivala doktore koji su ga testirali. Bio je, shvatila je, dete mnogih kontradiktornosti.

Naravno, kao i većina četvorogodišnjaka, nije bio u stanju da se usredsredi osim koliko da održi ravnotežu i da se zabavi. Za njega, vožnja bicikla je avantura (naročito ako i mama radi to isto), i vozio je s bezbrižnim prepuštanjem. Iako saobraćaj nije bio gust, Deniz je svakih nekoliko sekundi dovikivala uputstva.

„Ostani blizu mame...“

„Stani!“

„Nemoj na put...“

„Stani!“

„Stani sa strane, dušo, idu kola...“

„Stani!“

„Pazi na rupu...“

„Stani!“

„Nemoj brzo...“

„Stani!“

„Stani!“ je bila jedina komanda koju je on stvarno razumeo, i kad god je ona izgovori, on bi stisnuo kočnice, spustio noge na zemlju a onda bi se okrenuo ka njoj sa velikim zubatim osmehom licu, kao da kaže: *Ovo je toliko zabavno. Zašto si tako uznemirena?*

Dok nisu stigli do pošte Deniz je skroz popustila sa živcima.

Baš tada je shvatila da joj vožnja bicikla neće završiti posao i odlučila je da zamoli za dve dodatne smene nedeljno, za prvo vreme. Da isplati bolničke troškove, sačuva svaku paru i možda će biti u stanju da priušti sebi drugi auto za par meseci.

Par meseci?

Do tada će sigurno poludeti.

Stojeći u redu - u pošti je uvek red - Deniz je obrisala znoj sa čela i nadala se da dezodorans čini svoje. To je bila još jedna stvar koju nije baš očekivala kad je jutros krenula od kuće na biciklu. Vožnja bicikla nije jednostavna neprijatnost, već je i rad, naročito za nekoga ko neko vreme nije vozio. Noge su joj bile umorne i znala je da će je sutra boleti zadnjica, mogla je da oseti kako joj znoj curi između grudi i niz leđa. Trudila se da održava udaljenost između sebe i drugih u redu kako ih ne bi uvredila. Na sreću, činilo se da to niko ne primećuje.

Minut kasnije stajala je ispred šaltera i dobila svoje markice. Pošto je ispisala ček, ubacila je čekovnu knjižicu i markice u torbicu i krenula napolje. Ona i Kajl su uskočili na bicikle i uputili se ka pijaci.

Identon ima mali centar, ali je s istorijske tačke gledišta grad bio dragulj. Kuće su datirale iz ranog devetnaestog veka, i gotovo sve su tokom poslednjih trideset godina bile renovirane do stare slave. Džinovska hrastova stabla oivičavala su obe strane ulice i bacala senku na put, stvarajući prijatnu zaštitu od vreline sunca.

Iako Identon ima tržni centar, bio je na drugom kraju grada, Deniz je odlučila da umesto toga svrati do Trgovaca, prodavnice koja je krasila grad od 1940-ih. Bila je staromodna u punom smislu te reči mogući način i divno snabdevena. Prodavnica je nudila sve od hrane do mamaca pa do potrepština za automobile, video trake za iznajmljivanje, a imala je i mali roštilj gde su mogli da spremne nešto na licu mesta. Kao dodatak atmosferi bile su četiri stolice za ljuljanje i klupa ispred nje, gde grupa uobičajenih lokalnih stanovnika svraća na jutarnju kafu.

Sama prodavnica je bila mala - možda sto kvadrata - i uvek zapanji Deniz kad vidi koliko mnogo različitih artikala može da se stisne na police. Deniz je napunila malu plastičnu korpu s ono nekoliko stvari koje su joj bile potrebne - mleko, ovsene pahuljice, sir, jaja, hleb, banane, „Čirioz“, makarone sa sirom, ric krekeri i slatkiše (za rad sa Kajlom) - a onda je otišla na kasu. Ukupan iznos je bio manji nego što je očekivala, što je dobro; za razliku od supermarketa, prodavnica nije davala plastične kese u koje bi spakovala stvari. Umesto toga, vlasnik - čovek uredno očešljanje sede kose i obrva gustih poput grmova - je sve spakovao u dve braon papirne vreće.

I to je, naravno, bio problem koji je previdela.

Radije bi plastične kese koje može da prebaci preko ručki bicikla - ali vreće? Kako će sve ovo odneti kući? Dve ruke, dve vreće, dve ručke na biciklu - jednostavno se nikako ne uklapa. Naročito kad još mora da pazi na Kajla.

Bacila je pogled na sina, još uvek razmišljajući o problemu, i primetila da netremice gleda u staklena ulazna vrata, prema ulici, s izrazom na licu koji joj nije bio poznat.

„Šta je bilo, dušo?“

Odgovorio je, iako nije shvatila šta je hteo da kaže. Zvučalo je kao *vatogasa*. Ostavila je namirnice na šalteru dok se sagnula da bi ga gledala dok to ponovo izgovara. Ponekad ga lakše razume ako mu gleda u usne.

„Šta si rekao? 'Vatogasa'?“

Kajl je klimnuo glavom i ponovio: „Vatogasa.“ Ovaj put je pokazao prema vratima i Deniz je pogledala u tom pravcu. Kako je ona to uradila, Kajl je krenuo prema vratima, i odjednom je znala na šta je mislio.

Ne *vatogasa*, iako je bilo blizu. *Vatrogasac*.

Tejlor Makejden je stajao ispred prodavnice, držeći napola otvorena vrata dok je razgovarao sa nekim sa strane koga ona nije mogla da vidi. Posmatrala ga je dok je klimao glavom i mahao, ponovo se nasmejao, a onda otvorio vrata još malo. Dok je Tejlor dovršavao razgovor, Kajl mu je pritrčao a Tejlor je zakoračio unutra ne obraćajući mnogo pažnje na to gde ide. Gotovo je preturio Kajla pre nego što ga je uhvatio.

„Opa, izvini - nisam te video“, rekao je instinktivno. „Izvini.“ Nesvesno je napravio korak unazad a onda zbunjeno zatrepao. Onda - iznenadno prepoznavanje mu je prešlo preko lica - on se široko osmehnuo, čučnuvši da bi bili na istoj visini. „O, zdravo, mali čoveče. Kako si ti?“

„Zdravo, Tejlоре“, odgovorio je Kajl srećno. (*Zvavo, Tejer*)

Ne govoreći ništa više, Kajl je obavio ruke oko Tejlora kao one noći u čeki. Tejlor - u prvi mah nesiguran - prepustio se i uzvratilo zagrljaj, s izrazom zadovoljstva i iznenađenja u istom trenutku.

Deniz je posmatrala zapanjeno i bez reči, s rukom preko usta. Posle nekoliko trenutaka, Kajl je konačno olabavio stisak, dopuštajući Tejloru da se povuče. Kajlove oči su igrale, kao da je prepoznao davno izgubljenog prijatelja.

„Vatoasa“, ponovio je Kajl uzbuđeno. „On te je našao.“ (*On te našao*)

Tejlor je nakrivio glavu na stranu. „Šta si rekao?“

Deniz se konačno prenula i krenula prema njima, još uvek je imala poteškoće da poveruje u ono što je videla. Čak i posle godinu dana s logopedom, Kajl ju je grlio samo kad bi ga ona podstakla. Za razliku od ovog, zagrljaj nikad nije bio dobrovoljan, i nije bila sigurna šta oseća u vezi sa Kajlovom novom privrženosti. To što je videla kako njeno dete grli stranca - makar i dobrog - izazvalo je neke suprotstavljene emocije. Lepo, ali opasno. Slatko, ali nečeg što ne bi smelo da postane navika. Ali istovremeno, bilo je nečeg u lagodnom načinu na koji je Tejlor reagovao na Kajla - i obrnuto - što se nikako nije činilo pretećim. I sve to joj je prolazilo kroz glavu dok se približavala i odgovorila umesto svog sina.

„Pokušava da kaže da ste ga vi našli“, rekla je. Tejlor je podigao pogled i video Deniz prvi put posle nesreće, i za trenutak nije mogao da skrene pogled. Uprkos činjenici da ju je video ranije, izgledala je... pa, privlačnije nego što je se sećao. Doduše, bila je u totalnom haosu te noći, ali ipak, nijednom mu nije palo na pamet kako izgleda u normalnim okolnostima. Nije stvar bila u tome da izgleda glamurozno ili elegantno, već što zrači prirodnom lepotom, žena koja zna da je privlačna a ne provodi čitav dan razmišljajući o tome.

„Da. On te je našao“, rekao je Kajl opet, prekidajući Tejlorove misli. Kajl je naglašeno klimao glavom i Tejlor je bio zahvalan što ima izgovor da se ponovo obrati njemu. Pitao se da li Deniz može da dokuči o čemu on misli.

„Tako je, jesam“, rekao je, dok mu je ruka i dalje bila prijateljski oslonjena na Kajlovo rame, „ali si ti, mali čoveče, bio taj koji je bio hrabar.“

Deniz ga je posmatrala kako se obraća Kajlu. Uprkos vrućini, Tejlor je nosio farmerke i Red Wing radne čizme. Čizme su bile prekrivene tankim slojem sasušenog blata i dobro iznošene, kao da ih je mesecima koristio svakodnevno. Debela koža bila je oštećena i iskrzala se. Bela košulja s kratkim rukavima otkrivala je čvrste mišiće na suncem opaljenim rukama - ruke čoveka koji radi čitav dan. Kad je ustao izgledao je viši nego što ga se sećala.

„Izvinite, zamalo ga nisam oborio“, reče. „Nisam ga video kad sam ulazio.“ Zastao je, kao da nije znao šta još da kaže, i Deniz je osetila stidljivost koju nije očekivala.

„Videla sam šta se desilo. Niste vi krivi. Nekako vam se prikrao.“ Nasmejala se. „Ja sam Deniz Holton, usput budi rečeno. Znam da smo se već upoznali, ali mnogo toga od te noći mi je prilično zamagljeno.“

Ispružila je ruku i Tejlor je prihvatio. Mogla je da oseti žuljeve na njegovim dlanovima, „Tejlor Makejden“, reče. „Primio sam vašu poruku. Hvala.“

„Vatogasa“, reče Kajl ponovo, ovaj put glasnije nego ranije. Krivio je ruke, uvrtao i okretao gotovo kompulzivno. Uvek to radi kad je uzbuđen.

„Veiki vatogasa.“ Naglasio je ono *veliki*.

Tejlor je nabrao obrve i pružio ruku, zgrabivši Kajlovu kacicu na prijateljski način, gotovo kao brat. Kajlova glava se pomerala zajedno s njegovom rukom. „Misliš, je li?“

Kajl je ponovio: „Veiki.“

Deniz se nasmejala. „Mislim da imamo slučaj obožavanja heroja.“

„Pa, osećanje je zajedničko, mali čoveče. Više si ti bio heroj nego ja.“

Kajlove oči bile su širom otvorene. „Veiki.“

Ako je Tejlor primetio da Kajl nije shvatio šta mu je upravo rekao, nije to pokazao. Umesto toga, namignuo mu je. Lepo.

Deniz je pročistila grlo. „Nisam imala priliku da vam se lično zahvalim za ono što ste uradili te noći.“

Tejlor je slegnuo ramenima. Nekim ljudima bi to delovalo arogantno, kao da znaju da su uradili nešto divno. Ali s Tejlorom, to je delovalo potpuno drugačije, kao da na to nije ni pomislio od one noći.

„To je u redu“, rekao je. „Vaša poruka je bila dovoljna.“

Za trenutak niko od njih dvoje nije progovorio. Kajl je, u međuvremenu - kao da mu je razgovor već dosadio - odlutao ka redu sa slatkišima. Oboje su ga posmatrali kad je zastao na pola puta, uperivši svu pažnju na omote svetlih boja.

„Izgleda dobro“, konačno je Tejlor prekinuo tišinu. „Mislim na Kajla. Posle svega što se dogodilo, pitao sam se kako je.“

Deniz je pratila njegov pogled. „Izgleda da je u redu. Vreme će reći, pretpostavljam, ali sada me mnogo ne zabrinjava. Doktor ga je otpisao kao zdravog.“

„Kako ste vi?“, pitao je.

Odgovorila je automatski, a da nije stvarno razmislila. „Isto kao i uvek.“

„Ne... Mislio sam kako su vaše povrede. Bili ste dobro izubijani kad sam vas poslednji put video.“

„Ah... pa, mislim da sam dobro i u tom pogledu“, reče.

„Samo dobro?“

Njen izraz je smekšao. „Bolje nego dobro. Još uvek me boli ponegde, ali sam inače sasvim dobro. Moglo je da bude i gore.“

„Odlično, drago mi je. Bio sam zabrinut i za vas, takođe.“

Bilo je nečeg u njegovom tihom načinu govora što je navelo Deniz da ga bolje osmotri. Iako nije najzgodniji muškarac koga je ikad videla, bilo je nečeg u njemu što joj je privuklo

pažnju - nežnost, možda, uprkos njegovoj građi, akutna ali ipak neopterećujuća senzibilnost u njegovom čvrstom pogledu. Iako je znala da je to nemoguće, gotovo kao da je znao koliko joj je život bio težak poslednjih nekoliko godina. Bacila je brz pogled na njegovu levu ruku i primetila da ne nosi prsten.

Na to se brzo okrenula, pitajući se odakle joj je ta misao došla i šta ju je izazvalo. Zašto bi to bilo bitno? Kajl je još uvek bio uronjen u red sa slatkišima i spremao se da otvori kesicu skitlsa kad je Deniz spazila šta radi.

„Kajl - ne!“ Brzo je krenula ka njemu, a onda se okrenula Tejloru. „Izvinite. Radi nešto što ne bi smeo.“

Napravio je mali korak nazad. „Nema problema.“

Dok se udaljavala, Tejlor nije odoleo da je ne posmatra. Divno, gotovo misteriozno lice naglašeno visokim jagodicama i egzotičnim očima, duga tamna kosa uhvaćena u neuredan konjski rep koji joj je dozezao do polovine lopatica, lepo oblikovana figura naglašena šortsem i majicom koje je imala na sebi...

„Kajl, spusti to. Tvoji slatkiši su već u kesi.“

Pre nego što ga je uhvatila kako pilji u nju, Tejlor je zatresao glavom i okrenuo se, pitajući se kako je one noći mogao da previdi njenu lepotu. Trenutak kasnije, Deniz je ponovo bila ispred njega, ali sada sa Kajlom. Kajl je imao sumoran izraz lica, uhvaćen je na delu i sve ostalo.

„Izvini zbog toga. Zna on i lepše da se ponaša“, izvinjavala se.

„Siguran sam da zna, ali deca nikad nemaju mira.“

„Zvuči kao da govorite iz iskustva.“

Nasmešio se. „Ne, zapravo ne. Samo iz sopstvenog. Nemam dece.“

Nastala je neprijatna tišina pre nego što je Tejlor progovorio.

„Pa, pretpostavljam da ste u gradu da obavite neke poslove?“ Časkanje, ćeretanje, Tejlor je znao, ali iz nekog razloga oklevao je da je pusti da ode.

Deniz je prošla rukom kroz razbarušen konjski rep. „Da, bile su nam potrebne neke stvarčice. Police su postale prilično ogoljene, ako shvatate šta hoću da kažem. A vi?“

„Ja sam samo došao da uzmem sok za momke.“

„U vatrogasnoj jedinici?“

„Ne, tamo samo volontiram. Za momke koji rade kod mene. Ja sam preduzimač - preuređujem domove, takve stvari.“

Za trenutak je bila zbunjena. „Volontirate? Mislila sam da je to izumrlo pre nekih dvadesetak godina.“

„Ovde nije. U stvari, nije u većini malih gradova, pretpostavljam. Kao opšte pravilo, nema dovoljno posla za stalnu ekipu, pa se oslanjaju na ljude kao što sam ja kad se desi hitan slučaj.“

„Nisam to znala.“ Ovo saznanje je učinilo da ono što je on uradio deluje još značajnije, iako nije mislila da je to moguće.

Kajl je virio iza majke, „Gladan“, rekao je. (*Gadan je*)

„Jesi li gladan, dušo?“

„Da.“

„Dobro, uskoro ćemo kući. Napraviću ti sendvič s pohovanim kačkavaljem kad stignemo. Da li ti to zvuči dobro?“

Klimnuo je glavom. „Da, dobro je.“ (*Dobo je*)

Deniz se, međutim, nije odmah pomerila - ili barem ne dovoljno brzo za Kajla. Umesto toga, ponovo je pogledala Tejlora. Kajl je pružio ruku i povukao majku za ivicu šortsa, a njene ruke su automatski krenule dole da ga zaustave. „Hajdemo“, dodao je Kajl. (*Ademo*)

„Idemo, dušo.“

Kajlove i Denizine ruke su vodile malu bitku dok mu je odlepljivala prste a on ponovo pokušavao da zgrabi ivicu šortsa. Uхватила ga je za ruku da bi ga zaustavila.

Tejlor je ugušio smeh pročitivši grlo. „Pa, bolje da vas ne zadržavam. Dečko u razvoju mora da jede.“

„Da, valjda.“ Uputila je Tejloru pogled iscrpljenosti tipičan za majke i dobila čudan osećaj olakšanja kad je shvatila da ne mari što se Kajl prenemaže.

„Drago mi je da smo se ponovo videli“, dodala je. Iako je u njenim ušima zvučalo površno - čitava ona rutina 'Zdravo. Kako ste? To je odlično. Drago mi je da smo se videli' - Deniz se nadala da je mogao da oseti da je to stvarno mislila.

„I meni“, rekao je. Zgrabio je Kajlovu kacigu i prodrmao je kao ranije. „I drago mi je da sam video tebe, mali čoveče.“

Kajl mu je mahnuo slobodnom rukom. „Zvavo, Tejer“, rekao je razdragano.

„Zdravo.“

Tejlor se osmehnuo pre nego što je krenuo prema frižiderima koji su stajali uza zid da uzme sodu po koju je došao.

Deniz se okrenula prema šalteru, uzdahnuvši. Vlasnik se uneo u časopis *Field and Stream* usne su mu se lagano pomerale dok je iščitavao članak. Čim se uputila ka njemu, Kajl je ponovo progovorio.

„On je gladan.“

„Znam da jesi. Uskoro ćemo krenuti, je l' važi?“

Vlasnik ju je primetio da prilazi, proverio da li joj treba on ili joj trebaju samo njene namirnice, a onda sklonio časopis u stranu.

Pokazala je prema vrećama. „Da li bi vam smetalo da ovo ostavimo ovde nakratko? Moramo da nabavimo druge kese sa ručkama koje možemo da zakačimo na volan bicikla.“

Uprkos činjenici da se nalazio na pola prodavnice i izvlačio pakovanje od šest koka-kola iz frižidera, Tejlor se naprezao da čuje šta se dešava. Deniz je nastavila.

„Mi smo na biciklima i mislim da nećemo moći sve da odnesemo kući. Neće trajati dugo - brzo ćemo se vratiti.“

U pozadini se njen glas gubio a onda se čuo vlasnikov odgovor: „Naravno, nema problema. Samo ću ih spustiti iza šaltera.“

Sa sokovima u ruci, Tejlor je krenuo prema prednjem delu prodavnice. Deniz je izvodila Kajla iz prodavnice, nežno položivši ruku na njegova leđa. Tejlor je napravio par koraka, razmišljao je o onome što je upravo čuo, a onda na licu mesta doneo odluku.

„Hej, Deniz, sačekajte...“

Okrenula se i stala dok je Tejlor prilazio.

„Da li su ono vaši bicikli ispred prodavnice?“

Klimnula je glavom. „Aha. Zašto?“

„Nisam mogao da ne čujem ono što ste rekli prodavcu... i... pa...“ Zastao je, a čvrst pogled njegovih plavih očiju držao ju je prikovanu na mestu. „Mogu li da vam pomognem da odnesete namirnice kući? Prolazim pored vaše kuće, i biće mi drago da vam ih prebacim.“

Dok je govorio, pokazivao je na kamionet parkiran ispred samih vrata.

„O, ne, sve je u redu...“

„Jeste li sigurni? Baš mi je usput. Trebaće mi dva minuta najviše.“

Iako je znala da se trudi da bude ljubazan, što je proizvod vaspitanja u malom gradu, nije bila sigurna da li treba da prihvati.

Podigao je ruke, kao da je osećao njenu neodlučnost, s bezmalo vragolastim osmehom na licu. „Ništa neću ukrasti, obećavam.“

Kajl je koraknuo ka vratima, a ona mu je stavila ruku na rame da ga zaustavi. „Ne, nije to...“

Ali šta je onda? Da li se toliko dugo oslanjala samo na sebe da više ne zna da prihvati dobrotu drugih ljudi? Ili zato što je već uradio tako mnogo za nju?

Samo napred. Nije te pitao da se udaš za njega ili tako nešto...

Progutala je, misleći na put preko grada i nazad ponovo, a onda da natovari sve namirnice koje treba da preveze kući. „Ako ste sigurni da vam je usput...“

Tejlor se osećao kao da je izvojevao malu pobeđu.

„Da - sasvim mi je usput. Samo dozvolite da platim ovo i pomoći ću vam da unesemo stvari u kamionet.“

Okrenuo se prema šalteru i spustio koka-kolu pored kase. „Kako znate gde živim?“, pitala je.

Pogledao je preko ramena. „Ovo je mali grad. Znam gde svako živi.“

Kasnije te večeri, Melisa, Mič i Tejlor bili su u dvorištu dok su se bifteci i viršle već pekli na roštilju, prvi tragovi leta provlačili su se poput sna. Veče se sporo primicalo, vazduh je bio nabijen vlagom i vrelinom. Žuto sunce lebdelo je nisko na nebo tik iznad zakrčljalih drenova, a lišće je nepomično ležalo na mirnom večernjem vazduhu.

Dok je Mič stajao spreman, sa hvataljkama u rukama, Tejlor je pio pivo, treće te večeri. U glavi mu je blago zujalo i pio je pravim ritmom da taj osećaj zadrži. Pošto ih je podrobno obavestio o tome šta se dešavalo u poslednje vreme - uključujući i potragu u močvari - spomenuo je da je ponovo video Deniz u prodavnici i da joj je dopremio namirnice.

„Izgleda da dobro napreduju“, primetio je, udarajući komarca što mu je sleteo na nogu.

Iako je bilo rečeno s potpunom nevinošću, Melisa ga je osmotrila od glave do pete, dobro ga zagledajući, a onda se nagla napred u stolici.

„Znači, dopada ti se, a?“, rekla je, ne skrivajući radoznalost.

Pre nego što je Tejlor imao priliku da odgovori, Mič je uskočio u razgovor.

„Šta je rekao? Da li mu se dopada?“

„Nisam to rekao“, Tejlor je brzo odgovorio.

„Nisi ni morao. Mogu da ti vidim na licu i, uostalom, ne bi joj odneo namirnice da ti se ne dopada.“ Melisa se okrenula ka mužu. „Da, sviđa mu se.“

„Stavljaš mi reči u usta.“

Melisa se smeškala kiselo. „Dakle... je li lepa?“

„Kakvo ti je to pitanje?“

Melisa se ponovo okrenula ka mužu. „Misli da je lepa, takođe.“

Mič je klimnuo glavom, ubeđen u to. „Pomislio sam da je bio nešto ćutljiv kad je stigao. Dakle, šta je sledeći korak? Jesi li je pozvao da izađete?“

Tejlor se okretao od jednog do drugog, pitajući se kako je razgovor skrenuo u tom pravcu.

„Nisam planirao.“

„Trebalo bi. Moraš pomalo i da izlaziš.“

„Napolju sam po ceo dan...“

„Znaš ti na šta ja mislim.“ Mič mu je namignuo, uživajući u njegovoj nelagodnosti.

Melisa se zavalila u stolicu. „U pravu je, znaš. Ne postaješ mlađi. Već su te prošle najbolje godine.“

Tejlor je vrteo glavom. „Hvala ti puno. Sledeći put kad mi bude trebalo malo zlostavljanja znam kome da se obratim.“

Melisa se zasmejala. „Znaš da te samo zezamo.“

„Je li to tvoja verzija izvinjenja?“

„Samo ako ćeš da promeniš mišljenje i pozoveš je da izađete.“

Obrve su joj poigravale gore-dole, i uprkos sebi samom Tejlor se nasmejao. Melisa je imala trideset i četiri godine i izgledala je - i ponašala se - kao da je deset godina mlađa. Plava i sitna, bila je brza na lepoj reči, odana svojim prijateljima i nikada se nije ljutila. Deca su mogla da se potuku, pas je mogao da se pokaki na tepihu, kola da neće da upale - nije važno. Za par minuta biće ponovo ona stara. Više puta je Tejlor rekao Miču da je srećan čovek. Mičov odgovor je uvek bio isti: „Znam.“

Tejlor je otpio još jedan gutljaj piva. „Bilo kako bilo, zašto te to toliko zanima?“, pitao je.

„Zato što te volimo“, odgovorila je Melisa slatko, kao da to sve objašnjava.

I zato što ne razumem zašto sam još uvek sam, pomislio je Tejlor.

„U redu“, odgovorio je konačno. „Razmisliću o tome.“

„Pošteno“, rekla je Melisa, ne trudeći se da sakrije svoje oduševljenje.

Dvanaest

Dan pošto je Deniz naletela na Tejlora u Merčantu, provela je jutro radeći sa Kajlom. Činilo se da nesreća nije imala ni pozitivan ni negativan uticaj na učenje, iako sada kad je stiglo leto, izgleda da bolje uči ako završe lekciju pre podneva. Posle toga je u kući bilo suviše vruće za oboje da se koncentrišu.

Ranije, odmah posle doručka, pozvala je Reja i pitala za nekoliko dodatnih smena za prvo vreme. Na sreću, pristao je. Od sutra uveče radiće svake večeri osim nedeljom, za razliku od njene uobičajene četiri smene. Kao i uvek, počinje u sedam i radi do ponoći. Iako dolaženje kasnije znači i manje napojnica jer propušta dobar deo gužve za večerom, nije mogla mirne savesti da ostavi Kajla u zadnjoj sobi još jedan dodatni sat dok je još budan. Time što dolazi kasnije, može da ga smesti u krevet i on zaspi za nekoliko minuta.

Hvatala je sebe kako razmišlja o Tejloru Makejdenu sve od kako ga je srela u prodavnici dan ranije. Baš kao što je obećao, ostavio je namirnice na prednji trem, u hladu ispod krova. Zato što joj nije trebalo više od deset-petnaest minuta da stigne kući, mleko i jaja su još uvek bili hladni i stavila ih je u frižider pre no što se pokvare.

Dok je nosio vreće u kamionet, takođe se ponudio da smesti i njihove bicikle pozadi i poveze ih oboje, ali je Deniz odbila. Više je imalo veze s Kajlom nego s Tejlorom - već se penjao na svoj bicikl i znala je da se raduje još jednoj vožnji s majkom. Nije htela to da mu upropasti, naročito zato što će im to biti rutina i poslednju stvar koju bi želela je da on očekuje vožnju nazad svaki put kad dođu u grad.

Ipak, deo nje hteo je da prihvati Tejlorovu ponudu. Dovoljno zna da vidi da ga privlači - bilo je očigledno po načinu na koji ju je gledao - a ipak, nije joj bilo neprijatno onako kako je to obično činilo posmatranje drugih muškaraca. U njegovom pogledu nije bilo uobičajenog sjaja dok zuri u nju - onog koji nagoveštava da bi valjanje u senu sve rešilo. Niti je njegov pogled lutao naniže dok joj se obraćao - još jedan stalan problem. Nemoguće je muškarca shvatiti ozbiljno dok zuri u njene grudi.

Ne, bilo je nečega u načinu na koji je gledao. Nekako s više poštovanja, manje preteći, i koliko god da se opirala toj ideji, ipak joj je laskalo i činilo je zadovoljnom.

Naravno, znala je da bi to moglo biti nešto što Tejloru leži, njegov način prilaženja ženama, šema usavršena tokom niza godina. Neki muškarci su dobri u tome. Upoznala ih je i pričala sa njima, i svaka pojedinost njihovog bića činilo se da ukazuje da su drugačiji, vredniji poverenja nego drugi muškarci. Prošla je mnogo i upoznala dovoljno takvih muškaraca i obično je mogla da čuje mala zvona za uzbunu. Ali, Tejlor je ili najbolji glumac na koga je naišla ili je zaista drugačiji, jer ovaj put su zvona ćutala.

Dakle, šta je od toga?

Od mnogih stvari koje je naučila od majke, jedna se uvek izdvajala, jedne se uvek seća kad god treba da proceni ljude. „Naići ćeš u životu na ljude koji će ti reći sve prave stvari u pravo vreme. Ali, na kraju, uvek treba da ih procenjuješ na osnovu njihovih dela. Dela su bitna, a ne reči.“

Možda je, mislila je u sebi, to razlog što je reagovala na Tejlora. Već je dokazao da može da učini herojska dela, ali nije samo njegovo dramatično spašavanje Kajla uzrokovalo njeno... *interesovanje* za njega, ako je to interesovanje. Čak i hulje to mogu da učine

ponekad. Ne - to su male stvari koje je uradio dok su bili u prodavnici. Način na koji je ponudio pomoć a nije očekivao ništa za uzvrat... način na koji je delovao da se brine kako su Kajl i ona... način na koji se ophodio prema Kajlu...

Naročito to.

Iako to nije želela da prizna, tokom poslednjih nekoliko godina počela da je da ocenjuje ljude po načinu na koji se ophode prema njenom sinu. U mislima se prisećala sakupljanja liste svojih prijatelja koji su pokušavali sa Kajlom i onih koji nisu. „Sela je na pod i igrala se s kockicama sa njim“ - *ona je dobra*. „Jedva da je primetila da je on tu“ - *ona je loša*. Lista 'loših' ljudi bila je mnogo duža od onih 'dobrih'.

Ali ovde je bio čovek koji je iz nekog razloga stvorio vezu sa njenim sinom i nije mogla, da prestane da misli o tome. Niti je mogla da zaboravi Kajlovu reakciju na njega. *Zvavo, Tejlor...*

Iako nije razumeo sve što mu je Kajl rekao - treba vremena da neko shvati Kajlov izgovor - Tejlor je ipak nastavio da priča sa njim kao da jeste. Namignuo mu je, šaljivo mu je oteo kacigu, zagrlio ga, i gledao Kajla pravo u oči dok priča. I pazio je da mu kaže zbogom.

Male stvari, ali one su joj bile neverovatno bitne.

Dela.

Tejlor se prema Kajlu ponašao kao prema normalnom malom dečaku.

Ironično, Deniz je još uvek razmišljala o Tejloru kad se Džudi dovezla uz dugački pošljunčeni prilaz i parkirala u senci natkriljenog drveta magnolije. Deniz je završavala pranje sudova, i kad je primetila Džudi, mahnula joj je i brzo osmotrila kuhinju. Nije savršena, ali je dovoljno čista, konstatovala je i krenula u susret Džudi na ulaznim vratima.

Posle konvencionalnog uvoda - kako su jedna i druga i sve to - Deniz i Džudi su sele na prednji trem kako bi mogle da paze na Kajla. On se igrao s kamionima blizu ograde, okrećući ih niz zamišljene puteve. Baš pre nego što je Džudi stigla, Deniz ga je dobro namazala mlekom za sunčanje i naprskala sprejom protiv buba i oba losiona su se u prljavštini ponašali kao lepak. Šorts i majica imali su pruge braon boje, a lice mu je izgledalo kao da se nedeljama nije umivao, podsećajući Deniz na decu iz prašnjave činije koje je Stajnbek opisao u „*Plodovima gneva*“.

Na drvenom stočiću (*koji je na rasprodaji platila tri dolara - još jedna odlična pogodba za šampiona u cenjkanju, Deniz Holton*) bile su dve čaše slatkog čaja. Deniz ga je jutros spremila u tipičnom južnjačkom stilu - provreli čaj s puno šećera koji je dodat dok je još bio vreo kako bi se potpuno istopio, a onda ohlađen ledom u frižideru. Džudi je otpila gutljaj iz svoje čaše, a pogled ni za trenutak nije skidala sa Kajla.

„I tvoja majka je volela da se isprlja“, rekla je Džudi.

„Moja majka?“

Džudi je bacila pogled na nju, zabavljena. „Nemoj biti toliko iznenađena. Tvoja majka je bila prava muškarača kad je bila mala.“

Deniz je dohvatila čašu. „Jeste li sigurni da pričamo o istoj ženi?“, pitala je. „Moja majka nenašminkana nije htela da podigne ni jutarnje novine.“

„O, to se desilo otprilike onda kad je otkrila momke. Tada se tvoja majka promenila. Pretvorila se u tipičnu južnjačku damu, zajedno sa belim rukavicama i savršenim manirima za stolom, praktično sve to preko noći. Ali nemoj da te to zavara. Pre toga, tvoja majka je bila pravi Haklberi Fin.“

„Vi se šalite, zar ne?“

„Ne - zaista. Tvoja majka je hvatala žabe, psovala je kao ribar kad izgubi mrežu, čak se nekoliko puta potukla s momcima da dokaže koliko je jaka. I bila je dobar borac, da ti kažem. Dok bi dečak pokušavao da razmisli da li je u redu da udari devojčicu, ona bi ga tresnula posred nosa. Jednom prilikom su roditelji drugog deteta zaista zvali šerifa. Taj jadni dečak je bio toliko postiđen da se nedelju dana nije pojavljivao u školi, ali više nikada nije začikavao tvoju majku. Bila je jedna opasna mlada dama.“

Džudi je zatrepala, um joj je očito lutao između prošlosti i sadašnjosti. Deniz je ćutala, čekajući da ova nastavi.

„Sećam se da smo imale običaj da šetamo pored reke i beremo kupine. Tvoja majka čak nije htela da obuče cipele hodajući po tim bodljikavim biljkama. Imala je najsnažnija stopala koja sam ikad videla. Celog leta bi išla bosa, osim kad mora u crkvu. Do septembra bi joj se toliko isprljale noge da njena majka nije mogla da izvuče mrlje bez brilo jastučića i ajaksa. Kad ponovo počne škola, tvoja majka je hramala po nekoliko dana. Nikad nisam saznala je li to bilo zbog brilo jastučića ili što nije navikla da nosi obuću.“

Deniz se nasmejala u neverici. Ovo je bila strana njene majku koju nikad nije čula. Džudi je nastavila.

„Nekad sam živela niz ulicu. Da li znaš kuću Bojlovih? Ona bela kuća sa zelenim prozorskim kopcima - i crvenom stajom iza?“

Deniz je klimnula glavom. Prolazila je pored nje na putu do grada.

„Pa, tu sam ja živela kad sam bila mala. Tvoja mama i ja smo bile praktično jedine devojčice koje su živlele ovako daleko, pa smo na kraju sve radile zajedno. Bile smo i istih godina, pa smo iste predmete učile u školi. To je bilo četrdesetih godina, a tada su gotovo svi sedeli u istoj učionici do osmog razreda, ali su se još uvek trudili da grupišu decu istih godina. Tvoja majka i ja smo sedele zajedno kroz čitavu školu. Verovatno je bila najbolja prijateljica koju sam ikad imala.“

Gledajući netremice u udaljeno drveće, činilo se da se Džudi izgubila u teskobi nostalgije.

„Zašto nije ostala u kontaktu kad se odselila?“, počela je Deniz. „Mislim...“

Zastala je razmišljajući kako da pita ono što zaista želi, a Džudi je postrance bacila pogled ka njoj.

„Misliš zašto ti nije to ispričala ako smo bile tako dobre prijateljice?“

Deniz je klimnula glavom a Džudi je počela da sabira misli.

„Mislim da je najviše veze imalo s njenim preseljenjem. Trebalo mi je puno vremena da shvatim da daljina može da uništi i najbolje namere.“

„To je tužno...“

„Ne, zaista. Pretpostavljam da zavisi kako na to gledaš. Za mene... pa, samo dodaje bogatstvu koje se ne može dobiti na drugi način. Ljudi dolaze, ljudi odlaze - bivaju doneseni i odneseni iz tvog života, skoro kao likovi u omiljenoj knjizi. Kada konačno zatvoriš korice, likovi su ispričali svoju priču i počinješ novu knjigu, zajedno sa novim likovima i avanturama. Tada shvataš da se usredsređuješ na nove, a ne na one iz prošlosti.“

Deniz je trebao neki trenutak da odgovori dok se prisećala prijatelja koje je ostavila u Atlanti.

„To je prilično filozofski“, konačno je rekla.

„Ja sam stara. Šta si očekivala?“

Deniz je spustila svoju čašu čaja na stočić i odsutno obrisala šorts od kapi što je skliznula sa vlažne čaše. „Znači, nikad više niste pričali sa njom? Pošto je otišla?“

„O, ne - ostale smo u kontaktu još nekoliko godina, ali onda je tvoja majka bila zaljubljena, a kad se žene zaljube, to je sve o čemu mogu da misle. Zato je i napustila Identon. Momak - Majkl Kaningam. Da li ti je ikad pričala o njemu?“

Deniz je odmahнула glavom, fascinirana.

„Nisam iznenađena. Majkl je na neki način bio loš momak, tačno ona vrsta koje ne želiš da se sećaš duže nego što moraš. Nije ga bio baš dobar glas, ako shvataš šta hoću da kažem, ali mnoge devojke su ga smatrale privlačnim. Valjda im je bio uzbudljiv i opasan. Ista stara priča, čak i danas. Pa, tvoja majka je pošla za njim u Atlantuu čim je maturirala.“

„Ali rekla mi je da je došla u Atlantuu da bi išla na koledž.“

„O, to je možda bilo prisutno negde u njenom umu, ali je pravi razlog bio Majkl. Imao je uticaj na nju, to je sigurno. On je, takođe, bio razlog što se nije vraćala kući u posetu.“

„Kako to?“

„Pa, njen otac i majka - tvoji deda i baba - jednostavno nisu mogli da joj oprostite što je tako pobjegla. Oni su prozreli Majkla i rekli su joj da ukoliko se odmah ne vrati kući, više neće biti dobrodošla. Oni su bili stara škola, tvrdoglavi koliko se samo može biti, a tvoja majka je bila ista takva. Dva bika su se ogedala, čekajući ko će prvi da popusti. Ali nijedno od njih nije, čak ni pošto je Majkl bio zamenjen drugim muškarcem.“

„Mojim ocem?“

Džudi je odmahнула glavom. „Ne... neko drugi - tvoj otac je došao pošto sam ja već izgubila kontakt s njom.“

„Znači da ga uopšte niste poznavali?“

„Ne. Ali se sećam da su tvoji deda i baba išli na venčanje i da sam bila povređena što mi tvoja majka nije poslala pozivnicu. Ne bih ni otišla, naravno. Do tada sam već bila udata, i kao mnogi mladi parovi, moj muž i ja smo se borili finansijski, i sa novom bebom - pa, nikako ne bismo mogli da odemo.“

„Žao mi je zbog toga.“

Džudi je stavila svoju čašu na sto, „Ništa za čim treba žaliti. Nisi to bila ti, i na neki način, nije to bila ni tvoja majka - barem ne ona koju sam ja poznavala. Tvoj otac je iz veoma cenjene porodice u Atlantuu i do te tačke u svom životu, mislim da se tvoja majka pomalo stidela svog porekla. Tvom ocu nije smetalo, očigledno, jer ju je oženio. Ali se sećam da tvoji deda i baba nisu mnogo govorili kad su se vratili sa venčanja. Mislim da su i oni bili postidjeni, iako nisu trebali da budu. Bili su sjajni ljudi, ali mislim da su znali da više ne pripadaju životu svoje ćerke, čak i pošto je tvoj otac umro.“

„To je grozno.“

„Tužno je, ali kao što sam rekla, bilo je obostrano. Bili su tvrdoglavi, tvoja majka je bila tvrdoglava. I malo-pomalo, prosto su se udaljili.“

„Znam da mama nije bila bliska sa svojim roditeljima, ali mi nikad nije ispričala ništa od ovoga.“

„Ne, ne bih ni očekivala. Ali, molim te, nemoj misliti loše o svojoj majci. Ja sigurno ne mislim. Uvek je bila tako puna života, tako strastvena - bilo je uzbudljivo biti pored nje. Imala je srce anđela, zaista jeste. Bila je divna osoba.“

Džudi se okrenula ka njoj. „Puno toga njenog vidim u tebi.“

„Deniz se trudila da svari nove informacije o svojoj majci dok je Džudi otpila još jedan gutljaj čaja. Onda, kao da je znala da je ispričala previše, Džudi je dodala: „Ali, slušaj me, lupetam kao neka babuskera. Sigurno misliš da sam na korak do doma za stare. Hajde da pričamo malo o tebi.“

„O meni? Nema tu šta da se priča.“

„Zašto onda ne krenemo od očiglednog? Zašto si se preselila u Identon?“

Deniz je posmatrala Kajla kako se igra kamiončićima, pitajući se o čemu razmišlja.

„Bilo je nekoliko razloga.“

Džudi se nagnula napred i zaverenički prošaptala: „Nevolje s muškarcima? Neki psihotični progonitelj kao što mogu da se vide u emisiji *Najtraženiji u Americi*?“

Deniz se zakikotala. „Ne, ništa tako dramatično.“ Zastala je, obrve su joj se blago nabrale.

„Ako je suviše lično ne moraš da mi kažeš. Ionako me se ne tiče.“

Deniz je zavrtila glavom. „Ne smeta mi da pričam o tome - samo je teško naći početak.“ Džudi je nastavila da čuti i Deniz je uzdahnula, sabirajući misli. „Pretpostavljam da najviše ima veze sa Kajlom. Mislim da sam vam rekla da ima problema sa govorom, je li tako?“

Džudi je potvrdila.

„Nisam vam rekla zašto?“

„Ne.“

Deniz je pogledala u Kajlovom pravcu. „Pa, upravo sada kažu da ima problem auditivne percepcije, specifično usporeno izražavanje i primanje jezika. U osnovi, to znači da iz nekog razloga - niko ne zna zašto - shvatanje jezika i učenje govora je za njega teško. Pretpostavljam da je najbolja analogija disleksija, samo što umesto percepcije vizuelnih signala, ima veze sa percepcijom zvukova. Iz nekog razloga, izgleda da su mu zvuci izmešani - kao da jednog trenutka čuje kineski, sledećeg nemački jezik, a onda nerazumljiv govor. Da li je problem u vezi između uha i mozga ili unutar samog mozga, ne zna niko. Ali u početku, nisu bili sigurni koja je dijagnoza, i, pa...“

Deniz je prošla rukom kroz kosu i okrenula se ponovo ka Džudi.

„Da li ste sigurni da želite da čujete sve ovo? Priča je prilično duga.“

Džudi je pružila ruku i potapšala Deniz po kolenu. „Samo ukoliko želiš da mi ispričaš.“

Džudin iskren izraz lica najednom je Deniz podsetio na majku. Čudnovato, osećala je da je dobro da joj ispriča o svemu, i oklevala je samo sekund pre nego što je počela.

„Pa, doktori su prvo mislili da je gluv. Nedeljama sam vodila Kajla na sastanke kod audiologa i otorinolaringologa - znate, kod specijaliste za uho, grlo, nos - pre nego što su shvatili da može da čuje. Onda su mislili da je autističan. Ta dijagnoza je trajala nekih godinu dana - verovatno najstresnija godina u mom životu. Posle toga je bio sveobuhvatni poremećaj razvoja, što je nešto slično autizmu, samo lakše. To je takođe trajalo nekoliko meseci dok nisu uradili još nekoliko testova na njemu. Onda su rekli da je retardiran, s poremećajem nedostatka pažnje - kao dodatak. Tek pre devet meseci su konačno uspostavili dijagnozu.“

„Mora da ti je bilo jako teško...“

„Ne možete ni da zamislite koliko je teško. Kažu vam nešto grozno o vašem detetu, prođete kroz sve te faze - neverica, ljutina, bol i konačno prihvatanje. Naučite sve što možete o tome - istražujete, čitate i pričate sa svima kojima možete - i taman kad postanete spremni da napadnete iz sve snage, oni promene mišljenje i čitava stvar kreće iz početka.“

„Gde je bio otac tokom svega toga?“

Deniz je slegnula ramenima s gotovo izrazom krivice na licu. „Otac nije bio tu. Neka bude dovoljno da kažem da nisam očekivala da ostanem trudna. Kajl je bio 'ups', ako me razumete.“

Zastala je ponovo i obe su posmatrale Kajla u tišini. Džudi nije izgledala ni iznenađena ni šokirana otkrićem, niti je njen izraz lica pokazivao osudu. Deniz je pročistila grlo.

„Pošto se Kajl rodio, uzela sam odsustvo u školi u kojoj sam predavala. Moja majka je umrla i želela sam da provedem prvu godinu ili bar približno toliko s bebom. Ali kad je sve ovo počelo da se dešava, nisam mogla da se vratim na posao. Po ceo dan sam ga prebacivala od doktora do centara za evaluaciju pa do terapeuta dok konačno nisam našla terapijski program s kojim mogu da radim kod kuće. Ništa od toga mi nije pružalo dovoljno vremena za posao sa punim radnim vremenom. Rad sa Kajlom jeste posao s punim radnim vremenom. Nasledila sam ovu kuću ali nisam mogla da je prodam a novac je na kraju nestao.“

Bacila je pogled na Džudi, potištenog izraza lica.

„Pa, pretpostavljam da je kratak odgovor na vaše pitanje je da sam bila prinuđena da se preselim ovamo kako bih mogla da nastavim da radim sa Kajlom.“

Kad je završila, Džudi je zurila ispred sebe pre nego što je konačno još jednom potapšala po kolenu. „Izvini zbog mog izraza, ali ti si jedna strašna majka. Ne bi mnogo ljudi podnelo toliko žrtava.“

Deniz je posmatrala sina kako se igra u prašini. „Samo želim da mu bude bolje.“

„Iz onoga što si mi rekla, izgleda kao da već jeste.“ Pustila je malo da njene reči prodru pre nego što se naslonila nazad u stolicu i nastavila. „Znaš, sećam se da sam posmatrala Kajla dok si koristila kompjuter u biblioteci, ali mi nijednog jedinog trenutka nije palo na pamet da ima ikakav problem. Izgleda kao svaki običan dečak, osim što se možda bolje ponaša.“

„Ali još uvek otežano priča.“

„Kao i Ajnštajn i Teler, ali su postali najbolji fizičari u i storiji.“

„Odakle vi znate za njihove probleme s govorom?“ Iako je Deniz znala (pročitala je gotovo sve na tu temu), bila je iznenađena - impresionirana - što i Džudi to zna.

„O, bila bi iznenađena koliko trivijalnosti sam pokupila tokom godina. Ja sam kao usisivač za te stvari, ne pitaj zašto.“

„Trebalo bi da učestvujete u emisiji *Opasnost!*“

„Ja bih, ali je Aleks Trebek toliko sladak, da ću verovatno zaboraviti sve što znam čim mi bude rekao zdravo. Samo bih zurila u njega sve vreme, pokušavajući da saznam kako da ga nateram da me poljubi, kao onaj Ričard Doson u *Porodičnoj prevari*.“

„Šta bi vaš muž mislio da zna da ste to rekli?“

„Sigurna sam da ne bi mario.“ Glas joj je postao malo trezveniji. „Preminuo je pre mnogo vremena.“

„Žao mi je“, počela je Deniz, „nisam znala.“

„U redu je.“

U iznenadnoj tišini, Deniz je kršila ruke. „Znači... nikad se niste preudali?“

Džudi je zavrtila glavom. „Ne. Prosto nije bilo vremena da upoznam bilo koga. Od Tejlora su mi bile pune ruke posla - morala sam samo to da radim da ga sustignem.“

„O Bože, kako mi to poznato zvuči. Čini mi se kao da jedino što radim jeste rad sa Kajlom i u restoranu.“

„Radiš u Osmicama? S Rejom Tolerom?“

„Aha. Našla sam taj posao kad sam se preselila.“

„Da li ti je ispričao o svojoj deci?“

„Samo desetak puta“, odgovorila je Deniz.

Odatle je razgovor lagano prešao na Denizin posao i beskrajne projekte koji, činilo se, okupiraju sve Džudino vreme. Ritam konverzacije je bio nešto što Deniz nije iskusila neko vreme i neobično joj je prijalo. Pola sata kasnije, umoran od igranja sa kamionima, Kajl ih je spustio ispod trema (niko ga nije zamolio, Džudi nije mogla da ne primeti) pre nego što

je otišao do majke. Lice mu je bilo rumeno od vrućine, a šiške zalepljene za čelo. „Je l' mogu da dobijem makarone sa sirom?“ (*Je mou da doijem matarone sa šijom?*)

„Makarone sa sirom?“

„Da.“

„Naravno, zlato. Idem da napravim.“

Deniz i Džudi su ustale i krenule u kuhinju, dok je Kajl za sobom ostavljao prašnjave otiske stopala. Otišao je do stola i seo dok je Deniz otvarala ormarić.

„Da li biste ostali na ručku? Mogu da napravim par sendviča.“

Džudi je pogledala svoj sat. „Rado, ali ne mogu. Imam sastanak u gradu u vezi sa festivalom ovog vikenda. Još uvek imamo nekoliko detalja koje moramo da ispeglamo.“

Deniz je napunila tiganj vrućom vodom i pogledala preko ramena. „Festival?“

„Da, ovog vikenda. To je godišnji događaj i sve nas dovodi u letnje raspoloženje. Nadam se da ćeš doći.“

Deniz je stavila tiganj na rešetku a plamen plina je zatreperio. „Nisam planirala.“

„Zašto ne?“

„Pa, za početak, nisam čula za to.“

„Ti zaista *jesi* van svih dešavanja.“

„Ne podsećajte me.“

„Onda treba da ideš - Kajlu bi se mnogo dopalo. Prave hranu, pokazuju veštine, takmiče se, karneval je u gradu - ima po nešto za svakoga.“

Denizin um je trenutno poskočio na troškove koje će zahtevati.

„Ne znam da li možemo“, konačno je rekla, razmišljajući o izgovoru. „Radim u subotu več.“

„O, pa ne morate dugo da ostanete - samo svratite tokom dana ako želite. Ali je jako zabavno i, ako želiš, mogu da te upoznam sa ljudima tvojih godina.“

Deniz nije odmah odgovorila, a Džudi je osetila njeno oklevanje.

„Samo razmisli o tome, u redu?“

Džudi je podigla svoju tašnu sa stola a Deniz je proverila vodu - još uvek nije provrila - pre nego što su krenule prema ulaznim vratima i još jednom izašle na trem.

Deniz je prošla rukom kroz kosu, nameštajući pramenove što su joj pali na lice.

„Hvala vam što se svratili. Prijalo je malo voditi zrele razgovore - za promenu.“

„Uživala sam“, reče Džudi, naginjući se impulsivno da je zagrlji. „Hvala na pozivu.“

Kad se Džudi okrenula da pođe, Deniz je shvatila šta je zaboravila da spomene.

„O, usput, nisam vam rekla da sam juče naletela na Tejlora u prodavnici.“

„Znam. Pričala sam sa njim sinoć.“

Posle trenutka neprijatne tišine, Džudi je namestila kaiš na torbi. „Hajde da ovo nekad ponovimo, je l' važi?“

„Volela bih.“

Deniz je posmatrala Džudi kako silazi niza stepenice i hoda pošljunčanom stazom. Kad je stigla do svojih kola još jednom se okrenula ka Deniz.

„Znaš, i Tejlor će biti na proslavi ovog vikenda sa ostatkom vatrogasne ekipe“, dobacila je Džudi razgovorljivo. „Njihov bejzbol tim igra u tri.“

„Je li?“, bilo je sve što je Deniz uspela da smisli.

„Pa, u slučaju da odlučiš da svратиш, biću tamo.“

Trenutak kasnije, Džudi je otvorila vrata automobila. Deniz je stajala na do vratku i mahala Džudi koja se smestila na sedište i upalila motor, dok joj je na licu meko poigravao osmeh.

Trinaest

„Hej, vi! Nisam bila sigurna da li ćete doći“, uzviknula je Džudi srećno.

Bila je subota popodne, nešto posle tri, kad su se Deniz i Kajl penjali uz otvorene tribine prema Džudi, zaobilazeći druge posmatrača.

Nije bilo teško naći bejzbol utakmicu - bila je samo jedna oblast u parku gde su se nalazile otvorene tribine, dok je sam teren bio opasan niskom ogradom od povezanih lanaca. Kad su parkirali svoje bicikle, Deniz je lako uočila Džudi gde sedi u gledalištu. Kad je i ona njih spazila, Džudi je mahala Deniz koja je držala Kajla, dajući sve od sebe da održi ravnotežu dok je išla prema gornjim sedištim.

„Hej, Džudi... uspeći smo da stignemo. Nisam znala da u Identonu ima toliko ljudi. Trebalo nam je neko vreme da pređemo kroz gužvu.“

Ulice u centru grada bile su zatvorene za saobraćaj i vrvelo je od ljudi. Zastave su se vijorile preko ulica, štandovi su oivičavali trotoare dok su ljudi proučavali rukotvorine i lutali u i iz prodavnica, noseći sveže kupljenu robu. U blizini Kukove robne kuće, postavljen je deo za decu. Tu su oni mogli da prikažu svoje umeće koristeći Elmer lepak, šišarke, filc, stiropor, balone i sve drugo što su im ljudi poklonili. Na centralnom trgu karneval je bio u punom jeku. Redovi, primetila je Deniz, već su bili dugi.

Deniz i Kajl su polako provezli bicikle kroz grad, oboje su uživali u energiji festivala. Na udaljenijoj strani grada, park je vrveo od još više hrane i igara. U toku je bilo takmičenje u roštiljadi u samom uglu u hladu blizu puta, a Šrajnerovi su u blizini smestili pržionicu ribe. Na svim drugim mestima, ljudi su donosili sopstvenu hranu i spremali hotdogove i hamburgere na malim roštiljima za porodicu i prijatelje.

Džudi se pomerila da napravi mesta za njih dvoje a Kajl se uglavio između njih. Kako je to uradio, nagnuo se ka Džudi skoro kao da flertuje i smeja se misleći da je sve to vrlo zabavno. Onda, pošto se smestio izvukao je jednu igračku koju je poneo sa sobom. Deniz je insistirala da mu ih stavi u džep kad su izlazili iz kuće. Nije se čak ni pretvarala da može da mu objasni igru dovoljno da mu zadrži interesovanje a želela je da ima nešto čime može da se igra.

„O, pa, ljudi su došli sa svih strana zbog festivala“, objašnjavala je Džudi. „Dođu skoro iz čitave zemlje. To je jedna od retkih prilika kad ljudi mogu da računaju da sretnu prijatelje koje dugo nisu videli, a i dobar je način da svi budu u toku.“

„Svakako izgleda tako.“

Džudi je čušnula Kajla. „Zdravo, Kajl. Kako si?“

Ozbiljnog izraza lica, pritisnuo je bradu uz grudi pre nego što je podigao igračku da je ona vidi. „Aion“, odgovorio je uzbuđeno, pazeći da Džudi može da ga vidi. Iako je Deniz znala da je to njegov način da komunicira na nivou koji razume - to često radi - ipak ga je terala da odgovori tačno. Potapšala ga je po ramenu.

„Kajl reci: Dobro sam, hvala.“

„Dobro sam, hvala.“ (*Dobo sam, faja*) Podizao je i spuštao glavu napred-nazad u ritmu samoglasnika, a onda je pažnju ponovo posvetio svojoj igrački. Deniz je proturila ruku oko njega i klimnula glavom prema terenu.

„Dakle, za koga navijamo?“

„Za oba tima, zapravo. Tejlor je sada na trećoj bazi za crveni tim - to su Čovanski dobrovoljci. Oni su iz vatrogasne službe. Plavi tim - to su Čovanske snage. To je policija, šerifovo odeljenje i lokalna teritorijalna policija. Svake godine igraju u dobrotvorne svrhe. Tim koji izgubi mora da da petsto dolara biblioteci.“

„Čija je to ideja bila?“, upita Deniz znalački.

„Moja, naravno.“

„Znači, biblioteka dobija u svakom slučaju?“

„U tome je poenta“, reče Džudi. „Zapravo, momci to shvataju vrlo ozbiljno. Mnogo je sujeta tu na ispitu. Znaš kakvi su muškarci.“

„Koji je rezultat?“

„Četiri prema dva, vode vatrogasci.“

Deniz je videla Tejlora na terenu kako čuči spreman u svom položaju, dok odsutno lupka rukom u rukavicu. Bacač je lobirao užasno visok udarac a udarač je loptu dočekao čisto poslavši je na sredinu terena. Bezbedno je sletela - trkač sa treće baze stigao je do polazišta, čime je rezultat smanjen na samo jedan poen razlike.

„Da li je to Karl Hadl izveo onaj udarac?“

„Da. Karl je u stvari jedan od boljih igrača. On i Tejlor su igrali zajedno u srednjoj školi.“

Sledeći sat Džudi i Deniz provele su posmatrajući utakmicu, ćaskajući o Identonu i navijajući za oba tima. Utakmica je imala samo sedam delova i bila je uistinu uzbudljivija nego što je Deniz mislila da će biti - puno poena a nije bilo ni blizu ispuštenih lopti koliko je ona očekivala. Tejlor je izveo nekoliko dobrih poteza u početku kako bi izbacio trkače, ali je u najvećem delu to bila igra udaraca i u svakom delu rezultat se menjao. Skoro svaki igrač je uspeo da izbaci loptu van terena, zadajući dobru vežbu spoljnim odbrambenim igračima. Deniz nije mogla da ne primeti da su spoljni odbrambeni igrači uglavnom bili mladi - i znojili su se znatno više - nego oni na sredini terena.

Kajlu je, međutim, utakmica dosadila posle samo jednog dela i latio se igranja ispod i preko tribina, penjao se i skakao, trčao tamo-amo. S tolikim brojem ljudi okolo, Deniz je bila nervozna od pomisli da joj se izgubi iz vida i nekoliko puta je ustajala da ga potraži.

Svaki put kad to uradi, Tejloru su oči letele u tom pravcu. Video je kad je nešto ranije stigla sa Kajlom, držala ga je za ruku i hodala polako dok je pretraživala tribine, nesvesna činjenice da su muškarci okretali glavu za njom dok je prolazila pored njih. Ali je Tejlora video pogled, video je da se dive njenom izgledu: bela košulja upasana u crni šorts, duge noge što su se pružale do odgovarajućih sandala, dok joj je vetrom zalepršana kosa padala preko ramena. I iz nekog razloga koji nije sasvim razumeo, shvatio je da je ljubomorana na činjenicu da će njegova majka - a ne on - sedeti pored nje.

Njeno prisustvo mu je odvlačilo pažnju i to ne samo zato što je neprestano mislio na ono što je Melisa rekla. Tribine gde je ona sedela nalazile su se između cilja i prve baze; njegova pozicija na trećoj bazi činila je nemogućim da je ne vidi u gledalištu. Ipak, nikako nije mogao da prestane da baca pogled u njenom pravcu, kao da je hteo da se uveri da nije otišla. Korio je sebe svaki put kad bi to uradio - pitajući se zašto je to bitno - ali bi opet uhvatio sebe sekund kasnije. Jednom je njegovo piljenje trajalo malo duže i ona mu je mahnula.

Mahnulo je uz posramljeni osmeh i okrenuo se, pitajući se zašto se pobogu odjednom ponovo oseća kao prokleti tinejdžer.

„Dakle, to je ona, ha?“, Mič je pitao dok su sedeli u odmaralištu između dva dela.

„Ko?“

„Deniz, ona što sedi sa tvojom majkom.“

„Nisam primetio“, odgovorio je Tejlor dok je odsutno okretao palicu, dajući sve od sebe da izgleda nezainteresovano.

„Bio si u pravu“, rekao je Mič.

„U vezi sa čim?“

„Lepa je.“

„Nisam ja to rekao. To je rekla Melisa.“

„Ah“, reče Mič, „tačno.“

Tejlor je obratio pažnju na utakmicu a Mič je pratio njegov pogled.

„Zašto si onda piljio u nju?“, pitao je konačno.

„Nisam piljio u nju.“

„O“, reče Mič ponovo, klimajući glavom. Nije se čak ni potrudio da sakrije svoje smejljenje.

U sedmom delu, s rezultatom 14:12, Dobrovoljci su gubili kad je Tejlor čekao svoj red da udara. Kajl se odmarao od svojih aktivnosti i stajao je blizu ograde kad je video Tejlora da vežba zamah.

„Zvavo, Tejere“, rekao je srećan, baš kao što je uradio kad ga je video u Merčantu.

Tejlor se okrenuo na zvuk njegovog glasa i prišao ogradi.

„Hej zdravo, Kajl. Drago mi je da te vidim. Kako si?“

„On e vatogasa“, govorio je Kajl, upirući prstom.

„Nego šta. Da li se zabavljaš na utakmici?“

Umesto da odgovori, Kajl je podigao svoj avion da ga Tejlor vidi.

„Šta to imaš, mali čoveče?“

„Aion.“

„U pravu si. To je lep avion.“

„Možeš da ga držiš.“ (*Moes da drzi*)

Kajl ga je proturio kroz ogradu i Tejlor je oklevao pre nego što ga je uzeo. Proučavao ga je dok je njega posmatrao Kajl, s izrazom ponosa na malenom licu. Preko ramena, Tejlor je čuo da ga pozivaju na teren.

„Hvala ti što si mi pokazao avion. Da li ga želiš nazad?“

„Možeš da ga držiš“, reče Kajl ponovo.

Tejlor se premišljao malo pre nego što je odlučio. „U redu, ovo će biti moja srećna amajlija. Vратиću ti ga odmah.“ Uverio se da Kajl vidi kako ga stavlja u džep a Kajl je okretao ruke.

„Da li je to u redu?“, upita Tejlor.

Kajl nije odgovorio, ali se činilo da nema ništa protiv.

Tejlor je sačekao da bude siguran, a onda je konačno otrčao na polazište. Deniz je klimnula glavom u Kajlovom pravcu. I ona i Džudi su videle šta se odigralo.

„Mislim da se Kajlu dopada Tejlor“, reče Deniz.

„Mislim“, odgovorila je Džudi, „da je osećanje uzajamno.“

Na drugo bacanje, Tejlor je bacio loptu pravo u polje - udario je levom rukom - i krenuo punom brzinom prema prvoj bazi dok su druga dvojica u poziciji za osvajanje poena krenuli oko vreća. Lopta je udarila u zemlju i odskočila tri puta pre nego što je odbrambeni igrač uspeo da je uhvati i bio je nestabilan kad ju je bacio. Tejlor je zaokrenuo na drugoj bazi, snažno jureći, razmišljajući da li da pokuša da stigne do cilja. Ali je na kraju prevagnuo zdrav razum i lopta je stigla na sredinu terena baš kad je Tejlor bezbedno

stigao do treće baze. Dva trkača su osvojila loptu i igra je bila nerešena a Tejlor je poentirao kad je sledeći igrač udario palicom. Na putu ka odmorištu, pružio je Kajlu avion, s velikim osmehom na licu.

„Rekao sam ti da će mi doneti sreću, mali čoveče. To je dobar avion.“

„Da, avion je dobar.“ (*Da, avion je dobar*)

To bi bio savršen način da se završi utakmica, ali avaj, nije bilo tako suđeno. Pri kraju sedmog dela, Snage su osvojile pobednički krug kad je Karl Hadl loptu izbacio izvan parka.

Kad se utakmica završila, Deniz i Džudi su krenule niz tribine s ostatkom mase, spremne da idu do parka gde ih čekaju hrana i pivo. Džudi im je pokazala gde će sedeti.

„Već kasnim“, objasnila je Džudi. „Trebalo je da im pomognem da postave. Možemo li da se sretnemo tamo?“

„Samo vi idite - stići ću vas za par minuta. Prvo moram po Kajla.“

Kajl je i dalje stajao pored ograde, posmatrajući Tejlora kako skuplja opremu u odmorištu, kad mu je Deniz prišla. Nije se okrenuo čak ni pošto ga je Deniz pozvala po imenu pa je morala da ga potapše po ramenu da bi mu privukla pažnju.

„Kajl, hajde, idemo“, rekla je Deniz.

„Ne“, odgovorio je uz odmahivanje glavom.

„Utakmica se završila.“

Kajl je pogledao molećivim izrazom lica.

„Ne, nije.“ (*Ne, nie*)

„Kajl, da li bi išao da se igraš?“

„Nije“, rekao je ponovo, mršteći se a ton mu se spustio za oktavu. Deniz je tačno znala šta to znači - to je bio jedan od načina da pokaže frustraciju zbog svoje nesposobnosti da komunicira. To je takođe prvi korak ka nečemu što je vodilo do prave, zaprepašujuće, dugačke scene vrištanja. A bože, o bože, ala je Kajl umeo da vrišti.

Naravno, sva deca imaju provale besa s vremena na vreme i Deniz nije od Kajla očekivala da bude savršen. Ali su se kod Kajla nastupi besa javljali jer nije mogao da se izrazi dovoljno jasno da bude shvaćen. Naljutio bi se na Deniz što ga ne razume, Deniz bi se naljutila zato što on ne može da kaže na šta misli, i čitava stvar bi se uskovitlala od toga.

Još gora, ipak, bila su osećanja koja su ti incidenti pokretali. Kad god bi se desio, uvek jasno podseti Deniz da njen sin još uvek ima ozbiljan problem, i uprkos činjenici da zna da to nije njegova krivica, uprkos činjenici da zna da je to pogrešno, ako bi ta provala predugo trajala, ponekad joj se desi da vrišti na sina na isti iracionalan način na koji on vrišti na nju. *Koliko je teško reći nekoliko jednostavnih reči u nizu? Zašto ne možeš to da uradiš? Zašto ne možeš da budeš kao svako drugo dete? Zašto, pobogu, ne možeš da budeš normalan?*

Posle toga, kad se stvari smire, osećala se grozno. Kako je, za ime boga, ako ga toliko voli, mogla da mu kaže sve te stvari? Kako je uopšte mogla to da pomisli? Kako nikad posle toga nije mogla da zaspi, zurila bi u plafon satima, iskreno verujući da je najpodlija majka na planeti.

Više od svega, nije želela da se to dogodi ovde. Umirila se, zaklevši se sebi da neće podići glas.

U redu, počni sa onim što znaš... ne žuri... on se trudi najbolje što može...

„Nije“, Deniz je rekla, ponavljajući za Kajlom.

„Da.“

Nežno ga je držala za ruku, u iščekivanju onoga što će doći. Htela je da ima njegovu punu pažnju. „Kajl, šta nije?“

„Ne...“ Reč je izašla uz jecanje, a Kajl je napravio nizak režeći zvuk u grlu. Pokušao je da se izvuče.

Definitivno na ivici scene vrištanja.

Pokušala je ponovo sa stvarima koje je znala da on razume.

„Da li hoćeš da ideš kući?“

„Ne.“

„Jesi li umoran?“

„Ne.“

„Jesi li gladan?“

„Ne.“

„Kajl...“

„Ne“, rekao je prekinuvši je i vrteći glavom. Sada je bio ljut, obrazi su mu se zacrveneli.

„Nije šta?“, pitala je sa što je moguće više strpljenja.

„Nije...“

„Nije, šta?“, ponovila je Deniz.

Kajl je zavrteo glavom u besu, boreći se za reči.

„Nije... Kaj“, rekao je konačno.

Deniz se sada osećala potpuno izgubljenom.

„Ti nisi Kajl?“

„Da.“

„Ti nisi Kajl“, ponovila je, ovaj put kao izjavu. Ponavljanje, naučila je, mnogo je važno. To je bilo nešto što je radila da bi shvatila da li su na istim talasnim dužinama.

„Da.“

A?

Deniz je razmišljala o tome, pokušavajući da shvati, pre nego što se usredsredila na njega.

„Kako se zoveš? Da li se zoveš Kajl?“

Kajl je zatresao glavom. „Nie Kaj. Mai ovek.“

Ponovo je prošla kroz isto da se uveri da je razumela šta je rekao.

„Mali čovek?“, pitala je.

Kajl je klimao glavom trijumfalno i smešio se, dok je njegova ljutnja nestajala onako brzo kao što se i javila.

„Mai ovek“, rekao je opet, i sve što je Deniz mogla da uradi bilo je da zuri u njega.

Mali čovek.

O bože, koliko dugo će *ovo* trajati?

Tog trenutka im je prišao Tejlor, torba s opremom bila mu je preko ramena.

„Hej, Deniz, kako si?“ Skinuo je šešir i nadlanicom obrisao čelo.

Deniz je obratila pažnju na njega, još uvek zbunjena. „Nisam baš sigurna“, odgovorila je iskreno.

Njih troje krenuli su preko parka zajedno dok mu je Deniz prepričavala njen razgovor s Kajlom. Kad je završila, Tejlor je potapšao Kajla po leđima.

„Mali čovek, ha?“

„Da. Mai ovek“, ponosno je odgovorio Kajl.

„Nemoj ga ohrabrivati“, rekla je Deniz s tužnim odmahivanjem glave.

Tejlor je celu stvar shvatio kao strašno smešnu i nije se trudio da to sakrije. Kajl je, s druge strane, piljio u Tejlora kao da je jedno od sedam svetskih čuda.

„Ali on jeste mali čovek“, reče Tejlor u Kajlovu odbranu. „Zar nisi?“

Kajl je klimnuo glavom, zadovoljan što je neko na njegovoj strani. Tejlor je otvorio svoju torbu s opremom i kopao unutra pre nego što je izvukao staru lopticu za bejzbol. Pružio ju je Kajlu.

„Da li voliš bejzbol?“, pitao je.

„To je lopta“, odgovorio je Kajl. (*To e lota*)

„To nije samo lopta. To je lopta za bejzbol“, rekao je ozbiljno.

Kajl je razmišljao.

„Da“, prošaputao je. „To je lopta za bejzbol.“ (*Da... to e lota za besbo*)

Čvrsto je držao lopticu u maloj ruci i izgledao kao da je proučava, kao da traži tajnu koju samo on može da razume. Onda je, podigavši pogled, video tobogan za decu u daljini, odjednom, to je dobilo prioritet nad svim ostalim.

„Hoće da trči“, reče Kajl, gledajući majku s očekivanjem, „tamo.“ Pokazao je gde hoće da ide. (*Oće da tići... tamo*)

„Kaži, 'Ja hoću da trčim.'“

„Ja hoću da trčim“, reče meko. (*Ja ocu da tići*)

„U redu, samo napred“, rekla je. „Samo nemoj da odeš predaleko.“

Kajl je jurnuo prema dečjem igralištu pun energije. Na sreću, bio je pored stolova gde će sedeti - Džudi je izabrala to mesto upravo zato jer je skoro svako ko učestvuje u utakmici doveo svoju decu. I Deniz i Tejlor su posmatrali Kajla kako trči.

„To je jedno preslatko dete“, reče Tejlor uz smešak.

„Hvala. Dobar je on.“

„Ta stvar s malim čovekom nije stvarno problem, zar ne?“

„Ne bi trebalo da bude... prošao je kroz fazu gde se pretvarao da je Godzila pre nekoliko meseci. Nije hteo da se odazove ni na jedno drugo ime.“

„Godzila?“

„Da, prilično je zabavno kad se toga setite. Ali u to vreme, o bože. Sećam se da smo jednom bili ispred prodavnice i Kajl se izgubio. Išla sam između redova dozivajući Godzilu i ne bi mi verovao kako su me ljudi gledali. Kad se Kajl konačno vratio tu je bila jedna gospođa - zurila je u mene kao da sam vanzemaljac. Znala sam da se pitala kakva to majka svom detetu daje ime Godzila.“

Tejlor se smejao. „To je sjajno.“

„Da, pa...“ Prevrnula je oči, pokazujući mu time mešavinu zadovoljstva i razdraženosti. Kad ga je pogledala, njen pogled uhvatio je njegov i zadržao se trenutak duže pre nego što su se oboje okrenuli. Nastavili su dalje u tišini, dok su izgledali kao još jedan par u parku.

Iskosa, međutim, Tejlor ju je i dalje posmatrao.

Blistala je na toplom junskom suncu. Primetio je da su joj oči boje žada, egzotične i tajanstvene. Bila je niža od njega - možda metar sedamdeset, pretpostavljao je - a kretala se s lakom gracioznošću ljudi koji su uvereni u svoje mesto pod suncem. Više od toga, osećao je njenu inteligenciju po strpljenju koje pokazuje u ophođenju sa svojim sinom i, najviše od svega, koliko ga voli. Za Tejlora su to bile stvari koje su zaista bitne.

Melisa, znao je, ipak je bila u pravu.

„Dobro si igrao“, rekla je konačno Deniz, prekidajući mu misli.

„Ipak, nismo dobili.“

„Ali si dobro igrao. I to se računa.“

„Da, pa, nismo dobili.“

„To je baš tipično za muškarca da kaže. Nadam se da Kajl neće ispasti takav.“

„Ipak, hoće. Neće moći tome da se suprotstavi. To nam je u genima.“

Deniz se nasmejala i nekoliko koraka su hodali u tišini. „Pa, zašto si počeo da radiš u vatrogasnoj jedinici?“, pitala ga je.

Pitanje je u njegov um vratilo sliku njegovog oca. Tejlor je progutao knedlu, terajući sliku.

„To je samo bilo nešto što sam hteo da radim od kad sam bio dete“, odgovorio je.

Iako je čula neznatnu promenu tona, izraz lica mu je delovao neutralan dok je proučavao gužvu u daljini.

„Kako to funkcioniše? Pošto volontiraš, mislim. Da li te zovu samo kad je hitan slučaj?“ Slegnuo je ramenima, odjednom osetivši olakšanje. „Otprilike.“

„Jesi li tako našao moj auto one noći? Da li ih je neko prijavio?“

Tejlor je odmahnuo glavom. „Ne, to je bila čista sreća. Svi su bili ranije pozvani u stanicu zbog oluje - na putu su već bile potopljene električne instalacije, i ja sam postavljao signalne rakete kako bi ljudi mogli da se zaustave na vreme. Samo sam slučajno naišao na tvoja kola i stao da vidim šta nije u redu.“

„I tu sam bila ja“, rekla je.

Na ovo je zastao i susreo njen pogled - njegove oči bile su boje neba. „I tu si bila ti.“

Na stolovima je bilo nagomilano dovoljno hrane da se nahrani mala armija ljudi, što je otprilike bio broj onih koji su se motali u okolini.

Sa strane, pored roštilja gde su se spremale viršle i pljeskavice, bile su dve velike posude za hlađenje napunjene ledom i pivom. Kako su im se približili, Tejlor je bacio torbu s opremom na stranu, preko gomile drugih, i zgrabio pivo za sebe. Dok je još uvek bio nagnut, podigao je jedan kur lajt.

„Da li bi htela jedan?“

„Može, ako imate dovoljno.“

„Ima ih prilično. Ako se ispiju svi iz ovih hladnjaka, bolje se moli da se ništa ne desi u gradu večeras. Niko ne bi bio u stanju da odgovori na poziv.“

Pružio joj je limenku, i ona je otvorila. U godinama pre rođenja Kajla nikada nije bila mnogo raspoložena za piće, ali na ovako vrućem danu pivo je bilo osvežavajuće.

Tejlor je otpio jedan dugačak gutljaj baš kad ih je Džudi spazila. Spustila je gomilu papirnih tanjira na sredinu jednog stola a onda im prišla.

Tejloru je uputila jedan kratak stisak. „Žao mi je što je tvoj tim izgubio“, rekla je šaljivo. „Ali mi duguješ petsto dolara.“

„Hvala ti na moralnoj podršci.“

Džudi se nasmejala. „O, znaš da se samo šalim s tobom.“ Još jednom ga je stegla pre nego što je obratila pažnju na Deniz.

„Dobro, sada kad si već ovde, mogu li da te upoznam sa drugima?“

„Naravno, samo da proverim kako je Kajl.“

„Dobro je. Videla sam ga kad je stigao. Igra se na toboganu.“

Kao radar, Deniz je bila u stanju da ga uoči gotovo trenutno. Zaista se igrao, ali je izgledao kao da mu je vruće. Čak i sa daljine, mogla je da vidi kako su mu se obrazi zarumeneli.

„Uf... mislite li da je u redu ako mu odnesem nešto da popije? Sok ili tako nešto?“

„Apsolutno. Šta voli? Imamo koka-kolu, sprajt, biljno pivo¹...“

„Sprajt.“

---

¹ Root beer - bezalkoholni penušavi napitak žestoko začinjjen raznim korenjem i travama (prim. prev.)

Krajičkom oka Tejlor je video Melisu i Kim - trudnu suprugu Karla Hadla - kako prilaze da se jave. Melisa je imala isti pobeđnički izraz lica kao one noći kad je bio kod njih na večeri. Bez sumnje ih je videla kako dolaze zajedno.

„Evo, pusti mene da mu odnesem“, žurno se ponudio Tejlor, ne želeći da je vidi kako likuje. „Mislim da nekoliko ljudi dolazi da se pozdravi.“

„Jesi li siguran?“, upita Deniz.

„Siguran sam“, odgovorio je. „Da li da mu ponesem limenku ili bi on radije iz šolje?“

„Ponesi mu šolju.“

Tejlor je još jednom potegao svoje pivo i uputio se ka stolu da sipa Kajlu piće, zamalo izbegavši Melisu i Kim.

Iako se Deniz nikada nije osećala prijatno kad upoznaje strance, u ovom slučaju nije ispalo tako teško kao što je zamišljala. Neobavezno okruženje - deca su trčkarala na sve strane, svi letnje obučeni, ljudi su se smejali i šalili - olakšalo joj je da se opusti. Osećala se kao na ponovnom okupu, gde svako poznaje svakoga.

Tokom sledećih pola sata upoznala je na desetine ljudi, i kao što je Džudi spomenula, skoro svako je imao decu. Imena su se redala brzo - njihova i njihove dece - zbog čega je bilo nemoguće da ih sve upamti iako je davala sve od sebe da zapamti barem one koji su bili približno njenih godina.

Potom je stigao ručak za klince, i pošto su skinuli viršle sa roštilja deca su se sjurila ka stolovima sa svih strana.

Kajl, naravno, nije došao do stola sa drugom decom, ali čudno, nigde nije videla ni Tejlora. Nije ga videla od kad je krenuo ka igralištu i pogledom je pretražila gomilu, pitajući se da li se vratio nazad neprimećen. Nije ga našla.

Radoznala, pogledala je prema igralištu i u tom trenutku je videla njih dvojicu, okrenuti licem jedan prema drugom na nekoliko metara udaljenosti. Kad je shvatila šta rade, stao joj je dah u grlu.

Skoro da nije poverovala svojim očima. Zatvorila ih je na trenutak onda ih je ponovo otvorila.

Zaleđena, posmatrala je kako Tejlor lagano baca bejzbol lopticu u Kajlovom pravcu. Kajl je stajao ispruženih ruku, dok su mu se nadlanice dodirivale. Nije pomerio ni mišić dok je lopta putovala kroz vazduh. Ali kao uz pomoć magije, lopta je pala pravu u njegove male ruke.

Sve što je mogla da uradi bilo je da zuri u čudu. Tejlor Makejden je vežbao hvatanje sa njenim sinom.

Kajlovo poslednje bacanje bilo je pored cilja - kao i mnogi drugi - i Tejlor je potrčao kad je lopta prošla pored njega i konačno se zaustavila u niskoj travi. Kako je zakoračio da je podigne, video je da im Deniz prilazi.

„O, zdravo“, rekao je nonšalantno. „Igrali smo se hvatanja.“ Podigao je loptu.

„Jeste li to radili sve vreme?“, pitala je ali još uvek nije bila u stanju da sakrije svoju začuđenost. Kajl nikada pre nije hteo da se igra hvatanja lopte. Mnogo puta je pokušala da ga zainteresuje, ali nikada nije ni pokušao. Njeno iznenađenje, pak, nije bilo ograničeno samo na Kajla, imalo je veze i sa Tejlorom. To je bio prvi put da je neko drugi odvojio svoje vreme da nauči Kajla nečemu novom, nečemu što druga deca rade.

Igrao se sa Kajlom. Niko se ne igra sa Kajlom.

Tejlor je klimnuo glavom. „Otprilike. Izgleda da mu se sviđa.“

U isto vreme, Kajl ju je video i mahnuo. „Zvavo, mama“, doviknuo je.

„Da li ti je zabavno?“, pitala je.

„On je baca“, rekao je uzbuđeno. (*On e baca*)

Deniz nije odolela da se ne nasmeši. „Videla sam. Lepo ti je bacio.“

„Baca“, reče Kajl ponovo, slažući se s njom.

Tejlor je podigao obod svog kačketa. „Ponekad baš dobro zamahne“, rekao je, kao da želi da objasni zašto nije uhvatio kad mu je Kajl bacio loptu.

Deniz je samo mogla da ga netremice gleda. „Kako si ga naveo da se igrate?“

„Šta? Hvatanja?“ Slegnuo je ramenima, očigledno nesvestan svog postignuća. „Zapravo, bila je to njegova ideja. Pošto je popio sok, nekako me je gađao loptom. Zamalo me nije pogodio u glavu. Pa sam mu je ja bacio nazad i pokazao mu kako da hvata. Brzo je ukapirao.“

„Baca“, doviknuo je Kajl nestrpljivo. Ruke su mu ponovo bile ispružene.

Tejlor je pogledao u nju da vidi da li je to u redu. „Samo napred“, rekla je Deniz. „To moram da vidim.“ Tejlor je zauzeo svoju poziciju na dva metra od Kajla. „Jesi li spreman?“, upita Tejlor.

Kajl, koncentrišući se jako, nije odgovorio. Deniz je prekrstila ruke nervozno iščekujući.

„Evo stiže“, rekao je bacajući loptu. Pogodila je Kajla u ručni zglob i odbila se o njegove grudi kao loptica skočica pre nego što je konačno pala na zemlju. Kajl je odmah podigao, ciljao i onda bacio nazad. Ovaj put je lopta pogodila cilj i Tejlor je mogao da je uhvati bez pomeranja.

„Dobra lopta“, rekao je Tejlor.

Lopta je išla od jednog do drugog nekoliko puta pre nego što je Deniz konačno progovorila.

„Jesi li spreman za pauzu?“, upitala je.

„Samo ako i on jeste“, odgovorio je Tejlor.

„O, pa on bi mogao ovako još dugo. Jednom kad nađe nešto što mu se sviđa, ne voli da prekida.“

„Primetio sam.“

Deniz je doviknula Kajlu: „U redu, zlato, samo još jednom.“

Kajl je znao šta to znači i dobro je zagledao loptu pre nego što je bacio. Otišla je nadesno i još jednom Tejlor nije mogao da je uhvati. Zaustavila se pored Deniz i ona ju je podigla baš kad je Kajl krenuo prema njoj.

„To je to? Bez raspravljanja?“, upita Tejlor, očigledno impresioniran Kajlovom dobroćudnom prirodom.

„Da, prilično je dobar kad je to u pitanju.“

Kad je Kajl stigao do nje, podigla ga je i zagrlila. „Dobro si igrao hvatanje lopte.“

„Da“, reče Kajl srećno.

„Da li bi voleo da se igraš na toboganu?“, upitala je.

Kajl je klimnuo glavom i ona ga je spustila na zemlju. Kajl se odmah okrenuo i uputio ka igralištu.

Onog trenutka kad su ostali sami, Deniz se okrenula ka Tejloru.

„To je bilo zaista lepo od tebe, ali znaš da nisi morao da ostaneš sa njim sve vreme.“

„Znam da nisam morao. Želeo sam. Zabavan je.“

Nasmešila se zahvalno, razmišljajući koliko retko čuje nekoga da kaže tako nešto o njenom sinu. „Hrana je spremna ako hoćeš da ideš i pojedješ nešto“, rekla je.

„Još uvek nisam gladan, ali bih hteo da do kraja popijem pivo, ako je to u redu.“

Limenka mu je stajala na klupi, pored ivice igrališta i Tejlor i Deniz su krenuli u tom pravcu. Tejlor je podigao limenku i povukao dugačak gutljaj. Po uglu pod kojim je držao limenku znala je da je jedva okusio. Videli su mu se grašci znoja kako padaju ispod

obraza. Kosa mu je virila ispod kačketa, blago se kovrdžajući, a košulja mu je bila zalepljena za grudi. Njen sin ga je dobro uposlio.

„Da li bi htela da sednemo malo?“, upitao je. „Naravno.“

Kajl je u međuvremenu pažnju s tobogana skrenuo na penjalicu od prečki. Penjao se, ispruživši ruke što je više mogao, a onda počeo da prelazi prepreke.

„Mama, gledaj“, odjednom je uzviknuo Kajl. (*Mama, gEDA*)

Deniz se okrenula i posmatrala Kajla kako skače sa jedne prečke, pada sa visine od preko metar, dočekavši se uz tresak. Ustao je brzo i otresao prašinu s kolena, s ogromnim osmehom na licu.

„Budi oprezan, je l' važi?“, doviknula je.

„Skočio je“, odgovorio je Kajl. (*Socio je*)

„Da, skočio si.“

„Skočio je“, reče Kajl još jednom.

Dok je Deniz svu pažnju usredsredila na sina, Tejlor je mogao da vidi kako joj se grudi dižu i spuštaju sa svakim dahom i posmatrao je kako prekršta jednu nogu preko druge. Taj pokret mu je, iz nekog razloga, bio neobično senzualan.

Kad se ponovo okrenula ka njemu, potrudio se da razgovor zadrži na bezbednim temama.

„Dakle, jesi li imala priliku da upoznaš sve?“, upitao je.

„Mislim da jesam“, odgovorila je. „Izgledaju kao fini ljudi.“

„I jesu. Većinu poznajem od detinjstva.“

„Sviđa mi se tvoja mama. Ponela se kao pravi prijatelj u poslednje vreme.“

„Ona je jedna draga dama.“

U sledećih nekoliko minuta nastavili su da posmatraju Kajla kako kruži kroz sve što igralište ima da ponudi. Klizanje, penjanje, skakanje i puzanje - činilo se da je Kajl sačuvao netaknut izvor energije za nešto poput ovog. Uprkos vrelini i vlažnosti vazduha, činilo se da uopšte ne posustaje.

„Mislim da sam sada spreman za pljeskavicu“, reče Tejlor. „Pretpostavljam da ste vi već jeli?“

Deniz je proverila sat. „Zapravo, nisam, ali ne možemo da ostanemo. Moram da radim večeras.“

„Već odlazite?“

„Za nekoliko minuta. Skoro je pet i još moram da nahranim Kajla i spremim se za posao.“

„Može ovde jesti - ima obilje hrane.“

„Kajl ne jede hotdogove niti čips. Pomalo je izbirljiv.“

Tejlor je razumeo. U jednom trenutku činilo se da je izgubljen u mislima.

„Mogu li da vas povezem kući?“, pitao je konačno.

„Došli smo biciklima dovde.“

Tejlor je klimnuo glavom. „Znam.“

Čim je to rekao, znala je da je to trenutak prepoznavanja za oboje. Nije joj bila potrebna vožnja i on je to znao; pitao je uprkos činjenici da ga prijatelji i hrana čekaju na samo nekoliko koraka. Bilo je očigledno da je želeo da ona kaže da; njegov izraz lica je to jasno govorio. Za razliku od njegove ponude da joj odnese namirnice kući, ovaj put, znala je, njegova ponuda nema toliko veze sa ljubaznošću već sa onim što se može desiti između njih dvoje.

Bilo bi lako reći ne. Život joj je već dovoljno složen - da li joj je stvarno potrebno da dodaje još nešto toj zbrci? Njen um joj je govorio da nema vremena, da to ne bi bila dobra

ideja, da ga jedva poznaje. Misli su brzo sustizale jedna drugu, savršeno su imale smisla ali, uprkos tome, iznenadila je sebe kad je izgovorila: „Volela bih to.“

Njen odgovor, izgledalo je, iznenadio je i njega samog. Otpio je još jedan gutljaj piva, onda klimnuo glavom bez reči. Upravo tada je Deniz prepoznala istu onu stidljivost koju je u njemu videla kad su se sreli u Merčantu, i najednom je priznala sebi ono što je poricala sve vreme.

Nije došla na proslavu da bi posetila Džudi, niti da upozna nove ljude.

Došla je da vidi Tejlora Makejdena.

Mič i Melisa su posmatrali Tejlora i Deniz dok su odlazili. Mič se nagnuo prema uhu svoje žene, kako drugi ne bi mogli čuti.

„Pa, šta misliš o njoj?“

„Fina je“, reče Melisa iskreno. „Nije stvar samo u njoj. Znaš kakav je Tejlor. Dokle će to stići zapravo će više zavisiti od njega.“

„Misliš da će se spojiti?“

„Ti ga poznaješ bolje nego ja. Šta ti misliš?“

Mič je slegnuo ramenima. „Nisam siguran.“

„Da, jesi. Znaš koliko Tejlor ume da bude šarmantan kad se namerači na neku. Samo se nadam da ovaj put nikoga neće povrediti.“

„On ti je prijatelj, Melisa. Ti čak i ne poznaješ Deniz.“

„Znam. Zato sam mu uvek i opraštala.“

Četrnaest

„Kamion čudovište“, uzviknuo je Kajl. (*Tamion udoviste!*)

Dodž četiri sa četiri metra, crn sa prevelikim točkovima. Dva fara bila su postavljena na pokretnu šipku, na prednjem braniku je bio zakačen kabl za tešku vuču, mreža za pušku visila je iznad sedišta u kabini a srebrna torba sa alatom na krevetu.

Za razliku od drugih koje je videla, međutim, ovaj nije bio nikakav izložbeni primerak. Farba je izbledela, s dubokim ogrebotinama posvuda a na prednjem krilu bilo je udubljenje, tik pored vozačevih vrata. Jedan od retrovizora bio je iskidan, ostavivši za sobom rupu koja je zarđala po ivicama a čitav donji deo kamioneta bio je pokriven stvrdnutim slojem blata.

Kajl je lomio ruke od uzbuđenja. „Kamion čudovište“, ponovio je.

„Je l' ti se sviđa?“, pitao je Tejlor.

„Da“, odgovorio je, oduševljeno klimajući glavom.

Tejlor je utovario bicikle u kamionet a onda držao vrata otvorena da oni uđu. Pošto je kamionet bio visok, morao je da pomogne Kajlu da se popne. Deniz je bila sledeća i Tejlor se slučajno očešao o nju dok joj je pokazivao gde da se uhvati da bi se popela sama.

Upalio je motor i krenuli su ka periferiji grada s Kajlom podbočenim između njih. Kao da je znao da želi da bude nasamo sa svojim mislima, Tejlor ništa nije rekao, i bila mu je zahvalna na tome. Nekim ljudima je tišina nelagodna, smatrajući je prazninom koju treba ispuniti, ali on očito nije bio jedan od njih. Bio je zadovoljan samom vožnjom.

Minuti su prolazili i misli su joj odlutale. Posmatrala je borove u prolazu, jedan za drugim, još uvek začuđena što je u kamionetu sa njim. Krajičkom oka mogla je da ga vidi koncentrisanog na put. Kao što je odmah primetila, Tejlor nije zgodan na neki tipičan način. Da je prošla pored njega u Atlanti ne bi se osvrnula. Nije bio lep poput nekih muškaraca, ali je bilo nečeg u njemu što je naprosto privlačilo. Lice mu je bilo preplanulo i mršavo; sunce mu je urezalo sitne linije po obrazima i oko očiju. Struk mu je uzak a u ramenima je bio vrlo mišićav, kao da je godinama nosio težak teret. Ruke su mu izgledale kao da je zakucao hiljade eksera, što bez sumnje i jeste. Bilo je kao da je njegov posao preduzimača oblikovao njegov izgled.

Pitala se da li se ikada ženio. Ni on ni Džudi nisu to spomenuli, ali to ništa ne znači. Ljudi nerado pričaju o greškama iz prošlosti. Gospod zna da ne pominje Breta osim ukoliko ne mora. Ipak, bilo je nečeg u njemu što je navelo da pomisli da se nikad nije tako obavezao. Na roštilju, nije mogla da ne primeti, bio je jedini neoženjen muškarac.

Ispred je bio Čeriti Roud i Tejlor je usporio kamionet, izašao iz krivine a onda ponovo ubrzao. Skoro su stigli.

Minut kasnije Tejlor je došao do pošljunčane staze i skrenuo unutra, postepeno pritiskajući kočnice dok se kamionet nije potpuno zaustavio. Pritisnuo je kvačilo i ostavio auto u leri pa se Deniz radoznalo okrenula prema Tejloru.

„Hej, mali čoveče“, reče. „Hoćeš da voziš moj kamion?“

Prošao je trenutak pre nego što se Kajl osvrnuo.

„Hajde“, reče, mahnuvši rukom. „Možeš da ga voziš.“

Kajl je oklevao, a Tejlor je ponovo mahnuo. Kajl se malčice pomerio a onda ga je Tejlor konačno povukao u krilo. Stavio mu je ruke na gornji deo volana dok je svoje držao dovoljno blizu da ga zgrabi ukoliko bude neophodno.

„Spreman?“

Kajl nije odgovorio, ali je Tejlor polako puštao kvačilo i kamion je polako krenuo napred. „Dobro, mali čoveče, hajdemo.“

Kajl, pomalo nesiguran, čvrsto je držao volan kad je kamion polako krenuo uz prilaz. Oči su mu se raširile kad je shvatio da zaista ima kontrolu i odjednom je jako okrenuo volan nalevo. Kamion je odgovorio i prešao na travu, blago poskočio i krenuo prema ogradi pre nego što je Kajl okrenuo volan na drugu stranu. Okret je bio nasumičan ali su na kraju prešli na pošljunčani prilaz sa druge strane.

Nisu se kretali brže od osam kilometara na sat, ali se Kajlu na licu razlio širok osmeh i okrenuo se ka majci, s izrazom „pogledaj šta umem“ na licu. Radosno se smejao pre nego što je još jednom okrenuo volan.

„On vozi“, viknuo je Kajl. (*On vosi*)

Kamionet se otkotrljao ka kući u obliku slova S, promašivši svako drvo (zahvaljujući Tejlorovim malim ali neophodnim prilagođavanjima kursa) i kad se Kajl glasno nasmejao još jednom, Tejlor je namignuo Deniz.

„Moj tata je mene puštao da to radim kad sam bio mali. Pretpostavio sam da će se svideti i Kajlu.“

Kajl je uz Tejlorovu verbalnu i manuelnu pomoć dovezao kamionet u hlad drveta magnolije pre nego što se konačno zaustavio. Pošto je otvorio vozačeva vrata, Tejlor je spustio Kajla dole. Kajl se borio da zadrži ravnotežu a onda je krenuo ka kući.

Dok su ga posmatrali, nijedno od njih ništa nije reklo, i na kraju se Tejlor okrenuo i pročistio grlo.

„Da vam spustim bicikle“, rekao je i iskočio iz kabine. Dok je on išao iza kamioneta i otvorio zadnja vrata, Deniz je sedela nepomično, osećajući se pomalo kao da će se srušiti. Tejlor ju je još jednom iznenadio. Dva puta u toku jednog popodneva uradio je nešto lepo za Kajla, nešto što se smatra normalnim u životu druge dece. Prvi put je zurila u čudu, drugi put, međutim, dirnuo ju je tamo gde nikada nije očekivala. Kao majka, mogla je da uradi ono što majka može - da voli i štiti Kajla, ali nije mogla da natera druge ljude da ga prihvate. Ipak, bilo je očigledno da je Tejlor to već uradio i osetila je da je nešto steže u grlu.

Posle četiri i po godine Kajl konačno ima prijatelja.

Čula je udar i osetila da se kamionet blago zaljuljao kad se Tejlor popeo na kamionet. Sabrala se a onda otvorila vrata i skočila dole.

Tejlor je spustio bicikle na zemlju a onda iskočio u jednom lakom, brzom pokretu. Još uvek pomalo nestabilna, Deniz je bacila pogled ka Kajlu i videla ga gde stoji ispred vrata. Kako se sunce probijalo kroz drveće iza njega, Tejlorovo lice bilo je skriveno u senci.

„Hvala ti što si nas dovezao“, rekla je.

„Bilo mi je zadovoljstvo“, odgovorio je tiho.

Dok je stajala u njegovoj blizini, nije mogla da otrese slike Tejlora kako se igra hvatanja sa njenim sinom ili daje Kajlu da upravlja kamionetom, i tada je znala da želi još više da upozna Tejlora Makejdena. Želela je da provodi više vremena sa njim, želela je da upozna osobu koja je bila toliko dobra prema njenom detetu. Pre svega, želela je da se i on tako oseća.

Mogla je da oseti da je počela da crveni dok je prinosila ruku licu da zakloni oči od sunca.

„Još uvek imam malo vremena pre nego što počnem da se spremam za posao“, rekla je, prateći svoje instinkte. „Da li bi želeo da uđeš na šolju čaja?“

Tejlor je malo podigao svoj kačket. „To dobro zvuči, ako ti ne smeta.“

Odgurali su bicikle iza kuće, ostavili ih na tremu i ušli unutra, gurajući vrata kojima je farba popucala i oljuštila se. U samoj kući nije bilo mnogo svežije, pa je Deniz ostavila zadnja vrata otvorena kako bi vazduh mogao da cirkuliše. Kajl je ušao za njima.

„Idem da ti spremim čaj“, rekla je, pokušavajući da sakrije iznenadnu nervozu u svom glasu.

Iz frižidera je izvukla bokal čaja, onda dodala nekoliko kocki leda u čaše koje je izvukla iz ormarića. Pružila je Tejloru čašu a svoju ostavila na stolu, svesna njegove blizine. Okrenula se prema Kajlu, nadajući se da Tejlor neće pogoditi šta ona sada oseća.

„Da li hoćeš nešto da popiješ?“

Kajl je klimnuo glavom. „On hoće vodu.“ (*On oce odu*)

Zahvalna za prekid misli, ustala je i pružila mu je.

„Jesi li spreman za kupanje? Sav si znojav.“

„Da“, odgovorio je. Otpio je gutljaj iz svoje male plastične šolje a deo je prosuo niz košulju.

„Možeš li da me izviniš za minut da mu spremim kadu?“, pitala je, bacajući pogled ka Tejloru.

„Naravno, nemoj se žuriti.“

Deniz je izvela Kajla iz kuhinje i nekoliko trenutaka kasnije, ispod udaljenog žamora njenog glasa, Tejlor je čuo da voda počinje da teče. Naslonivši se na šank, osmotrio je kuhinju očima preduzimača. Znao je da je kuća bila prazna bar dve godine pre nego što se Deniz uselila i uprkos njenim najboljim naporima kuhinja je i dalje pokazivala znake nemara. Pod je bio blago iskrivljen a linoleum je s godinama požuteo. Tri ormarića su nakrivo visila, voda u sudoperi je polako kapala godinama što je ostavilo tragove rđe na porcelanu. Frižider je, bio je siguran, zatečen zajedno sa kućom - podsećao ga je na onaj koji je imao kad je bio klinac. Godinama nije video takav.

Ipak, bilo je očigledno da je Deniz dala sve od sebe da je učini pristojnom. Bila je čista i održavana, toliko je bilo jasno. Svaki tanjir je bio sklonjen, radne ploče obrisane a iskrzana krpa uredno složena na sudoperi. Pored telefona bila je hrpa pošte koja je izgledala kao da je već sređena.

Pored zadnjih vrata video je drveni stočić s nizom udžbenika složenih po površini, koje su na mestu držale dve saksije sa geranijumima. Radoznao, prišao je i pogledao naslove. Svaki je imao veze sa razvojem deteta. Na polici ispod bila je debela plava fascikla s Kajlovim imenom.

Isključena je voda i Deniz se vratila u kuhinju, svesna koliko je vremena prošlo od kad je poslednji put bila nasamo sa muškarcem. Za nju je to bio čudan osećaj, podsećao ju je na njen život od pre mnogo vremena, pre nego što joj se čitav svet promenio.

Tejlor je čitao naslove kad je podigla svoju čašu i pošla ka njemu.

„Interesantno štivo“, reče.

„Ponekad.“ Sopstveni glas joj je zvučao drugačije u ušima, iako se činilo da Tejlor to ne primećuje.

„Kajl?“

Klimnula je glavom i Tejlor je pokazao prema fasciklama. „Šta je ovo?“

„To su njegovi dnevnic. Kad god radim sa Kajlom, beležim šta je bio u stanju da kaže, kako je to izgovorio, s čime ima poteškoće, takve stvari. Tako mogu da pratim njegov napredak.“

„Zvuči kao dosta posla.“

„Jeste.“ Zastala je. „Da li bi hteo da sedneš?“

Seli su za kuhinjski sto i iako nije pitao, objasnila je - onoliko koliko je mogla - šta je Kajlov problem, baš kao što je uradila sa Džudi. Tejlor ju je slušao bez prekidanja sve dok nije završila.

„Znači, radiš sa njim svaki dan?“, pitao je.

„Ne, ne svaki dan. Nedeljom ne radimo.“

„Zašto mu je jezik toliko težak?“

„To je magično pitanje“, odgovorila je. „Niko zaista ne zna odgovor na to pitanje.“

Klimnuo je glavom prema polici. „Šta kažu knjige?“

„U najvećem delu, ne kažu mnogo. Dosta govore o jezičkom zaostajanju kod dece, ali kad to rade, to je obično jedan aspekt većeg problema - kao autizam, na primer. Oni preporučuju terapiju, ali nisu precizni koja je terapija najbolja. Jednostavno preporučuju nekakav program i mnogo je različitih teorija o tome koji je najkorisniji.“

„A doktori?“

„Oni su ti koji pišu knjige.“

Tejlor je zurio u čašu, razmišljajući o njegovoj komunikaciji sa Kajlom od malopre, a onda ponovo podigao pogled. „Znaš, ne govori on toliko loše“, rekao je iskreno. „Shvatio sam šta govori i mislim da i on mene razume.“

Deniz je prošla kažiprstom kroz jednu pukotinu na stolu, razmišljajući da je to ljubazno reći - iako nije potpuna istina. „Prešao je veliki put tokom prošle godine.“

Tejlor se nagnuo napred u stolici. „Ne govorim to tek onako“, rekao je iskreno. „Zaista to mislim. Kad smo bacali loptu? Govorio mi je da bacim loptu i kad god bi je uhvatio rekao bi, 'dobro bačeno.'“

U suštini, četiri reči. *Baci je. Dobro bačeno.* Deniz je mogla da kaže, *To baš i nije mnogo kad malo razmisliš, zar ne?* i bila bi u pravu. Ali Tejlor je hteo da bude ljubazan i baš sada stvarno nije želela da se upušta u raspravu o Kajlovim ograničenim jezičkim sposobnostima. Umesto toga, više ju je zanimalo muškarac preko puta nje. Klimnula je glavom, sabirajući misli.

„Mislim da to ima puno veze sa tobom, ne samo sa Kajlom. Veoma si strpljiv sa njim, što većina ljudi nije. Podsećaš me na neke nastavnike sa kojima sam radila.“

„Bila si nastavnica?“

„Predavala sam tri godine, sve dok se Kajl nije rodio.“

„Da li si volela taj posao?“

„Obožavala sam ga. Radila sam sa decom u drugom razredu i to je sjajan uzrast. Deca vole svoje učitelje i još uvek imaju želju za učenjem. Od toga se čovek oseća kao da zaista može da utiče na njihove živote.“

Tejlor je otpio još jedan gutljaj i pažljivo je posmatrao preko ivice čaše. Zbog toga što sede u kuhinji okruženi njenim stvarima, posmatrajući njene izraze lica dok priča o prošlosti - čini mu se mekšom, manje odbrambenog stava nego ranije. Takođe je osetio da nije navikla da priča o sebi.

„Hoćeš li se vratiti tom poslu?“

„Jednog dana“, odgovorila je. „Možda za nekoliko godina. Videćemo šta će se dešavati u budućnosti.“ Sela je malo uspravnije u svojoj stolici. „Šta je sa tobom? Rekao si da si preduzimač?“

Tejlor je potvrdio. „Već dvanaest godina.“

„Znači gradiš kuće?“

„U prošlosti jesam, ali uglavnom radim renoviranje. Kad sam počeo da radim, to su bili jedini poslovi koje sam mogao da dobijem jer ih niko drugi nije želeo. Sviđa mi se i to, takođe - za mene, to je malo veći izazov od građenja nečeg novog. Moram da radim sa već postojećim i ništa nije onako lako kao što se čovek nada. Plus, većina ljudi ima ograničen budžet i zabavno je smišljati kako da im pružite najbolje za njihov novac.“

„Misliš da bi mogao da uradiš nešto sa ovom kućom?“

„Mogao bih da je sredim da izgleda kao nova novcijata ako želiš. Samo zavisi od toga koliko želiš da potrošiš.“

„Pa“, rekla je šaljivo, „baš imam deset dolara koji mi žuljaju džep.“

Tejlor je stavio ruku na bradu. „Hmm.“ Lice mu je poprimilo ozbiljan izgled. „Moraćemo da odbacimo Corian radne ploče i frižider koji hladi ispod nule“, rekao je i oboje su se nasmejali.

„Pa kako ti se dopada da radiš u Osmicama?, pitao je.

„Sasvim je u redu. To je ono što mi sada treba.“

„Kako je Rej?“

„On je divan, zapravo. Dopušta da Kajl spava pozadi dok ja radim i to nam rešava dosta problema.“

„Je li ti ispričao o svojoj deci?“

Deniz je blago podigla obrve. „Tvoja majka mi je postavila to isto pitanje.“

„Pa, kad budeš ovde živela dovoljno dugo, shvatićeš da svi znaju sve o svakome i s vremenom, svako će postaviti isto pitanje. Ovo je mali grad.“

„Teško je ostati anonimna, zar ne?“

„Nemoguće.“

„Šta ako se budem držala po strani?“

„Onda će ljudi pričati o tome. Ali nije to ništa toliko strašno, jednom kad se navikneš na to. Većina ljudi nije zlobna, samo su radoznali. Sve dok ne radiš ništa nemoralno ili nelegalno, većina ljudi uopšte ne mari i sigurno ne lupaju glavu time. Samo pričaju da im prođe vreme jer ovde nema puno toga da se radi.“

„Pa šta ti voliš da radiš? Mislim kad si slobodan?“

„Moj posao i vatrogasna jedinica mi zadaju prilično posla, ali ako mogu da pobežnem, idem u lov.“

„To ne bi baš bilo popularno među nekim mojim prijateljima tamo u Atlanti.“

„Šta da kažem? Ja sam samo običan momak s juga.“

Još jednom je Deniz dirnulo to koliko se razlikuje od muškaraca s kojima je obično izlazila. Ne samo u očitim stvarima - šta radi i kako izgleda - već i zbog toga što izgleda zadovoljan svetom koji je stvorio za sebe. Ne žudi da bude poznat i slavan, ne nastoji da zaradi milijarde dolara, pun gladnih planova za napredovanjem. Na neki način, izgledao je kao da je stigao iz prošlih vremena, iz vremena kad svet nije bio toliko komplikovan kao sada, kad su jednostavne stvari značile najviše.

Dok je razmišljala o njemu, Kajl je pozvao iz kupatila i Deniz se okrenula na zvuk njegovog glasa. Bacivši pogled na sat, videla je da će Ronda doći da je pokupi za pola sata a da ona još uvek nije spremna. Tejlor je znao šta misli i popio je svoje piće.

„Verovatno bi trebalo da krenem.“

Kajl je ponovo pozvao i ovaj put Deniz je odgovorila.

„Dolazim za trenutak, dušo.“ A onda se obrati Tejloru: „Hoćeš li se vratiti na roštilj?“

Tejlor je potvrdio. „Verovatno se već pitaju gde sam.“

Uputila mu je vragolast osmeh. „Misliš da će biti nekih šaputanja u vezi sa nama?“

„Verovatno.“

„Moraću da se naviknem na to, valjda.“

„Ne brini. Postaraću se da saznaju da to ništa ne znači.“

Njen pogled je krenuo ka njegovim očima i pod njegovim budnim pogledom osetila je nešto u sebi, nešto iznenadno i neočekivano. Pre nego što je mogla da zaustavi reči, već su bile napolju.

„Meni je značilo nešto.“

Činilo se da je Tejlor proučava u tišini, razmišljajući o onome što je rekla, dok je rumenilo od stida počelo da joj izbija po obrazima i vratu. Osvrnuo se po kuhinji, onda pogledao u pod i konačno se usredsredio na nju.

„Da li radiš sutra uveče?“, konačno je pitao.

„Ne“, odgovorila je pomalo bez daha.

Tejlor je duboko udahnuo. *Bože, kako je lepa.*

„Mogu li sutra da vodim tebe i Kajla na karneval? Siguran sam da će se Kajlu dopasti vožnja.“

Uprkos činjenici da je nagađala da će je pitati, ipak je osetila navalu olakšanja kad je čula te reči izgovorene naglas.

„Volela bih to“, rekla je tiho.

Kasnije te noći, kad nije mogao da zaspi, Tejlor je razmišljao kako se nešto što je počelo kao običan dan pretvorilo u nešto što nije očekivao. Nije stvarno shvatio kako se to desilo... čitava ta stvar s Deniz nekako je krenula kao lavina, gotovo bez ikakve njegove kontrole.

Dobro, jeste ona i privlačna i pametna - priznao je to. Ali on je i ranije sretao privlačne i pametne žene. Samo, postojalo je nešto u Deniz, nešto u njihovom odnosu, nešto što je uzrokovalo da se njegova normalna, čvrsta kontrola raspline poput mehura. Bilo je to nešto kao *prijatnost*, u nedostatku bolje reči.

Što nije imalo nikakvog smisla, stvarno ne, govorio je sebi, prebacio je jastuk i udarao ga da ga oblikuje. Jedva ju je poznavao. Samo je nekoliko puta razgovarao sa njom, video je samo par puta u životu. Verovatno nije ništa od onoga što on zamišlja da jeste.

Uostalom, nije želeo da se vezuje. Već je išao tim putem. Tejlor je odbacio cebe u iznenadnoj nervози. Zašto je, pobogu, pitao da je odveze kući? Zašto je pitao da sutra izađu?

I što je najvažnije, zašto su odgovori na ta pitanja činili da oseti uznemirenost?

Petnaest

Nedelja je na sreću bila svežija od prethodnog dana. Mutni oblaci prelazili su nebom tog jutra, sprečivši sunce da se iskali svom svojom žestinom i baš kad je Tejlor skrenuo uz prilaz počeo je da duva večernji povetarac. Još nije bilo šest sati kad je kamionet poskočio preko rupa na stazi, dok je šljunak leteo ispod točkova. Deniz je iskoračila na trem, obučena u izbledele farmerke i košulju kratkih rukava, baš kad je Tejlor izlazio iz kamioneta.

Nadala se da ne izgleda nervozno koliko se oseća. Bio joj je to prvi sastanak posle, kako se činilo, večnosti. U redu, Kajl će biti sa njima pa to i nije *pravi* sastanak, ali čak i tako, osećala se kao da jeste. Skoro čitav sat je pokušavala da nađe šta da obuče pre nego što se konačno opredelila, pa se čak i onda predomišljala. Tek kad je videla da je on obukao farmerke osetila je malo olakšanje.

„Zdravo“, rekao je. „Nadam se da ne kasnim.“

„Ne, nikako“, rekla je. „Stižeš baš na vreme.“

Odsutno se počeošao po licu. „Gde je Kajl?“

„Još uvek je u kući. Idem po njega.“

Za samo minut bila je spremna da pođe. Dok je zaključavala vrata prilikom izlaska, Kajl se zatrčao preko dvorišta.

„Zvavo, Tejer“, uzviknuo je.

Tejlor mu je držao otvorena vrata i pomogao da uđe, baš kao i dan ranije.

„Zdravo, Kajl. Da li se raduješ što ideš na karneval?“

„To je amion udovise“, reče srećno.

Odmah pošto se popeo na sedište, uspentrao se iza volana, bezuspešno pokušavajući da ga okrene.

Dok se približavala, Deniz je čula Kajla kako imitira zvuk motora. „Celi dan je pričao o tvom kamionu“, objasnila je. „Jutros je našao kutiju šibica koje liče na tvoj kamionet i nije hteo da je ispusti iz ruku.“

„Šta je sa njegovim avionom?“

„To je jučerašnja zabava. Danas, to je kamionet.“

Pokazao je ka kabini. „Da da ga pustim da vozi ponovo?“

„Mislim da ti neće pružiti priliku da mu kažeš ne.“

Dok joj je Tejlor pravio mesto da se popne, osetila je miris njegove kolonjske vode. Ništa otmeno, verovatno nešto iz lokalne parfimerije, ali bila je dirnuta što ju je stavio. Kajl se pomerio da mu napravi mesta, a onda se, istog trenutka kad se Tejlor smestio, uspuzao u njegovo krilo.

Deniz je slegnula ramenima, sa „Rekla sam ti“, izrazom na licu. Tejlor se smešio dok je okretao ključ.

„Dobro, mali čoveče, hajdemo.“

Ponovo su napravili figuru S, polako, nasumično prelazeći preko trave i obilazeći drveće dok konačno nisu stigli na put. Do tada se Kajl sklonio iz njegovog krila, zadovoljan, a Tejlor je okrenuo volan ka gradu.

Vožnja do karnevala trajala je samo nekoliko minuta. Tejlor je bio zauzet objašnjavanjem Kajlu različitih stvari u kamionu – CP² radio, drške na komandnoj tabli - i mada je bilo jasno da njen sin nije shvatao ono što mu govori, Tejlor je ipak nastavio da pokušava. Primetila je, međutim, da Tejlor govori sporije i koristi jednostavnije reči nego juče. Da li je to bilo zbog njihovog razgovora u kuhinji ili je pratio Kajlov ritam, nije bila sigurna, ali mu je bila zahvalna na njegovoj posvećenosti.

Ušli su u centar grada a onda skrenuli desno u jednu poprečnu ulicu da nađu mesto za parkiranje. Iako je bila poslednja noć festivala, nije bila velika gužva i lako su našli parking blizu glavnog puta. Dok su hodali prema karnevalu, Deniz je primetila da je dosta štandova na trotoarima bilo ispražnjeno a ljudi koji su ih vodili izgledali su umorni kao da nisu mogli da dočekaju da ih zatvore. Neki od njih su upravo to i radili.

Karneval je još uvek bio u jeku, međutim - uglavnom su to bila deca i njihovi roditelji, u nadi da uživaju u poslednjim satima zabave koju karneval nudi. Do sutra će sve biti natovareno i na putu za sledeći grad.

„Dakle, Kajl, šta želiš da radiš?“ , upitala je Deniz.

Odmah je pokazao na mehaničku ljuljašku - vožnja u kojoj se desetak metalnih ljuljaški vrti ukrug, prvo napred a onda nazad. Svako dete ima svoje sedište koje je na svakom uglu vezano lancem, a deca vrište od straha i oduševljenja. Kaj je očaran posmatrao kako se okreće.

„To je ljuljaška“ , reče. *(To je jujaska)*

„Da li bi hteo da se voziš na ljuljašci?“ , pitala ga je Deniz.

„Ljuljaška“ , rekao je uz klimanje glave.

„Kaži, 'Hoću da se vozim na ljuljašci.'“

„Hoću da se vozim na ljuljašci“ , šapnuo je. *(Ocu da se rosi na jujaska)*

„U redu.“

Deniz je ugledala štand gde se kupuju karte - sačuvala je nekoliko dolara od napojnica prethodne noći - i posegla je za torbicom. Tejlor je međutim video šta radi i podigao ruke da je zaustavi.

„Ja častim. Ja sam vas pozvao, sećaš se?“

„Ali Kajl...“

„I njega sam pozvao.“

Pošto je Tejlor kupio karte, čekali su u redu. Vožnja se zaustavila a sedišta su se ispraznila i Tejlor je pružio karte čoveku koji je došao pravo iz centralnog zatvora. Šake su mu bile crne od ulja, ruke prekrivene tetovažama a nedostajao mu je i jedan prednji zub. Pocepao je karte a onda ih bacio u zaključanu drvenu kutiju.

„Da li je vožnja bezbedna?“ , pitala je.

„Juče je prošla inspekciju“ , odgovorio je automatski. Nema sumnje da tu istu stvar kaže svim roditeljima koji ga pitaju i nije je oslobodio strepnje.

Deniz je nervozno povelala Kajla do sedišta. Podigla ga je a onda spustila sigurnosnu šipku dok je Tejlor stajao ispred kapije i čekao ih.

„Ovo je jujaska“ , rekao je Kajl opet, čim je bio spreman da krene.

„Da, jeste.“ Spustila mu je ruke na šipku. „Sada se drži i ne puštaj.“

Kajlov jedini odgovor bio je osmeh pun radosti. „Drži se“ , rekla je ponovo, ovaj put ozbiljnije i Kajl je stegao šipku.

Otišla je do Tejlora i zauzela svoje mesto, moleći se da je Kajl poslušna. Minut kasnije vožnja je počela, i polako je ubrzavala. Do drugog kruga ljuljaške su počele da se šire, ponesene silom zaleta. Deniz nije skidala pogled sa Kajla i dok je leteo pored njih, nije

---

² Citizen Band - frekvencije za radio amatere (prim. prev.)

mogla da ne čuje njegov smeh, piskavi kikut. Kad se ponovo vratio, videla je da su mu ruke tamo gde i treba da budu. Odahnula je s olakšanjem.

„Izgledaš iznenađeno“, reče Tejlor, naginjući se napred da bi mogla da ga čuje od buke koju je stvarala vožnja.

„Jesam“, rekla je. „Prvi put se vozi na ovako nečemu.“

„Nikada ga nisi vodila na karneval?“

„Ranije nisam mislila da je spreman za karneval.“

„Zato što ima poteškoća sa govorom?“

„Delimično.“ Bacila je pogled ka njemu. „Ima puno toga u vezi sa Kajlom što ni ja ne razumem.“

Oklevala je pred Tejlorovim ozbiljnim pogledom, odjednom je više od svega želela da Tejlor shvati Kajla, želela je da shvati kakve su bile te poslednje četiri godine. Više od svega, želela je da shvati nju.

„Mislim“, počela je meko, „zamisli svet gde ništa nije objašnjeno, gde sve mora da se nauči putem pokušaja i pogrešaka. Za mene, Kajlov svet je upravo takav. Ljudi ponekad misle da je jezik samo konverzacija, ali za decu je on više od toga. Oni tako uče o svetu. Tako uče da su ringle na šporetu vrele, a da ne moraju da ih dodirnu. Tako znaju da je opasno prelaziti ulicu, da ih ne udare kola. Bez sposobnosti da shvati jezik kako da ga naučim tim stvarima? Ako Kajl ne može da shvati pojam opasnosti, kako da ga sačuvam od nje? Kad je odlutao u močvaru one noći..., pa, sam si rekao da nije izgledao uplašen kad si ga našao.“

Iskreno je gledala Tejlora. „Pa, ima smisla - barem za mene. Nikada sa njim nisam prošla kroz močvaru, nisam mu pokazala zmije; nikada mu nisam pokazala šta bi moglo da se desi ukoliko se zaglavi negde i ne može da izađe. Zato što mu nisam pokazala, on nije znao dovoljno da bi se uplašio. Naravno, kad kreneš korak dalje i razmotriš sve moguće opasnosti i činjenicu da moram bukvalno sve da mu pokažem šta znači, umesto da mogu da mu *kažem* - ponekad se čini kao da pokušavam da preplivam okean. Ne mogu da ti opišem koliko puta smo za dlaku izbegli opasnost. Previsoko bi se popeo i hteo da skoči, vožnja bicikla preblizu ulici, odlutao bi, prilazio psima koji reže... čini se kao da svakog dana ima nešto novo.“

Zatvorila je oči za trenutak, kao da to ponovo preživljava pre nego što je nastavila.

„Ali, verovao ili ne, to je samo delić mojih briga. Većinu vremena brinem o očiglednim stvarima. Da li će ikad moći normalno da govori, da li će moći da ide u normalnu školu, hoće li ikad steći prijatelja, da li će ga ljudi prihvatiti... da li ću uvek morati da radim sa njim. Te stvari me drže budnom čitavu noć.“

Onda je zastala, reči su stizale sporo, svaki slog natopljen bolom.

„Ne želim da pomisliš da se kajem što sam ga rodila, jer se ne kajem. Volim ga svim srcem. Uvek ću ga voleti. Ali...“

Zurila je u ljuljašku koja se okretala, zaslepljena, kao da je imala koprenu na očima. „Nisam baš tako zamišljala da će izgledati odgajanje dece.“

„Nisam shvatio“, reče nežno Tejlor.

Nije odgovorila, naizgled izgubljena u mislima. Konačno, s uzdahom, ponovo se okrenula prema njemu.

„Žao mi je. Nije trebalo da ti kažem sve te stvari.“

„Ne, nemoj da žališ. Drago mi je da jesi.“

Kao da sumnja da se možda previše poverila, žalosno se osmehnula. „Verovatno sam napravila da zvuči prilično beznadežno, zar ne?“

„Zapravo ne“, lagao je. Na zalazećem suncu izgledala je blistavo. Dodirnula ga je po ruci. Ruka joj je bila meka i topla.

„Nisi dobar u tome, znaš. Trebalo bi da se držiš istine. Znam da sam učinila da zvuči grozno, ali to je tamna strana mog života. Nisam ti ispričala o lepšim stvarima.“

Tejlor je blago podigao obrve. „Ima i lepih stvari?“, upitao je i time izazvao postideñ osmeh kod Deniz.

„Sledeći put kad mi bude trebalo da otvorim srce, podseti me da stanem, važi?“

Iako se trudila da olako pređe preko komentara, glas je odavao njenu strepnju. Istog trena Tejlor je pretpostavio da je on prva osoba kojoj se ikada poverila na taj način i uopšte nije bio trenutak za šalu.

Vožnja se naglo završila, a ljuljaška se još tri puta okrenula pre nego što se zaustavila. Kajl je viknuo sa svog sedišta sa istim ekstatičnim izrazom na licu.

„Jujaska“, viknuo je gotovo pevajući, dok je nogama mlatarao napred-nazad.

„Da li hoćeš još jednom da se ljuljaš?“, viknula je Deniz.

„Da“, odgovorio je klimajući glavom.

Nije bilo puno ljudi u redu i muškarac se složio da je u redu da Kajl ostane gde jeste. Tejlor mu je pružio karte a onda se okrenuo ka Deniz.

Kad je vožnja ponovo krenula, Tejlor je video da Deniz netremice gleda u Kajla.

„Mislim da mu se sviđa“, reče Deniz gotovo s ponosom.

„Mislim da si u pravu.“

Nagnuo se napred, naslonio laktove na ogradu još uvek žaleći što se onako našalio.

„Ispričaj mi o dobrim stvarima“, rekao je tiho.

Ljuljaška je napravila dva kruga i svaki put je mahnula Kajlu pre nego što mu je odgovorila.

„Da li zaista želiš da znaš?“, konačno je upitala.

„Da, želim.“

Deniz je oklevala. Šta to radi? Poverava se o svom sinu muškarcu koga jedva poznaje, govoreći stvari kojima u prošlosti nikada nije davala glasa - osećala se nestabilno poput usamljenog kamena na ivici litice. Ipak, nekako je želela da završi ono što je započela.

Pročistila je grlo.

„U redu, dobre stvari...“ Bacila je brz pogled na Tejlora a onda u stranu. „Kajlu je bolje. Ponekad se tako ne čini i drugi to možda ne mogu da primete, ali mu je bolje, sporo ali sigurno napreduje. Prošle godine, njegov rečnik sadržao je petnaest-dvadeset reči. Ove godine, meri se stotinama, a ponekad poveže tri-četiri reči u jednu rečenicu. Najvećim delom sada sam kaže šta želi. Kaže mi kad je gladan, kad je umoran, šta želi da jede - a sve je to novo za njega. To radi samo proteklih nekoliko meseci.“

Duboko je uzdahnula, osetila je kako joj emocije ponovo izviru na površinu.

„Moraš da shvatiš... Kajl radi jako puno svakog dana. Dok se druga deca igraju napolju, on mora da sedi u stolici, zuri u slikovnice, pokušavajući sopstvenim trudom da shvati svet. Treba mu nekoliko sati da nauči stvari koje druga deca nauče za nekoliko minuta.“ Stala je, okrenula se ka njemu s gotovo prkosnim pogledom u očima.

„Ali, znaš, Kajl uporno ide dalje... neprestano se trudi, dan za danom, reč po reč, pojam po pojam. I ne žali se, ne kuka, samo radi. I kad bi samo znao koliko naporno mora da radi da bi shvatio stvari... koliko se trudi da ljude učini srećnima... koliko želi da ga ljudi vole, samo da bi za uzvrat bio ignorisan...“

Osetivši da joj se grlo steže, uzdahnula je iskidano, boreći se da ostane pribrana.

„Nemaš pojma koliko je napredovao, Tejlоре. Poznaješ ga samo malo. Ali kad bi znao odakle je krenuo i koliko je prepreka do sada prešao - bio bi tako ponosan na njega...“

Uprkos njenim naporima, oči su joj se napunile suzama.

„I znao bi ono što ja znam. Da Kajl ima više *srca*, više *duha*, nego bilo koje drugo dete koje poznajem. Znao bi da je Kajl najdivniji dečak koga bi svaka majka poželela da ima. Znao bi da je, uprkos svemu, Kajl najbolja stvar koja mi se ikada desila. To je dobra stvar u mom životu.“

Svih proteklih godina držala je reči potisnute u sebi, svih tih godina tokom kojih je želela da ih nekome kaže. Sve te godine, sva ta osećanja - i dobra i loša - bilo je takvo olakšanje konačno ih izbaciti iz sebe. Odjednom je bila strašno zahvalna što je to uradila i, u svom srcu, nadala se da će Tejlor to nekako uspeti da shvati.

Nesposoban da odgovori, Tejlor je pokušao da proguta knedlu koja mu je zastala u grlu. Gledajući je kako priča o svom sinu - apsolutni strah i apsolutna ljubav - učinili su sledeći njegov korak gotovo instinktivnim. Bez reči, posegnuo je za njenom rukom i uzeo je u svoju. Osećaj je bio čudnovat, zaboravljeno zadovoljstvo, iako se nije trudila da se izmakne.

Slobodnom rukom je obrisala suzu što joj se skotrljala niz obraz i šmrcnula. Izgledala je izmučeno, a ipak prkosno i prelepo.

„Mislim da je to nešto najlepše što sam ikad čuo“, rekao je.

Kad je Kajl i po treći put hteo da se vozi na ljuljašci, Tejlor je morao da pusti Denizinu ruku kako bi mogao da ode i kupi dodatne karte. Kad se vratio, trenutak je prošao i Deniz se oslanjala na ogradu laktovima i jednostavno je odlučio da se ne vraća na to. Ipak, dok je stajao pored nje, mogao je da oseti još uvek prisutan osećaj njenog dodira na svojoj koži.

Proveli su još jedan sat na karnevalu, vozili se na panorama-točku - sve troje su se zbili na klimavo sedište dok je Tejlor pokazivao mesta koja su se videla sa vrha - i na oktopodu, vrtoglavu, iskošenu vožnju od koje se okretala utroba i koju je Kajl želeo da ponovi više puta.

Pri kraju sata uputili su se u deo u kome su bile igre na sreću. Probuši tri balona sa tri strelice i osvoji nagradu, pogodi dve košare i osvoji nešto drugo. Prodavci su dobacivali prolaznicima ali je Tejlor prošao pored svih njih sve dok nije stigao do puškarnice. Prvih nekoliko metaka je iskoristio da prouči nišan strelišta, a onda produžio sve do petnaest u nizu, menjajući ih za veće nagrade dok je kupovao još municije. Kad je završio, osvojio je ogromnog pandu tek nešto manjeg od samog Kajla. Prodavač ga je nevoljno pružio.

Deniz je uživala u svakom trenutku. Bilo joj je zadovoljstvo da posmatra Kajla kako isprobava - *i uživa* - u novim stvarima, a šetnja oko karnevala omogućila joj je prijatnu promenu od sveta u kome obično živi. U pojedinim trenucima osećala se kao neko drugi, neko koga ne poznaje. Kako se spuštao sumrak, farovi automobila su svetlucali; i dok se nebo još više smrkavalo, činilo se da se pojačava intenzitet gužve, kao da su svi znali da će se to završiti sledećeg dana.

Sve je bilo baš kako treba, onako kako se jedva usuđivala da se nada da će biti.

Ili, još bolje, ukoliko je to moguće.

Kad su stigli kući, Deniz je izvadila šolju mleka za Kajla i odvela ga u njegovu sobu. Ogromnog pandu je naslonila u ugao, da može da ga vidi, a onda pomogla Kajlu da se presvuče u pidžamu. Pošto ga je provela kroz molitve, dala mu je mleko.

Oči su mu se već zatvarale.

Kad je završila sa čitanjem priče, Kajl je disao duboko. Iskrala se iz sobe i ostavila vrata delimično otvorena. Tejlor je čekao u kuhinji, dugačkih nogu ispruženih ispod stola.

„Pala mu je klapna“, rekla je. „To je bilo brzo.“

„Bio je to dugačak dan za njega. Obično ne ostaje ovako kasno.“

Kuhinju je osvetljavala samo jedna obična sijalica iznad njihovih glava. Druga je pregorela prošle nedelje, i najedanput je poževela da i ona radi. Činilo se previše prigušeno, previše intimno u maloj kuhinji. Tražeći mesto, oslonila se na tradiciju.

„Da li bi hteo da popiješ nešto?“

„Popiću pivo ako imaš.“

„Moj izbor nije tako veliki.“

„Šta imaš?“

„Ledeni čaj.“

„I?“

Slegnula je ramenima. „Vodu?“

Nije mogao da se ne nasmeje. „Čaj je u redu.“

Sipala je dve čaše i pružila mu jednu, poželevši da ima nešto jače za oboje. Nešto što bi izgledilo oštrinu njenih osećanja.

„Malo je vruće ovde“, rekla je ravnodušno, „da li bi hteo da sedimo na tremu?“

„Naravno.“

Krenuli su napolje i seli na ljuljaške. Deniz je sela bliže vratima da bi mogla da čuje ukoliko se Kajl probudi.

„Ovo je lepo“, reče Tejlor pošlo se udobno smestio.

„Kako to misliš?“

„Ovo. Sedenje napolje. Osećam se kao da sam u epizodi *Voltona*.“

Deniz se nasmejala, osetivši kako malo njene nervoze nestaje. „Zar ne voliš da sediš na tremu?“

„Naravno, ali skoro nikad to ne radim. To je jedna od onih stvari za koje izgleda nikad nemam vremena.“

„Običan momak s juga kao što si ti?“, rekla je, ponovivši reči koje je upotrebio juče. „Pomislila bih da momak kao ti sedi napolju sa bandžom, peva pesmu za pesmom, dok mu pas leži kraj nogu.“

„S mojim rođacima, teglom mesečine i pljuvačnicom sa strane?“

Nacerila se. „Naravno.“

Zatresao je glavom. „Da ne znam da si s juga, mislio bih da me vređaš.“

„Ali pošto sam iz Atlante?“

„Pustiću te ovaj put.“ Osetio je kako mu se uglovi usana izvijaju u osmeh. „Dobro, šta ti najviše nedostaje iz velikog grada?“

„Ne puno toga. Pretpostavljam da sam mlađa i da nema Kajla da bi me ovo mesto dovelo do ludila. Ali nisu mi potrebni veliki tržni centri ni otmeni restorani, niti mi više trebaju muzeji. Nekad sam mislila da su te stvari važne, ali tokom poslednjih nekoliko godina nisam imala izbora, čak ni dok sam živela tamo.“

„Da li ti nedostaju prijatelji?“

„Ponekad. Trudimo se da ostanemo u kontaktu. Pisma, telefonski pozivi i tome slično. Šta je s tobom? Jesi li ti ikad osetio potrebu da se spakuješ i odseliš?“

„Ne, stvarno. Srećan sam ovde, i uostalom, mama mi je ovde. Osećao bih se podlo kad bih je ostavio samu.“

Deniz je klimnula glavom. „Ne znam da li bih se preselila da mi je mama još uvek živa, ali mislim da ne bih.“

Tejlor je odjednom uhvatio sebe da razmišlja o svom ocu. „Prošla si puno toga u životu“, rekao je.

„Previše, ponekad pomislim.“

„Ali ipak guraš napred.“

„Moram. Neko računa na mene.“

Razgovor im je prekinulo neko šuškanje u grmlju, praćeno nečim što je ličilo na mačji vrisak. Dva rakuna su preko travnjaka odjurila u šumu. Projurili su pored svetla što je dolazilo s trema i Deniz je ustala, pokušavajući bolje da vidi. Tejlor joj se pridružio na ogradi trema, zureći u tamu. Rakuni su stali i okrenuli se, konačno su primetili dvoje ljudi na tremu, a onda nastavili preko trave pre nego što su zamakli u šumu.

„Izlaze gotovo svaku noć. Mislim da traže hranu.“

„Verovatno. Ili to ili tvoje kante za smeće.“

„Kad sam se prvi put preselila ovde, mislila sam da ih prekopavaju psi. Onda sam jedne noći uhvatila njih dvoje, U početku nisam znala šta su.“

„Nikada pre nisi videla rakuna?“

„Naravno da jesam. Ali ne usred noći, ne kako čeprkaju po mojim kantama za smeće, i sigurno ne na mom tremu. Moj stan u Atlanti nije imao neki veliki problem sa divljim životinjama. Paukova je bilo, da; štetočina, ne.“

„Ti si kao u onoj dečjoj priči kad gradski miš uskoči u pogrešan kamion i dospe u selo.“

„Veruj mi, ponekad se baš tako osećam.“

Kosa joj je blago poigravala na povetarcu i Tejlora je opet pogodila njena lepota. „Pa kakav ti je bio život? Mislim, odrastanje u Atlanti?“

„Verovatno pomalo poput tvog.“

„Kako to misliš?“, pitao je radoznalo.

Srela je njegov pogled, otežući reči kao da se radi o otkrovenju. „Oboje smo jedinci koje su podigle majke udovice, koje su odrasle u Identonu.“

Na njene reči, Tejlor je osetio kako je nešto u njemu neočekivano ustuknulo. Deniz je nastavila.

„Znaš kako je to. Osećaš se pomalo drugačije zato što druga deca imaju oba roditelja, čak iako su razvedeni. To je odrastanje u kome znaš da ti nedostaje nešto bitno što svi drugi imaju, ali ne znaš tačno šta je. Sećam se da sam slušala moje prijateljice kako pričaju da im očevi ne dopuštaju da ostaju do kasno uveče ili im se ne dopadaju njihovi momci. To me je toliko ljutilo jer nisu shvatale šta imaju. Shvataš šta hoću da kažem?“

Tejlor je klimnuo glavom, odjednom mu je postalo tako jasno koliko toga imaju zajedničkog.

„Ali osim toga, život mi je bio prilično uobičajen. Živela sam sa mamom, išla u katoličku školu, išla u kupovinu s mojim drugaricama, išla na matursko veče, i svaki put kad mi izađe bubuljica brinula da me više niko neće voleti.“

„Ti to zoveš uobičajenim?“

„Jeste ako si devojčica.“

„Ja nikada nisam brinuo o takvim stvarima.“

Uputila mu je pogled krajičkom oka. „Tebe nije odgojila moja majka.“

„Ne, ali je Džudi smekšala s godinama. Bila je mnogo stroža kad sam ja bio mlađi.“

„Rekla je da si stalno upadao u nevolje.“

„A pretpostavljam da si ti bila savršena.“

„Trudila sam se“, rekla je šaljivo.

„Ali nisi bila?“

„Ne, ali sam očito bolje umela da prevarim majku nego ti svoju.“

Tejlor se zakikotao. „To je dobro čuti. Ako postoji jedna stvar koju ne mogu da podnesem to je savršenstvo.“

„Naročito kad je u pitanju neko drugi, je l' tako?“

„Tako je.“

Nastala je kratka stanka u razgovoru pre nego što je Tejlor ponovo progovorio.

„Da li bi ti smetalo da te pitam nešto?“, rekao je gotovo nesigurno.

„Zavisi od pitanja“, odgovorila je, trudeći se da se ne pokaže napetost.

Tejlor je skrenuo pogled prema ivici imanja, pretvarajući se da traži rakune. „Gde je Kajlov otac?“, pitao je trenutak kasnije.

Deniz je to i očekivala.

„Nije tu. Nisam ga zaista ni poznavala. Nisam planirala Kajla.“

„Da li zna za Kajla?“

„Pozvala sam ga kad sam ostala trudna. Odmah mi je rekao da ne želi da ima ništa s tim.“

„Da li ga je ikada video?“

„Ne.“

Tejlor se namrštio. „Kako može da ne mari za sopstveno dete?“

Deniz je slegnula ramenima. „Ne znam.“

„Da li poželiš da je pored tebe?“

„Ne, zaboga, ne“, rekla je brzo. „Ne njega. Mislim, volela bih da Kajl ima oca. Ali to ne bi bio neko kao što je on. Pored toga, da bi Kajl imao oca - pravog oca, mislim, ne samo nekog ko sebe tako naziva - takođe mora da bude i moj muž.“

Tejlor je klimnuo glavom s razumevanjem.

„Ali sada, gospodine Makejden red je na vas“, rekla je Deniz, okrećući se licem ka njemu. „Rekla sam ti sve o sebi, ali ti mi nisi uzvratio. Dakle, ispričaj mi o sebi.“

„Već znaš najveći deo.“

„Ništa mi nisi rekao.“

„Rekao sam ti da sam preduzimač.“

„A ja sam konobarica.“

„I već znaš da sam dobrovoljni vatrogasac.“

„To sam znala i prvi put kad sam te videla. To nije dovoljno.“

„Ali zaista nema još puno toga“, bunio se, šireći ruke glumeći nervozu. „Šta bi htela da znaš?“

„Mogu li da te pitam šta god hoću?“

„Samo napred.“

„Pa, dobro.“ Za trenutak je ćutala, a onda srela njegov pogled. „Ispričaj mi o svom ocu“, rekla je nežno.

Reči su ga iznenadile. To nije bilo pitanje koje je očekivao, i osetio je da se stegao, razmišljajući da ne želi da odgovori. Mogao je to da reši nečim jednostavnim, s par rečenica koje ništa ne znače, ali za trenutak ništa nije rekao.

Veče je bilo prepuno zvukova. Žabe i insekti, šuštanje lišća. Mesec je izašao i sad je lebdeo iznad linije drveća. Na mlečnom svetlu, poneki šišmiš bi prošao pored. Deniz se nagnula bliže da bi ga čula.

„Moj otac je umro kad sam ja imao devet godina“, počeo je.

Deniz ga je pomno posmatrala dok je pričao. Govorio je polako kao da sabira misli, ali je mogla da vidi oklevanje na njegovom licu.

„Ali bio mi je više od oca. Bio mi je i najbolji prijatelj.“ Oklevao je. „Znam da to zvuči čudno. Mislim, bio sam samo klinac a on je bio odrastao, ali jeste bio moj najbolji prijatelj. Bili smo nerazdvojni. Čim bi otkucalo pet, ja bih istrčao na prednje stepenice i čekao njegov kamion da se popne uz prilaz. Radio je u pilani, i čim bi otvorio vrata, ja sam trčao kod njega i skakao mu u naručje. Bio je jak - čak i kad sam porastao, nikad mi nije rekao da

prestanem. Obavio bih ruke oko njega i duboko udahnuo. Naporno je radio, pa sam čak i zimi mogao da osetim miris znoja i prašine na njegovoj odeći. Zvao me je 'mali čovek'.

Deniz je klimnula glavom u znak prepoznavanja.

„Moja mama je uvek čekala unutra dok me je on pitao šta sam radio tog dana i kako je bilo u školi. I ja bih pričao užasno brzo, pokušavajući da mu ispričam što više mogu pre nego što uđe unutra. Iako je bio umoran i verovatno želeo da vidi moju mamu, nikada me nije požurivao. Pustio bi me da kažem sve što mi je na umu, i tek kad bih mu sve ispričao on bi me spustio dole. Onda bi zgrabio svoju korpu za ručak, uzeo bi me za ruku i poveo unutra.“

Tejlor je teško progutao knedlu u grlu, dajući sve od sebe da misli na dobre stvari.

„U svakom slučaju, svakog vikenda smo išli na pecanje. Čak se i ne sećam koliko sam imao godina kad sam počeo da idem s njim - verovatno sam bio mlađi od Kajla. Zajedno bismo ušli u čamac i sedeli u njemu satima. Ponekad bi mi pričao priče - činilo se kao da ih zna na hiljade - i odgovarao je najbolje što je umeo na svako pitanje koje bih mu postavio. Moj otac nikad nije završio srednju školu, ali je i pored toga odlično objašnjavao stvari. I ako bih ga pitao nešto što ne zna, on bi to rekao. Nije bio ona vrsta osobe koja uvek mora da bude u pravu.“

Deniz je posegnula rukom da ga dodirne, ali se činio izgubljen u svojim mislima a brada mu je dodirivala grudi.

„Nikada ga nisam video ljutog, nikada ga nisam čuo da podigne glas na nekoga. Kad bih se izmotavao, sve što je morao da uradi, bilo je, 'Sad je dosta, sine.' I ja bih prestao jer sam znao da bih ga time razočarao. Znam da verovatno zvuči čudno, ali pretpostavljam da nisam hteo da ga izneverim.“

Kad je završio, Tejlor je udahnuo jedan dugačak, usporen dah.

„Zvuči kao izvrstan čovek“, rekla je Deniz, znajući da je natrapala na nešto važno za Tejlora, ali nije bila sigurna koji je bio njegov oblik ni značenje.

„Bio je.“

Konačnost u njegovom glasu jasno je govorila da je tema zatvorena za dalju raspravu, iako je Deniz sumnjala da je ostalo još puno toga da se kaže. Dugo su stajali bez reči, slušajući muziku zrikavaca.

„Koliko si imala godina kad je tvoj otac umro?“, pitao je na kraju, prekidajući tišinu.

„Četiri.“

„Da li ga se sećaš kao ja mog oca?“

„Ne stvarno, ne kao ti. Pamtim samo neke slike, zapravo - kako mi čita priče ili dodir njegovih zulufa kad me poljubi za laku noć. Uvek sam bila srećna kad je on bio tu. Čak i sada, ne prođe ni jedan dan a da ne poželim da mogu da vratim sat unazad i promenim ono što se dogodilo.“

Čim je to rekla, Tejlor se okrenuo ka njoj, zatečen, znajući da je pogodila pravo u metu. Sa samo nekoliko reči, uspela je da objasni baš ono što je pokušavao da objasni Valeri i Lori. Iako su slušale sa saosećanjem, nikada ga nisu zaista shvatile. Nisu mogle. Nijedna od njih se nikada nije probudila sa užasnim saznanjem da su zaboravile zvuk očevog glasa. Nijedna od njih nije čuvala jednu jedinu fotografiju kao jedini način da ga upamti. Nijedna nije osetila potrebu da se brine o malom granitnom kamenu u senci vrbe.

Sve što je znao bilo je da je konačno čuo tuđi eho o stvarima koje je znao, i po drugi put te večeri je posegnuo za njenom rukom.

Držali su se u tišini, labavo isprepletenih prstiju, oboje u strahu da progovore i razbiju čaroliju. Lenji oblaci, srebrni mesec bili su razbacani po nebu. Stojeći blizu njega, Deniz je posmatrala igru senki na njegovom licu, osećajući pomalo rastrojenost. Na bradi je imao

mali ožiljak koji ranije nije primetila; još jedan je imao ispod domalog prsta na ruci kojom je držao njenu, mala opekotina, možda, koja je zarasla pre mnogo godina. Ako je bio svestan njenog pažljivog ispitivanja, nije to pokazivao. Umesto toga, prosto je gledao ka imanju.

U vazduhu se osetilo blago zahlađenje. Nešto ranije duvao je morski povetarac, ostavljajući za sobom mir. Deniz je otpila svoj čaj, slušajući kako insekti zuje zaposleno oko svetla na tremu. Sova je dovikivala u tami. Cvrčci su pevali među drvećem. Veče se završavalo, mogla je to da oseti. Bilo je na izmaku.

Ispio je do kraja svoju čašu, kockice leda su zveckale, a onda je spustio na ogradu.

„Verovatno bi trebalo da krenem. Sutra rano počinjem da radim.“

„Verujem“, rekla je.

Ali je ostao da stoji još neki minut ne govoreći ništa. Iz nekog razloga se prisećao kako je izgledala dok mu je otvoreno pričala o svojim strahovima za sina: njen prkosan izraz lica, nabijene emocije dok su se reči izlivala iz nje. Njegova majka je brinula za njega, takođe, ali da li su te brige ikad bile blizu onoga kroz šta Deniz prolazi svakog dana?

Znao je da to nikada nije bilo isto.

Dirnulo ga je što je njeni strahovi za sina samo jačaju njenu ljubav prema njemu. A biti svedok tako bezuslovne ljubavi, tako čiste uprkos svim teškoćama - prirodno je da je u tome našao lepotu. Ko ne bi? Ali bilo je još nečeg u tome, zar ne? Nečeg dubljeg, nečeg zajedničkog što nije našao ni u kome drugom.

Čak i sada, ne prođe ni dan a da ne poželim da mogu da okrenem sat unazad i promenim ono što se dogodilo.

Kako je znala?

Njena kosa boje slonovače, tamnija zbog večeri, činilo se da je zavija u misteriju.

„Ti si dobra majka, Deniz.“ Bio je nevoljan da ispusti njenu nežnu ruku. „Iako je teško, iako nije ono što si očekivala, ne mogu a da ne verujem da se sve dešava iz nekog razloga. Kajlu je potreban neko kao ti.“

Klimnula je glavom.

Vrlo nerado se okrenuo od ograde, od borova i hrastova, od osećanja koja je nosio u sebi. Pod je škripao pod njegovim nogama kad je krenuo prema stepeništu, dok je Deniz stajala pored njega.

Podigla je pogled ka njemu.

Zamalo je nije poljubio u tom trenutku. Na mekoj svetlosti trema činilo se da joj oči sijaju skrivenom jačinom. Čak ni tako, nije mogao da kaže da li baš to želi od njega i u poslednjem trenutku se suzdržao. Ovo veče je posle dugo vremena bilo posebno za njega; nije želeo to da pokvari.

Umesto toga, uzmakao je korak kao da je želeo da joj da još mesta.

„Bilo mi je zaista divno večeras“, rekao je.

„I meni“, rekla je.

Konačno joj je pustio ruku i osetio čežnju čim je skliznula iz njegove ruke. Želeo je da joj kaže da ima nešto u sebi, nešto neverovatno retko, nešto što je tražio u prošlosti ali se nikad nije nadao da će naći. Želeo je sve to da joj kaže, ali nije mogao.

Nasmešio se ponovo, a onda se okrenuo, sišao niza stepenice na kosim zracima mesečine ka mraku gde je bio njegov kamionet.

Stojeći na tremu, mahnula mu je poslednji put dok je Tejlorsilazio niza stazu, a njegovi farovi bacali su svetlost u daljinu. Čula je da je stao na putu i sačekao da se usamljeno vozilo približi i prođe. Tejlorsilaznik je skrenuo u pravcu grada.

Kad je otišao, Deniz je krenula do spavaće sobe i sela na krevet. Na noćnom stočiću bila je mala lampa, fotografija Kajla kad je imao dve godine, poluprazna čaša vode koju je zaboravila da odnese do kuhinje jutros. Uzdahnuvši, otvorila je fioku. U prošlosti su tu mogli da se nađu časopisi ili knjige, ali sada je bila prazna, osim bočice parfema koji je dobila od majke par meseci pre nego što je umrla. Bio je to rođendanski poklon, zapakovan u zlatnu foliju sa trakom. Deniz je polovinu potrošila u prvih par nedelja pošto ga je dobila; posle majčine smrti nikada ga više nije upotrebila. Čuvala ga je kao uspomenu na svoju majku, a sada je podsećao na to koliko dugo nije koristila nikakav parfem. Čak je i večeras zaboravila da ga stavi.

Ona je majka. Iznad svega, tako je sebe sada definisala. Ipak, koliko god to htela da porekne, znala je da je i žena i pošto je to godinama držala zakopano u sebi, sada je osetila da joj se vratilo to osećanje. Sedeći u spavaćoj sobi, zureći u parfem, preplavilo ju je osećanje nemira. Negde u sebi žudela je da bude željena, zbrinuta i zaštićena, da je neko sasluša i prihvati bez osude. Da bude voljena.

Prekrštenih ruku, ugasila je svetlo u spavaćoj sobi i krenula niz hodnik. Kajl je čvrsto spavao. U toplini njegove sobe, zbacio je ćebad i spavao otkriven. Na njegovom noćnom stočiću, muzika iz plastičnog, svetlećeg mede nastavila je nežno da svira u sobi, ista melodija se neprekidno ponavljala. To mu je noćno svetlo od kad se rodio. Isključila ga je, a onda otišla do njegovog kreveta i raspetljala čaršav iz ćebeta. Kajl se prevrnuo kad ga je pokrila. Poljubila ga je u obraz, koža mu je bila meka i glatka, i iskrala se iz sobe.

Kuhinja je bila tiha. Napolju su se čuli zrikavci kako pevaju letnju pesmu. Pogledala je kroz prozor. Drveće je imalo srebrnkasti sjaj na mesečini, lišće je bilo mirno i nepomično. Nebo, ispunjeno zvezdama, pružalo se u beskraj i ona je zurila u njih, smešeći se, i misleći na Tejlora Makejdena.

Šesnaest

Dve večeri kasnije, Tejlor je sedeo u kuhinji i sređivao papire, kad je usledio poziv.

Na mostu se desio sudar cisterne s gorivom i automobila.

Pošto je zgrabio ključeve, za manje od minut je izašao napolje; u roku od pet minuta bio je jedan od prvih na mestu nesreće. Čuo je sirene vatrogasnog vozila u daljini.

Zaustavljajući vozilo, Tejlor se pitao da li će uspeti da stignu na vreme. Iskočio je napolje, ne zatvorivši vrata i pogledao okolo. Vozila su bila na obe strane mosta, a ljudi su izašli iz svojih automobila i blenuli u užasavajući prizor.

Kabina cisterne se prevrnula preko zadnjeg dela honde, potpuno smrskavši zadnji trap, pre nego što je uletela u žičanu ogradu koja je oivičavala most. Usred nesreće, vozač je zaključao volan kad je stisnuo kočnice, pa je cisterna presekla obe trake na putu, potpuno blokirajući oba pravca. Kola, zakucana ispod prednjeg dela kabine, visila su sa mosta kao daska za skakanje na ispuštenim zadnjim gumama i opasno su se klatila, nagnuta naniže. Krov im je bio pocepan, kao delimično otvorena konzerva, kad su prošla kroz ogradu mosta. Jedina stvar koja je zadržavala hondu da ne padne u reku nekih dvadeset pet metara niže bila je težina kabine cisterne, a ona je izgledala daleko od stabilne.

Motor je gadno goreo, a tečnost je uporno curila na hondu ispod, šireći svetlucav sloj preko haube.

Kad je Mič ugledao Tejlora, požurio je da ga obavesti i smesta je prešao na posao.

„Vozač cisterne je dobro, ali još uvek ima nekoga u kolima. Muškarac ili žena, još uvek ne znamo - ko god da je, u nesvesti je.“

„Šta je sa rezervoarima na cisterni?“

„Tri četvrtine su puni.“

Zapaljeni motor... curi preko automobila...

„Ako ta kabina eksplodira, da li će i rezervoari eksplodirati s njom?“

„Vozač kaže da ne bi trebalo ako cevi nisu oštećene u nesreći. Ne vidim da curi, ali nisam siguran.“

Tejlor je pogledao okolo, dok je adrenalin kolao njegovim telom. „Moramo da sklonimo ove ljude odavde.“

„Znam, ali sada su branik do branika, a i sam sam stigao pre nekoliko minuta. Nisam imao priliku.“

Stigla su dva vatrogasna vozila - šmrk, kuka i merdevine, njihova crvena rotirajuća svetla osvetljavala su oblast, i sedam muškaraca je iskočilo napolje pre nego što se vozilo potpuno zaustavilo. Već u odgovarajućoj opremi, bacili su pogled na situaciju, počeli da izdaju naređenja i pošli po creva. Pošto su na mesto nesreće stigli bez svraćanja do vatrogasne stanice, Mič i Tejlor su brzo navlačili odela koja su doneli za njih. Lako su ih nabacili preko svoje odeće.

Karl Hadl je stigao; kao i još dva policajca iz Identona. Posle kratke konsultacije, vratili su pažnju na automobile na mostu. Neko je izvukao megafon iz kamiona; posmatračima je naređeno da sednu u kola i oslobode tu oblast. Druga dva policajca - u Identonu ide jedan

policajac na jedan automobil - otišli su u suprotnom pravcu ka kraju reda automobila nanizanih na autoputu. Poslednji auto u redu dobio je prvo naređenje:

„Morate da se vratite ili okrenete odmah. Imamo ozbiljnu situaciju na mostu?“

„Koliko daleko?“

„Kilometar.“

Prvi vozač kome su se obratili je oklevao, kao da pokušava da odluči da li je to zaista neophodno.

„Odmah“, viknuo je policajac.

Tejlor je pretpostavljao da je kilometar otprilike dovoljna daljina da se obezbedi sigurnosna zona, ali čak i tako, trajaće neko vreme dok svi ne pomere kola dovoljno daleko.

U međuvremenu, cisterna je gorela sve jače.

Obično bi vatrogasci prikačili creva na najbliži hidrant kako bi povukli svu neophodnu vodu. Na mostu, međutim, nije bilo hidranata. Tako će šmrk obezbeđivati svu vodu. Bilo je dovoljno za kabinu cisterne, ali ni blizu dovoljno da se kontroliše vatra ukoliko rezervoar eksplodira.

Suzbijanje vatre biće presudno; pomoć zarobljenim putnicima, međutim, bila je najviše na umu svima.

Ali kako stići do putnika? Ideje su dovikivane dok su se svi pripremali za neizbežno.

Da se popnu preko kabine da dohvate tu osobu? Da iskoriste merdevine i siđu? Da se nekako provuče kabl i zaljulja ka njemu?

Bez obzira na to za koji se tok akcije opredelili, problem je ostajao isti - svi su se plašili da dodaju još težine na sam auto. Bilo je čudo što je još uvek tamo, a guranje ili dodavanje još težine moglo bi da bude dovoljno da se prevrne. Kad je jak mlaz vode sa creva uperen ka kabini, njihovi strahovi - odjednom su svi bili uvereni - bili su opravdani.

Voda je silotivo jurnula ka motoru u kabini cisterne, a onda u kaskadama padala u skrhana zadnja vrata honde od oko dve hiljade litara u minuti, delimično puneći unutrašnjost automobila. A onda je od gravitacije, iz prostora za putnike počela da pada ka motoru. Za nekoliko sekundi voda je počela da izlazi napolje sa motora. Vrh auta se blago nakrivio, podigao kabinu cisterne - a onda ponovo podigao. Vatrogasci koji su rukovali crevom videli su da se opustošena kola klackaju i bez sekunde oklevanja okrenuli crevo na stranu, ka otvorenom prostoru, pre nego što su ga ugasili.

Svi su prebledeli.

Voda je još uvek izlazila iz prednjeg dela auta. Nije se video nikakav pokret putnika unutra.

„Hajde da iskoristimo merdevine na cisterni“, zahtevao je Tejlor. „Ispružićemo ih preko automobila i iskoristiti kabl da izvučemo tu osobu.“

Kola su nastavila da se klate, činilo se po sopstvenom nahođenju.

„Možda neće izdržati oboje“, reče brzo Džo. Kao šef, bio je jedini stalno zaposleni vatrogasac; njegov posao je bio da vozi jednu od cisterni, i uvek je bio smirujuća strana u ovakvim kritičnim situacijama.

Bilo je očigledno da je u pravu. Zbog ugla olupine i relativno uskog mosta, kuka i merdevine ne mogu da priđu do idealne blizine. S mesta gde može da bude parkiran, merdevine će morati da se ispruže preko kola do one strane s koje je putnik, nastavak od dodatnih šest metara. Ništa strašno ako su merdevine pod uglom - ali zato što moraju da budu položene skoro horizontalno preko reke, testiraće granice bezbednosti.

Da je to noviji model vatrogasnih kola, ne bi bio problem. Identonske merdevine i kuka su jedne od najstarijih u državi, međutim, prvobitno su kupljene imajući u vidu da je

najviša zgrada u Identonu visoka svega tri sprata. Merdevine nisu predviđene da se koriste u ovakvim situacijama.

„Koji drugi izbor imamo? Izaći ću i vratiću se pre nego što trepnete“, reče Tejlor.

Džo je skoro očekivao da se on javi dobrovoljno. Pre dvanaest godina, tokom Tejlorove druge godine s ekipom, Džo ga je pitao zašto se uvek prvi dobrovoljno javlja za najrizičnije zadatke. Iako je rizik deo posla, nepotrebn rizik bio je nešto drugo, i Tejlor mu se činio kao neko ko ima nešto sebi da dokaže. Džo nije želeo nekog takvog iza sebe - ne zato što ne veruje Tejloru da bi ga izvlačio iz nevolje, već zato što nije hteo da rizikuje sopstveni život da bi spašavao nekog ko nepotrebno izaziva sudbinu.

Ali je Tejlor ponudio jednostavno objašnjenje: „Moj otac je poginuo kad sam imao devet godina, i znam šta znači kad dete odrasta samo. Ne želim da se to nekome desi.“

Nije da drugi nisu rizikovali svoje živote, naravno. Svako u vatrogasnoj jedinici prihvatio je rizike otvorenih očiju. Znali su šta se može desiti i mnogo je puta Tejlorova ponuda bila odbijena.

Ali ovaj put...

„U redu“, reče Džo s odlučnošću. „U pravu si, Tejllore. Hajdemo sada na posao.“

Zato što su kuka i merdevine bile pozadi, morali su da se vrate s mosta, onda pređu na travu da dođu do najbolje moguće pozicije. Jednom kad su kola sišla s mosta, vozač vatrogasnih kola pomerio je kola napred-nazad tri puta pre nego što je uspeo zadnjom stranom da priđe olupini. Prošlo je sedam minuta dok su kola došla u traženu poziciju.

Za tih sedam minuta, motor cisterne je nastavio jako da gori. Sada su bili vidljivi mali plamenovi u oblasti ispod njega, dopirali su do gore, paleći zadnji deo honde. Plamenovi su se činili strašno blizu rezervoara, ali puštanje šmrka više nije dolazilo u obzir, a nisu mogli da priđu dovoljno blizu sa aparatima za gašenje požara da bi učinili nešto.

Vreme je isticalo i mogli su samo da gledaju.

Dok su se vatrogasna kola nameštala na pogodno mesto, Tejlor je skupio konopac koji mu je trebao i prikačio ga je za svoju opremu, Kad se cisterna namestila, Tejlor se popeo i osigurao drugi kraj konopca za merdevine nekoliko prečki od dna. Kabl, mnogo duži, prebacio je preko kraja kuke i merdevina sve do samih merdevina. Prikačen za kuku na daljem kraju kabla bio je meki, dobro tapacirani sigurnosni pojas. Jednom kad se pojas učvrsti oko putnika, kabl će se polako zavijati, izvlačeći putnika.

Kad su merdevine počele da se izvlače, Tejlor je legao na leđa, a u glavi mu je blicalo. *Drži ravnotežu... ostani što je dalje moguće na merdevinama... kad dođe trenutak, spusti se brzo ali oprezno... ne dodiruj auto...*

Ali je putnik najviše okupirao njegove misli. Da li je osoba zaglavljena? Da li može da ga pomeri bez rizika od drugih povreda? Da li će biti moguće izvući ga a da se kola ne prevrnu?

Merdevine su nastavile da puze napred, sada blizu auta. Ostalo je još tri-četiri metra i Tejlor je osetio kako merdevine postaju nestabilne, pucketale su pod njim, kao stara štala na olujnom vetru.

Dva i po metra.

Tejlor je mogao da oseti vrelinu malih plamenova, mogao je da ih vidi kao ližu ka smrskanom krovu automobila. Kako su se merdevine pružale, počele su lagano da tresu.

Metar. Sada je bio iznad auta... približavao se vetrobranskom staklu.

Onda su se merdevine uz zveckanje zaustavile. Još uvek ležeći na stomaku, Tejlor je, kad su nalegle merdevine, pogledao preko ramena, da vidi da li se desio neki kvar. Ali, po izrazima lica drugih vatrogasaca, znao je da su merdevine ispružene onoliko koliko su dugačke i da će morati da se snađe sa tim.

Merdevine su se opasno klimale dok je odvezivao konopac koji je držao njegov pojas. Zgrabio je drugi za putnika i krenuo napred polako, ka ivici merdevina, prešavši na poslednje tri prečke. Sada je trebalo da se smesti iznad šoferšajbne i spusti se kako bi mogao da dohvati putnika.

Uprkos haosu koji ga je okruživao dok je puzio, dirnula ga je lepota večeri. Kao san, noćno nebo se otvorilo pred njim. Zvezde, mesec, jato oblaka... tamo preko, svitac na noćnom nebu. Dvadeset pet metara niže, voda je bila boje uglja, crna kao vreme a ipak je hvatala svetlost zvezda. Mogao je da čuje sopstveno disanje dok se pomerao napred; osećao je kako mu srce kuca u grudima. Ispod njega, merdevine su poskakivale i drhtale od svakog pokreta.

Klizio je napred kao vojnik po travi, držeći se za hladne metalne prečke. Iza njega, poslednji automobili su se sklanjali s mosta. U smrtnoj tišini Tejlor je mogao da čuje plamenove kako gore ispod cisterne i, bez upozorenja, kola ispod njega počela su da se ljuljaju.

Vrh auta blago je zaronio i ispravio se, onda ponovo zaronio pre nego što se ispravio. Nije bilo nimalo vetra. U deliću sekunde je primetio, čuo je potmulo jecanje, prigušen i gotovo nerazumljiv zvuk.

„Ne miči se“, viknuo je Tejlor instinktivno.

Jecanje je postalo glasnije i honda je zaista počela da se ljulja.

„Ne miči se“, viknuo je Tejlor ponovo, glasom ispunjenim očajem, jedinim zvukom u tami. Sve drugo je bilo mirno. Šišmiš je proleteo pored njega, u noć.

Ponovo je čuo jecanje i kola su se nagnula napred, vrh je zaronio ka reci pre nego što se još jednom ispravio.

Tejlor se kretao brzo. Osigurao je konopac na zadnjoj prečki, vezujući čvor vešto kao svaki mornar. Gurajući napred nogama, stisnuo se kroz prečke, dajući sve od sebe da se kreće što lakše i što je moguće sporije dok je vezan pojasom. Merdevine su se ljuljale kao dečja klackalica, uz jecanje i škripu, poskakivale su kao da će pući napola. Smestio se što je mogao čvršće, gotovo kao da je na vrtešci. To je bila najbolja pozicija koju je mogao da nađe. Držeći konopac jednom rukom, drugom je posegnuo ka putniku, postepeno testirajući snagu merdevina. Prolazeći kroz šoferšajbnu do komandne table, video je da je previsoko, ali je uspeo da vidi osobu koju pokušava da spase.

Muškarac u dvadesetim ili tridesetim, otprilike njegove građe. Naizgled pomamno, borio se u olupini, uzrokujući da se kola jako ljuljaju. Putnikovi pokreti bili su nož sa dve oštrice, shvatio je Tejlor. Značilo je da verovatno može da ga izvuče iz kola bez rizika od povrede kičme; ali i da njegovi pokreti mogu da prevrnu auto.

Dok mu je um brzo radio, Tejlor je posegnuo iznad merdevina i zgrabio sigurnosni pojas, a onda ga povukao ka sebi. Od naglog pokreta, merdevine su poskočile gore-dole kao klikeri na betonu. Kabl se zategao.

„Još kabla“, viknuo je, i trenutak kasnije osetio je da je olabavio i počeo je da ga spušta. Kad se našao u željenoj poziciji, doviknuo im je da stanu. Otkacio je jedan od sigurnosnih pojaseva kako bi mogao da pokuša da ga stavi oko muškarčevog tela i ponovo ga zakači.

Sagnuo se ali je uz razočaranje shvatio da još uvek ne može da ga dohvati. Falilo mu je još pola metra.

„Čuješ li me?“, viknuo je Tejlor ka autu. „Ako razumeš šta ti govorim, odgovori mi.“

Čuo je da muškarac ponovo ječi, i mada se pomerio, bilo je očigledno da je u najmanju ruku polusvestan.

Vatra ispod cisterne se naglo pojačala i plamtela.

Škripeći zubima, Tejlor je pomerio svoj stisak sa konopca na najnižu moguću tačku, a onda se opet pružio ka putniku. Ovaj put bliže - mogao je da dotakne tablu - ali mu je putnik i dalje bio van domašaja.

Tejlor je čuo ostale kako ga zovu s mosta.

„Možeš li da ga izvučeš odatle?“, vikao je Džo.

Tejlor je procenjivao situaciju. Prednji deo kola je izgledao neoštećen, i muškarac nije bio vezan pojasom, ležao je pola na sedištu a pola na podu ispod volana, zaglavljen, ali je izgledalo kao da može da se izvuče samo prostim otvaranjem krova. Tejlor je stavio ruke oko usta, i vikao tako da mogu da ga čuju:

„Mislim da mogu. Šoferka je potpuno izletela, i krov je otvoren. Ima dovoljno prostora za njega da se izvuče i ne vidim da ga nešto drži.“

„Možeš li da ga dohvatiš?“

„Još ne“, doviknuo je. „Blizu sam, ali ne mogu da stavim sigurnosni pojas oko njega. Nesvestan je.“

„Požuri i uradi šta možeš“, dopro je do njega Džoov zabrinut glas. „Odavde izgleda kao se vatra na motoru pojačava.“

Ali Tejlor je to znao. Cisterna je sada isijavala užasnu vrelinu i iz unutrašnjosti je dopirala neka čudna buka nalik pucketanju. Znoj je počeo da mu kaplje s lica. Skupljajući snagu, Tejlor je još jednom zgrabio konopac i ispružio se, ovaj put je vrhovima prstiju okrznuo ruku onesvešćenog čoveka kroz razbijenu šoferšajbnu. Merdevine su poskakivale, i sa svakim poskokom pokušavao je da produži dohvat. Još uvek je bio desetak centimetara daleko.

Odjednom, kao u noćnoj mori, čuo je glasno *šištanje* i najednom je eksplodirala vatra na motoru cisterne, vinuvši se ka Tejloru. Povukao se, i instinktivno pokrio lice rukama dok su se plamenovi povlačili ka cisterni.

„Jesi li dobro?“, viknuo je Džo.

„Dobro sam!“

Nema vremena za planove, nema vremena za diskusiju... Tejlor je dohvatio kabl i povukao ga ka sebi. Ispruživši stopalo, okretao ga je oko kuke koja je držala sigurnosni pojas sve dok ga nije zategao ispod čizme. Onda, održavajući ravnotežu jednom nogom, podigao se blago i otkao sopstveni sigurnosni pojas sa konopca.

Boreći se za goli život, sa samo jednom malom tačkom na sredini čizme koja ga je održavala, skliznuo je rukama niz kabl dok nije skoro čučao. Sada kad je bio dovoljno nisko da dohvati putnika, jednom rukom je pustio kabl i dohvatio sigurnosni pojas. Mora da ga prebaci preko putnikovih grudi i ispod ruku.

Sada su merdevine jako poskakivale. Plamenovi su počeli da dižu krov honde, samo desetak centimetara od njegove glave. Potoci znoja curili su mu u oči, zamagljujući mu vid. Adrenalin je kolao njegovim telom...

„Probudi se“, vikao je, glasom promuklim od panike. „Moraš da mi pomogneš!“

Putnik je ponovo zaječao, a oči su mu se otvorile. To nije dovoljno.

S plamenovima koji su lizali prema njemu, Tejlor je zgrabio čoveka, snažno ga trzajući za ruku.

„Pomozi mi, do đavola!“, vikao je Tejlor.

Muškarac, konačno probuđen nekim tračkom samoočuvanja, blago je podigao glavu.

„Stavi pojas ispod ruke!“

Činilo se da ne razume, ali mu je novi položaj njegovog tela pružio priliku. Tejlor je odmah prebacio pojas prema muškarčevoj ruci - onoj koja je ležala preko sedišta - i onda ga provukao ispod nje.

Jedna manje.

Sve vreme je nastavljao da viče, a njegovi krici su postajali sve očajniji.

„Pomozi mi! Probudi se! Ponestaje nam vremena!“

Vatra je postajala sve jača merdevine su se opasno klatile.

Ponovo je muškarac pomerio glavu - ne mnogo, daleko od dovoljnog. Njegova druga ruka, smeštena između tela i volana, izgledala je zaglavljena. Ne brinući šta će se desiti, Tejlor je cimnuo telo i od siline se zaneo. Merdevine su opasno zaronile, kao i auto. Vrh je bio uperen ka reci.

Nekako, međutim, trzaj je bio dovoljan. Ovaj put je čovek otvorio oči i počeo da se izvlači između sedišta i volana. Kola su se sada jako klatila. Slabašno je oslobodio ruku a onda je malo podigao dok je pokušavao da se popne na sedišta. Tejlor je obavio pojas oko njega. Znojnom rukom se držao za kabl dok je prikačio slobodan kraj sigurnosnog pojasa, zatvorivši krug, a onda ga je čvrsto zategnuo.

„Sada ćemo da te povučemo. Ponestaje nam vremena.“

Čovek je samo zakolutao glavom, najednom ponovo utonuvši u nesvest, ali je Tejlor mogao da vidi da je put konačno čist.

„Podignite ga“, viknuo je. „Putnik je na sigurnom!“

Tejlor se dizao pomoću kabla dok nije ponovo stajao. Vatrogasci su polako počeli da uvlače kabl pažljivo da ga ne trgnu jako zbog opterećenja koje bi se prenelo na merdevine.

Kabl se zategnuo, i merdevine su zaječale i zadrhtale. I umesto da se merdevine penju, počele su da se spuštaju.

Spuštaju...

O, sranje...

Tejlor je mogao da oseti da je na ivici da se otkači, a onda su obojica počeli da se dižu.

Centimetar po centimetar. A onda još jedan.

Onda, upornošću noćnih mora, kabl je prestao da se uvlači. Umesto toga, merdevine su ponovo počele da se spuštaju. Tejlor je trenutno znao da neće moći da izdrže obojicu.

„Stanite“, viknuo je. „Merdevine će pasti!“

Morao je da se otkači s kabla i da siđe s merdevina. Pošto se još jednom uverio da čovek neće ispasti, dohvatio je prečke na merdevinama iznad sebe. Onda je pažljivo skinuo stopalo sa kuke, oslobađajući noge da vise slobodno, i molio se da dodatno trzanje neće prelomiti merdevine napola.

Odlučio je da rukama krene preko merdevina, kao dete kad puzi po prečkama na igralištu. Jedna prečka... dve... tri... četiri. Kola više nisu bila ispod njega, a ipak je mogao da oseti kako merdevine pod njim stenju.

Dok je prelazio prečke vatra je podivljala i napinjala se prema rezervoarima za gas smrtonosnom jačinom. Nebrojeno puta je video eksplozije motora - i ovog puta je bio na nekoliko sekundi od eksplozije.

Pogledao je prema mostu. Kao u usporenom kadru, video je vatrogasce, svoje prijatelje, kako mu frenetično mašu, vičući na njega da požuri, da siđe s merdevina, da dođe na sigurno pre nego što cisterna eksplodira. Ali, znao je da nema šanse da na vreme stigne do vatrogasne cisterne i još izvuče putnika.

„Izvučite ga“, viknuo je Tejlor promuklo. „Mora odmah da se podigne!“

Viseći iznad vode, popustio je stisak, a onda potpuno pustio. U trenutku ga je progutala noćna tama. Reka je bila dvadeset pet metara niže.

„To je najgluplja, najimbecilnija stvar koju sam te ikada video da radiš“, rekao je Mič trezveno. To se dešavalo petnaest minuta kasnije i sedeli su na obali reke Čovan. „Mislim, video sam glupe egzibicije u svom životu, ali ova je prevršila svaku meru.“

„Izvukli smo ga, zar ne?“, reče Tejlor. Bio je potpuno moker i izgubio je jednu čizmu dok se borio za život. U trenucima posle, kad se adrenalin povukao, osetio je kako mu telo obuzima obamrlost. Osećao se kao da danima nije spavao, imao je utisak da su mu mišići od gume, a ruke su mu se nekontrolisano tresle. Na sreću, nezgodu na mostu su sanirali drugi - on ne bi imao snage da im pomogne. Iako je motor eksplodirao, izolacija oko rezervoara je izdržala i uspeli su relativno lako da zadrže vatru pod kontrolom.

„Nisi morao da se pustiš. Mogao si da se vratiš.“

Čak ni dok je govorio, Mič nije bio siguran da je to istina. Odmah pošto je Tejlor skočio, vatrogasci su se prenuli iz stanja šoka i počeli još jače da vuku kabl. Bez Tejlorove težine, merdevine su imale dovoljno otpornosti da putnika podignu kroz šoferšajbnu. Kao što je Tejlor predvideo, uspeli su da ga izvuku bez povreda. Jednom kad se oslobodio, merdevine su odskočile, udaljile se od mesta nesreće, i zaokrenule natrag ka mostu. Baš kad su merdevine došle do mosta, motor cisterne je eksplodirao, bacajući belo-žute plamenove koji su silovito leteli u svim pravcima. Kola su pala i krenula za Tejlorom da tonu u vodu. Tejlor je bio dovoljno pribran da kad je udario u vodu pliva ispod mosta, jer je tako nešto predvideo - pošto je auto pao blizu, previše blizu.

Kad je pao u vodu, pritisak ga je povukao nadole i zadržao nekoliko sekundi. Tejlora je voda okretala i zavrtala kao cebe u veš-mašini, ali je konačno uspeo da se izbori i izađe na površinu, gde se borio za dah.

Kad je Tejlor prvi put izašao na površinu, doviknuo je da je dobro. Kad su kola udarila u vodu i on za dlaku izbegao da ga smrvi glomazna olupina, još jednom je to doviknuo. Isplivao je na obalu, s mučninom i vrtoglavicom, kad su događaji od poslednjeg sata počeli da ga stižu. Tada su ruke počele da mu se tresu.

Džo nije znao da li da bude van sebe od besa što je skočio ili da oseća olakšanje što je cela stvar izašla na dobro. Činilo se da će putnik biti dobro, a Džo je poslao Miča dole da razgovara sa Tejlorom.

Mič ga je našao kako sedi u blatu, privučenih nogu, dok su mu ruke i glava bile na kolenima. Uopšte se nije pomerio od kako je Mič seo pored njega.

„Nisi trebao da skočiš“, konačno je rekao Mič pošto mu Tejlor nije odgovorio.

Tejlor je sporo podigao glavu, brišući vodu s lica. „Samo je izgledalo opasno“, rekao je umorno.

„To je zato što *jeste* bilo opasno. Ali više sam mislio na kola koja su krenula za tobom u vodu. Mogla su da se smrskaju.“

Znam...

„Zato sam plivao ispod mosta“, odgovorio je.

„Ali šta bi bilo da je pao, ranije? Šta da je motor eksplodirao dvadeset sekundi ranije? Šta bi bilo da si udario u nešto dok si bio pod vodom, za ime boga?“

Šta bi bilo?

Onda bih bio mrtav.

Tejlor je zatresao glavom, omamljen. Znao je da će ponovo morati da odgovara na ova pitanja, kad ga Džo bude zaista pritisnuo. „Nisam znao šta drugo da uradim“, rekao je.

Mič ga je zabrinuto proučavao, osetio je pravu nelagodu u njegovom glasu. Viđao je ranije taj pogled, ošamućen izgled nekoga ko zna da je srećan što je živ. Primetio je da se Tejloru tresu ruke, pa se pružio i potapšao ga po leđima. „Samo mi je drago da si dobro.“

Tejlor je klimnuo glavom, suviše umoran da bi pričao.

Sedamnaest

Kasnije te večeri, kad je situacija na mostu bila u potpunosti pod kontrolom, Tejlor je seo u svoja kola i krenuo kući. Kao što je i pretpostavljao, Džo je postavio svako pitanje kao i Mič i još više, prošavši sa njim svaku odluku i razlog za nju, prelazeći sve po dva ili tri puta. Iako je bio ljut više nego što ga je ikad video, Tejlor je dao sve od sebe da ga uveri da se nije poneo nepromišljeno. „Slušaj“, rekao je, „nisam hteo da skočim. Ali da nisam, nijedan od nas ne bi preživio.“

Džo na to nije imao odgovor.

Ruke su prestale da mu se tresu, i njegov nervni sistem se postepeno vratio u normalu, iako se i dalje osećao iscrpljeno. Još uvek je drhtao dok se kretao tihim seoskim putevima.

Nekoliko minuta kasnije, Tejlor se popeo napuklim betonskim stepenicama do malog mesta koje naziva domom. U žurbi je ostavio upaljena svetla i kuća mu je naizgled pružala dobrodošlicu kad je ušao. Papirologija s posla mu je i dalje bila raširena na stolu, a digitron je ostao uključen. Led u njegovoj čaši se istopio.

U pozadini, u dnevnoj sobi mogao je da čuje televizor; umesto utakmice koju je slušao sada su se čule lokalne vesti. Stavio je ključeve na šank i skinuo košulju dok je prolazio kuhinjom do male sobe u kojoj je držao mašinu za veš i sušač. Držao je otvoren poklopac dok je spuštao košulju u mašinu. Skinuo je čizme a onda ih šutnuo ka zidu. Pantalone, čarape i veš su gurnuti s košuljom, a potom je sipao deterdžent. Pošto je uključio mašinu, zgrabio je sklopljeni peškir s vrha sušača, krenuo ka kupatilu i brzo se istuširao, skidajući crnkastu vodu sa sebe.

Posle je brzo očešljao kosu i prošao kućom, isključujući sve pre nego što je skliznuo u krevet.

Gotovo nerado je ugasio svetla. Želeo je da spava, san mu je bio potreban, ali, uprkos njegovoj iscrpljenosti, odjednom je znao da mu san neće doći. Umesto toga, čim je sklopio oči, slike poslednjih sati počele su da mu igraju pred očima. Skoro kao film, neke su se kretale ubrzano, neke su išle unazad, ali u svakom slučaju su bile drugačije od onoga što se zaista dogodilo. Njegove slike nisu bile slike uspeha - više su bile nalik noćnim morama.

U jednoj sceni za drugom, bespomoćno je posmatrao kako sve ide naopako.

Video je sebe kako poseže za žrtvom, čuje pucanje i podrhtavanje od koga mu je muka dok merdevine pucaju napola, šaljući obojicu u smrt...

Ili...

S užasom je gledao kako žrtva poseže za njegovom ispruženom rukom, njegovo lice iskrivljeno od užasa, baš dok se kola prevrću preko mosta, a Tejlor ne može ništa da uradi da ih zaustavi...

Ili...

Oseća kako mu oznojana ruka klizi s kabla dok on pada naniže, prema stubovima na mostu, prema svojoj smrti... Ili...

Dok prikačinje sigurnosni pojas, čuje čudno kucanje tik pre nego što eksplodira motor cisterne, a njegova koža se kida i gori, čuje sopstvene krike dok umire...

Ili...

Noćna mora s kojom živi od detinjstva...

Naglo otvara oči. Ruke mu se ponovo tresu, a grlo mu je suvo. Disao je brzo i osetio još jedan nalet adrenalina, ovaj put ga je od njega telo zbolelo.

Okrećući glavu, proverio je vreme na satu. Crvene digitalne lampice pokazivale su da je skoro jedanaest i trideset.

Znajući da neće moći da zaspi, uključio je lampu pored kreveta i počeo da se oblači.

Nije shvatio sopstvenu odluku, ne stvarno. Sve što je znao bilo je da mu je potreban razgovor.

Ne sa Mičom, ne sa Melisom. Ne čak ni sa njegovom majkom.

Bilo mu je potrebno da razgovara sa Deniz.

Parking ispred Osmica bio je najvećim delom prazan kad je on stigao. Jedan auto bio je parkiran sa strane. Tejlor je parkirao kamionet na mesto najbliže vratima i proverio sat. Restoran se zatvara za deset minuta.

Otvorio je drvena vrata i čuo malo zvono koje je najavilo njegov ulazak. Mesto je bilo isto kao i uvek. Šank je išao dužinom većeg zida; tu je sedela većina kamiondžija u ranim jutarnjim satima. Desetak četvrtastih stolova stajalo je na sredini prostorije ispod plafonskog ventilatora koji je kružio. Sa obe strane vrata ispod prozora bila su tri separea, sedišta su bila presvučena crvenim vinilom, s malom suzom na svakom. Vazduh je, uprkos kasnim satima, mirisao na šunku.

Iza udaljenog dela šanka, video je Reja kako čisti pozadi. Okrenuo se na zvuk vrata i prepoznao Tejlora kad je ušao. Mahnuo je s umrljanom krpom u ruci.

„Zdravo, Tejlоре“, reče. „Dugo se nismo videli. Došao si da jedeš?“

„O, zdravo, Rej.“ Pogledao je na jednu stranu pa na drugu. „Zapravo ne.“

Rej je zatresao glavom, smeškajući se. „Nekako nisam to ni mislio“, rekao je, gotovo vragolasto. „Deniz će izaći za minut. Ostavlja neke stvari u ostavi. Došao si da je pitaš da je odvezeš kući?“

Kad Tejlор nije odmah odgovorio, Reju su oči zasjale. „Da li misliš da si ti prvi koji je ušao ovde s tim izgubljenim psećim pogledom u očima? Ima jedan što već nedelju-dve dolazi, izgleda baš kao ti sada, i nada se istoj stvari. Kamiondžije, biciklisti, čak i oženjeni muškarci.“ Iscerio se. „Ona je stvarno nešto, to je sigurno, zar ne? Lepa je kao cvet. Ali ne brini se, još nijednom nije rekla da.“

„Nisam...“, zamucao je Tejlор, odjednom ostavši bez reči.

„Naravno da jesi.“ Namignuo je, pustivši ga da prođe, a onda spustio glas. „Ali kao što sam rekao, ne brini. Imam čudan osećaj da će tebi možda reći da. Reći ću joj da si ovde.“

Sve što je Tejlор mogao da uradi bilo je da pilji u Reja dok je nestajao iz vida. Gotovo odmah je iz kuhinje izašla Deniz, gurajući dvokrilna vrata.

„Tejlоре?“, rekla je, očigledno iznenađena.

„Zdravo“, rekao je smeteno.

„Šta radiš ovde?“ Krenula je prema njemu, smešeći se radoznalo.

Dok mu je prilazila upijao je njen izgled. Nosila je belu kecelju isflekanu od posla preko cvetne žute haljine. Haljina, kratkih rukava sa V-izrezom bila joj je zakopčana onoliko visoko koliko je moglo; suknya je išla malo preko kolena. Nosila je bele patike, nešto u čemu će joj biti udobno, čak i posle višerasovnog stajanja. Kosa joj je bila vezana u rep a lice joj je blistalo od sopstvenog znoja i masnoće u vazduhu.

Izgledala je prelepo.

Bila je svesna njegovog divljenja, ali dok mu se približavala, videla je još nešto u njegovim očima, nešto što nikada pre nije videla.

„Jesi li dobro?“, pitala je. „Izgledaš kao da si video duha.“

„Ne znam“, mumlao je, gotovo sebi u bradu.

Zurila je u njega zabrinuta, a onda pogledala preko ramena.

„Hej, Rej? Mogu li da uzmem pauzu nakratko?“

Rej se ponašao kao da nije ni primetio da je Tejlor ušao. Nastavio je da čisti roštilj dok je govorio.

„Slobodno, dušo. Skoro sam gotov ovde.“

Ponovo se okrenula ka Tejloru. „Zašto ne sedneš?“

Upravo to je bio razlog zbog kog je došao, ali su ga Rejevi komentari odbili. Mogao je da misli samo o muškarcima koji dolaze u restoran da traže nju.

„Možda nije trebalo da dođem“, reče.

Ali Deniz, kao da je znala tačno šta treba da uradi, nasmešila se saosećajno.

„Drago mi je da jesi“, rekla je nežno. „Šta se desilo?“

Bez reči je stajao ispred nje, dok je sve naviralo na njega. Blagi miris njenog šampona, njegova želja da je zagrlji i ispriča joj sve što se desilo te večeri, o noćnim morama koje ga ostavljaju budnim, kako žudi da ga ona sasluša...

Muškarci koji dolaze u restoran da je traže...

Uprkos svemu, ta misao je izbrisala sve one druge iz večerašnje drame. Nije imao nijedan razlog da bude ljubomorani. Rej je rekao da ih je uvek odbijala, a i on nije uspostavio ozbiljan odnos sa njom. Ipak, uhvatio ga je taj osećaj. Koji muškarci? Ko želi da je odvede kući? To je želeo da je pita, ali je znao da to nije umesno.

„Trebalo bi da krenem“, rekao je, vrteći glavom. „Ne bi trebalo da budem ovde. Još uvek radiš.“

„Ne“, rekla je, ovaj put ozbiljno, osetivši da ga nešto muči. „Nešto se desilo večeras. Šta?“

„Hteo sam da razgovaram sa tobom“, rekao je prosto.

„O čemu?“

Njene oči potražile su njegove, ne skidajući pogled ni na trenutak. Te divne oči. Bože, kako je lepa. Tejlor je uzdahnuo dok mu se u mozgu kovitlalo. „Večeras se desila nesreća na mostu“, rekao je naglo.

Deniz je klimnula glavom, još uvek nesigurna kuda sve ovo vodi. „Znam. Večeras je ovde bilo mirno. Skoro niko nije došao zato što je most zatvoren. Da li si bio tamo?“

Tejlor je potvrdio.

„Čula sam da je bilo strašno. Je l' jeste?“

Tejlor je ponovo klimnuo glavom.

Pružila je ruku a prsti su joj nežno uzeli njegovu ruku. „Sačekaj, važi? Samo da vidim šta je ostalo da se uradi pre nego što zatvorimo.“

Okrenula se od njega, njen dodir je skliznuo s njegove kože i vratila se u kuhinju. Tejlor je stajao u restoranu, na minut sam sa svojim mislima, dok se Deniz nije vratila.

Iznenadujuće, prošla je pored njega prema ulaznim vratima gde je okrenula znak 'otvoreno'. Osmice su zatvorene.

„U kuhinji je sve isključeno“, objasnila je. „Imam još samo nekoliko stvari da obavim i onda ću biti spremna da krenem. Zašto me ne sačekaš, važi? Možemo da razgovaramo u mojoj kući.“

Tejlor je nosio Kajla do kamioneta, glava mu je bila na Tejlorovom ramenu. Kad su ušli, odmah se sklupčao oko Deniz, ne probudivši se nijednom.

Kad su stigli kući, procedura je bila obrnuta, i pošto je Kajl skliznuo s Deniznog krila, Tejlor ga je uneo u kuću do njegove spavaće sobe. Stavio je Kajla u krevet i Deniz je odmah

prebacila čaršave preko njega. Na putu ka vratima, pritisla je dugme na njegovom plastičnom svetlećem medij, iz koga se odmah čula muzika. Ostavila je vrata napola otvorena dok su se oboje iskrali iz sobe.

U dnevnoj sobi, Deniz je uključila jednu od lampi dok je Tejlor seo na sofu. Posle blagog oklevanja, Deniz je sela u odvojenu stolicu, okrenutu prema sofi.

Niko od njih dvoje nije ništa rekao na putu do kuće iz straha da ne probude Kajla, ali kad su se smestili, Deniz je odmah prešla na stvar.

„Šta se desilo?“, pitala je. „Večeras na mostu.“

Tejlor joj je ispričao sve: o spašavanju, šta su rekli Mič i Džo, slike koje su ga posle proganjale. Deniz je sedela i ćutala dok je on pričao, njene oči ni za trenutak nisu napuštale njegovo lice. Kad je završio, nagnula se u stolicu.

„Spasio si ga?“

„Nisam ja, svi smo“, reče Tejlor, automatski je ispravljajući.

„Ali koliko vas je izašlo na merdevine? Koliko vas je moralo da se pusti jer merdevine nisu mogle da izdrže?“

Tejlor nije odgovorio i Deniz je ustala sa svog mesta i prešla na sof pored njega.

„Ti si heroj“, rekla je sa malim osmehom na licu. „Baš kao što si bio i kad se Kajl izgubio.“

„Ne, nisam“, reče, dok su slike iz prošlosti izranjale protiv njegove volje.

„Da, jesi.“ Dohvatila je njegovu ruku. Sledećih dvadesetak minuta su razgovarali o nebitnim stvarima, a razgovor im je lutao s teme na temu. Na kraju ju je Tejlor pitao o muškarcima koji hoće da je voze kući; nasmejala se i prevrnula očima, objašnjavajući to delom posla. „Što sam finija prema njima, dobijam veće napojnice. Ali neki muškarci valjda to shvate pogrešno.“

Jednostavan i lepršav razgovor delovao je umirujuće; Deniz se trudila najbolje što je umela da mu misli skrene s nesreće. Kao dete, kad je imala noćne more, majka je to isto radila sa njom. Razgovarajući o nečemu drugom, bilo čemu drugom, konačno bi bila u stanju da se opusti.

Činilo se da je to palilo i kod Tejlora. Postepeno je govorio manje, a odgovori su stizali sve sporije. Oči su mu se zatvarale i otvarale, i zatvorile ponovo. Disanje mu je dobilo dublji ritam kako su zahtevi tog dana počeli da uzimaju danak.

Deniz ga je držala za ruku, gledajući ga sve dok nije zaspao. Onda je ustala sa sofe i donela dodatno ćebe iz svoje spavaće sobe. Kad ga je ćušnula, Tejlor je legao i mogla je da ga prekrije ćebetom.

U polusnu je mumlao o tome kako mora da krene; Deniz mu je šapnula da mu je dobro tu gde jeste. „Spavaj“, šapnula je dok je gasila lampu.

Otišla je u svoju sobu, skinula radnu odeću, a onda obukla pidžamu. Razvezala je rep, oprala zube i sprala masnoću s lica. Onda, pošto se uvukla u krevet, zatvorila je oči.

Činjenica da Tejlor Makejden spava u drugoj sobi bila je poslednja stvar koje se sećala pre nego što je i sama zaspala.

„Zvavo, Tejer“, srećno reče Kajl.

Tejlor je otvorio oči, žmirkajući na ranom jutarnjem suncu što se probijalo kroz prozor dnevne sobe. Brišući nadlanicom san s očiju, video je Kajla kako stoji ispred njega, dok mu je lice bilo jako blizu. Kajlova kosa, zamršena i upetljana, štrcala je u svim pravcima.

Tejloru je trebala sekunda da shvati gde je. Kad se Kajl povukao, smešeci se, Tejlor je seo. Obema rukama je prošao kroz kosu. Proveravajući sat, video je da je bilo nešto posle šest ujutru. U ostatku kuće bilo je tiho.

„Dobro jutro, Kajl. Kako si?“

„On spava.“ (*On pava*)

„Gde ti je mama?“

„On je na sofi.“ (*On je soja*)

Tejlor se ispradio, osećajući ukočenost u zglobovima. Rame ga je bolelo kao i uvek kad se probudi,

„Jesam bogami.“

Tejlor je ispružio ruke i zevnuo.

„Dobro jutro“, čuo je iza sebe. Preko ramena je video Deniz da izlazi iz svoje sobe, u dugačkoj ružičastoj pidžami i čarapama. Ustao je sa sofe.

„Dobro jutro“, rekao je, osvrćući se. „Izgleda da sam zaspao sinoć.“

„Bio si umoran.“

„Izvini zbog toga.“

„U redu je“, rekla je. Kajl je odšetao do ugla dnevne sobe i seo da se igra igračkama, Deniz mu je prišla, sagnula se i poljubila ga u glavu. „Dobro jutro, zlato.“

„Jutro“, rekao je. (*Jutio*)

„Jesi li gladan?“

„Ne.“

„Hoćeš li jogurt?“

„Ne.“

„Da li hoćeš da se igraš igračkama?“

Kajl je klimnuo glavom, i Deniz je ponovo obratila pažnju na Tejlora. „A ti? Jesi li gladan?“

„Neću da zbog mene spremaš nešto specijalno.“

„Htela sam da ti ponudim malo pahuljica“, rekla je i izmamila osmeh Tejloru. Namestila je gornji deo pidžame. „Jesi li dobro spavao?“

„Kao top“, rekao je. „Hvala ti za sinoć. Bila si više nego strpljiva sa mnom.“

Slegnula je ramenima, a oči su joj uhvatile jutarnju svetlost. Njena kosa, duga i zamršena, padala joj je po ramenima. „Čemu služe prijatelji?“

Postiđen iz nekog razloga, dohvatio je čebe i počeo da ga slaže, srećan što ima šta da radi. Osećao je da ne pripada ovde, da mu nije mesto u njenoj kući tako rano ujutru.

Deniz je prišla i stala pored njega. „Jesi li siguran da ne želiš da ostaneš na doručku? Imam pola kutije.“

Tejlor se premišljao. „I mleko?“, konačno je pitao.

„Ne, mi koristimo vodu uz žitarice“, rekla je ozbiljno.

Pogledao je kao da se pitao da li da joj veruje kad se naglo nasmejala, zvuk je bio melodičan.

„Naravno da imamo mleko, ti blesavko.“

„Blesavko?“

„To ti je iz milošte. Znači da mi se sviđaš“, rekla je i namignula.

Ove reči su ga čudnovato razveselile. „U tom slučaju, rado ću ostati.“

„Dakle, šta imaš danas u planu?“, pitao je Tejlor.

Završili su doručak i Deniz ga je ispraćala do vrata. Još je morao da stigne do kuće da se presvuče pre nego što krene da se sastane sa ekipom.

„Isto što i uvek. Radiću sa Kajlom nekoliko sati, a onda nisam sigurna. To zavisi od toga šta on želi da radi - da se igra u dvorištu, da vozimo bicikl, šta god. A onda uveče idem na posao.“

„Vraćaš se da poslužiš te pohotne muškarce?“

„Devojka mora da plaća račune“, rekla je vragolasto, „i uostalom, uopšte nisu toliko loši. Jedan koji je došao sinoć bio je prilično sladak. Pustila sam ga da prespava kod mene.“

„Pravi šarmer, je li?“

„Zapravo ne. Ali je bio toliko patetičan, da nisam imala srca da ga odbijem.“

„Jaoj.“

Kako su došli do vrata, naslonila se na njega, gurkajući ga šaljivo.

„Znaš da se šalim.“

„Nadam se.“ Kad su iskoračili na trem, nebo je bilo bez oblačka a sunce je počelo da viri preko drveća na istoku. „Slušaj, u vezi sa tim sinoć... hvala za sve.“

„Već si mi se zahvalio, sećaš se?“

„Znam“, rekao je Tejlor iskreno, „ali sam želeo to ponovo da uradim.“

Stajali su bez reči sve dok Deniz nije konačno napravila korak napred. Pogledala je dole a onda opet u Tejlora, blago je nakrivila glavu, dok joj se lice približavalo njegovom. Mogla je da vidi iznenađenje u njegovim očima kad ga je ovlaš poljubila u usta.

Bio je to samo dodir, zaista, ali on je mogao samo netremice da je gleda, misleći kako je divna.

„Drago mi je da si došao kod mene“, rekla je.

Još uvek u pidžami, zamršene kose, izgledala je apsolutno savršeno.

Osamnaest

Kasnije tog dana, na Tejlorov zahtev, Deniz mu je pokazala Kajlov dnevnik.

Sedela je pored njega u kuhinji i prevrtala stranice, i s vremena na vreme komentarisala. Svaka strana bila je ispunjena Denizinim ciljevima, kao i specifičnim rečima i izrazima, izgovorom i njenim konačnim primedbama.

„Vidiš, to je samo zabeleška o onome što radimo. To je sve.“

Tejlor je okrenuo prvu stranu. Preko vrha je bila ispisana jedna jedina reč: Jabuka. Ispod toga, prema sredini strane i u nastavku na poleđini, bio je Denizin opis prvog dana rada sa njim.

„Mogu li?“, pitao je, pokazujući na stranicu. Deniz je klimnula glavom i Tejlor je polako čitao, proučavajući svaku reč. Kad je završio, podigao je pogled.

„Četiri sata?“

„Da.“

„Samo da kaže reč *jabuka*?“

„Zapravo, nije je rekao baš ispravno, čak ni na kraju. Ali je bio dovoljno blizu da shvatim šta je pokušavao da kaže.“

„Kako si ga na kraju navela da to uradi?“

„Samo sam nastavila da radim s njim dok to nije rekao.“

„Ali kako si znala šta će upaliti?“

„U stvari, nisam znala. U početku nisam. Proučavala sam dosta različitih načina rada sa decom kao što je Kajl; pročitala sam različite programe koje su pokušavali univerziteti, naučila sam terapiju govora i stvari koje one čine. Ali nijedna od njih nije u potpunosti odgovarala Kajlu - mislim, neki delovi su bili dobri, ali u većini slučajeva su opisivali drugu decu. Ali tu su se našle dve knjige, *Deca koja kasno progovore* Tomasa Sovele i *Daj da ti čujem glas* Katrin Moriš, koje su mu bile najpribližnije. Sovelova knjiga je bila prva koja mi je stavila do znanja da nisam usamljena u ovome; da mnogo dece ima problema sa govorom, iako je sve drugo sa njima u redu. Morisina knjiga mi je dala ideju kako zapravo da učim Kajla, iako se sama knjiga prevashodno bavila autizmom.“

„Šta si onda radila?“

„Koristila sam program za modifikaciju ponašanja koji su prvobitno osmislili na Univerzitetu Kalifornija. Imali su puno uspeha sa autističnom decom dugi niz godina, tako što su nagrađivali dobro a kažnjavali loše ponašanje. Ja sam program prilagodila govoru, jer je to zaista Kajlov jedini problem. U osnovi, kad Kajl izgovori ono što treba, dobije malecno parče čokolade. Kad ne kaže, nema čokolade. Ako čak i ne pokuša ili je tvrdoglav, onda ga korim. Kad sam ga učila da kaže 'jabuka', pokazivala sam sliku jabuke i neprestano ponavljala reč. Svaki put kad bi ispustio bilo kakav zvuk ja bih mu dala čokoladu; posle toga sam mu čokoladu davala samo kad napravi odgovarajući zvuk - čak iako je samo deo reči. Na kraju je bio nagrađen samo kad izgovori celu reč.“

„I to je trajalo satima?“

Deniz je potvrdila. „Četiri neverovatno duga sata. Plakao je i batrgao se, neprestano je pokušavao da izađe iz stolice, vrištao je kao da ga bodem iglama. Da nas je neko čuo tog dana, verovatno bi pomislio da ga stavljam na muke. Mora da sam tu reč izgovorila, ne

znam, petsto-šesto puta. Neprestano sam je ponavljala, dok nam oboma nije bilo muka od nje. Bilo je grozno, zaista odvratno za oboje, i mislila sam da se nikada neće završiti, ali znaš...”

Nagnula se malo bliže.

„Kad je konačno izgovorio, svi ti grozni delovi su nestali - sva frustracija, bes i strah koje smo oboje osećali. Sećam se koliko sam bila uzbuđena - ne možeš to čak ni da zamisliš. Počela sam da plačem, i terala sam ga da ponovi reč desetak puta pre nego što sam zaista poverovala da je uspeo. To je bio prvi put kad sam zasigurno znala da Kajl ima sposobnost učenja. Uspela sam, sama, i ne mogu ni da ti opišem koliko mi je to značilo, posle svega što su doktori o njemu rekli.“

Setno je odmahнула rukom, prisećajući se tog dana.

„Dakle, posle toga, nastavili smo da pokušavamo sa novim rečima, jednu po jednu, sve dok i njih nije naučio. Došao je do te tačke kad je mogao da imenuje svako drvo i cvet, svaki tip automobila svaku vrstu aviona... rečnik mu je postao bogat, ali još uvek nije imao sposobnost da razume da se jezik zapravo *koristi* za nešto. Pa kad smo počeli da radimo kombinacije sa dve reči, kao 'plavi kamion' ili 'veliko drvo', mislim da sam mu pomogla da shvati šta ja to pokušavam da ga naučim - da su reči način na koji ljudi komuniciraju. Posle nekoliko meseci, mogao je da oponaša gotovo sve što kažem, pa sam počela da ga učim šta su pitanja.“

„Da li je to bilo teško?“

„Još uvek jeste. Teže nego naučiti ga rečima, jer sada mora da pokuša da protumači promene tona, a onda da shvati šta je pitanje i da na njega pravilno odgovori. Sva tri dela su mu bila teška, i na tome smo radili ovih poslednjih nekoliko meseci. U početku, pitanja su bila potpuno novi izazov, jer je Kajl želeo prosto da oponaša ono što ja kažem. Kad pokažem na sliku sa jabukom i kažem, 'Šta je ovo?' Kajl bi odgovorio: 'Šta je ovo?' Ja bih rekla: Ne, kaži 'Ovo je jabuka?' i Kajl bi odgovorio: Ne, kaži, 'Ovo je jabuka.' Na kraju sam počela da šapućem pitanja, a onda odgovarala glasno, nadajući se da će shvatiti šta hoću. Ali dugo vremena je i on šaputao pitanja i glasno odgovarao, ponavljajući doslovce moje reči i ton. Trebale su nam nedelje da odgovori na samo jedno pitanje. Ja ga nagradim, naravno, svaki put kad to učini.“

Tejlor je klimao glavom, shvatajući koliko je sve to bilo teško. „Ti mora da si imala strpljenje jednog sveca“, rekao je.

„Ne uvek.“

„Ali raditi to svakog dana...“

„Moram. Uostalom, pogledaj koliko je daleko dogurao.“

Tejlor je okrenuo svesku, prema kraju. Sa skoro prazne stranice sa jednom jedinom rečju na njoj, Denizine beleške o satima rada sa Kajlom sada su zauzimale tri-četiri stranice.

„Prešao je dugačak put.“

„Da, jeste. Ipak, još uvek ga čeka dug put. U nekim upitnim rečenicama je dobar, kao recimo 'šta' i 'ko', ali još uvek ne razume pitanja sa 'zašto' i 'kako'. Još uvek zapravo ne vodi razgovor - obično samo nešto izjavi. Takođe, ima poteškoća sa formulisanjem pitanja. On zna šta hoću da kažem sa 'Gde ti je igračka?' Ali ako ga pitam: 'Gde si ostavio igračku?' dobijem samo tup pogled. Zbog takvih stvari mi je drago da sam sačuvala dnevnik. Kad god Kajl ima loš dan - a ima ih, vrlo često - otvorim ga i podsetim se svih iskušenja koja je prevazišao do sada. Jednog dana, kad mu bude bolje, daću mu ga. Želim da ga pročita, kako bi znao koliko ga volim.“

„On to već zna.“

„Znam. Ali jednog dana, takođe, hoću da ga čujem kako mi kaže da me voli.“

„Zar to ne radi sada? Kad ga ušuškaš da spava?“

„Ne“, odgovorila je. „Kajl mi to nikada nije rekao.“

„Zar nisi pokušala da ga naučiš da kaže?“

„Ne.“

„Zašto?“

„Zato što hoću jednog dana da me iznenadi kad mi to konačno sam kaže.“

Tokom sledećih desetak dana Tejlor je sve više i više vremena provodio kod Deniz, uvek je svraćao popodne kad zna da je završila s radom sa Kajlom. Ponekad bi ostajao sat, neki put duže. Dva popodneva se igrao hvatanja lopte sa Kajlom dok ih je Deniz posmatrala s trema; trećeg popodneva je učio Kajla da udara lopticu malom palicom i umetkom koji je Tejlor koristio kad je bio mlađi. Zamah za zamahom, Tejlor je trčao za loptom i postavljao je na umetak, samo da bi ohrabio Kajla da udari ponovo. Kad je Kajl konačno bio spreman da stane, Tejlorova košulja bila je natopljena znojem. Deniz ga je poljubila po drugi put pošto mu je pružila čašu vode.

U nedelju, sedam dana posle karnevala, Tejlor ih je odvezao na Kiti Hok, gde su ceo dan proveli na plaži. Tejlor im je pokazao mesto odakle su Orvil i Vilbur Rajt izveli istorijski let 1903. i pročitali su detalje sa spomenika podignutog u njihovu čast. Podelili su izletnički ručak a onda šetali i bežali od talasa u dugoj šetnji niz obalu dok su iznad treperile lampe. Pri kraju popodneva, Deniz i Tejlor su gradili zamkove od peska koje je Kajl s uživanjem rušio. Režeći kao Godzila, pregazio bi gomile čim bi ih napravili.

Na putu kući, stali su na farmersku tezgu na putu, gde su uzeli svež kukuruz. Dok je Kajl jeo makarone i sir, Tejlor je prvi put večerao u Denizinoj kući. Kajla su izmorili sunce i vetar na plaži, i odmah je zaspao. Tejlor i Deniz su razgovarali u kuhinji gotovo sve do ponoći. Na pragu su se ponovo poljubili, dok je Tejlor obavio ruke oko nje.

Nekoliko dana kasnije, Tejlor je Deniz pozajmio kamionet da ode do grada i obavi neke poslove. Dok se ona vratila, on je prikačio vrata koja su visila na ormariću u kuhinji. „Nadam se da ti ne smeta“, rekao je, pitajući se da li je prešao neku nevidljivu crtu.

„Nikako“, uzviknula je, pljesnuvši rukama, „ali da li možeš da uradiš nešto sa slavinom koja curi?“ Pola sata kasnije i to je bilo sređeno.

U trenucima nasamo, Tejlor je bio omađijan njenom jednostavnom lepotom i milošću. Ali bilo je i trenutaka kad je mogao na crtama njenog lica da vidi sve žrtve koje je podnela za svog sina. Bio je to neki umorni izraz, poput onog koji nosi ratnik posle duge borbe, i u njemu inspirisao divljenje za koje nije nalazio reči. Činilo se da je jedna od one vrste koja polako odumire; oštra suprotnost onima koje uvek jure, trče, stalno su u pokretu, u potrazi za sopstvenim ispunjenjem i samopoštovanjem. Toliko mnogo ljudi danas, činilo se, veruje da te stvari dolaze od posla, ne od roditeljstva, i toliko mnogo ljudi veruje da imati decu nema nikakve veze sa njihovim odgajanjem. Kad je to rekao, Deniz je prosto skrenula pogled napolje kroz prozor. „I ja sam nekad u to verovala.“

U sredu sledeće nedelje, Tejlor ih je oboje pozvao u svoj dom. Slična Denizinoj na mnogo načina, bila je to starija kuća na većoj parceli zemlje. Njegova je, međutim, tokom godina bila renovirana, i pre i pošto je kupio kuću. Kajlu se dopala kućica za alat pozadi i pošto je pokazivao na traktor (zapravo kosilicu za travu), Tejlor ga je proveo po travnjaku ne postavljajući sečivo. Baš kao što je radio kad je vozio Tejlorov kamionet, Kajl je blistao dok je krivudao po dvorištu.

Gledajući ih zajedno, Deniz je shvatila da njen početni utisak o Tejlorovoj stidljivosti nije tačan. Ali jeste neke stvari o sebi držao u tajnosti, razmišljala je. Iako su razgovarali o

njegovom poslu i vremenu u vatrogasnoj jedinici, na neki čudan način je čutao o ocu, nikada nije dobrovoljno ponudio da kaže nešto više od one prve noći. Niti je išta rekao o ženama koje je poznao u prošlosti, čak ni na neobavezan način. To stvarno nije bilo bitno, ali ju je to prećutkivanje zbunjivalo.

Ipak, morala je da prizna da je privlači. Nabasao je u njen život kad je to najmanje očekivala, na najneverovatniji način. Već joj je bio više od prijatelja. Ali noću, dok leži u krevetu ispod posteljine s ventilatorom koji klepeće u pozadini, nadala se i molila da je sve to stvarno.

„Još koliko dugo?“, pitala je Deniz.

Tejlor je iznenadio donevši joj staromodnu mašinu za sladoled, zajedno sa neophodnim sastojcima. Okretao je ručicu, dok mu je znoj curio niz lice, krem se mešao polako se zgušnjavajući.

„Pet, možda deset minuta. Zašto, jesi li gladna?“

„Nikada pre nisam jela domaći sladoled.“

„Da li bi ti malo da preuzmeš? Možeš ti malo da radiš...“

Podigla je ruke. „Ne, u redu je. Zabavnije je kad ti to radiš.“

Tejlor je slegao ramenima kao da je razočaran, a onda izigravao mučenika dok se pretvarao da se bori sa ručkom. Kikotala se. Kad je prestala, Tejlor je obrisao čelo nadlanicom.

„Da li radiš nešto u nedelju uveče?“

Znala je šta će je pitati. „Ne baš.“

„Da li hoćeš da idemo na večeru?“

Deniz je slegnula ramenima. „Naravno. Ali znaš kakav je Kajl. Skoro nigde neće ništa da jede.“

Tejlor je progutao knedlu, a ruka nijednog trenutka nije prestajala da radi. Sreo je njen pogled.

„Mislim, mogu li da povedem samo tebe? Ovaj put bez Kajla? Moja mama kaže da bi bila srećna da dođe i pričuva ga.“

Deniz je oklevala. „Ne znam kako će se snaći s njom. Ne poznaje je baš najbolje.“

„A da ja dođem po tebe kad on već zaspi? Možeš da ga smestiš u krevet, ušuškaš i nećemo krenuti sve dok ti ne budeš sigurna da je to u redu.“

Tada je popustila, nije mogla da sakrije svoje zadovoljstvo. „Ovo si dobro razradio, zar ne?“

„Nisam hteo da dobiješ priliku da kažeš ne.“

Nasmešila se, nagnuvši se na desetak centimetara od njega. „U tom slučaju, rado bih išla.“

Džudi je stigla u pola osam, nekoliko minuta pošto je Deniz stavila Kajla u krevet. Ceo dan ga je držala zaposlenim napolju u nadi da će spavati dok ona bude van. Vozili su bicikl do grada i svratili na igralište; igrali su se u prašini pozadi. Bilo je vruće i sparno, dan koji crpi energiju i Kajl je počeo da zeva još pre večere. Pošto ga je okupala i obukla mu pidžamu, Deniz je pročitala tri knjige u njegovoj sobi dok je Kajl pio mleko poluzatvorenih očiju. Pošto mu je navukla zastore na prozore - još uvek je bilo svetlo napolju - zatvorila je vrata; Kajl je već čvrsto spavao.

Istuširala se, obrijala noge a onda stala s peškirom obavijenim oko sebe, pokušavajući da odluči šta da obuče. Tejlor joj je rekao da idu u Fontanu, predivan miran restoran u srcu

centra. Kad ga je pitala šta bi trebalo da obuče, rekao joj je da se ne brine za to, što joj uopšte nije pomoglo.

Konačno se odlučila za jednostavnu crnu haljinu prikladnu za gotovo svaku priliku. Godinama joj je stajala u pozadini ormara, još uvek u plastičnoj kesi koju je dobila na hemijskom čišćenju u Atlanti. Nije mogla da se seti kad ju je poslednji put nosila, ali kad je obukla, bilo joj je drago da vidi da joj još uvek dobro stoji. Sledeći je bio par crnih salonki; razmišljala je da obuče i crne čarape, ali je odbacila ideju čim joj pala na pamet.

Veče je bilo isuviše toplo i, uostalom, ko još u Identonu nosi crne najlonke osim za sahranu?

Pošto je osušila kosu i sredila frizuru, stavila je malo šminke a onda izvukla parfem iz fioke u noćnom stočiću. Malo na vrat i kosu, a onda je malo prsnula svoje zglobove i protrljala ih. U gornjoj fioci je držala malu kutiju za nakit iz koje je izvukla par alki.

Procenjivala je sebe ispred ogledala u kupatilu; bila je zadovoljna svojim izgledom. Ni previše, ni premalo. Baš kako treba, u stvari. Tada je čula Džudi da kuca. Tejlor je stigao dva minuta kasnije.

Restoran Fontana je radio desetak godina. Vlasnici su sredovečni par poreklom iz Berna u Švajcarskoj, koji se u Identon preselio iz Nju Orleansa, nadajući se jednostavnijem životu. Usput su, međutim, doneli sa sobom u grad i primesu elegancije. Slabo osvetljen, s prvorazrednom uslugom, bio je popularan među parovima kad slave godišnjice i veridbe; reputaciju je ustanovio kad je članak o restoranu izašao u časopisu *Southern Living*.

Tejlor i Deniz su sedeli za malim stolom u uglu, Tejlor je ispijao viski sa sodom a Deniz je pijuckala šardone.

„Da li si ranije jeo ovde?“, pitala je Deniz, bacajući pogled na meni.

Prevrtala je stranice, nenavikla na toliki izbor posle godina ručavanja u restoranima s jednim jelom na meniju. „Šta mi preporučuješ?“

„Sve zapravo. Jagneća vešalica je specijalitet kuće, ali je poznato da su im dobri i odresci i morski plodovi.“

„To mi baš i ne sužava izbor.“

„Da, to je istina. Ali šta god da odabereš nećeš biti razočarana.“

Proučavajući listu predjela, vrtela je pramen kose između prstiju. Tejlor ju je posmatrao s mešavinom očaranosti i zabave.

„Jesam li ti rekao kako lepo izgledaš večeras?“, pitao je.

„Samo dvaput“, rekla je, glumeći hladnoću, „ali nemoj da ti je neprijatno da nastaviš. Ne smeta mi.“

„Stvarno?“

„Ne, kad dolazi od tako uparađenog muškarca kao što si ti.“

„Uparađen?“

Namignula je. „Znači isto što i blesavko.“

Večera koja je usledila bila je izvanredna u svakom detalju, hrana je bila ukusna a atmosfera nedvosmisleno intimna. Tokom deserta, Tejlor je dohvatio njenu ruku preko stola. Nije je pustio sledećih sat vremena.

Kako se veče bližilo kraju, sve dublje su ulazili u život jedan drugog. Tejlor je ispričao Deniz o svojoj prošlosti u vatrogasnoj jedinici i nekim opasnijim požarima gde je pomogao da se bore protiv njih; takođe je pričao o Miču i Melisi, dvoje prijatelja koji su sa njim prošli kroz sve. Deniz mu je ispričala o svojim godinama na koledžu i nastavila da opisuje prve dve godine rada kao profesor i kako se osećala potpuno nepripremljenom kad je prvi put

ušla u učionicu. Za oboje, ta noć je bila početak njihovog života kao para. To je takođe bio prvi razgovor koji su vodili u kome nijednom nisu spomenuli Kajlovo ime.

Posle večere, kad su izašli na opustelu ulicu, Deniz je primetila koliko grad izgleda star noću, kao mesto izgubljeno u vremenu. Osim restorana u kome su bili i bara na uglu, sve ostalo je bilo zatvoreno. Šetajući duž zidova od cigala koje su popucale tokom vremena, prošli su pored antikvarnice i umetničke galerije.

Na ulici je bilo savršeno tiho, nijedano od njih dvoje nije osećalo potrebu da govori. Za par minuta su stigli u luku i Deniz je mogla da vidi brodove smeštene u svojim dokovima. Veliki i mali, novi i stari, bilo ih je od drvenih čamaca do vikendaških lađa. Neki su bili osvetljeni iznutra, ali je jedini zvuk dolazio od vode što je zapljuskivala dokove.

Naslonivši se na ogradu postavljenu u blizini dokova, Tejlor je pročistio grlo i uhvatio Deniz za ruku.

„Identon je jedna od najranije uspostavljenih luka na jugu i mada je grad tek mala predstraža, ovde su pristajali trgovački brodovi, bilo da prodaju svoju robu bilo da dopune zalihe. Možeš li da vidiš one ograde na vrhu onih kuća preko?“

Pokazao je prema nekim istorijskim kućama duž luke i Deniz je potvrdno klimnula glavom.

„U kolonijalnim vremenima, pristajanje je bilo opasno, i žene su stajale na onim balkonima, čekajući da brodovi njihovih muževa uđu u luku. Toliko je muževa poginulo, međutim, da je postalo poznato kao šetalište udovica. Ali ovde u Identonu, brodovi nikada nisu dolazili direktno u luku. Umesto toga, imali su običaj da staju usred luke, bez obzira na to koliko je bio dugačak put, i žene koje su stajale na šetalištu udovica, naprezale bi oči da vide svoje muževe dok su brodovi pristajali.“

„Zašto su se zaustavljali tamo?“

„Tu je nekada bilo drvo, ogroman čempres koji je stajao sam samcijat. To je bio jedan od načina da brodovi znaju da su stigli u Identon, naročito ako tu nikada nisu bili. Bilo je jedino takvo drvo duž cele Istočne obale. Obično čempresi rastu u blizini obale - na metar ili više - ali ovaj je bio skoro dvesta metara udaljen od obale. Dakle, nekako je postao običaj da se brodovi zaustavljaju kod tog drveta kad god stignu u luku. Ušli bi u mali čamac, odveslali do drveta i stavili bocu ruma u stablo, zahvalni što su bezbedno stigli do luke. I kad god bi brod napuštao luku, posada bi stala kod drveta i članovi posade bi popili po čašicu ruma u nadi da će bezbedno i uspešno putovati. Zato su ga zvali drvo čašica.“

„Stvarno?“

„Da. Grad je pun legendi o brodovima koji su zanemarili da stanu po svoju čašicu ruma a posle toga su nestali na pučini. Smatralo se malerom i glupim ignorisati taj običaj. Mornari su ga preskakali na sopstvenu odgovornost.“

„Šta ako nije bilo dovoljno ruma kad brod isplovljava? Da li bi okrenuli brod nazad?“

„Legenda kaže da se to nikada nije dogodilo.“ Pogledao je prema vodi, a ton mu se neznatno promenio. „Sećam se da mi je tata ispričao tu priču kad sam bio klinac. Odveo me je tamo, takođe, do same tačke gde je nekada bilo drvo i ispričao mi sve o njemu.“

Deniz se smešila. „Da li znaš još neke priče o Identonu?“

„Nekoliko.“

„Neku priču o duhovima?“

„Naravno. Svaki stari grad u Severnoj Karolini ima priče o duhovima. Na Noć veštica, moj tata bi posedao mene i moje drugare kad se vratimo iz komšiluka sa prozivanja poslastica-ili-izazov i ispričao nam priču o Braunrig Milu. Bila je to priča o veštici i sadržala je sve što je bilo potrebno da preplaši decu. Sujeverne građane, zle čini,

misteriozne smrti, čak i mačku s tri noge. Kad bi završio s pričom, bili smo toliko isprepadani da smo se previše bojali da zaspimo. Znao je da priča neverovatne priče.“

Razmišljala je o životu u malom gradu, o drevnim pričama i koliko je drugačije bilo od njenog iskustva u Atlanti.

„To mora da je bilo sjajno.“

„Jeste. Ako želiš, mogu to da učinim za Kajla.“

„Sumnjam da će on shvatiti šta ti govoriš.“

„Možda bih mogao da mu ispričam o čudovišnom kamionu iz okruga Čovan koga proganjaju duhovi.“

„Tako nešto ne postoji.“

„Znam. Ali uvek mogu da je izmislim.“

Deniz mu je ponovo stisla ruku. „Kako to da ti nikad nisi imao dece?“, pitala je.

„Nisam odgovarajućeg pola.“

„Znaš šta hoću da kažem“, rekla je, gurkajući ga. „Bio bi dobar otac.“

„Ne znam. Jednostavno nisam.“

„Da li si ikad želeo?“

„Ponekad.“

„Pa, trebalo je.“

„Sada zvučiš kao moja majka.“

„Znaš šta kažu - briljantni umovi slično razmišljaju.“

„Ako ti tako kažeš.“

„Upravo tako.“

Kako su izlazili iz luke i krenuli prema gradu, Deniz je dirnulo to koliko se njen život promenio u poslednje vreme; i sve to, shvatila je, vodi od muškarca pored nje. Ipak, još nijednom, uprkos svemu što je učinio za nju, nije je pritiskao da mu bilo kako uzvрати, nečim za šta ona nije spremna. Ona je njega prva poljubila, a ona je njega poljubila i drugi put. Čak i kad je ostao do kasno u njenoj kući onog dana kad su išli na plažu, otišao je kad je osetio da je vreme da krene.

Većina muškaraca to ne bi uradila, znala je to. Većina muškaraca je posezala za inicijativom čim bi se pružila prilika. Gospod zna šta se dogodilo s Kajlovim ocem. Ali Tejlora je bio drugačiji. Bio je zadovoljan da je prvo samo upozna, razmišljala je, da sasluša njene probleme, da zakači iskrivljena vrata ormarića i pravi domaći sladoled na njenom tremu. Ponašao se kao džentlmen u svakom pogledu.

Ali zato što je nikad nije pritiskao, shvatila je da ga želi silinom koja je i nju iznenadila. Pitala se kakav će osećaj biti kad je konačno bude uzeo u zagrljaj ili kakav osećaj pruža njegov dodir po njenom telu, dok mu prsti prelaze preko njene kože. Razmišljanje o tome je učinilo da se nešto u njoj zgrči i refleksno je stegla njegovu ruku.

Kako su se približavali kamionetu, prošli su pored izloga čija su staklena vrata bila otvorena. Po šablonu je bilo ispisano: Trinin bar. Pored Fontane, bilo je to još jedino otvoreno mesto u centru; kad je zavirila unutra, Deniz je videla tri para kako tiho razgovaraju za malim okruglim stolovima. U uglu se iz džuboksa čuo kantri, dok se nazalni bariton pevača utišavao kako se tekst bližio kraju. Nastala je kratka tišina dok se nije okrenula sledeća pesma „Unchained Melody“. Deniz je zastala kad ju je prepoznala, vukući Tejlora za ruku.

„Obožavam ovu pesmu“, rekla je.

„Da li bi htela da uđeš?“

Razmišljala je dok se melodija obavijala oko nje.

„Možemo da igramo, ako želiš“, dodao je.

„Ne. Bilo bi mi neprijatno dok nas ljudi gledaju“, rekla je trenutak kasnije. „A i nema dovoljno mesta, u svakom slučaju.“

U ulici nije bilo saobraćaja, trotoari su bili pusti. Jedino svetlo, visoko na stubu, slabašno je treperilo, osvetljavajući ugao. Ispod zvukova muzike iz bara dopirao je i zvuk intimnih razgovora. Deniz je napravila nesiguran korak, udaljavajući se od otvorenih vrata. Muzika se i dalje čula iza njih, tiho svirajući, kad je Tejlor naglo stao. Pogledala ga je radoznalo.

Bez reči, jednu ruku je stavio oko njenih leđa, privlačeći je bliže. S očaravajućim, osmehom, podigao je njenu ruku do usta i poljubio je, vraćajući, je. Odjednom shvativši šta se dešava, ali još uvek ne verujući, Deniz je napravila nespretnan korak pre nego što je počela da prati njegov takt.

Za trenutak, oboje su bili malo postidjeni. Ali kako je muzika uporno svirala u pozadini, oterala je nelagodu i posle nekoliko okreta, Deniz je zatvorila oči i naslonila se na njega. Tejlorova ruka je krenula uz njena leđa i mogla je da čuje njegove otkucaje srca dok su se okretali ukруг, ljuljajući se nežno u taktu muzike. Odjednom, više nije bilo bitno da li ih bilo ko posmatra. Osim njegovog dodira i osećaja toplog tela uz njeno, ništa više nije bilo bitno, i plesali su i plesali, držeći jedno drugo ispod treperavog svetla u majušnom gradu Identonu.

Devetnaest

Džudi je čitala roman u dnevnoj sobi kad su se njih dvoje vratili. Rekla je da se Kajl nije čak ni mrdnuo od kako su otišli.

„Da li ste se vas dvoje lepo proveli?“, pitala je, zagledajući Denizine usplamtele obraze.

„Da, jesmo“, odgovorila je Deniz, „Hvala vam što ste čuvali Kajla.“

„Moje zadovoljstvo“, rekla je iskreno, prebacila je tašnu preko ramena i spremala se da pođe.

Deniz je otišla iza da proveriti kako je Kajl dok je Tejlor ispraćao Džudi do kola. Nije mnogo govorio dok su išli i Džudi se nadala da je to značilo da je Tejlor bio opčinjen Deniz onoliko koliko je ona njime.

Tejlor je bio u dnevnoj sobi, čučao je pored malog hladnjaka izvučenog iz kamioneta, kad je Deniz izašla iz Kajlove sobe. Izgubljen u onome što je radio, nije čuo da je zatvorila vrata sobe svog sina. Deniz ga je u tišini posmatrala kako skida poklopac hladnjaka i odvija dva kristalna žleba. Zvecnuli su dok je otresao vodu s njih a onda ih postavio na mali sto ispred sofe. Ponovo je posegnuo unutra i ovaj put izvukao bocu šampanjca.

Pošto je odvio foliju s vrha, odvezao je žicu što je držala pampur i jednim lakim pokretom izvukao pampur. Flašu je spustio na sto pored žlebova koje je doneo. Još jednom je posegnuo u hladnjak i onda izvukao jagode uredno umotane u celofan. Kad je otpakovao jagode, zategao je sve na stolu i pomerio hladnjak u stranu. Pošto se nagnuo da bi bolje video, izgledao je zadovoljan. Protrljao je ruke o pantalone, skidajući vlagu, i bacio pogled ka hodniku. Kad je video da Deniz stoji tu, zaledio se, s postiđenim izrazom lica. A onda je ustao, smešeći se stidljivo.

„Mislio sam da bude lepo iznenađenje“, rekao je.

Pogledala je prema stolu a onda opet u Tejlora, i shvatila da je ostala bez daha.

„Jeste“, rekla je.

„Nisam znao da li voliš vino ili šampanjac, pa sam rizikovao.“

Tejlorove oči su bile prikovane za nju. „Sigurna sam da je odlično“, promrmljala je. „Godinama nisam pila šampanjac.“

Dohvatio je flašu. „Mogu li da ti sipam jednu čašu?“

„Da, molim.“

Tejlor je sipao dve čaše dok je Deniz prilazila stolu, odjednom se osećala nestabilno na nogama. Pružio joj je čašu bez reči, i mogla je samo netremice da ga posmatra, pitajući se koliko dugo mu je trebalo da sve to isplanira.

„Sačekaj, važi?“, reče Deniz brzo. Zнала je tačno šta nedostaje. Tejlor je gledao kako spušta čašu i trči u kuhinju. Slušao je kako prevrće po fioci a onda je ugledao kako ponovo izlazi s dve male sveće i kutijom šibica. Postavila ih je na sto pored šampanjca i jagoda, a onda ih upalila.

Kad je ugasila lampu, soba se transformisala, senke su igrale na zidu dok je ona podizala čašu. Pri svetlosti sveća izgledala je lepše nego ikad.

„Živeli“, rekao je kad su se kucnuli čašama. Otpila je gutljaj. Mehurići su je golicali po nosu, ali je ukus bio izvrstan.

Pokazao je prema sofi, i seli su blizu jedan drugome, njene koleno bilo je savijeno i položeno preko njegove butine. Napolju, mesec je bio visoko i njegova svetlost se prosipala kroz oblake od čega su dobili srebrnkasto-belu boju. Tejlor je otpio još jedan gutljaj šampanjca, posmatrajući Deniz.

„O čemu razmišljaš?“, pitala je. Tejlor je nakratko skrenuo pogled pre nego što se okrenuo ka njoj.

„Razmišljam o tome šta bi se desilo da nikada nisi doživela onu nesreću.“

„Imala bih svoja kola“, rekla je i Tejlor se nasmejao pre nego što se opet uozbiljio.

„Ali da li misliš da bih bio sada ovde da se nije desila?“

Deniz je razmišljala. „Ne znam“, rekla je na kraju. „Volim da mislim da bi ipak bio. Moja mama je verovala da su ljudi predodređeni jedni za druge. To je romantična ideja kojom se zanose mlade devojke, ali valjda deo mene još uvek veruje u to.“

Tejlor je klimnuo glavom. „I moja mama je imala običaj to da kaže. Mislim da je to jedan od razloga što se nikada nije preudala. Znala je da nikada neće postojati niko ko će zameniti mog oca. Mislim da nikada nije razmišljala o tome da izlazi sa drugima od kako je on umro.“

„Zaista?“

„Tako se barem meni uvek činilo.“

„Sigurno grešiš, Tejlore. Tvoja majka je ipak samo ljudsko biće i svima nam je potrebno društvo.“

Čim je to rekla, shvatila je da priča o sebi koliko i o Džudi. Tejlor, pak, izgleda to nije primetio.

Umesto toga se nasmešio. „Ti je ne poznaješ tako dobro kao ja.“

„Možda, ali ne zaboravi, moja majka je prošla kroz iste stvari kao tvoja. Uvek je žalila za mojim ocem, ali znam da je osećala želju da je neko voli.“

„Da li je izlazila sa drugima?“

Deniz je klimnula glavom i otpila gutljaj šampanjca. Senke su treperile na njegovom licu.

„Posle nekoliko godina, jeste. S nekolicinom muškaraca se viđala ozbiljno, i nekoliko puta sam pomislila da ću uskoro imati očuha, ali nijedna od tih veza nije uspela.“

„Da li si zbog toga bila ljuta? Mislim, što ona izlazi?“

„Ne, stvarno ne. Želela sam da moja majka bude srećna.“

Tejlor je podigao obrvu pre nego što je ispio ostatak šampanjca. „Mislim da ne bih bio tako zreo u vezi s tim kao ti.“

„Možda ne. Ali tvoja majka je još uvek mlada. To još uvek može da se dogodi.“

Tejlor je spustio čašu u krilo, shvativši da nikada nije ni zamišljao takvu mogućnost.

„Šta je s tobom? Da li si mislila da ćeš se do sada udati?“, pitao je.

„Naravno“, rekla je kiselo. „Sve sam isplanirala. Da diplomiram s dvadeset dve, da se udam do dvadeset pete, da rodim prvo dete u tridesetoj. Bio je to sjajan plan, osim što se apsolutno ništa nije odigralo onako kako sam htela.“

„Zvučiš razočarano.“

„Bila sam“, priznala je, „dugo vremena. Mislim, moja majka je uvek imala predstavu o tome kako moj život treba da izgleda i nikada nije propuštala priliku da me podseti. I želela mi je dobro, znam da jeste. Želela je da naučim iz njenih grešaka, i bila sam spremna da to uradim. Ali kada je umrla... ne znam. Pretpostavljam da sam ubrzo zaboravila sve čemu me je naučila.“

Zastala je, sa zamišljenim pogledom na licu.

„Zato što si zatrudnela?“, pitao je nežno.

Deniz je odmahнула glavom. „Ne, ne zato što sam zatrudnela, iako je to bilo deo toga. Više zato što sam se posle njene smrti osećala kao da više ne može da mi gleda preko ramena sve vreme i procenjuje sve u mom životu. I naravno, nije, i ja sam to iskoristila. Tek kasnije sam shvatila da te stvari moja mama nije rekla da bi me zaštitila od života, već su bile za moju dobrobit kako bi se moji snovi ostvarili.“

„Svi pravimo greške, Deniz...“

Podigla je ruku i prekinula ga. „Ne govorim to zato što sada sažaljevam sebe. Kao što sam rekla, više nisam razočarana. Ovih dana, kad mislim o mojoj majci, znam da bi bila ponosna na odluke koje sam donosila ovih poslednjih pet godina.“

Oklevala je pre nego što je uzela dubok dah. „Mislim da bi joj se ti svideo.“

„Zato što sam dobar prema Kajlu?“

„Ne“, odgovorila je. „Dopao bi joj se zato što si me učinio srećnijom u protekle dve nedelje nego što sam bila u poslednjih pet godina.“

Tejlor je mogao samo da zuri u nju, spušten na zemlju snagom njenih reči. Bila je tako iskrena, tako ranjiva, tako neverovatno lepa...

Pod svetlošću sveća, sedeći blizu, pogledala ga je pravo u oči, očiju osvetljenih tajanstvenošću i saosećanjem, i tog trenutka Tejlor Makejden se zaljubio u Deniz Holton.

Sve godine u kojima se pitao šta to tačno znači, sve godine samoće, vodile su ka ovom mestu, ovom ovde i ovom sad. Posegnuo je i uzeo njenu ruku, osećajući mekoću njene kože dok ga je obuzimao talas nežnosti.

Kad joj je dodirnuo obraz, Deniz je zatvorila oči, želeći da joj ova uspomena traje zauvek. Intuitivno je znala značenje Tejlorovog dodira, reči koje je ostavio neizgovorene. Ne zato što ga je toliko dobro upoznala. Znala je, jer se i ona zaljubila u njega u tom istom trenutku.

Kasno u večer, mesečina se razlila po spavaćoj sobi. Vazduh je bio srebrnkast dok je Tejlor ležao na krevetu, s Denizinom glavom na grudima. Uključila je radio i blagi zvuci džeza prigušili su zvuke njihovih šapata.

Deniz je podigla glavu s njegovih grudi, uživajući u lepoj nagosti njegovog tela, videći odjednom i muškarca koga voli i crte mladog momka koga nikada nije upoznala. Osećajući zadovoljstvo pomešano s krivicom, prisećala se prizora njihovih tela isprepletenih u strasti, njenih drhtaja dok su postajali jedno i kako je zarila lice u njegovo rame da uguši vriske. I uradila je to zato što je znala da to želi i da joj to treba; zatvorila je oči i predala mu se bezrezervno.

Kad je Tejlor video njen pogled, podigao je ruku i pratio liniju njenog obraza svojim prstima, dok mu je melanholičan osmeh igrao na usnama, a oči ostale nečitljive na mekoj sivoj svetlosti. Pomerila je obraz bliže njegovim prstima kad je raširio ruku.

U tišini su ležali dok su digitalne brojke na satu uporno svetlele i podsećale da vreme teče. Kasnije je Tejlor ustao. Obukao je pantalone i otišao do kuhinje da donese dve čaše vode. Kad se vratio, video je Deniz upetljanu među čaršavima koji su pokrivali samo deo nje. Dok je ležala na leđima, Tejlor je otpio gutljaj, onda postavio obe čaše na noćni stočić. Kad ju je poljubio između grudi, osetila je hladnoću njegovog jezika na sebi. „Savršena si“, prošaputao je.

Stavila mu je ruku oko vrata a onda je njome krenula niz njegova leđa, osećajući sve: ispunjenje večeri, pritajenu težinu njihove strasti.

„Nisam, ali hvala ti. Na svemu.“ Seo je na krevet, leđima naslonjen na uzglavlje. Deniz se pridigla i on je obavio jednu ruku oko nje, privlačeći je bliže sebi.

U tom položaju su oboje konačno zaspali.

Dvadeset

Kad se probudila sledećeg jutra, Deniz je bila sama. Posteljina sa Tejlorove strane je bila zategnuta a nigde nije bilo njegove odeće. Proverila je sat i videla da još nema sedam. Zbunjena, ustala je iz kreveta, obukla kratki svileni kućni ogrtač i pogledala po kući pre nego što je bacila pogled kroz prozor.

Tejlorov kamionet je nestao.

Mršteći se, Deniz se vratila u spavaću sobu da proveri da li je ostavio poruku: nema poruke. Ni u kuhinji.

Kajl, koji je čuo kako tumara po kući, pospano se doteturao iz spavaće sobe dok je ona razmatrala situaciju i bacio se na sofu u dnevnoj sobi.

„Zvavo, mama“, promrmljao je poluzatvorenih očiju. Baš kad je odgovorila, čula je da Tejlorov kamionet ide prilazom. Minut kasnije, Tejlor je polako otvarao ulazna vrata s kesom namirnica u ruci, oprezno da ne probudi zaspale ukućane.

„O, zdravo“, rekao je čim ih je ugledao. „Nisam mislio da ćete tako rano ustati.“

„Zvavo, Tejer“, viknuo je Kajl, odjednom rasanjen.

Deniz je malo zategla svoj ogrtač. „Gde si išao?“

„Otrčao sam do prodavnice.“

„U ovo doba?“

Tejlor je zatvorio vrata za sobom i prešao preko dnevne sobe. „Otvara se u šest.“

„Zašto šapućeš?“

„Ne znam.“ Nasmejao se, i ton mu se vratio na normalu. „Izvini što sam izašao jutros, ali moj stomak je zavijao.“

Pogledala ga je upitno.

„Pa, svejedno, kad sam već ustao, odlučio sam da vam napravim pravi doručak. Jaja, šunka, palačinke, kompletan ugođaj.“

Deniz se nasmešila. „Ne sviđaju ti se moje žitarice?“

„Obožavam ih. Ali danas je poseban dan.“

„Zašto je danas toliko poseban dan?“

Bacio je pogled na Kajla, koji je bio usredsređen na igračke nagomilane u uglu. Džudi ih je uredno složila prethodne noći i on je davao sve od sebe da to promeni. Kad se uverio da mu je pažnja na drugoj strani, Tejlor je prosto podigao obrve.

„Da li imate nešto ispod tog ogrtača, gospođice Holton?“, mrmljao je a želja mu se jasno osećala u glasu.

„Zar ne bi voleo da znaš?“, zadirivala ga je, Tejlor je spustio namirnice na kraj stola a onda je zagrlio, ruke su mu klizile niz njena leđa, a onda polako naniže. Za trenutak je osetila stid, a pogled joj je poleteo ka Kajlu.

„Mislim da sam upravo otkrio“, rekao je zaverenički.

„Stani“, rekla je i to je i mislila, ali nije to stvarno želela. „Kajl je u sobi.“

Tejlor je shvatio i odmaknuo se namigujući joj. Kajl nije skidao pogled sa svojih igračaka.

„Pa, danas je poseban dan iz očiglednog razloga“, rekao je razgovorljivo dok je ponovo podizao kesu. „Ali, pored toga vam spremam gurmanski doručak, hteo bih da vas povedem na plažu danas.“

„Ali moram da radim sa Kajlom danas a onda da idem na posao večeras.“

Dok je prolazio pored nje ka kuhinji, stao je, nagnuo se napred ka njenom uhu kao da dele tajnu.

„Znam. Trebalo bi da idem kod Miča ovog jutra da mu pomognem da popravi krov. Ali sam spreman da kidnem ako jesi i ti.“

„Ali uzeo sam slobodno jutro u prodavnici“, bunio se Mič. „Ne možeš sada da ne dođeš. Već sam sve izvadio iz garaže.“

Obučen u farmerke i staru košulju, čekao je da Tejlor pristigne kad je čuo da zvoni telefon.

„Pa, vrati sve nazad“, reče Tejlor dobroćudno. „Kao što rekoh, neću moći da dođem.“

Dok je Tejlor razgovarao, viljuškom je pomerao šunku po vrelom tiganju. Miris je ispunio kuću. Deniz je stajala blizu, još uvek u svom kratkom ogrtaču, kašičicom ubacujući zrnca kafe u filter. Pogled na nju terao je Tejlora da poželi da Kajl nestane bar na sat. Jedva da je pratio razgovor.

„Ali šta ako pada kiša?“

„Već si mi rekao da još uvek ne prokišnjava. Zato si mi dozvolio da sve toliko odložim.“

„Četiri ili šest kašičica?“, pitala je Deniz.

Podigao je glavu sa slušalice i odgovorio: „Neka bude osam. Obožavam kafu.“

„Ko je to?“, pitao je Mič, odjednom mu je sve postajalo jasno. „Hej... ti si sa Deniz?“

Tejlor ju je pogledao s divljenjem. „Jeste da te se to ne tiče, ali da.“

„Dakle, bio si sa njom celu noć?“

„Kakvo ti je to pitanje?“

Deniz se nasmešila, znajući tačno šta Mič govori s druge strane.

„Ti lukavo pseto...“

„Dakle što se tiče tvog krova“, reče Tejlor glasno, pokušavajući da vrati razgovor na pravu temu.

„O, ne brini ništa za to“, reče Mič, odjednom prijatan. „Samo se ti lepo provedi sa njom. Bilo je krajnje vreme da nađeš nekoga...“

„Do viđenja, Miče“, reče Tejlor, presecajući ga. Odmahujući glavom, spustio je slušalicu dok je Mič još uvek pričao.

Deniz je izvukla jaja iz kese s namirnicama. „Kajganu?“, pitala je.

Iscerio se. „Kad ti izgledaš toliko dobro, kako da se ne osećam kao kajgana?“

Prevrnula je oči. „Ti si stvarno blesav.“

Dva sata kasnije sedeli su na ćebet u na plaži u blizini Nags Heda, a Tejlor je nanosio losion za sunčanje na Denizina leđa. Kajl je u blizini koristio plastičnu lopatu, grabio pesak s jednog mesta i premeštao ga na drugo. Ni Tejlor ni Deniz nisu imali predstavu o čemu razmišlja dok to radi, ali je izgledalo da uživa u tome.

Za Deniz su sećanja od prethodne noći oživela dok joj je utrljavao losion u kožu.

„Mogu li da te pitam nešto?“, rekla je.

„Naravno.“

„Sinoć... pošto smo... pa...?“ Zastala je.

„Pošto smo otplesali horizontalni tango?“, dovršio je Tejlor.

Udarila ga je laktom u rebra. „Nemoj da zvučiš toliko romantično“, bunila se dok se Tejlor smejaao. Zatresla je glavom ali nije mogla da uguši osmeh.

„U svakom slučaju“, nastavila je, vraćajući samopouzdanje, „posle si postao nekako tih, kao da si bio... tužan ili tako nešto.“

Tejlor je klimnuo glavom, gledajući ka horizontu. Deniz je čekala da kaže nešto, ali nije. Posmatrajući talase kako se valjaju prema obali, Deniz je skupila hrabrost.

„Da li je zbog toga što si se pokajao što se to dogodilo?“

„Ne“, rekao je tiho, vrativši ruke na njeno telo. „Uopšte nije to u pitanju.“

„A šta je onda?“

Ne odgovarajući direktno, Tejlor je pratio njene oči, kako posmatraju talase. „Sećaš li se kad si bila dete? Oko Božića? Toga kako je iščekivanje bilo uzbudljivije od samog otvaranja poklona?“

„Da.“

„Na to me podseća. Sanjao sam o tome kako će to na kraju biti...“

Stao je, razmišljajući kako najbolje da prenese ono što misli.

„Znači, iščekivanje je bilo uzbudljivije od onoga sinoć?“, pitala je.

„Ne“, rekao je brzo. „Sve si pogrešno shvatila. Upravo suprotno. Sinoć je bilo predivno - ti si bila predivna. Cela stvar je bila toliko savršena... pretpostavljam da sam tužan kad pomislim da više nikada neće biti prvi put sa tobom.“

Na to je začutao još jednom. Deniz, razmišljajući o njegovim rečima i iznenadnoj mirnoći u njegovom pogledu, odlučila je da odustane od te teme. Umesto toga, naslonila se na njega, utešena ohrabrujućom toplinom njegovih ruku koje su je prigrlile. Dugo su tako sedeli, oboje izgubljeni u mislima.

Kasnije, kad je sunce krenulo u podnevnu šetnju po nebu, spakovali su stvari, spremni da krenu kući. Tejlor je nosio cebe, peškire i izletničku korpu koju su poneli sa sobom. Kajl je hodao ispred njih, tela prekrivenog peskom, i nosio svoju kofu i lopatu dok je zaobilazio poslednje peščane dine. Duž cele staze bujalo je more narandžastih i žutih cvetova, spektakularnih boja. Deniz se sagnula i ubrala jedan cvet, prinoseći ga nosu.

„Ovde ga zovemo džobelcvet“, reče Tejlor, posmatrajući je. Pružila mu je cvet i Tejlor je mahnuo prstom ka njoj u navodnom prekoru.

„Znaš da je protivzakonito brati cveće sa dina. Ono pomaže u zaštiti od uragana.“

„Hoćeš li me prijaviti?“

Tejlor je zavrteo glavom. „Ne, ali ću te naterati da saslušaš legendu o tome kako je dobio ime.“

Odgurnula je pramen kose što joj je uleteo u oko. „Da li je to još jedna priča kao ona o drvetu s čašicom?“

„Tako nešto. Mada je malo romantičnija.“

Deniz je zakoračila bliže njemu. „Dobro, ispričaj mi o cvetu.“

Okretao ga je u rukama i činilo se da su se latice stopile.

„Džobelcvet je dobio ime po Džo Belu, koji je nekad davno živio ovde. Navodno, Džo je bio zaljubljen u ženu koja se na kraju udala za nekog drugog. Slomljena srca, preselio se na Auter Benks, gde je nameravao da živi životom pustinjaka. Prvog jutra u svom novom domu, međutim, video je ženu kako šeta plažom ispred njegove kuće, izgledala je užasno tužno i usamljeno. Viđao ju je svakog dana u isto vreme i konačno je izašao da je sretne, ali kad ga je ugledala okrenula se i otrčala. Pomislio je da je uplašio zauvek, ali je sledećeg jutra ponovo šetala plažom. Ovaj put, kad je izašao da je vidi nije pobegla i Džoa je odmah pogodila njena lepota. Pričali su ceo dan, onda sledeći, i uskoro su se zaljubili. Iznenadujuće, istovremeno kad je on počeo da se zaljubljuje, mali grm cveća počeo je da

raste odmah iza njegove kuće, cveće koja nikada ranije nije viđeno u toj oblasti. Kako je rasla njegova ljubav, cveće je nastavilo da se širi i do kraja leta, postali su divan okean boja. Tamo je Džo kleknuo i pitao je da se uda za njega. Kad se složila, Džo je ubrao desetak cvetova i pružio ih joj, ali začudo, ona se trgla, odbijajući da ih uzme. Kasnije, na dan njihovog venčanja, objasnila je svoj razlog. 'Ovaj cvet je živi simbol naše ljubavi,' rekla je. 'Ako cveće uvene, uvenuće i naša ljubav.' Ovo je užasnuto Džoa - iz nekog razloga, u svom srcu je znao da istinitije reči nisu izgovorene. Tako je počeo da sadi i seje džobelcvet celom dužinom plaže na kojoj su se upoznali, a onda čitavim Auter Benksom, kao svedočanstvo koliko voli svoju ženu. I svake godine, kako se cveće širilo, sve su se više zaljublivali.“

Kad je završio, Tejlor se sagnuo i ubrao još nekoliko cvetova, a onda buket pružio Deniz.

„Sviđa mi se ta priča“, rekla je.

„I meni.“

„Ali zar upravo sada nisi prekršio zakon?“

„Naravno. Ali mislio sam da ćemo ovako oboje imati nešto čime ćemo da se čuvamo.“

„Kao poverenje?“

„I to“, rekao je, nagnuo se i poljubio je u obraz.

Tejlor ju je te noći odvezao na posao, iako Kajl nije ostajao sa njom. Umesto toga, Tejlor se ponudio da ga čuva u Denizinoj kući.

„Zabavljaćemo se. Malo ćemo se igrati loptom, gledaćemo film, jesti kokice.“

Posle coktanja i nećkanja, Deniz se konačno složila, i Tejlor je ostavio na poslu malo pre sedam. Kako se kamionet udaljivao, Tejlor je namignuo Kajlu.

„U redu, mali čoveče. Prva stanica je moja kuća. Ako ćemo da gledamo film, trebaće nam video rikorder.“

„On vozi“, odgovorio je Kajl živahno, i Tejlor se nasmejao, sada već dobro naviknut na Kajlov način komunikacije.

„Ali moramo da svratimo na još jedno mesto, važi?“

Kajl je samo klimnuo glavom, naizgled osećajući olakšanje što ne mora da bude u restoranu. Tejlor je podigao svoj mobilni telefon i okrenuo broj, nadajući se da momak na drugom kraju neće imati ništa protiv da mu učini uslugu.

U ponoć je Tejlor ubacio Kajla u auto, onda otišao da pokupi Deniz. Kajl se nakratko probudio kad je Deniz ušla, a onda se sklupčao u njeno krilo kao i obično što radi. Petnaest minuta kasnije, svi su bili u krevetu; Kajl u svojoj sobi, Deniz i Tejlor u njoj.

„Razmišljala sam o onome što si rekao ranije“, reče Deniz dok je svlačila cvetnu radnu haljinu.

Tejloru je bilo teško da se koncentriše dok je haljina padala na pod. „Šta sam rekao?“

„O tome kako si tužan jer više nikada neće biti prvi put.“

„I?“

U grudnjaku i gaćicama, prišla je bliže, priljubivši se uz njega. „Pa, mislila sam da ako ovaj put bude još bolje nego sinoć, možda ti se vrati iščekivanje.“

Tejlor je osetio kako se njeno telo polako približava. „Kako to?“

„Ako je svaki put bolji od prethodnog, uvek ćeš imati čemu da se raduješ sledeći put.“

Tejlor je obavio ruke oko njenih leđa, uzbuđen. „Misliš da će to upaliti?“

„Nemam pojma“, rekla je i počela da mu otkopčava košulju, „ali bih baš volela da probam.“

Tejlor se iskrao iz njene sobe malo pre zore, kao što je uradio i prethodnog dana, ali se ovaj put zaustavio na sofi. Ne želeći da ih Kajl vidi da spavaju zajedno, zadremao je i povremeno se budio sledećih par sati dok Deniz i Kajl nisu izašli iz svojih soba. Bilo je skoro osam sati - Kajl dugo vremena nije spavao toliko.

Deniz je bacila pogled na sobu i odmah shvatila razlog. S obzirom na to kako stvari izgledaju, bilo je očigledno da je ostao budan do kasno. TV je bio pod čudnim uglom, video rikorder je bio na podu pored njega, dok su kablovi puzali svuda uokolo. Dve poluprazne šolje su bile na kraju stočića zajedno sa tri limenke sprajta pored. Kokice su bile razbacane po podu i sofi; omot skitlsa se zaglavio između jastuka i stolice. Na televizoru su stajala dva filma, *Spasioci* i *Kralj Lav*, s otvorenim kutijama, dok su kasete bile preko njih.

Deniz je stavila ruke na bokove i promatrala nered.

„Sinoć kad sam stigla nisam primetila kaos koji ste vas dvojica napravili. Izgleda da ste se baš dobro zabavili.“

Tejlor je seo na sofuu i obrisao oči. „Zabavljali smo se.“

„Kladim se“, prostenjala je.

„Ali jesi li videla šta smo još uradili?“

„Misliš osim toga što ste razbacali kokice svuda po mom nameštaju?“

Nasmejao se. „Hajde. Dođi da ti pokažem. Ovo ću počistiti za minut.“

Ustao je sa sofe, protegnuo se s rukama iznad glave. „I ti, Kajle. Hajde da pokažemo mami šta smo sinoć uradili.“

Na Denizino iznenađenje, činilo se da je Kajl shvatio šta mu je Tejlor rekao i poslušno je pratio Tejlora ka zadnjim vratima. Tejlor ih je vodio preko trema do zadnjih stepenica, pokazujući prema bašti s obe strane vrata.

Kad je Deniz videla šta je čeka, ostala je bez reči.

Duž zadnjeg dela zida bili su sveže posađeni džobelcvetovi.

„Ti si ovo napravio?“, pitala je.

„I Kajl“, rekao je, s prizvukom ponosa u glasu, videći da je zadovoljna.

„To je divno“, rekla je Deniz meko. Prošla je ponoć, dosta pošto je Deniz još jednom završila svoju smenu u Osmicama. Tokom prošle nedelje, Deniz i Tejlor su se viđali praktično svaki dan. Za četvrti juli, Tejlor ih je izveo na njegov renovirani stari motorni čamac; kasnije su, na Kajlovo oduševljenje, postavili sopstveni vatromet. Išli su na izlet na reku Čovan i iskopavali školjke na plaži. Za Deniz, to je bila vrsta međugre koju sebi nikad ne bi dopustila da zamisli, slađa od svakog sna.

Večeras, kao i toliko prethodnih noći, ležala je na krevetu, gola, pored Tejlora. Ruke su mu bile namazane uljem, a dodir njegovih ruku kako mile njenim klizavim telom bio je nepodnošljivo primamljiv.

„Koža ti je božanstvena“, prošaputao je Tejlor.

„Ne možemo ovo više da radimo“, zaječala je.

Masirao joj je mišiće u donjem delu leđa, uz nežan pritisak, a onda je opustio ruke. „Da radimo šta?“

„Da ostajemo ovako kasno svake večeri. Ubija me.“

„Za ženu koja umire još uvek izgledaš dobro.“

„Nisam spavala više od četiri sata od prošlog vikenda.“

„To je zato što ne možeš da skineš ruke s mene.“

Gotovo zatvorenih očiju, osetila je kako joj se osmeh širi u uglovima usana. Tejlor se nagnuo napred i poljubio joj kičmu između lopatica.

„Da li bi htela da odem kako bi mogla da se odmoriš?“, pitao je, dok su mu ruke ponovo krenule naviše ka njenim ramenima.

„Još uvek ne“, prela je. „Pustiću te prvo da završiš.“

„Sada me samo koristiš?“

„Ako je to u redu.“

„Jeste.“

„Pa šta se dešava s Deniz?“, pitao je Mič. „Melisa mi je naredila da te ne pustim da odeš dok ne saznam sve detalje.“

Bili su kod Miča u ponedeljak, konačno su popravljali krov čiju je popravku Tejlor tako uspešno odložio prošle nedelje. Sunce je pržilo i obojica su skinuli košulje dok su radili sa svojim gvozdenim polugama i odvaljivali iskidani drveni crep, jedan po jedan. Tejlor je dohvatio svoju svilenu maramicu i obrisao znoj s lica.

„Ništa naročito.“

Mič je čekao još, ali Tejlor nije rekao ništa više. „Šta ti je to?“, frknuo je. „Ništa naročito?“

„Šta hoćeš da ti kažem?“

„Sve kompletno. Samo počni da pričaš a ja ću te zaustaviti kad mi bude zatrebalo nešto da mi objasniš.“

Tejlor je bacio pogled na jednu pa na drugu stranu kao da je hteo da se uveri da nema nikog uokolo. „Umeš li da čuvaš tajnu?“

„Naravno.“

Tejlor se nagnuo malo bliže. „Umem i ja“, rekao je i namignuo, i Mič je prasnuo u smeh.

„Sve ćeš to zadržati za sebe?“

„Nisam znao da moram da te obavestavam o svemu“, odvratio je imitirajući ogorčenje. „Valjda sam pretpostavio da je sve to moja stvar.“

Mič je zatresao glavom. „Znaš, tu rečenicu možeš da koristiš s drugim ljudima. Kako ja to vidim - reći ćeš mi pre ili kasnije, pa zašto onda ne bi pre.“

Tejlor je pogledao prijatelja, s glupavim smeškom na licu. „Misliš, ha?“

Mič je krenuo da odvaljuje ekser sa krova. „Ne mislim. Znam. I uostalom, kao što sam rekao, Melisa te neće pustiti dok nam ne kažeš. Veruj mi, ta zna da gađa tiganjem sa smrtonosnom preciznošću.“

Tejlor se nasmejao. „Pa, onda reci Melisi da nam dobro ide.“

Mič je dohvatio oštećeni crep rukom u rukavici i počeo da ga vuče, osećajući kako se kida napola. Bacio ga je na zemlju i počeo da obrađuje preostalu polovinu.

„I?“

„I šta?“

„Da li te čini srećnim?“

Trajalo je neki trenutak pre nego što je Tejlor odgovorio. „Da“, rekao je konačno, „stvarno me čini srećnim.“ Tražio je prave reči kad je nastavio da radi s odvijačem. „Nikada nisam sreo nikog kao što je ona.“

Mič je dohvatio bokal ledene vode i otpio gutljaj, čekajući da Tejlor nastavi.

„Mislim, ima sve. Lepa je, inteligentna, šarmantna, zasmeyava me... I samo da vidiš kako se ophodi prema sinu. On je sjajan dečak, ali ima nekih problema sa govorom i kako ona radi s njim - tako je strpljiva, tako posvećena, tako puna ljubavi... Ona je stvarno nešto, to je sigurno.“

Tejlor je odvalio još jedan ekser a onda ga bacio na stranu.

„To zvuči sjajno“, reče Mič impresioniran.

„Jeste sjajna.“

Odjednom je Mič pružio ruku, zgrabio Tejlora za rame i dobro ga prodrmao.

„Šta onda radi sa obešenjakom kao što si ti?“, šalio se. Umesto smeha, međutim, Tejlora je slegnuo ramenima.

„Nemam pojma.“

Mič je odmakao bokal vode. „Mogu li da ti dam jedan savet?“

„Mogu li da te sprečim?“

„Ne, stvarno ne. Ja sam kao En Lenders kad su takve stvari u pitanju.“

Tejlora se bolje namestio na krovu, a onda krenuo na sledeći crep. „Onda samo napred.“

Mič je postao pomalo napet, iščekujući Tejlorovu reakciju. „Pa, ako je ona sve što kažeš da jeste i ako te čini srećnim, nemoj da zabrljaš ovaj put.“

Tejlora je zastao u pola pokreta. „Šta to treba da znači?“

„Ti znaš kakav si u takvim stvarima. Sećaš se Valeri? Sećaš se Lori? Ako se ti ne sećaš, sećam se ja. Izađeš s njima, obasipaš ih svojim šarmom, provodiš sve svoje vreme sa njima, navedeš ih da se zaljube u tebe... a onda bum - prekineš sve.“

„Nemaš pojma o čemu pričaš.“

Mič je posmatrao kako se Tejlorove usne pretvaraju u namrštenu grimasu. „Ne? Onda samo napred i reci mi gde grešim.“

Tejlora je nevoljno razmišljao o onome što je Mič rekao.

„One su se razlikovale od Deniz“, rekao je polako. „Ja sam bio drugačiji. Promenio sam se od onda.“

Mič je podigao ruke da ga spreči da nastavi. „Ne trebaš ti mene da ubeđuješ, Tejlora. Kao što sam rekao, nemoj ubiti kurira - samo ti kažem zato što ne želim da te vidim kasnije kako se jedeš.“

Tejlora je zavrteo glavom. Nekoliko minuta su radili u tišini. Konačno reče: „Pravi si davež, je l' znaš to?“

Mič je zakucao par eksera. „Da, znam. Melisa mi to takođe govori, pa nemoj to shvatati lično. Takav sam ja.“

„Dobro jeste li vas dvojica završili krov?“

Tejlora je klimnuo glavom. Držao je pivo u krilu i ispijao polako, par sati pre nego što Deniz počinje svoju smenu. Sedeli su na prednjim stepenicama dok se Kajl igrao sa svojim kamionima u dvorištu. Uprkos njegovim najboljim naporima, misli su mu se vraćale na ono što je Mič rekao. Bilo je neke istine u rečima njegovog prijatelja, znao je to, ali nije mogao a da ne poželi da nije spomenuo tu temu. Pritiskalo ga je kao loša uspomena.

„Da“, rekao je, „završili smo.“

„Da li je bilo teže nego što si očekivao?“, pitala je Deniz. „Ne, ne baš. Zašto?“

„Izgledaš odsutno.“

„Izvini. Samo sam malo umoran, valjda.“

Deniz ga je proučavala. „Jesi li siguran da je to sve?“

Tejlora je prineo pivo usnama i otpio gutljaj. „Valjda jeste.“

„Valjda?“

Spustio je limenku na stepenice. „Pa, Mič mi je danas rekao nešto...“

„Šta?“

„Neke stvari“, reče Tejlora, ne želeći da ulazi u detalje.

Deniz je pročitala brigu u njegovim očima. „Šta na primer?“

Tejlor je duboko uzdahnuo, pitajući se da li da odgovori ili ne, ali se ipak odlučio da odgovori. „Rekao mi je ako imam ozbiljne namere sa tobom, da ovaj put ne zeznem stvari.“

Deniz je osetila kako hvata dah na njegov komentar bez uvijanja. Zašto bi Mič hteo da ga upozori na tako nešto? „Zašto je to rekao?“

Tejlor je zatresao glavom. „Rekao sam mu da nema pojma o čemu priča.“

„Pa...“ Oklevala je. „Je l' ne zna?“

„Ne, naravno da ne.“

„Zašto ti onda smeta?“

„Zato“, rekao je, „što me nervira to što misli da bih mogao. On ne zna ništa o tebi, o nama. A prokleta sigurno, ne zna šta ja osećam.“

Začkiljila je prema njemu, sunčevi zraci na zalasku išli su ka njoj. „Kako se osećaš?“

Posegnuo je za njenom rukom.

„Zar ne znaš?“, rekao je. „Zar to još uvek nisam učinio očiglednim?“

Dvadeset jedan

Sredinom jula sunce se potpuno razmahnulo, temperatura je pretela da pređe najvišu za poslednjih sto godina, a onda je konačno počelo da zahlađuje. Pri kraju meseca uragan Bela pretio je obali Severne Karoline u blizini Kejp Heterasa pre nego što se okrenuo ka moru; isto se desilo i sa uraganom Dilajla početkom avgusta. Sredina avgusta donela je sušni period; do kraja avgusta usevi su venuli na vrelini.

Septembar je počeo neuobičajeno hladno, to se nije desilo dvadesetak godina. Iz dna fioka izvlačile su se farmerice, lake jakne su se navlačile u ranim večernjim satima. Nedelju dana kasnije stigao je još jedan vreli talas i džins je sklonjen, za narednih par meseci.

Čitavog leta, međutim, veza između Tejlora i Deniz je bila bez oscilacija. Poprimila je rutinu, većinu poslepodneva su provodili zajedno - da pobegnu od vrelina, Tejlorova ekipa je počinjala rano ujutru i završavala do dva po podne - a Tejlor je nastavio da vozi Deniz do i od posla, kad god je mogao. Povremeno su jeli kod Džudi; ponekad je Džudi dolazila da čuva Kajla, kako bi mogli malo da budu sami.

Tokom ta tri meseca, Deniz je naučila da sve više uživa u Identonu. Tejlor je, naravno, držao zauzetom kao njen vodič, istražujući znamenitosti širom grada, izvozili se čamcem i išli na plažu. S vremenom je Deniz upoznala Identon onakav kakav jeste, mesto koje funkcioniše po svom usporenom rasporedu, s kulturom tesno vezanom za podizanje dece i odlaske u crkvu nedeljom, radom na vodovodu i obrađivanje plodnog zemljišta; mesto gde dom još uvek nešto znači. Deniz je uhvatila sebe kako zuri dok stoji u kuhinji, držeći šoljicu kafe, pitajući se dokono da li će joj isto izgledati i u daljoj budućnosti, kad joj kosa osedi.

Radovala se svemu što su radili; jedne tople noći pri kraju jula, odveo ju je u grad Elizabet i išli su na ples, još jedna stvar koju je sebi priuštila posle mnogo godina. Vodio ju je na podijumu s iznenađujućom gracioznošću, igrao valcer i dvokorak uz udarce basa lokalnog kantri benda. Žene, nije mogla da ne primeti, neprestano su se okretale za njim i povremeno bi mu se neka nasmešila preko podijuma a Deniz bi osetila silovit i vreo udar ljubomore, iako se činilo da ih Tejlor uopšte ne primećuje. Umesto toga, njegova ruka nijednog trenutka nije napuštala donji deo njenih leđa i gledao je u nju te noći kao da je jedina osoba na svetu. Kasnije, dok su jeli sendviče sa sirom u krevetu, Telor ju je privukao sebi dok je napolju besnela oluja. „Od ovoga“, poverio joj se, „bolje biti ne može.“

Kajl je takođe cvetao pod njegovom pažnjom. Dobijajući samopouzdanje u govoru, počeo je da priča češće, iako dosta toga nije imalo nikakvog smisla. Takođe je prestao da šapuće kad izgovara više od nekoliko reči. Do kasnog leta naučio je da udara loptu sa umetka a njegova sposobnost da baca loptu neverovatno se poboljšala. Tejlor je postavio improvizovane baze u prednjem dvorištu i mada je dao sve od sebe da Kajla nauči pravilima igre, Kajla to uopšte nije zanimalo. On je samo hteo da se zabavi.

Ali, ma koliko to izgledalo idilično, bilo je trenutaka kad je Deniz osećala skriveno strujanje nemira u Tejloru koje nikako nije mogla tačno da odredi. Kao što je uradio njihove prve noći provedene zajedno, Tejlor bi povremeno, posle vođenja ljubavi, imao taj nečitljiv, gotovo udaljen izraz lica. Držao bi je i milovao kao i obično, ali mogla je da oseti nešto u njemu što joj je stvaralo nejasnu nelagodnu, nešto mračno i nepoznato što je činilo

da izgleda starije i umornije nego što se Deniz ikad osećala. Ponekad je to plašilo, iako bi kad svane dan često grdila sebe što je dopuštala sebi da joj mašta toliko podivlja.

Pri kraju avgusta, Tejlor je napustio grad da bi pomogao u požaru u šumama Kroatan i bio odsutan tri dana, u opasnoj situaciji koju je jaka avgustovska jara činila još smrtonosnijom.

Deniz je imala teškoće da zaspri dok on nije bio tu. Brinući se za njega, zvala je Džudi i satima pričala s njom preko telefona. Deniz je pratila izveštavanje o požaru u novinama i televiziji, tražeći uzalud da uhvati Tejlorov lik. Kad se Tejlor konačno vratio u Identon, odveo se pravo kod nje. Uz Rejevo dopuštenje, uzela je slobodno večer, ali je Tejlor bio iscrpljen i zaspao je na sofi čim je sunce zašlo. Pokrila ga je ćebetom, misleći da će spavati do jutra, ali se usred noći iskrao u njenu sobu. Ponovo se tresao ali ovaj put nije prestajao satima. Tejlor je odbijao da priča o tome šta se desilo i Deniz ga je držala u zagrljaju, zabrinuta, sve dok konačno nije uspeo da zaspri. Čak ni u snovima mu demoni nisu dopuštali da se odmori. Okrećući se i prevrćući, dozivao je u snu, nerazumljivim rečima, osim straha koji je u njima čula.

Sledećeg jutra, stidljivo se izvinio. Ali nije ponudio nikakvo objašnjenje. Nije morao. Nekako je znala da to nije samo sećanje na požar što ga izjeda; bilo je to nešto drugo, golo i mračno što je isplivavalo na površinu.

Majka joj je jednom rekla da postoje muškarci koji tajne drže duboko zakopane i to je značilo nevolje za žene koje ih vole. Deniz je instinktivno znala istinitost majčinih reči, ali je ipak bilo teško pomiriti te reči sa njenom ljubavlju prema Tejloru Makejdenu. Volela je kako miriše; volela je grubu kožu njegovih ruku na sebi i bore oko očiju svaki put kad se nasmeje. Volela je način na koji pilji u nju kad izlazi s posla, naslonjen na kamionet na parkiralištu, s jednom nogom prekrštenom preko druge. Volela je sve na njemu.

Ponekad je hvatala sebe kako sanjari o danu kad će s njim doći do oltara. Mogla je da poriče, mogla je da ignoriše, mogla je da kaže sebi da nijedno od njih dvoje još nije spremno. I možda je poslednji deo istina. Nisu bili dugo zajedno, i kad bi je sutra pitao, volela je da misli da će imati dovoljno razuma da mu kaže upravo to. Ipak... ne bi rekla te reči, priznala je sebi u najbrutalnijim trenucima iskrenosti. Rekla bi *da... da... da*.

U njenim sanjarenjima, mogla je samo da se nada da i Tejlor oseća isto.

„Izgledaš nervozna“, komentarisao je Tejlor, proučavajući Denizin odraz u ogledalu. Stajao je iza nje u kupatilu dok je završavala sa šminkanjem.

„Jesam nervozna.“

„Ali to su samo Mič i Melisa. Nemaš razloga da budeš nervozna.“

Držeći dve različite minđuše, jednu uz svako uvo, dvoumila se između zlatne alke i iglice.

„Možda za tebe. Ti ih već poznaješ. Ja sam ih srela samo jednom, pre tri meseca, i nismo baš puno pričali. Šta ako budem ostavila loš utisak?“

„Ne brini.“ Tejlor joj je stegnuo ruku. „Nećeš.“

„Ali šta ako budem?“

„Neće ih biti briga. Videćeš.“

Ostavila je alke, odlučila se za iglice. Obe je stavila na uši.

„Pa, ne bi se toliko nervirala da si me ranije odveo da ih upoznam, znaš. Predugo si čekao da počneš da me upoznaješ sa svojim prijateljima.“

Tejlor je podigao ruke. „Hej, ne krivi mene. Ti si ta koja radi šest dana u nedelji i žao mi je što te hoću samo za sebe taj jedan slobodan dan.“

„Da, ali...“

„Ali šta?“

„Pa, počela sam da se pitam da li te je sramota da budeš viđen sa mnom?“

„Ne budi smešna. Uveravam te da su moje namere bile potpuno sebične. Pohlepan sam kad je u pitanju vreme provedeno s tobom.“

Gledajući preko ramena, pitala je: „Da li je to nešto o čemu ću morati da brinem u budućnosti?“

Tejlor je slegnuo ramenima s lukavim osmehom na licu. „Zavisi od toga hoćeš li nastaviti da radiš šest noći nedeljno.“

Uzdahnula je, stavivši minduše. „Pa, trebalo bi uskoro da se završi. Skoro da sam uštedela dovoljno za kola, a onda, veruj mi, preklinjaću Reja da mi smanji smene.“

Tejlor je obavio ruke oko nje, još uvek zureći u nju u ogledalu. „Hej, jesam li ti rekao kako divno izgledaš?“

„Menjaš temu.“

„Znam. Ali bože, pogledaj se. Prelepa si.“

Pošto je pogledala svoj odraz u ogledalu, okrenula se ka njemu.

„Dovoljno dobro za roštilj s tvojim prijateljima?“

„Izgledaš fantastično“, rekao je iskreno, „ali čak i da ne izgledaš, ipak bih te voleo.“

Trideset minuta kasnije, Tejlor, Deniz i Kajl su prilazili vratima kad se Mič pojavio iza kuće s pivom u ruci.

„Zdravo svima“, rekao je. „Drago mi je da ste uspeli da dođete. Društvo je pozadi.“

Tejlor i Deniz su ga pratili kroz kapiju, pored ljuljaški i grmova azaleje pre nego što su stigli.

Melisa je sedela za dvorišnim stolom i posmatrala četvoricu svojih dečaka kako skaču u i iz bazena čiji su se bučni vrisci stapali u zbrkano urlikanje isprekidano oštrim ispadima. Bazen su postavili prošlog leta, pošto je primećeno više mokasina³ u blizini doka na reci. Ništa kao otrovna zmija ne može da ogadi čoveku lepotu prirode, voleo je da kaže Mič.

„Hej vi tamo, zdravo“, viknula je Melisa, ustajući. „Hvala što ste došli.“

Tejlor je privukao Melisu u medveđi zagrljaj i kratko je poljubio u obraz.

„Vas dve ste se upoznale, je l' tako?“, rekao je.

„Na festivalu“, reče Melisa lako. „Ali to je bilo jako davno, i, uostalom, tog dana si upoznala puno ljudi. Kako si, Deniz?“

„Dobro, hvala“, rekla je, i dalje je bila pomalo nervozna.

Mič je pokazao prema posudi za hlađenje. „Hoćete li pivo vas dvoje?“

„To zvuči sjajno“, odgovorio je Tejlor. „Hoćeš li i ti jedno, Deniz?“

„Da, hvala.“

Dok je Tejlor išao da uzme pivo, Mič se smestio za dvorišni sto, nameštajući kišobran tako da ih štiti od sunca. Melisa se ponovo udobno smestila, a Deniz je pratila. Kajl, u kupaćim gaćicama i majici kratkih rukava, stidljivo je stajao pored majke, dok mu je peškir visio obavijen oko ramena. Melisa se nagnula ka njemu.

„Zdravo, Kajl, kako si?“

Kajl nije odgovorio.

„Kajl, reci, 'Dobro sam, hvala,'“ reče Deniz.

„Dobro sam, hvala.“ (*Dobo sam, faja*)

Melisa se nasmešila. „Odlično. Da li bi hteo da uđeš u bazen s ostalim dečacima? Celi dan te čekaju da dođeš.“

Kajl je skrenuo pogled sa Melise na svoju majku.

---

³ Mokasin – močvarna otrovna zmija s juga SAD. (prim. prev.)

„Da li hoćeš da plivaš?“, pitala je Deniz, preformulisavši pitanje.

Kajl je uzbuđeno klimnuo glavom. „Da.“

„Dobro, samo napred. Budi oprezan.“

Deniz je uzela peškir od njega i Kajl je krenuo ka vodi.

„Da li mu je potreban šlauf?“, pitala je Melisa.

„Ne, ume da pliva. Naravno, moram da ga pazim.“

Kajl je stigao do bazena i ušao do kolena. Nagnuo se i prsnuo, kao da proverava temperaturu, pre nego što se široko nasmešio. Deniz i Melisa su ga posmatrale kako ulazi u vodu.

„Koliko ima sada?“

„Za pet meseci puni pet godina.“

„Oh, kao i Džud.“ Melisa je pokazivala ka udaljenom delu bazena. „To je onaj tamo, što se drži po strani, pored daske za skakanje.“

Deniz ga je ugledala. Iste visine kao Kajl, s malo dužom kosom. Četiri Melisina dečaka su skakala, prskala se i vrištala - ukratko, sjajno su se provodili.

„Sva četvorica su vaša?“, pitala je Deniz, zapanjena.

„Jesu danas. Samo reci kad budeš htela jednog da vodiš kući. Daću ti najboljeg iz legla.“

Deniz je osetila kako se pomalo opušta. „Jesu li naporni?“

„Oni su dečaci. Energija im izbija na uši.“

„Koliko su stari?“

„Deset, osam, šest i četiri.“

„Moja žena je imala plan“, reče Mič, upadajući u razgovor dok je skidao etiketu s flaše. „Svake druge godine, na našu godišnjicu, ona mi je dopuštala da spavam s njom, bez obzira na to da li me je želela ili ne.“

Melisa je prevrnula oči. „Ne slušaj ga. Njegova umešnost u razgovoru nije za civilizovane ljude.“

Tejlor se vratio s pivom, otvarajući Denizinu flašu pre nego što je seo ispred nje. Njegovo je već bilo otvoreno. „O čemu vi to razgovarate?“

„O našem seksualnom životu“, reče Mič ozbiljno, i ovaj put ga je Melisa uštinula za ruku.

„Pazi, razbijačice. Imamo goste ovde. Ne želiš valjda da ostaviš loš utisak, zar ne?“

Mič se nagnuo ka Deniz. „Ne ostavljam loš utisak. Je l' da?“

Deniz se nasmešila, shvativši tog trenutka da joj se ovo dvoje sviđaju. „Ne.“

„Vidiš, rekao sam ti, dušo“, reče Mič pobedonosno.

„Ona to kaže samo zato što si je doveo u nezgodnu poziciju. Sada ostavi jadnu ženu na miru. Lepo smo pričale, vodile savršeno fin razgovor dok ti nisi upao.“

„Pa...“

To je bilo sve što je Mič mogao da kaže pre nego što ga je Melisa isekla. „Ne preteruj.“

„Ali...“

„Hoćeš li da spavaš na sofi večeras?“

Mičove obrve su išle gore-dole. „Je li to obećanje?“

Pogledala ga je od glave do pete. „Sada jeste.“

Svi za stolom su se nasmejali i Mič se nagnuo ka svojoj ženi, spustivši glavu na njeno rame.

„Žao mi je, dušo“, rekao je, gledajući je kao štene što se upravo pokakilo na tepih.

„To nije dovoljno“, rekla je ona izigravajući nadmenost.

„Šta ako operem sudove kasnije?“

„Večeras jedemo iz papirnih tanjira.“

„Znam. Zato sam se ponudio.“

„Zašto nas vas dvojica ne ostavite same da možemo da razgovaramo? Idite čistite roštilj ili tako nešto.“

„Samo što sam stigao“, vajakao se Tejlor. „Zašto moram da idem?“

„Zato što je roštilj strašno prljav.“

„Jeste?“, pitao je Mič.

„Hajde“, reče Melisa kao da tera muve s tanjira. „Ostavite nas na miru da možemo da pričamo ženske priče.“

Mič se okrenuo ka svom prijatelju. „Mislim da smo nepoželjni, Tejlore.“

„Mislim da si u pravu, Mič.“

Melisa je zaverenički šapnula: „Ova dvojica su trebali da budu naučnici. Ništa im ne promiče.“

Mič je šaljivo širom otvorio usta. „Mislim da nas je upravo uvredila, Tejlore“, rekao je.

„Mislim da si u pravu.“

„Shvataš šta ti kažem“, reče Melisa, klimajući glavom kao da se upravo pokazalo da je u pravu. „Naučnici.“

„Haj'mo, Tejlore“, reče Mič, izigravajući uvređenost. „Nećemo ovo da trpimo. Možemo mi i bolje od toga.“

„Odlično. Idite, budite bolji dok čistite roštilj.“

Mič i Tejlor su ustali od stola, ostavljajući Deniz i Melisu same. Deniz se još uvek smejala kad su oni krenuli ka roštilju.

„Koliko ste dugo vas dvoje u braku?“

„Dvanaest godina. Samo što se čini kao da je dvadeset.“

Melisa je namignula, i sve što je Deniz mogla da uradi bilo je da se čudi zašto se odjednom oseća kao da je oduvek poznaje.

„Pa, kako ste se vas dvoje upoznali?“, upita Deniz.

„Na zabavi na fakultetu. Prvi put kad sam ga videla, Mič je balansirao flašu piva na čelu dok je pokušavao da pređe preko sobe. Ako uspe da je prenese bez prosipanja, dobio bi pedeset dolara.“

„Da li je uspeo?“

„Ne, završio je potpuno mokar od glave do pete. Ali je bilo očigledno da sebe ne shvata suviše ozbiljno. A posle nekih momaka sa kojima sam izlazila, valjda je to bilo ono što sam tražila. Počeli smo da izlazimo, i par godina kasnije smo se venčali.“

Pogledala je prema mužu, s očitom ljubavlju u očima. „Dobar je on. Mislim da ću ga zadržati.“

„Dobro, kako je bilo dole u Kroatanu?“

Kad je Džo pitao dobrovoljce da se bore protiv požara nekoliko nedelja ranije, samo je Tejlor digao ruku, Mič je samo zavrteo glavom kad ga je Tejlor pozvao da krene s njim.

Ono što Tejlor nije znao jeste da je Mič saznao šta se tačno dogodilo. Džo je pozvao Miča u poverenju i ispričao mu da je Tejlor zamalo poginuo kad se požar iznenada zatvorio oko njega. Da nije bilo blagog pomeranja u pravcu u kom je duvao vetar, koji je raščistio dim dovoljno da Tejlor nađe izlaz, bio bi mrtav. Njegov poslednji okršaj sa smrću nije nimalo iznenadio Miča.

Tejlor je otpio gutljaj a oči su mu se zamaglile od sećanja. „Prilično čupavo na trenutke - znaš kakvi su ti požari. Ali na sreću, niko nije povređen.“

Da, na sreću. Ponovo.

„Ništa drugo?“

„Ne, zaista“, rekao je, potiskujući svaki nagoveštaj opasnosti. „Ali je trebalo da pođeš. Dobro bi nam došlo još ljudi tamo.“

Mič je zavrteo glavom dok se pružao za rešetkom na roštilju. Počeo je da pomera špaklu napred-nazad.

„Ne, to je za vas mlade momke. Ja sam već star za te stvari.“

„Ja sam stariji od tebe, Mič.“

„Da, ako misliš samo na godine. Ali sam u poređenju s tobom starac. Ja imam potomstvo.“

„Potomstvo?“

„Ukrštene reči. Znači da imam decu.“

„Znam šta to znači.“

„Pa, onda znaš da više ne mogu iz čista mira da ustanem i odem. Sada kad su dečaci veći, nije pošteno prema Melisi da tako otperjam iz grada. Mislim, ako postoji problem, to je jedna stvar. Ali neću da ih tražim. Život je suviše kratak za tako nešto.“

Tejlor je dohvatio krpu i pružio je Miču da obriše roštilj. „Da li još uvek nameravaš da dignesh ruke od toga?“

„Da. Još nekoliko meseci i to je to.“

„Bez kajanja?“

„Nikakvog.“ Mič je zastao pre nego što je nastavio. „Znaš, i ti bi možda trebao da razmisliš o tome da odustaneš“, dodao je razgovorljivo.

„Neću prekinuti, Mič“, reče Tejlor, namah odbacivši ideju, „Nisam kao ti. Ne plašim se onoga što može da se desi.“

„Trebalo bi.“

„Ti to tako vidiš.“

„Možda“, reče Mič, govoreći smireno. „Ali je istina. Ako ti je zaista stalo do Deniz i Kajla, moraćeš da počneš da ih stavljaš na prvo mesto, kao što ja na prvo mesto stavljam svoju porodicu. Ono što mi radimo je opasno, bez obzira na to koliko smo oprezni a to je rizik koji ne moramo da preuzimamo. Imao si sreće više nego jednom.“ Čutao je dok je odlagao špaklu na stranu. Onda su njegove oči srele Tejlrove.

„Ti znaš kako je odrasti bez oca. Da li bi želeo to da uradiš Kajlu?“

Tejlor se ukrutio. „O bože, Mič...“

Mič je podigao ruke da spreči Tejlora da nastavi. „Pre nego što počneš da me nazivaš kojekako, to je nešto što sam morao da ti kažem. Sve od one noći na mostu... a onda ponovo na Kroatanu. Da, znam i za to, i od toga ne dobijam tople vibracije. Mrtav heroj je i dalje mrtav, Tejlrove.“ Pročistio je grlo. „Ne znam. Čini mi se da si tokom godina sudbinu iskušavao sve češće, kao da juriš nešto. Ponekad me to plaši.“

„Ne moraš da brineš za mene.“

Mič je ustao i položio ruku na Tejlorovo rame.

„Uvek brinem za tebe, Tejlrove. Ti si mi kao brat.“

„Šta misliš o čemu pričaju?“, pitala je Deniz, posmatrajući Tejlora. Videla je promenu u njegovom ponašanju, iznenadnu krutost, kao da je neko uključio prekidač.

Melisa je to takođe videla.

„Mič i Tejlor? Verovatno o vatrogasnoj jedinici. Mič prestaje da se bavi time krajem godine. Verovatno je rekao Tejloru da uradi istu stvar.“

„Ali zar Tejlor ne uživa u tome da bude vatrogasac?“

„Ne znam da li uživa. Radi to zato što mora.“

„Zašto?“

Melisa je pogledala Deniz sa zbunjenim izrazom lica. „Pa... zbog njegovog oca“, rekla je.

„Njegovog oca?“, ponovila je Deniz.

„Nije ti ispričao?“, pitala je Melisa pažljivo.

„Ne.“ Deniz je zavrtila glavom, odjednom uplašena onoga na šta Melisa cilja. „Samo mi je rekao da mu je otac umro kad je bio dete.“

Melisa je klimnula glavom, stisnutih usana.

„Šta je?“, Deniz je pitala a strepnja u njoj je bila očigledna.

Melisa je uzdahnula, premissljajući se da li da nastavi.

„Molim te“, reče Deniz a Melisa je pogledala u stranu. Konačno je progovorila.

„Tejlorov otac je poginuo u požaru.“

Na njene reči, hladna ruka je stegla Denizinu kičmu.

Tejlor je uzeo rešetku da je opere pod crevom i vratio se taman kad je Mič otvarao posudu za hlađenje za još dva piva. Dok je Mič otvarao svoje, Tejlor je prošao bez reči.

„Zaista je lepa, Tejlora.“

Tejlor je spustio rešetku nazad na roštilj, preko ćumura. „Znam.“

„I dete joj je lepo. Lep dečkić.“

„Znam.“

„Liči na tebe.“

„A?“

„Samo proveram da li me pratiš“, reče Mič smešeći se. „Izgledao si pomalo izgubljen kad si se vratio.“ Prišao je bliže. „Hej, čuj, žao mi je što sam ti rekao one stvari. Nisam imao nameru da te uznemirim.“

„Nije me uznemirilo“, lagao je Tejlor.

Mič je pružio pivo Tejloru. „Naravno da jeste. Ali neko mora da te održava na pravom putu.“

„I ti si taj koji će to da uradi?“

„Naravno. Ja sam jedini koji to može.“

„Ne, Miče, stvarno, nemoj biti toliko skroman“, sarkastično reče Tejlor.

Mič je podigao obrve. „Misliš da se šalim? Koliko dugo te poznajem? Trideset godina? Mislim da imam prava da ti s vremena na vreme kažem šta mislim a da ne brinem šta ćeš ti misliti o tome. I mislio sam ozbiljno ono što sam rekao. Ne toliko o tvom odustajanju - znam da to nećeš uraditi. Ali bi mogao da pokušaš da budeš malo oprezniji u budućnosti. Vidiš ovo?“

Mič je pokazao na proćelavu glavu. „Nekad sam imao svu kosu. I još uvek bih je imao da ti nisi takav proćelavi vratolomdžija. Svaki put kad uradiš nešto ludo, osećam kako moje dlake vrše samoubistvo, skaču pravo s moje glave i padaju na moja ramena. Ako pažljivo slušaš, ponekad možeš da ih čuješ kako vrište dok opadaju. Znaš li ti kako je to ćelaviti? Kad moraš da namažeš losion za sunčanje na glavu svaki put kad izlaziš napolje? Kad dobiješ tamne mrlje tamo gde si nekad nosio razdeljak? Ne čini mnogo za starački ego, ako me razumeš. Tako da mi duguješ.“

Tejlor se na silu smejao. „Bože, a ja sam mislio da je to nasledno.“

„O, ne. To je tvoje delo, drugar.“

„Dirnut sam.“

„I treba da budeš. Nisam baš spreman da ćelavim za bilo koga.“

„U redu.“ Uzdahnuo je. „Probaću da budem oprezniji ubuduće.“

„Odlično. Zato što uskoro neće biti mene da te izvlačim.“

„Kako napreduje roštilj?“, doviknula je Melisa.

Mič i Tejlor su stajali pored roštilja a deca su već jela. Mič je prvo ispekao viršle a njih petorica su bila za stolom. Deniz, koja je donela Kajlov ručak sa sobom (makarone i sir, krekere, grožđe), postavila je tanjir ispred njega. Posle par sati plivanja, bio je jako gladan.

„Još deset minuta“, viknuo je Mič preko ramena.

„Hoću i ja makarone i sir“, zacmizdrio je najmlađi Melisin sin kad je video da Kajl jede nešto drugačije od ostalih.

„Jedi svoj hotdog“, odgovorila je Melisa.

„Ali mama...“

„Jedi svoj hotdog“, rekla je ponovo. „Ako i posle toga budeš još gladan, napraviću ti, važi?“

Znala je da više neće biti gladan, ali je to umirilo dete.

Kad je sve bilo pod kontrolom, Deniz i Melisa su se odmakle od stola i sele bliže bazenu. Od kako je Deniz saznala za Tejlorovog oca, pokušavala je da poveže ostatak u celmu u svojoj glavi. Činilo se da Melisa pogađa njene misli.

„Tejlor?“, reče, i Deniz se stidljivo nasmešila, postiđena što je to toliko očigledno.

„Da.“

„Kako se vas dvoje slažete?“

„Mislila sam da nam ide dobro. Ali sada nisam više tako sigurna.“

„Zato što ti nije rekao za svog oca? Pa, odaću ti tajnu: Tejlor ni sa kim ne priča o tome, ni sa onima sa kojim radi, čak ni sa svojim prijateljima. Čak nikad o tome nije pričao ni sa Mičom.“

Deniz je razmišljala o tome, nesigurna kako da odgovori. „Od toga mi je lakše.“ Zastala je i nabrala obrve. „Mislim.“

Melisa je sklonila na stranu svoj ledeni čaj. Kao Deniz, prestala je sa pivom kad je popila drugo.

„On je šarmer kad to želi da bude, zar ne? I sladak?“

Deniz se zavalila u svojoj stolici. „Da, jeste.“

„Kakav je sa Kajlom?“

„Kajl ga obožava - u poslednje vreme, više voli Tejlora od mene. Tejlor je pravi mali dečak kad su zajedno.“

„Tejlor je uvek bio dobar s decom. I moja deca ga vole. Zovu ga da vide da li može da dođe kod njih da se igraju.“

„Da li dođe?“

„Ponekad. U poslednje vreme, ne. Ti mu oduzimaš sve vreme.“

„Izvini zbog toga.“

Melisa je odmahнула. „Nemoj se izvinjavati, Srećna sam zbog njega. I zbog tebe. Počela sam da se pitam da li će ikada upoznati nekoga. Ti si prva osoba za više godina koju je doveo.“

„Znači, bilo je drugih?“

Melisa se nasmešila cinično. „Ni o njima ti nije pričao?“

„Ne.“

„Pa, devojko, dobro je da si došla“, rekla je zaverenički i Deniz se nasmejala.

„Dakle, šta želiš da znaš?“

„Kakve su bile?“

„Ne kao ti, to je sigurno.“

„Ne?“

„Ne. Mnogo si lepša od njih. I imaš sina.“

„Šta se desilo sa njima?“

„Pa, nažalost, to ne mogu da ti kažem. Tejlor ne priča ni o tome. Sve što znam da im je jednog dana dobro išlo a u sledećem trenutku, bilo je gotovo. Nikada nisam shvatila zašto.“

„To je utešna misao.“

„O, ne kažem da će se to desiti sa tobom. Sviđaš mu se mnogo više nego one. Mogu to da vidim po tome kako te gleda.“

Deniz se nadala da Melisa govori istinu. „Ponekad...“, počela je Deniz, a onda zastala, ne znajući kako to da kaže.

„Ponekad te plaši šta misli?“

Pogledala je Melisu, zapanjena pronicljivošću njenog zapažanja. Melisa je nastavila.

„Iako smo Mič i ja jako dugo zajedno još uvek ne razumem sve što ga pokreće. Ponekad je kao Tejlor, u tom pogledu. Ali na kraju smo uspeli jer smo oboje to želeli. Dokle god to imate, proći ćete kroz sve.“

Loptica je doletela sa stola gde su deca sedela i pogodila Melisu u glavu. Prasnuo je niz glasnih kikota.

Melisa je prevrnula očima ali nije na drugi način obratila pažnju dok se loptica otkotrljala dalje. „Možda ćete čak moći da istrpите i četiri dečaka, kao mi.“

„Ne znam da li bih to mogla.“

„Naravno da bi. Lako je. Sve što treba da uradiš je da se probudiš ujutru, uzmeš novine i čitaš ih natenane dok ispijaš čašice tekile.“

Deniz se zasmejala.

„Ozbiljno, zar nikad ne razmišljaš o tome da imaš još dece?“, pitala je Melisa.

„Ne baš često.“

„Zbog Kajla?“ Nešto ranije su malo pričale o njegovom problemu.

„Ne, ne samo to. To nije nešto što mogu da uradim sama, zar ne?“

„Ali ako se udaš?“

Trenutak kasnije Deniz se smešila. „Verovatno.“

Melisa je klimnula glavom. „Misliš da će Tejlor biti dobar otac?“

„Znam da hoće.“

„Znam i ja“, složila se Melisa. „Jeste li vas dvoje pričali o tome?“

„O braku? Ne. Još to nije spomenuo.“

„Hmm“, reče Melisa. „Probaću da saznam šta misli, važi?“

„Ne moraš to da radiš“, bunila se Deniz, zacrvenevši se.

„O, želim. Znatiželjna sam koliko i ti. Ali ne brini, biću suptilna. Neće ni znati na šta ciljам.“

„Dakle, Tejlore, hoćeš li se oženiti ovom divnom devojkom ili ne?“

Deniz je zamalo isпустиła viljušku u tanjir. Tejlor je ispijao piće i udahnuo je malo zbog čega se tri puta iskašljao da bi ga izbacio iz pogrešne cevčice. Prineo je salvetu licu a oči su mu suzile.

„Molim?“

Njih četvoro su ručali - stek, zelenu salatu, krompir sa sirom, i hleb s belim lukom. Smejali su se i šalili, lepo su se provodili i bili su na pola jela kad je Melisa bacila bombu. Deniz je osećala kako joj krv juri u obraze dok je Melisa nastavila nonšalantno.

„Mislim, stvarno je luče, Tejlore. I pametna. Takve devojke je teško naći.“

Iako je očito bilo da je rečeno u šali, Tejlor se blago ukočio.

„Zaista nisam razmišljao o tome“, rekao je skoro odbrambeno, i Melisa se nagnula napred, tapšući ga po ruci dok se naglas smejala.

„Nisam očekivala odgovor, Tejlore - šalila sam se. Samo sam htela da vidim izraz tvog lica. Oči su ti bile velike ko tiganji.“

„To je zato što sam se davio“, odgovorio je Tejlor.

Nagnula se prema njemu. „Žao mi je. Nisam mogla da odolim. Lako te je zezati. Ti si kao ovaj Bozo ovde.“

„Da li to pričaš o meni, draga?“, ubacio se Mič, pokušavajući da odagna Tejlorovu očiglednu nelagodu.

„Ko te još zove Bozo?“

„Osim tebe - i moje tri druge žene - niko više, stvarno.“

„Hmm“, rekla je, „to je dobro. Inače bih mogla da postanem ljubomorna.“

Melisa se nagnula i brzo poljubila muža u obraz.

„Jesu li uvek ovakvi?“, šapnula je Deniz Tejloru, moleći se da ne pomisli da je ona nagovorila Melisu da postavi to pitanje.

„Od kako ih znam“, reče Tejlor, ali su mu misli očito bile negde drugde.

„Hej, nema ogovaranja iza leđa“, reče Melisa. Okrećući se ka Deniz, prebacila je razgovor na sigurnije teme. „Dakle, pričaj mi o Atlanti. Nikada nisam bila tamo...“

Deniz je duboko uzdahnula dok je Melisa gledala pravo u nju, s gotovo nevidljivim smeškom na licu. Kad je namignula uradila je to tako neprimetno da je nisu uhvatili ni Mič ni Tejlor.

I mada su Melisa i Deniz ćaskale još čitav sat, dok se Mič uključivao kad god je mogao, Tejlor, primetila je Deniz, nije rekao gotovo ni reč.

„Uhvatiću te“, vikao je Mič dok je trčao kroz dvorište, jureći Džuda, koji je takođe vrištao, dok su jaki krici bili jednog trena od zadovoljstva drugog od straha.

„Skoro si stigao do baze!“ Trči“, vikao je Tejlor. Džud je spustio glavu, jurišajući dok je Mič usporio iza njega, znajući da je izgubio. Džud je stigao do baze i pridružio se ostalima.

Prošao je sat od večere - sunce je konačno zašlo i Mič i Tejlor su se igrali lovljenja s dečacima u dvorištu ispred. Mič je sa rukama na kukovima gledao pet dečaka u dvorištu dok su mu se grudi nadimale. Svi su bili na metar jedan od drugog.

„Ne možeš da me stigneš, tata“, mučio ga je Kameron, podigao je palčeve pored ušiju a prstima mahao.

„Probaj da me stigneš, tata“, dodao je Vil, njegov glas se pridružio bratovljevom.

„Onda morate da siđete s baze“, rekao je Mič, sagnuo se i položio ruke na kolena. Kameron i Vil, osetivši slabost, naglo su jurnuli u različitim pravcima.

„Hajde, tata“, vikao je Vil likujući.

„U redu, sami ste tražili“, reče Mič, dajući sve od sebe da bude na nivou izazova. Mič je teškim koracima krenuo ka Vilu, pored Tejlora i Kajla koji su ostali bezbedni na bazi.

„Trči, tata, trči“, zadirivao ga je Vil, znajući da je dovoljno pokretljiv da ostane ispred svog oca.

Mič je jurio jednog sina za drugim, menjajući pravac po potrebi sledećih nekoliko minuta. Kajl, kome je trebalo malo vremena da shvati igru, konačno je shvatio dovoljno da trči s drugom decom i uskoro su se njegovi uzvici pridružili ostalima dok se Mič kretao po dvorištu. Posle nekoliko skoro promašaja, Mič se ustremio ka Tejloru.

„Treba mi mala pauza“, reče Mič, a reči su gotovo nestale ispod šištanja njegovih udaha.

Tejlor je jurnuo na drugu stranu, bezbedan van domašaja. „Onda moraš da me uhvatiš, drugar.“

Tejlor ga je pustio da pati još neki minut, dok Mič nije skoro pozeleneo. Konačno je potrčao ka sredini dvorišta, usporio i dopustio Miču da ga uhvati. Mič se ponovo presavio, pokušavajući da povрати dah.

„Brži su nego što izgledaju“, reče Mič iskreno, „i menjaju pravac kao zečevi.“

„To samo tako izgleda kad je neko star kao ti“, odgovorio je Tejlor. „Ali ako si u pravu, uhvatiću tebe.“

„Ako misliš da ću napustiti bazu, ti nemaš pameti. Ja ću malo da posedim ovde.“

„Hajde“, dovikivao je Kameron Tejloru, želeći da se igra nastavi. „Ne možeš da me uhvatiš!“

Tejlor je protrljao ruke. „Dobro, stižem.“

Tejlor je zakoračio ogromnim korakom prema deci, i sa trijumfalnim vriskom su se razmyleli u različitim pravcima. Ali je Kajlov glas bez sumnje, glasno presecajući tamu, odjednom naterao Tejlora da se zaustavi u jurišu.

„Hajde, tata!“ (*Ade, tata*), vikao je Kajl. „Hajde, tata!“

Tata.

Tejlor je, za trenutak zaleđen, samo piljio u Kajlovom pravcu. Mič, koji je video Tejlorovu reakciju, zadirkivao ga je: „Je l' ima nešto što mi nisi rekao, Tejlоре?“

Tejlor nije odgovorio.

„Upravo te je nazvao 'tata'“, dodao je Mič kao da ga Tejlor nije čuo.

Ali je Tejlor jedva čuo ono što je govorio Mič. Izgubljen u mislima, reč se ponavljala u Tejlorovoj glavi.

Tata.

Iako je znao da to Kajl samo prosto oponaša drugu decu - kao da je dozivanje tate deo igre - ipak je prizvao u sećanje Melisine reči.

Dakle, hoćeš li se oženiti ovom devojkom ili ne?

„Zemlja zove Tejlora... hajde, veliki tata“, reče Mič, ne mogavši da suspregne smešak.

Tejlor ga je konačno pogledao. „Umukni, Miče.“

„Naravno... tata.“

Tejlor je konačno zakoračio prema deci. „Nisam njegov tata“, rekao je, gotovo sebi u bradu.

Iako je Mič sledeće reči prošaputao gotovo za sebe, Tejlor ih je čuo jasno kao i Kajlove trenutak ranije.

„Ne još, u svakom slučaju.“

„Jeste li se zabavili, momci?“, pitala je Melisa dečake kad su nagnuli na ulazna vrata, konačno dovoljno umorni da završe to veče.

„Sjajno smo se proveli. Tata postaje užasno spor“, dodao je Kameron.

„Nisam“, reče Mič odbrambeno dok ih je pratio unutra. „Puštao sam vas da dođete do baze.“

„Baš tako, tata.“

„Imate sok u dnevnoj sobi. Nemojte prosuti, važi?“, reče Melisa dok su deca protutnjala pored nje. Mič se nagnuo da poljubi Melisu a ona se odmakla. „Tek pošto se istuširaš. Prljav si.“

„Zar to dobijam što sam zabavljao decu?“

„Ne, to dobijaš kao odgovor kad smrdiš.“

Mič se nasmejao i krenuo ka kliznim vratima za zadnje dvorište u potrazi za pivom.

Tejlor je išao u pozadini, a Kajl je bio tik ispred njega. Kajl je za drugom decom krenuo u dnevnu sobu dok ga je Deniz posmatrala.

„Kakav je bio?“, pitala je Deniz.

„Dobar“, rekao je jednostavno Tejlor. „Zabavljao se.“

Deniz je pažljivo pogledala Tejlora. Bilo je jasno da ga nešto muči.

„Jesi li ti dobro?“

Tejlor je skrenuo pogled u stranu. „Da“, rekao je. „Dobro sam.“

Bez reči više, otišao je napolje za Mičom.

Kad se veče konačno približilo kraju, Deniz se dobrovoljno ponudila da pomogne Melisi u kuhinji posle večere, sklanjajući na stranu ostatke hrane. Deca su gledala film u dnevnoj sobi, ispružena po podu, dok su Mič i Tejlor sređivali stvari u zadnjem dvorištu.

Deniz je ispirala srebrno posuđe i stavila ga u mašinu za sudove. S mesta gde je stajala mogla je da vidi dvojicu muškaraca napolju, i posmatrala ih je, ruku nepomičnih u vodi.

„Novčić za tvoje misli“, reče Melisa, prenuvši je.

Deniz je zatresla glavom, vraćajući se svom zadatku. „Nisam sigurna da će novčić biti dovoljan.“

Melisa je podigla neke prazne šolje i donela do lavaboa. „Slušaj, žao mi je ako sam te za večerom dovela u nezgodnu situaciju.“

„Ne, nisam ljuta zbog toga. Samo si se zabavljala. Svi smo.“

„Ali si ipak zabrinuta?“

„Ne znam... valjda...“ Bacila je pogled ka Melisi. „Možda malo. Cele večeri je tih.“

„Ne bih mnogo brinula oko toga. Znam da mu je zaista stalo do tebe. Svaki put kad te pogleda oči mu zablistaju, čak i pošto sam ga zadirkivala.“

Gledala je kako Tejlor gura stolice oko stola.

Deniz je klimnula glavom. „Znam.“

Uprkos njenom odgovoru, nije mogla da se ne pita zašto odjednom to ne izgleda dovoljno. Zatvorila je plastičnu posudu poklopcem.

„Da li ti je Mič rekao nešto o tome šta se dogodilo dok su se igrali s decom ispred?“

Melisa je radoznalo pogledala. „Ne. Zašto?“

Deniz je stavila salatu u frižider. „Samo pitam.“

Tata.

Dakle, hoćeš li da se oženiš tom devojkom ili ne?

Dok je ispijao svoje pivo, reči su nastavile da prave eho u Tejlorovoj glavi.

„Hej, zašto si tako smrknut?“, pitao je Mič, dok je punio plastičnu kesu za smeće ostacima sa stola.

Tejlor je slegnuo ramenima. „Samo se brinem. To je sve.“

„Zbog čega?“

„Stvari na poslu. Pokušavam da razradim sve što moram da uradim sutra“, odgovorio je Tejlor, govoreći samo delimičnu istinu. „Od kako provodim toliko vremena sa Deniz, malo sam zapostavio posao. Moram da se vratim tome.“

„Zar nisi išao svaki dan?“

„Da, ali ne ostajem uvek ceo dan. Znaš kako je to. Radiš to dovoljno dugo i mali problemi počnu da naviru.“

„Nešto što mogu da pomognem? Da proverim kako ti stižu porudžbine i tako nešto?“

Tejlor je većinu stvari poručivao u gvoždari.

„Ne, ne stvarno, ionako sam sve to već sredio. Jednu stvar sam naučio, a to je da kad stvari krenu nizbrdo, krenu jako brzo.“

Mič je oklevao dok je stavljao papirnu šolju u kesu, imao je čudan osećaj već viđenog. Poslednji put kad je Tejlor upotrebio tu frazu, izlazio je sa Lori.

Trideset minuta kasnije, Tejlor i Deniz su se vozili kući, s Kajlom između njih, scena koja je ponovljena mnogo puta. Ipak, sada, po prvi put, u kamionetu je u vazduhu bila napetost bez razloga koji bi ijedno od njih moglo lako da objasni. Ali, bila je tu i dovoljno dugo su ćutali zbog nje te se Kajl uspavao, uljuljkan tišinom.

Za Deniz, osećaj je bio čudan. Neprestano je mislila o svemu što je Melisa rekla, njeni komentari su brujali njenim mozgom poput nesvesne, rikošetirane loptice na fliperu. Nije želela da razgovara, ali nije želeo ni Tejlor. Bio je neobično distanciran, i to je samo pojačavalo njena osećanja. Ono što je trebalo da bude obično večer s prijateljima, Deniz je sa sigurnošću znala, postalo je nešto mnogo važnije od toga.

U redu, Tejlor se skoro udavio kad ga je Melisa pitala da li ima u planu brak. To bi svakoga iznenadilo, naročito zbog načina na koji je Melisa to izbrbljala, zar ne? U kamionetu je pokušavala sebe da ubedi u to, ali što je više razmišljala o tome, osećala se sve manje sigurnom. Tri meseca nije mnogo kad je čovek mlad. Ali oni nisu deca. Ona se bližila tridesetoj a Tejlor je šest godina stariji. Već su imali priliku da odrastu, shvate ko su tačno, da znaju šta žele od života. Ako nije ozbiljan u vezi sa njihovom zajedničkom budućnošću, zašto joj se onda tako udvarao poslednjih par meseci?

Sve što znam jeste da su jednog dana izgledali kao da im dobro ide, a sledećeg je bilo gotovo. Nikada nisam shvatila zašto.

To ju je takođe uznemiravalo. Ako Melisa nije shvatala šta se dešavalo sa drugim Tejlorovim vezama, verovatno nije ni Mič. Da li je to značilo da ni Tejlor nije shvatao?

I ako je tako, da li će se i njoj desiti ista stvar?

Deniz je osetila čvor u stomaku i nesigurno je pogledala Tejlora. Krajičkom oka, Tejlor je uhvatio njen pogled i okrenuo se licem ka njoj, naizgled nesvestan njenih misli. Izvan prozorskog stakla na kolima, drveće je jurilo, crno i zbijeno, učvršćeno u jedan jedini prizor.

„Da li si se lepo provela večeras?“

„Da, jesam“, odgovorila je Deniz tiho. „Sviđaju mi se tvoji prijatelji.“

„Pa, kako ste se složile ti i Melisa?“

„Odlično.“

„Jedna stvar koju si verovatno naučila o Melisi je da kaže prvu stvar koja joj padne na pamet, bez obzira na to koliko je blesavo. Ponekad moraš prosto da je ignorišeš.“

Njegov komenar uopšte nije poboljšao stanje njenih nerava. Kajl je nerazumljivo mumlao dok se nameštao malo niže u sedištu. Deniz se pitala zašto odjednom stvari koje Tejlor ne kaže izgledaju bitnije od onih koje kaže.

Ko si ti, Tejlore Makejden?

Koliko te dobro zaista poznajem?

I, ono što je najvažnije, kuda ćemo odavde?

Znala je da neće odgovoriti ni na jedno od ovih pitanja. Umesto toga, udahnula je duboko, terajući sebe da joj glas bude miran.

„Tejlore... zašto mi nisi ispričao o svom ocu?“, pitala je.

Tejlorove oči su se raširile samo malo. „O mom ocu?“

„Melisa mi je rekla da je poginuo u požaru?“

Videla je da steže volan.

„Kako ste došle do toga?“, pitao je, glasom neznatno promenjenim.

„Ne znam. Samo smo došle do toga.“

„Da li je to bila njena ideja da ga spominjete ili tvoja?“

„Zašto je to bitno? Ne sećam se kako smo došle do toga.“

Tejlor nije odgovorio; oči su mu bile prikovane za put ispred njih. Deniz je čekala pre nego što je shvatila da nema nameru da odgovori na njeno prvobitno pitanje.

„Da li si zbog oca postao vatrogasac?“

Tresući glavom, Tejlor je oštro izdahnuo. „Radije ne bih pričao o tome.“

„Možda mogu da pomognem...“

„Ne možeš“, reče, presecajući je, „i uostalom, to se tebe ne tiče.“

„Ne tiče me se?“, pitala je u neverici. „O čemu ti pričaš? Stalo mi je do tebe, Tejlora, i boli me to što misliš da ne možeš da mi veruješ dovoljno da mi ispričaš šta nije u redu.“

„Sve je u redu“, rekao je. „Samo ne volim da pričam o svom ocu.“

Mogla je i dalje da insistira na odgovoru, ali je znala da time nigde neće stići.

Još jednom se u kamionetu spustila tišina. Ovaj put, međutim, tišina je bila obojena strahom. I trajala je dok nisu stigli od kuće.

Pošto je Tejlor odneo Kajla u njegovu spavaću sobu, sačekao je u dnevnoj sobi dok se Deniz presvlačila u pidžamu. Kad se vratila, primetila je da se Tejlor nije raskomotio. Umesto toga, stajao je blizu vrata, čekajući da se oprost.

„Nećeš ostati?“, pitala je, iznenađena.

Zavrteo je glavom. „Ne, zaista ne mogu. Sutra ujutru moram rano da ustanem.“

Iako je to rekao bez traga gorčine ili ljutnje, njegove reči nisu umanjile njenu zabrinutost. Počeo je da zveckea ključevima i Deniz je prešla preko dnevne sobe da mu bude bliže.

„Siguran si?“

„Da, siguran sam.“

Uhvatila ga je za ruku. „Da li te nešto muči?“

Tejlor je zavrteo glavom. „Ne, baš ništa.“

Čekala je da vidi da li će dodati još nešto, ali nije išao dalje.

„U redu. Vidimo se sutra?“

Tejlor je pročistio grlo pre nego što je odgovorio. „Pokušaću, ali sutra sam prilično zauzet. Ne znam da li ću moći da svratim.“

Deniz ga je pažljivo proučavala, razmišljajući. „Čak ni za ručak?“

„Daću sve od sebe“, reče, „ali ne mogu ništa da ti obećam.“

Oči su im se srele samo nakratko pre nego što je Tejlor skrenuo pogled.

„Hoćeš li moći da me odvezeš na posao sutra večer?“

Za kratak, drhtavi trenutak, Deniz se gotovo učinilo da nije želeo da ga to pita.

Njena mašta?

„Da, naravno“, konačno je rekao. „Odvešću te.“

Pošto ju je samo kratko poljubio, otišao je do svog kamioneta ne osvrćući se.

Dvadeset dva

Rano sledećeg jutra, dok je Deniz pila kafu, zazvonio je telefon. Kajl se raširio na podu dnevne sobe, bojeći najbolje što ume ali mu je bilo nemoguće da ostane u okviru linija.

„O, zdravo, drago mi je da si ustala“, rekao je.

„Uvek ustajem rano“, rekla je, a oblio je čudan osećaj olakšanja na zvuk njegovog glasa. „Nedostajao si mi noćas.“

„I ti si meni nedostajala“, reče Tejlor. „Verovatno je trebalo da ostanem. Nisam baš dobro spavao.“

„Nisam ni ja“, priznala je. „Neprestano sam se budila jer su kod mene bili svi prekrivači.“

„Ja ne vučem prekrivače. Mora da misliš na nekog drugog.“

„Kao na primer?“

„Možda na one muškarce iz restorana.“

„Ne verujem.“ Nasmejala se. „Hej, da li zoveš zato što si se predomislio u vezi sa ručkom?“

„Ne, ne mogu. Ne danas. Svratiću kad završim da te odvezem na posao.“

„A šta misliš o ranoj večeri?“

„Ne, mislim da neću stići ni na to, ali hvala na ponudi. Gomila gipsanih ploča mi stiže kasno pa mislim da neću uspeti da dođem na vreme.“

Okrenula se u mestu a telefonski kabl se zategao oko nje.

Isporučuju posle pet?

Nije to rekla, ipak. Umesto toga, veselo je rekla: „U redu. Vidimo se večeras.“

Nastala je duža tišina nego što je očekivala.

„Vidimo se“, odgovorio je konačno.

„Kajl je neprestano pitao za tebe celo popodne“, reče Deniz ležerno.

Kao što je obećao, Tejlor je čekao u kuhinji dok je skupljala svoje poslednje stvarčice, iako je došao sa tek malo slobodnog vremena pre nego što ona mora da krene. Poljubili su se samo kratko i izgledao je malo distanciraniji nego obično, iako se izvinio zbog toga, pripisujući to gnjavaži sa gradilišta.

„O, je li? Gde je mali čovek?“

„Pozadi. Mislim da te nije čuo da si stigao. Idem po njega.“

Pošto je Deniz otvorila zadnja vrata i pozvala ga, Kajl je dotrčao do kuće. Trenutak kasnije uleteo je unutra.

„Zvavo, Tejer“, rekao je s velikim smeškom na licu. Ignorišući Deniz, jurnuo je prema Tejloru i skočio. Tejlor ga je uhvatio s lakoćom.

„Zdravo, mali čoveče. Kako si proveo dan?“

Deniz nije mogla a da ne primeti razliku u Tejlorovom ponašanju kad je podigao Kajla u visini očiju,

„Ovde je“, viknuo je Kajl radosno.

„Izvini što sam bio tako zauzet danas“, reče Tejlor, bilo je očito da to i misli. „Jesam li ti nedostajao, mali čoveče?“

„Da“, odgovorio je, „Nedostajao si mi.“

Bio je to prvi put da je na novo pitanje odgovorio tačno a da mu niko to ne pokaže, i oboje ih šokirao da su začutili.

Za samo sekund, Denizine brige od prethodne noći bile su zaboravljene.

Ako je Deniz očekivala da Kajlova jednostavna izjava može da umiri njene brige oko Tejlora, prevarila se.

Nije sve odmah krenulo nagore. Zapravo, na mnogo načina, ništa nije izgledalo drugačije, bar sledećih nedelju i nešto dana. Iako je Tejlor - još uvek navodeći posao kao razlog - prestao da dolazi popodne, ipak je nastavio da vozi Deniz do restorana i nazad. Takođe su vodili ljubav one večeri kad je Kajl progovorio.

Ipak, stvari su se menjale, toliko je bilo jasno. Ništa dramatično; ličilo je na razvezivanje konopca, postepeno razmotavanje svega što su uspostavili tokom leta. Manje vremena koje su provodili zajedno, značilo je i manje vremena da se samo drže u naručju i pričaju, i zbog toga je njoj bilo teško da ignoriše zvona za uzbunu koja su se oglasila one noći kad su večerali kod Miča i Melise.

Čak i sada, deset dana kasnije, stvari izrečene te noći još uvek su je uznemiravale, ali istovremeno, iskreno se pitala da li pravi slona od muve po tom pitanju. Tejlor zaista nije uradio ništa loše, takoreći, i zbog toga je bilo teže shvatiti njegovo ponašanje u poslednje vreme. Poricao je da ga bilo šta muči, nije dizao glas; još uvek se čak nisu ni posvađali. U nedelju su popodne proveli na reci, kao što radili mnogo puta pre. Još uvek je bio sjajan s Kajlom, i više puta je posegnuo za njenom rukom dok je vozio na posao. Na površini, sve je izgledalo isto. Sve što se zaista promenilo bila je njegova iznenadna intenzivna posvećenost poslu, koju je već objasnio. Ipak...

Ipak, šta?

Sedeći na tremu dok se Kajl igrao kamionima u dvorištu, Deniz je pokušavala da otkrije grešku. Dovoljno je prošla da zna nešto o šablonu veza. Znala je da su početna osećanja ljubavi po intenzitetu poput okeanskog talasa koji deluje kao magnetna sila koja dvoje ljudi privlači jedno drugom. Emocije mogu da ga oteraju, ali talas ne bi trajao zauvek. Ne može - niti treba - ali ako su dvoje ljudi pravi jedno za drugo, umesto njega došla bi prava ljubav koja može da potraje zauvek. Barem je ona tako verovala.

S Tejlorom, međutim, činilo se kao da ga je zahvatio talas, nesvestan šta može da sledi i sad kad je shvatio, pokušava da se bori nazad protiv struje. Ne sve vreme... ali neko vreme, i to je ono što je primećivala u poslednje vreme. Kao da je koristio posao kao izgovor da izbegne novu realnost njihovog odnosa.

Naravno, ako ljudi počnu da traže nešto naročito, više je verovatno da će to i naći, i ona se nadala da je to sada slučaj. Prosto može biti da je Tejlor prezauzet poslom a i njegovi razlozi deluju istiniti. Uveče, pošto je pokupi, izgleda dovoljno umoran da Deniz zna da je ne laže da ima previše posla.

Tako se ona trudila da se što više zaokupi, dajući sve od sebe da ne razmišlja stalno o tome šta se može desiti među njima. Dok se Tejlor, čini se, izgubio u poslu, Deniz se bacila na rad s Kajlom s obnovljenom energijom. Sada kada više govori, počela je da radi na složenijim izrazima i idejama, dok je takođe počela da ga uči drugim veštinama vezanim za školu. Jedan po jedan, počela je da ga uči jednostavnim uputstvima, a radila je sa njim da poboljša njegovo bojenje. Takođe je uvela i pojam brojeva, koji za njega nisu imali ama baš nikakvog smisla. Čistila je kuću, radila svoje smene, plaćala račune - ukratko, živela gotovo istim životom kao pre nego što je srela Tejlora Makejdena. I mada je to bio život na

koji je navikla, ipak je većinu popodneva provodila gledajući kroz kuhinjski prozor u nadi da će ga videti kako ide prilazom. Međutim, obično nije.

Uprkos sebi, još jednom je čula Melisin glas.

Sve što znam jeste da su jednog dana izgledali kao da im dobro ide a već sledećeg, sve je bilo gotovo.

Deniz je zatresla glavom, terajući tu misao. Iako nije želela da poveruje u to o njemu - ili njima - postajalo je sve teže ne verovati. A stvari kao ona juče samo su pojačavale njene sumnje.

Povela je Kajla u vožnju biciklom do kuće na kojoj radi Tejlor i videla da mu je kamionet parkiran ispred. Vlasnici su prepravljali sve unutra - kuhinju, kupatila, dnevnu sobu - i ogromna gomila iverice što je izbačena iz unutrašnjosti kuće služila je kao dokaz da je projekat zaista veliki. Ipak, kad je proturila glavu da se javi, njegovi zaposleni su joj rekli da je pozadi, i da ruča ispod drveta. Kad ga je konačno našla, izgledao je skoro kao krivac, kao da ga je uhvatila kako radi nešto pogrešno. Kajl, nesvestan njegovog izraza, potrčao je ka njemu i Tejlor je ustao da ih pozdravi.

„Deniz?“

„Zdravo, Tejlore. Kako si?“

„Dobro.“ Obrisao je ruke o farmerice. „Baš sam uzeo nešto da prezalogajim“, reče.

„Vidim“, rekla je, trudeći se da ne pokaže svoju zabrinutost.

„Pa šta radite ovde?“

To baš i nije ono što sam htela da čujem.

Nabacila je hrabar izraz na lice i nasmešila se. „Samo sam htela da svratim i pozdravim te.“

Posle par minuta, Tejlor ih je uveo unutra, opisivao im projekat za renoviranje skoro kao da priča strancu. Duboko u sebi pretpostavljala je da je to prosto njegov način da izbegne očigledno pitanje a to je zašto je izabrao da jede ovde umesto sa njom, kao što je to radio čitavo leto, ili zašto nije svratio do nje na putu do posla.

Ali kasnije te noći, kad je pokupio da je odveze na posao, nije rekao skoro ništa.

Činjenica da to više nije bilo neobično učinila je da Deniz bude na ivici živaca tokom cele smene.

„To je na samo par dana“, rekao je Tejlor, sležući ramenima.

Sedeli su na sofi u dnevnoj sobi dok je Kajl gledao crtani film na televiziji.

Još jedna nedelja je prošla a ništa se nije promenilo. Ili, bolje rečeno, sve se promenilo. To je zavisilo samo od njenog ugla gledanja a upravo sada Deniz je težila onom drugom. Bio je utorak i upravo je svratio da je odveze na posao. Njeno zadovoljstvo zbog njegovog dolaska nestalo je gotovo istog trena kad je obavestio da odlazi iz grada na nekoliko dana.

„Kad si to odlučio?“, pitala je Deniz.

„Upravo jutros. Par momaka ide dole i pitali su me da li hoću i ja. Južna Karolina otvara sezonu lova dve nedelje pre nas pa sam mislio da malo odem dole sa njima. Osećam da mi je potrebna pauza.“

Da li pričaš o meni ili o poslu?

„Znači, krećeš sutra?“

Tejlor se malo promeškoltio. „Zapravo, to je više usred noći. Polazimo oko tri.“

„Bićeš premoren.“

„Ništa što termos kafe ne može da popravi.“

„Verovatno ne bi trebalo da dolaziš po mene noćas“, predložila je Deniz. „Trebaće ti malo sna.“

„Ne brini zbog toga. Biću tamo.“

Deniz je zavrtila glavom. „Ne, pričaću sa Ronom. Ona će me dovesti kući.“

„Sigurna si da joj neće smetati?“

„Ona ne živi baš tako daleko odavde. A i nije to radila baš često u poslednje vreme.“

Tejlor je stavio ruku oko Deniz, iznenadivši je. Privukao ju je sebi. „Nedostajćeš mi.“

„Hoću?“, pitala je, mrzeći tugaljiv ton u svom glasu.

„Naravno. Naročito oko ponoći. Verovatno ću odlutati do kamioneta snagom navike.“

Deniz se nasmešila, misleći da će je sada poljubiti. Umesto toga, on se okrenuo i bradom pokazao prema Kajlu.

„I ti ćeš mi nedostajati, mali čoveče.“

„Da“, rekao je Kajl, očiju prikovanih za televizor.

„Hej, Kajle“, reče Deniz. „Tejlor ide na par dana.“

„Da“, rekao je Kajl opet, očigledno ne slušajući.

Tejlor je ispuzao niz krevet, prikradajući se na sve četiri prema Kajlu.

„Da li ti mene ignorišeš, Kajle?“, zagrmeo je.

Čim je Tejlor bio blizu, Kajl je shvatio njegovu nameru i skiknuo dok je pokušavao da pobegne. Tejlor ga je zgrabio s lakoćom i počeli su da se rvu po podu.

„Da li me slušaš?“, pitao je Tejlor.

„On se rve“, vriskao je Kajl, dok je mlatao rukama i nogama. (*On se veve!*)

„Srediću te“, urlao je Tejlor i nekoliko minuta na podu dnevne sobe bila je ludnica. Kad se Kajl konačno umorio, Tejlor ga je pustio da se odmakne.

„Hej, kad se vratim, odvešću te na bejbol utakmicu, ako tvoja mama kaže da je to u redu, naravno.“

„Bezbo mamica“, ponovio je Kajl s čuđenjem.

„U redu je.“

Tejlor je namignuo, prvo Deniz a onda Kajlu.

„Jesi li čuo? Tvoja mama je rekla da možemo da idemo.“

„Bezbo mamica“, vikao je Kajl sada glasnije.

Barem se nije promenio prema Kajlu.

Deniz je bacila pogled na sat. „Vreme je“, rekla je uzdišući.

„Već?“

Deniz je klimnula glavom a onda ustala sa sofe da pokupi svoje stvari. Nekoliko minuta kasnije bili su na putu do restorana. Kad su stigli, Tejlor je otpratio Deniz do ulaznih vrata.

„Zvaćeš?“, pitala je.

„Probaću“, obećao je Tejlor.

Stajali su i gledali se netremice trenutak pre nego što je Tejlor poljubio za doviđenja. Deniz je ušla, nadajući da će mu put razbistriti um u vezi sa onim što ga muči.

Možda i jeste, ali Deniz to nikako nije mogla znati.

Sledeća četiri dana uopšte joj se nije javio.

Mrzela je da čeka da telefon zazvoni.

To nije ličilo na nju da bude takva; to iskustvo je za nju bilo novo. Na koledžu je njena cimerka ponekad odbijala da izađe uveče jer je mislila da će je pozvati dečko. Deniz se uvek trudila da je ubedi da krene sa njom, obično uzalud, a onda bi izašla da se nađe sa nekim prijateljima. Kad je objasnila zašto njena cimerka nije sa njima, svako od njih se zakleo da nikada neće uraditi tako nešto.

Ali, evo sad nje, i odjednom se nije činilo tako lako poslušati sopstveni savet.

Nije prestala da živi sopstveni život, kao što je uradila njena cimerka. Imala je previše odgovornosti da bi to mogla. Ali je to nije sprečilo da trči prema telefonu svaki put kad zazvoni i da oseti razočaranje što nije Tejlor.

Od čitave stvari se osećala bespomoćnom, osećaj koji je prezirala. Nije, niti je ikada bila bespomoćna osoba, i odbijala je da to sada postane. Pa dobro, nije zvao... pa šta? Zato što je radila, nije mogao da je nađe kući uveče a verovatno čitav dan provodi u šumama. Kad bi to trebalo da je pozove? Usred noći? U osvit zore? Naravno, mogao je da pozove i ostavi poruku kad nije tu, ali zašto je to očekivala?

I zašto se to činilo toliko važnim?

Neću da budem takva, rekla je sebi. Pošto je još jednom prešla razjašnjavanje i ubeđivanje da njeni argumenti imaju smisla, Deniz je mučno nastavila dalje. U petak je Kajla izvela u park, u subotu su otišli u dugu šetnju po šumi. U nedelju je odvela Kajla u crkvu, a onda rano popodne provela obavljajući druge poslove.

S dovoljno novca da počne da traži kola (stara, polovna, jeftina, ali nadala se pouzdana), uzela je dvoje novina zbog oglasa. Sledeća stanica bila je prodavnica i pročešljala je rafove, birajući pažljivo, ne želeći da se preoptereti za put nazad do kuće. Kajl je zurio u kartonsku figuru krokodila naslikanog na kutiji žitarica kad je Deniz čula da je neko doziva po imenu. Okrećući se, videla je da Džudi gura svoja kolica prema njoj.

„Pomislila sam da si to ti“, reče Džudi veselo. „Kako si?“

„Zdravo, Džudi. Dobro sam.“

„Zdravo, Kajle“, reče Džudi.

„Zvavo, diče Dudi“, šapnuo je, još uvek zagledan u kutiju.

Džudi je pomerila svoja kolica malo u stranu. „Pa šta radite u poslednje vreme? Ti i Tejlor dugo niste svraćali na večeru.“

Deniz je slegnula ramenima, osetivši probadanje zbog nelagode. „Samo uobičajene stvari. Kajl me baš okupira ovih dana.“

„Oni to uvek rade. Kako napreduje?“

„Imao je uspešno leto, to je sigurno. Zar ne, Kajle?“

„Da“, odgovorio je tiho.

Džudi je skrenula pažnju ka njemu, široko se smešeci. „Ti stvarno postaješ zgodan. I čula sam da dobro igraš bejzbol.“

„Besbol“, rekao je Kajl, živnuo i konačno skrenuo pogled sa kutije.

„Tejlor mu je pomagao“, dodala je Deniz. „Kajlu se stvarno dopada.“

„Drago mi je. Mnogo je lakše majci da gleda njeno dete dok igra bejzbol nego ragbi. Prekrivala sam oči svaki put kad je Tejlor igrao. Stalno su ga lomili - mogla sam da čujem na tribinama, i od toga sam imala noćne more.“

Deniz se usiljeno nasmešila dok je Kajl zurio, ne razumeva-jući. Džudi je nastavila.

„Nisam očekivala da te vidim ovde. Mislila sam da si sa Tejlorom. Rekao mi je da će provesti dan sa vama.“

Deniz je prošla rukom kroz kosu. „Tako je rekao?“

Džudi je klimnula glavom. „Juče. Svratio je kad se vratio.“

„Znači... vratio se?“

Džudi ju je zagledala upitno. Sledeće reči su izašle oprezno. „Zar te nije zvao?“

„Ne.“

Dok je odgovarala, Deniz je prekrstila ruke i okrenula glavu, u pokušaju da ne pokaže koliko joj je neprijatno.

„Pa, možda si već bila na poslu“, rekla je Džudi nežno.

Ali, čak i dok je izgovarala te reči, obe su znale da to nije istina.

Dva sata pošto je stigla kući, videla je da Tejlor stiže prilazom. Kajl se igrao ispred i odmah je krenuo prema kamionetu, trčeći preko trave. Čim je Tejlor otvorio vrata, Kajl mu je skočio u naručje.

Deniz je izašla na trem uskomešanih emocija, pitajući se da li je došao zato što ga je Džudi pozvala kad je naletela na nju u prodavnici. Pitajući se da li bi u drugom slučaju došao. Pitajući se zašto nije zvao dok je bio odsutan i pitajući se zašto, uprkos svemu, njeno srce i dalje poskoči kad ga ugleda.

Pošto je Tejlor spustio Kajla, dečak ga je zgrabio za ruku i zajedno su krenuli prema tremu.

„Zdravo, Deniz“, reče Tejlor oprezno, gotovo kao da je znao o čemu razmišlja.

„Zdravo, Tejllore.“

Kad nije napravila nijedan pokret ka njemu s trema, Tejlor je oklevao pre nego što je prešao preostalu razdaljinu. Preskočio je stepenice dok je Deniz napravila mali korak unazad, ne gledajući ga u oči. Kad je pokušao da je poljubi, blago se odmakla.

„Jesi li ljuta na mene?“, pitao je.

Pogledala je prema dvorištu pre nego što se usredsredila na njega. „Ne znam, Tejllore. Da li bi trebalo da budem?“

„Tejer“, reče Kajl ponovo. „Tejer je ovde!“

Deniz ga je uhvatila za ruku. „Možeš li da odeš unutra na minut, dušo?“

„Tejer je ovde.“

„Znam. Ali učini mi uslugu i ostavi nas same, važi?“

Pružila se i otvorila mrežasta vrata i onda odvela Kajla unutra. Pošto se uverila da se zaokupio svojim igračkama, vratila se na trem.

„Pa šta ima?“, pitao je Tejlor.

„Zašto nisi zvao dok si bio odsutan?“

Tejlor je slegnuo ramenima. „Ne znam... valjda nisam imao vremena. Bili smo napolju po čitav dan i bio sam prilično izmoren uveče kad se vratim u motel. Jesi li zbog toga ljuta?“

Ne odgovarajući na pitanje, Deniz je nastavila.

„Zašto si svojoj majci rekao da ćeš sa nama provesti dan ovde ako to nisi planirao?“

„Šta ti je sa tim pitanjima? Došao sam - šta misliš da radim sada?“

Deniz je oštro uzdahnula. „Tejllore, šta se dešava sa tobom?“

„Kako to misliš?“

„Znaš šta mislim.“

„Ne, ne znam. Slušaj, juče sam se vratio u grad, bio sam premoren, a imao sam gomilu stvari koje je trebalo da sredim jutros. Zašto od toga praviš dramu?“

„Ne pravim dramu...“

„Da, praviš. Ako me ne želiš pored sebe, samo mi reci i ja ću ući u svoj kamionet i otići.“

„Nije da te ne želim pored sebe, Tejllore. Samo ne znam zašto se tako ponašaš.“

„A kako se ja to ponašam?“

Deniz je uzdahnula, pokušavajući da to formuliše.

„Ne znam, Tejllore... teško je objasniti. Kao da više nisi siguran šta želiš. S nama, mislim.“

Tejlorov izraz lica se nije promenio. „Odakle sve to dolazi? Šta - pričala si sa Melisom ponovo?“

„Ne. Melisa nema nikakve veze s ovim“, rekla je, počela je da se oseća isfrustrirano i pomalo ljutito. „Samo si se promenio i ponekad ne znam šta da mislim.“

„Samo zato što se nisam javio? Već sam ti to objasnio.“ Prišao joj je korak bliže, njegov izraz lica je smekšao. „Samo nije bilo vremena, to je sve.“

Oklevala je ne znajući da li da mu veruje. U međuvremenu, kao da je osetio da nešto nije u redu, Kajl je otvorio mrežasta vrata.

„Hajde društvo“, rekao je. „Idemo unutra.“ (*Ade dusvo. Idemo nutra*)

Za trenutak, međutim, samo su stajali nepomično.

„Hajde“, navaljivao je Kajl, povlačeći Deniz za košulju.

Deniz je pogledala dole, terajući sebe na osmeh, pre nego što je ponovo podigla pogled. Tejlor se smešio, dajući sve od sebe da probije led.

„Ako me pustiš unutra, daću ti iznenađenje.“

Dok je razmišljala o tome, Deniz je prekrstila ruke. U dvorištu iza Tejlora, plava sojka je dozivala sa stuba na ogradi, Kajl ih je gledao s očekivanjem.

„Šta je?“, konačno je popustila i pitala.

„U kamionetu je. Idem da donesem.“ Tejlor je zakoračio unazad, posmatrao je pažljivo, shvatio je da je njen komentar značio da će ga pustiti da ostane. Pre nego što se predomisli, mahnuo je Kajlu. „Hajde, možeš da mi pomogneš.“

Dok su išli prema kamionetu, Deniz ga je posmatrala, dok su u njoj osećanja vodila rat. Ponovo su njegova objašnjenja izgledala razumna, kao i tokom poslednje dve nedelje. Ponovo je bio sjajan sa Kajlom.

Zašto mu onda nije verovala?

Kad je Kajl zaspao te večeri, Deniz i Tejlor su seli na sofu u dnevnoj sobi.

„Pa, je li ti se dopalo iznenađenje?“

„Bilo je ukusno. Ali da li si morao da napuniš moj zamrzivač?“

„Pa, moj je već bio pun.“

„Tvoja majka će možda hteti malo?“

Tejlor je slegnuo ramenima. „I njen je pun.“

„Koliko često *zapravo* ideš u lov?“

„Koliko god mogu.“

Pre večere Tejlor i Kajl su se igrali hvatanja u dvorištu; večeru je spremao Tejlor, ili bolje rečeno deo večere. Uz divljač je doneo krompir salatu i kuvani grašak iz prodavnice. Sada, opuštena po prvi put, Deniz se osećala bolje nego protekle dve nedelje. Jedino svetlo dolazilo je sa male lampe u uglu, a radio je tiho svirao u pozadini.

„I kad vodiš Kajla na bejzbol utakmicu?“

„Mislio sam u subotu, ako je to u redu. Ima utakmica u Norfolku.“

„O, tada mu je rođendan“, rekla je razočarano. „Planirala sam da mu napravim malu zabavu.“

„U koliko sati je zabava?“

„Verovatno oko podne ili tako nešto. I još uvek moram da radim te noći.“

„Utakmica počinje u sedam. A šta ako povedem Kajla sa mnom dok si ti na poslu?“

„Ali i ja sam htela da idem.“

„E, hajde pusti nas da idemo u još jedan momački izlazak. Uživaće.“

„Znam da hoće. Već si ga navukao na tu igru.“

„Dakle, je li u redu ako ga povedem sa sobom? Dovešću ga na vreme da te pokupimo.“

Spustila je ruke u krilo. „U redu, pobedio si. Ali nemoj ga zadržavati previše ako se umori.“

Tejlor je podigao ruku. „Dajem reč. Pokupiću ga u pet i do uveče će jesti hotdog, lešnike i pevaće Take Me Out to the Bali Game.“

Ćušnula ga je u rebra. „Ma, naravno.“

„Pa, možda si u pravu. Ali nije da se neću potruditi da tako bude.“

Deniz je položila glavu na njegovo rame. Mirisao je na so i vetar.

„Ti si dobar čovek, Tejllore.“

„Trudim se.“

„Ne, ozbiljna sam. Zaista si učinio da se osećam posebnom ovih par meseci.“

„I ti si.“

Jedan trenutak koji se činio kao večnost tišina je ispunjavala sobu kao živo biće. Mogla je da oseti kako se Tejlorove grudi dižu i spuštaju sa svakim udahom. Koliko god bio divan večeras, nije mogla da pobegne od briga koje su je mučile poslednje dve nedelje.

„Da li ikad misliš o budućnosti, Tejllore?“

Pročistio je grlo pre nego što je odgovorio.

„Naravno, ponekad. Mada se obično proteže do sledećeg obroka.“

Uzela je njegovu ruku u svoju i isprepletala njihove prste.

„Da li ikad misliš na nas? Mislim, o tome kuda idemo sa svim ovim?“

Tejlor nije odgovorio i Deniz je nastavila.

„Samo sam razmišljala o tome da se viđamo već nekoliko meseci i ponekad ne znam šta ti o tome misliš. Mislim, ove protekle dve nedelje... ne znam... ponekad imam osećaj da se povlačiš. Radiš tako dugo da nemamo vremena da budemo zajedno a onda se nisi javljao...“

Prekinula je, ostavljajući ostalo neizgovoreno, znala je da je već rekla te stvari ranije. Osetila je kako mu se telo steže dok je njegov odgovor stigao kao grubi šapat.

„Stalo mi je do tebe, Deniz, ako me to pitaš.“

Zatreptala je, za jedan trenutak ih je zatvorila a onda opet otvorila.

„Ne, to nije to... ili ne sve. Mislim da hoću da znam da li si ozbiljan u vezi sa nama.“

Privukao ju je bliže, prolazeći prstima kroz njenu kosu.

„Naravno da sam ozbiljan. Ali kao što sam rekao, moje vizije budućnosti ne idu toliko daleko. Nisam najpametniji momak koga si upoznala.“

Nasmejao se sopstvenoj šali. Nagoveštaj neće biti dovoljan. Deniz je duboko uzdahnula.

„Pa, kad misliš o budućnosti, da li smo Kajl i ja u njoj?“, pitala je direktno.

U dnevnoj sobi je vladala tišina dok je čekala njegov odgovor. Olizala je usta i tada je shvatila da su joj se usta osušila. Konačno ga je čula kako uzdiše.

„Ne mogu da predvidim budućnost, Deniz. Niko ne može. Ali kao što sam rekao, stalo mi je do tebe i stalo mi je do Kajla. Zar to nije dovoljno za sada?“

Nepotrebno je reći da to nije odgovor kome se nadala, ali je podigla glavu s njegovog ramena i pogledala ga u oči.

„Da“, slagala je. „To je dovoljno za sada.“

Kasnije te noći, pošto su vodili ljubav i zaspali zajedno, Deniz se probudila i videla Tejlora kako stoji pored prozora i gleda prema drveću, ali je bilo očigledno da razmišlja o nečemu drugom. Dugo ga je posmatrala pre nego što se konačno vratio u krevet. Dok je povlačio prekrivač, Deniz se okrenula prema njemu.

„Jesi li dobro?“, šapnula je.

Tejlor se činio iznenađenim što čuje njen glas. „Izvini. Jesam li te probudio?“
„Ne. Već neko vreme sam budna. Šta nije u redu?“
„Sve je u redu. Samo nisam mogao da spavam.“
„Jesi li zabrinut zbog nečega?“
„Ne.“
„Zašto onda ne možeš da spavaš?“
„Ne znam.“
„Da li je zbog nečega što sam ja uradila?“
Duboko je udahnuo. „Ne. S tobom je sve u redu.“
Rekavši to, priljubio se uz nju, privlačeći je bliže sebi.
Sledećeg jutra, Deniz se probudila sama.

Ovaj put Tejlor nije spavao na sofi. Ovaj put je nije iznenadio doručkom. Iskrao se neprimetno a pozivi upućeni na njegovu kuću ostali su bez odgovora. Za trenutak je razmatrala da svrati do gradilišta kasnije tokom dana, ali je sećanje na prošlu njenu posetu zadržalo da to ne uradi.

Umesto toga, premotavala je prethodno veče, pokušavajući da stvari shvati bolje. Za svaku pozitivnu stranu postojala je i negativna. Da, svratio je... ali to je moglo da bude i zato što mu je majka rekla nešto. Da, bio je sjajan sa Kajlom... ali onda, možda se fokusira na Kajla kako bi izbegao ono što ga stvarno muči. Da, rekao joj je da mu je stalo do nje... ali ne dovoljno čak ni da misli o budućnosti? Vodili su ljubav, ali je nestao odmah ujutru, bez pozdrava.

Analiza, diskusija, seciranje... mrzela je da njihovu vezu svodi na to. To je bilo tako u duhu osamdesetih, tako utemeljeno u psihotrućanju, hrpa reči i dela koja mogu ili ne da znače nešto. Ne, precrtaj to. Jesu nešto značila i upravo to je problem.

Ipak, duboko u sebi, shvatila je da Tejlor nije lagao kad je rekao da mu je stalo do nje. Ako postoji jedna stvar koja je gura napred, to je to. Ali...

Toliko mnogo ali ovih dana.

Zatresla je glavom, davala je sve od sebe da to izbacila iz glave, barem dok ga ne vidi ponovo. Doći će kasnije da je odveze na posao i mada je mislila da neće biti vremena da ponovo razgovara sa njim o svojim osećanjima, bila je sigurna da će znati više čim ga bude videla. Nadala se da će doći malo ranije.

Ostatak jutra i popodne je prošlo sporo. Kajl je bio u jednom od svojih raspoloženja - nije pričao, mrzovoljan, tvrdoglav - i to nije pomoglo njenom raspoloženju, ali je sprečavalo da se čitav dan usredsredi na Tejlora.

Malo posle pet učinilo joj se da čuje njegov kamionet na putu ispred, ali čim je izašla napolje, shvatila je da to nije Tejlor. Razočarana, presvukla se u radnu garderobu, spremila Kajlu zapečeni sendvič sa kačkavaljem i gledala vesti.

Vreme je i dalje teklo. Sada je bilo šest. Gde je on?

Isključila je televizor i bezuspešno pokušavala da zainteresuje Kajla za knjigu. Onda je sela na pod i počela da se igra sa njegovim lego kockicama, ali je Kajl ignorisao, usredsređen na svoju bojanuku. Kad je pokušala da mu se pridruži u tome, rekao joj je da ode. Uzdahnuo je i odlučila da nije vredno truda.

Umesto toga, sređivala je kuhinju da ubije vreme. Nije bilo mnogo posla, pa je sklopila korpu s vešom i sklonila je.

Šest i trideset, a od njega ni traga. Briga je ustupila mesto teskobnom osećanju.

On dolazi, rekla je sebi. Zar ne?

Uprkos sebi, okrenula je njegov broj ali nije bilo odgovora. Vratila se u kuhinju, uzela čašu vode i vratila se do prozora u dnevnoj sobi. Gledala je napolje i čekala.

I čekala.

Za petnaest minuta mora da stigne ili će zakasniti. Onda deset.

U pet do sedam držala je čašu toliko čvrsto da su joj zglobovi pobeleli. Popuštajući stisak, osetila je kako joj krv juri nazad u prste. Stisla je usne kad je sat zaokrenuo na sedam, pozvala je Reja, izvinila se i rekla da će zakasniti.

„Moramo da idemo, Kajle“, rekla je pošto je spustila slušalicu. „Idemo biciklima.“

„Ne“, rekao je.

„Ne pitam te, Kajl. Kažem ti. Sada kreni!“

Kad je čuo ton njenog glasa, Kajl je spustio bojice i krenuo prema njoj.

Uz psovke je otišla do zadnjeg trema i uzela svoj bicikl. Gurajući ga s trema, primetila je da ne klizi glatko i podigla ga je pre nego što je konačno shvatila šta je problem.

Ispuštena guma.

„O, ma daj... ne večeras“, rekla je gotovo s nevericom. Kao da ne veruje svojim očima, proverila je gumu prstima i osetila kako popušta čim je malo pritisla.

„Do đavola“, rekla je, udarajući volan. Pustila je bicikl da padne na par kartonskih kutija a onda otišla u kuhinju baš kad je Kajl izlazio na vrata.

„Nećemo ići biciklima“, rekla je kroz stisnute zube. „Hajde unutra.“

Kajl je znao dovoljno da je ne pritiska i uradio je onako kako mu je rečeno. Deniz je prišla telefonu i još jednom probala da okrene Tejlora. Nije tu. Tresnula je slušalicu a onda razmišljala koga još može da pozove. Ne Rondu - ona je već u restoranu. Ali... Džudi? Okrenula je njen broj i pustila ga da zvoni desetak puta pre nego što je prekinula vezu. Koga još može da zove? Koga još poznaje? Zapravo, još samo jednu jedinu osobu. Otvorila je ormarić i našla imenik, onda palcem pronašla pravu stranicu i uzdahnula s olakšanjem kad je podignuta slušalica s druge strane.

„Melisa? Zdravo, ovde Deniz.“

„O, zdravo, kako si?“

„Zapravo, nisam baš dobro sada. Mrzim ovo da radim, ali zovem zato što mi treba usluga.“

„Šta mogu da učinim?“

„Znam da ti je zaista nezgodno, ali da li je moguće da nas odvezeš do restorana večeras?“

„Naravno, kada?“

„Sada.“ Znam da je u poslednjem trenutku, ali žao mi je, guma na mom biciklu je ispustila...“

„Ne brini zbog toga“, prekinula je Melisa. „Stići ću za deset minuta.“

„Dugujem ti uslugu.“

„Ne, ne duguješ. Nije to ništa. Samo da zgrabim torbu i ključeve.“

Deniz je spustila slušalicu, onda ponovo pozvala Reja, objasnila sa još više izvinjenja da će stići do sedam i trideset. Ovaj put Rej se nasmejao.

„Ne brini zbog toga, dušo. Stići ćeš kad stigneš. Bez žurbe - sada je ionako mirno.“

Još jednom je uzdahnula s olakšanjem. Odjednom je primetila Kajla kako je posmatra bez reči.

„Mama nije ljuta na tebe, zlato. Izvini što sam vikala.“

Međutim, još uvek je bila ljuta na Tejlora. Svako olakšanje je bilo neutralisano time. Kako je mogao?

Skupljajući svoje stvari, čekala je da se Melisa pojavi a onda odvela Kajla do vrata kad se Melisin auto ukotrljao u prilaz. Melisa je spustila prozor dok su se kola zaustavljala.

„Zdravo, tamo. Hajdete, ali izvinite za nered. Deca su do kolena u fudbalu ovih dana.“

Deniz je zakopčala Kajla na zadnjem sedištu i vrtela je glavom dok je ulazila na prednje sedišta. Uskoro je auto silazio niza stazu i okrenuo na glavni put.

„Pa šta se dogodilo?“, pitala je Melisa. „Rekla si da ti je pukla guma.“

„Da, ali nisam očekivala da ću morati biciklom na posao. Tejlor nije došao.“

„A rekao je da hoće?“

Kad joj je postavila pitanje, Deniz je oklevala pre nego što je odgovorila. Da li ga je pitala? Da li još uvek mora?

„Nismo pričali o tome posebno“, priznala je Deniz, „ali vozio me je celo leto, pa sam pretpostavila da će nastaviti to da radi.“

„Je li zvao?“

„Ne.“

Melisa je bacila brz pogled ka Deniz. „Znači, stvari su se promenile među vama“, rekla je.

Deniz je samo klimnula glavom. Melisa je vratila pogled na put i ućutala, ostavljajući Deniz samu s njenim mislima.

„Ti si znala da će se ovo dogoditi, zar ne?“

„Poznajem Tejlora jako dugo“, odgovorila je Melisa oprezno.

„Pa šta se dešava s njim?“

Melisa je uzdahnula. „Da ti kažem istinu, ne znam. Nikada nisam znala. Ali se činilo da Tejlor uvek postane vrlo nepoverljiv kad god počne ozbiljno da se viđa s nekim.“

„Ali... zašto? Mislim, dobro smo se slagali, sjajan je prema Kajlu...“

„Ne mogu da govorim u Tejlorovo ime, zaista ne mogu. Kao što sam rekla, ne razumem ga.“

„Ako bi morala da pogađaš?“

Melisa je oklevala. „Nisi ti u pitanju, veruj mi. Kad smo bili u restoranu, nisam se šalila kad sam rekla da je Tejloru stalo do tebe. Stvarno jeste - više nego što sam videla da mu je stalo do ikoga. I Mič kaže isto. Ali ponekad mislim da Tejlor oseća da ne zaslužuje da bude srećan, pa sabotira svaku priliku. Mislim da to ne radi namerno - mislim da je to jače od njega.“

„Ali to nema smisla.“

„Možda nema. Ali on je takav.“

Deniz je razmišljala o tome. Ispred se video restoran. Kao što je Rej rekao, po izgledu parkinga nema puno gostiju unutra. Zatvorila je oči i skupila pesnice od besa.

„Ponovo, pitanje je zašto?“

Melisa nije odmah odgovorila. Uključila je žmigavac i počela da usporava.

„Ako mene pitaš... to je zbog nečega što se desilo jako davno.“

Melisin ton je činio značenje očitim. „Njegov otac?“

Melisa je klimnula glavom, a onda polako rekla: „Krivi sebe za očevu smrt.“

Deniz je osetila kako joj stomak tone a onda se okreće. „Šta se tada dogodilo?“

Kombi se zaustavio. „Verovatno bi trebalo da popričaš sa njim o tome.“

„Pokušala sam...“

Melisa je zavrtela glavom. „Znam, Deniz. Svi smo.“

Deniz je odradila svoju smenu jedva se koncentrišući, ali pošto je veče bilo mirno, to i nije bilo važno. Ronda, koja bi je obično odvezla kući, otišla je ranije, ostavljajući Reja kao

jedinu opciju da nju i Kajla odveze kući. Iako je bila zahvalna što je Rej voljan da je odveze, obično je provodio još čitav sat u restoranu pospremajući, tako da je to za njega značilo dužu noć nego obično. Pomirivši se s tim, Deniz je završavala svoj deo posla kad su se ulazna vrata otvorila baš pre nego što je trebalo da zaključa.

Tejlor.

Ušao je unutra, mahnuo Reju, ali nije prišao Deniz. „Melisa je zvala“, rekao je, „i rekla da će ti možda trebati vožnja kući.“

Ponestale su joj reči. Ljuta, povređena, zbunjena... ipak, neporecivo još uvek zaljubljena. Iako se činilo da poslednji deo bleđi sa svakim danom koji prolazi.

„Gde si bio ranije?“

Tejlor se prebacio s jedne noge na drugu. „Radio sam“, konačno je odgovorio. „Nisam znao da ti danas treba prevoz.“

„Vozio si me protekla tri meseca“, rekla je, pokušavajući da ostane pribrana.

„Ali nisam bio tu prošle nedelje. Nisi me pitala da te vozim prošle noći, pa sam pretpostavio da će te Ronda dovesti. Nisam shvatio da treba da budem tvoj lični šofer.“

Oči su joj se suzile. „To nije fer, Tejlоре, i to znaš.“

Tejlor je prekrstio ruke. „Čuj, nisam došao dovde da bi vikala na mene. Ovde sam u slučaju da ti treba vožnja do kuće. Da li hoćeš ili ne?“

Deniz je stisla usne. „Ne“, rekla je jednostavno.

Ako je Tejlor bio iznenađen, nije to pokazao.

„U redu, onda“, rekao je. Okrenuo se da pogleda zidove, a onda pod, pa tek onda nju. „Žao mi je za ranije, ako ti to nešto znači.“

Znači i ne znači, pomislila je Deniz. Ali ništa nije rekla. Kad je Tejlor shvatio da ništa neće reći, okrenuo se i povukao vrata da ih otvori.

„Da li će ti trebati vožnja sutra?“, pitao je preko ramena.

Ponovo je razmišljala o tome. „Hoćeš li doći?“

Trgnuo se. „Da“, odgovorio je meko. „Hoću.“

„Onda, u redu“, rekla je.

Klimnuo je glavom a onda izašao. Okrećući se, videla je Reja kako riba šank kao da mu život od toga zavisi. „Rej?“

„Da, dušo?“, odgovorio je, pretvarajući se da nije obraćao pažnju na ono što se odigravalo.

„Mogu li sutra da dobijem slobodno večer?“

Podigao je pogled sa šanka, osmotrio je kao što bi verovatno svoje rođeno dete.

„Mislim da bi ti to bilo bolje“, odgovorio je iskreno.

Tejlor je stigao trideset minuta pre nego što njena smena treba da počne i iznenadio se kad je otvorila vrata obučena u farmerke i bluzu kratkih rukava. Kiša je padala većim delom dana, bilo je šesnaest-sedamnaest stepeni, previše hladno za kratke stvari. Tejlor je međutim bio čist i suv - bilo je očigledno da se presvukao pre nego što je došao. „Hajde, uđi“, rekla je.

„Zar ne bi trebalo da budeš obučena za posao?“

„Ne radim večeras“, odgovorila je ravnodušno.

„Ne radiš?“

„Ne“, odgovorila je.

Tejlor je pratio unutra, radoznao.

„Gde je Kajl?“

Deniz je sela. „Melisa je rekla da će malo pripaziti na njega.“

Tejlor je stao, osvrtao se nesigurno, a Deniz je potapšala sofu.

„Sedi.“

Tejlor je uradio ono što mu je rekla. „Šta se dešava?“

„Moramo da razgovaramo“, počela je.

„O čemu?“

Nije mogla da ne zavrti glavu na to. „Šta se dešava s tobom?“

„Zašto? Je l' postoji nešto što ja ne znam?“, rekao je, smešeći se nervozno.

„Nije trenutak za šale, Tejlоре. Uzela sam slobodno večе u nadi da ćeš mi pomoći da shvatim u čemu je problem.“

„Da li pričaš o onome što se desilo juče? Rekao sam da mi je žao i to i mislim.“

„Nije to. Pričam o tebi i meni.“

„Zar nismo pričali o tome pre neko večе?“

Deniz je uzdahnula razdraženo. „Da, razgovarali smo. Ili bolje rečeno, ja sam pričala. Ti nisi rekao mnogo toga.“

„Naravno da jesam.“

„Ne, nisi. Ali onda, ti to nikada ne radiš. Pričaš samo o površnim stvarima, nikad o onome što te stvarno muči.“

„To nije istina...“

„Zašto se onda ponašaš prema meni - nama - drugačije nego ranije?“

„Ne ponašam se...“

Deniz ga je prekinula podignutom rukom. „Više ne dolaziš toliko, nisi zvao dok si bio odsutan, iskrao si se odavde juče ujutru, a onda se kasnije više nisi pojavio...“

„To sam već objasnio.“

„Da, jesi - objasnio si svaku pojedinu situaciju. Ali zar ne vidiš šablon?“

Okrenuo se prema satu na zidu, piljeći u njega, tvrdoglavo izbegavajući pitanje.

Deniz je prošla rukom kroz kosu. „Ali pre svega, više ne razgovaraš sa mnom. I počinjem da se pitam da li si ikad to činio.“

Tejlor je bacio letimičan pogled i Deniz ga je uhvatila. Već je prošla ovaj put s njim - poricanje svakog problema - i nije želela ponovo da ide tim putem. Čula je Melisin glas i odlučila da dođe do srži problema. Duboko je udahnula i rekla polako:

„Šta se desilo tvom ocu?“

Odmah je videla njegovu napetost.

„Zašto je to bitno?“, pitao je, odjednom na oprezu.

„Zato što mislim da to možda ima veze s tvojim ponašanjem u poslednje vreme.“

Umesto da odgovori, Tejlor je zatresao glavom a njegovo raspoloženje se promenilo do gotovo samog besa.

„Šta te navodi na tu pomisao?“

Pokušala je ponovo. „To zaista nije bitno. Samo želim da znam šta se dogodilo.“

„Već smo pričali o tome“, rekao je otresito.

„Ne, nismo. Pitala sam te o njemu a ti si mi rekao neke stvari. Ali mi nisi ispričao celu priču.“

Tejlor je stisnuo zube. Otvarao je i zatvarao jednu šaku, naizgled nesvestan toga. „Umro je, u redu? Već sam ti to rekao.“

„I?“

„I šta?“, prasnuo je. „Šta hoćeš da kažem?“

Uhvatila je njegovu ruku i uzela je u svoju. „Melisa mi je rekla da kriviš sebe.“

Tejlor je povukao ruku. „Ona ne zna o čemu priča.“

Deniz je zadržala miran glas. „Bio je požar, zar ne?“

Tejlor je zatvorio oči i kad ih je ponovo otvorio, videla je u njima bes kakav nije videla nikad pre. „Umro je, to je to. To je sve.“

„Zašto nećeš da mi odgovoriš?“, pitala je. „Zašto nećeš da pričaš sa mnom?“

„Isuse“, besno je rekao, glas mu je odzvanjao od zidova. „Zašto ne prekineš?“

Njegov izliv besa ju je iznenadio, a oči su joj je raširile.

„Ne, ne mogu“, nastavila je uporno, dok je srce naglo počelo da tuče. „Ne, ako je to nešto što se tiče nas.“

Ustao je sa sofe.

„To se ne tiče nas! O čemu se ovde, do đavola, radi? Muka mi je i umoran sam od tvog ispitivanja sve vreme!“

Nagnula se napred, ispruženih ruku. „Ne ispitujem te, Tejllore, ja - ja samo pokušavam da razgovaram“, zamucala je.

„Šta hoćeš od mene?“, rekao je, ne slušajući je, crven u licu.

„Samo hoću da znam šta se dešava kako bismo mogli da radimo na tome.“

„Da radimo na čemu? Mi nismo venčani, Deniz“, rekao je. „Šta zapravo pokušavaš tim zabadanjem nosa?“

Reći su je zabile. „Ne zabadam nos“, rekla je braneći se.

„Naravno da zabadaš. Pokušavaš da mi se uvučeš u glavu kako bi mogla da popraviš ono što nije u redu. Pa sve je u redu, Deniz, barem sa mnom. Ja sam to što jesam i ako ne možeš da se nosiš s tim, možda ne bi trebalo ni da pokušavaš.“

Besno je gledao s mesta na kome je stajao i Deniz je duboko uzdahnula. Pre nego što je stigla išta da kaže, Tejlor je zavrteo glavom i zakoračio unazad.

„Slušaj, ne treba ti vožnja a ja ne želim da budem sada ovde. Pa ti razmisli o onome što sam rekao, važi? Ja idem odavde.“

Rekavši to, Tejlor se okrenuo i uputio ka vratima, izlazeći iz kuće dok je Deniz sedela na sofi, zapanjena.

Razmisli o onome što sam rekao?

„I hoću“, prošaputala je, „ako to uopšte ima smisla.“

Sledećih nekoliko dana je prošlo bez ikakvih događanja, osim naravno cveća koje je stiglo dan posle njihove svađe. Poruka je bila jednostavna:

Žao mi je zbog načina na koji sam se poneo. Samo mi treba nekoliko dana da razmislim. Možeš li to da mi daš?

Deo nje je hteo da baci cveće a drugi deo da ga zadrži. Deo nje je želeo da prekine vezu odmah, drugi je žudeo za još jednom šansom. *Pa šta drugo ima novo?*, pomislila je u sebi.

Napolju, oluja se vratila. Nebo je bilo sivo i hladno, kiša je kao prekrivač visila ispred prozora, jaki vetrovi gotovo da su drveće presamitali napola.

Podigla je slušalicu i pozvala Rondu, a onda je pažnju posvetila oglasima. Ovog vikenda će sebi kupiti auto.

Možda se onda neće toliko osećati kao uhvaćena u zamci.

U nedelju je Kajl slavio rođendan. Melisa, Mič i četiri njihova dečaka sa Džudi bili su jedini gosti. Kad su pitali za Tejlora, Deniz je objasnila da će Tejlor kasnije doći da odvede Kajla na bejzbol utakmicu, i da zbog toga sada nije tu.

„Kajl se raduje tome cele nedelje“, rekla je, ne pridajući važnost bilo kakvom problemu.

Samo zbog Kajla nije brinula. Uprkos svemu, Tejlor se uopšte nije promenio u ponašanju sa njenim sinom. Doći će, znala je. Nema nikakve šanse da ne dođe.

Doći će oko pet da odvede Kajla na utakmicu.

Sat je otkucavao sporije nego inače.

U pet i dvadeset, Deniz se u dvorištu igrala hvatanja lopte sa Kajlom, sa bolom u stomaku i na ivici plača.

Kajl je presladak, obučen u farmerice i sa bejzbol kapom. S bejzbol rukavicom - Melisin poklon - uhvatio je poslednju loptu što mu je bacila Deniz. Hvatajući loptu, držao je ispred sebe, gledajući Deniz.

„Tejlor dolazi“, rekao je. *(Tejer dovasi)*

Deniz je po stoti put bacila pogled na sat a onda teško progutala, osećajući mučninu. Tri puta je zvala; nije kod kuće. Niti je, kako se činilo, na putu.

„Mislim da neće, dušo.“

„Tejlor dolazi“, ponovio je.

Od toga su joj navrle suze u oči. Deniz mu je prišla i čučnula da budu u istoj ravni.

„Tejlor je zauzet. Mislim da te neće voditi na utakmicu. Možeš da pođeš s mamom na posao, važi?“

Izgovaranje tih reči je bolelo više nego što je mislila da je moguće.

Kajl je pogledao u nju dok su reči konačno doprle do njega.

„Tejlor je otišao“, konačno je rekao.

Deniz je pružila ruke ka njemu. „Da, jeste“, rekla je tužno.

Kajl je ispustio loptu i prošao pored nje prema kući, izgledao je potišteniji nego što ga je ikad videla.

Deniz je spustila lice u ruke.

Tejlor se pojavio sledećeg jutra, s umotanim poklonom ispod ruke. Pre nego što je Deniz stigla do vrata, Kajl je već bio napolju, pružajući ruke ka paketu, dok je činjenica da se sinoć nije pojavio već zaboravljena. Ako deca imaju jednu prednost naspram starijih, razmišljala je Deniz, to je njihova sposobnost da brzo opraštaju.

Ali ona nije dete. Izašla je napolje, prekrštenih ruku, očigledno uznemirena. Kajl je uzeo poklon i već ga je raspakivao, cepajući papir u frenetičnom uzbuđenju. Odlučivši da ne kaže ništa dok ne završi, Deniz je posmatrala kako Kajlove oči postaju sve veće.

„Lego kockice“, uzviknuo je radosno, podižući kutiju da Deniz može da vidi. *(Vego kokise)*

„Jeste“, rekla je, slažući se s njim. Ne gledajući Tejlora, sklonila je zalutali pramen kose iz očiju. „Kajl, kaži 'Hvala.'“

„Faja“, rekao je, netremice gledajući kutiju.

„Izvoli“, rekao je Tejlor, izvadio mali džepni nož iz pantalona i čučnuo. „Daj da otvorim umesto tebe.“

Isekao je traku na kutiji i skinuo poklopac. Kajl je pružio ruku i izvukao set točkova za jedan od malih automobila.

Deniz je pročistila grlo. „Kajle, zašto to ne uneseš unutra? Mama mora da razgovara sa Tejlrom.“

Držala je mrežasta vrata otvorena i Kajl je poslušno uradio ono što je tražila. Postavila je kutiju na stočić za kafu i on se odmah uneo u kockice.

Tejlor je stajao, nije napravio korak ka njoj.

„Žao mi je“, rekao je iskreno. „Zaista ne postoji izgovor. Prosto sam zaboravio na utakmicu. Da li je bio uznemiren?“

„Moglo bi da se kaže.“

Tejlor je imao bolan izraz na licu. „Možda mogu da mu nadoknadim. Ima još jedna utakmica sledećeg vikenda.“

„Ne verujem“, rekla je tiho. Pokazala je prema stolicama na tremu. Tejlor je oklevao pre nego što je pomerio da sedne. Deniz je takođe sela, ali nije bila okrenuta prema njemu. Umesto toga, posmatrala je par veverica kako skakuću preko dvorišta i skupljaju žirove.

„Zeznuo sam stvar, je l' da?“, rekao je Tejlor iskreno.

Deniz se zajedljivo nasmešila. „Da.“

„Imaš sva prava da se ljutiš na mene.“

Deniz se konačno okrenula prema njemu. „Bila sam. Da si došao na večeru sinoć, gađala bih te tiganjem.“

Tejlorove usne su se blago podigle na uglovima a onda ponovo ispravile. Znao je da nije završila.

„Ali me je to prošlo. Sada sam manje ljuta a više pomirena sa sudbinom.“

Tejlor je pogledao radoznalo dok je Deniz polako uzdisala. Kad je ponovo progovorila, glas joj je bio tih i nežan.

„Za protekle četiri godine, imala sam svoj život sa Kajlom“, počela je. „Nije uvek lak, ali je predvidljiv i to ima svojih prednosti. Znam kako ću provesti dan danas i sutra i prekосуtra, i to mi pomaže da održavam neki privid kontrole. Kajlu je potrebno da ja to mogu i ja moram to da uradim zbog njega jer je on sve što imam na svetu. A onda si se pojavio ti.“

Nasmešila se, ali smešak nije mogao da sakrije tugu u njenim očima. Ipak, Tejlor je i dalje ćutao.

„Bio si tako dobar prema njemu od samog početka. Ophodio si se prema Kajlu drugačije od svih drugih i to mi je jako mnogo značilo. Ali još više od toga, bio si dobar prema meni.“

Deniz je zastala, petljajući sa čvorom na rukohvatu njene stare pletene ljuljaške, a oči su joj bile usmerene ka unutra. „Kad smo se prvi put sreli, nisam želela nikakvu vezu. Nisam imala ni vremena ni energije i čak i posle karnevala, nisam bila sigurna da li sam spremna za to. Ali ti si bio tako dobar prema Kajlu. Radio si s njim stvari za koje niko drugi nije hteo da odvoji vremena i to me je ponelo. I malo-pomalo, shvatila sam da sam se zaljubila u tebe.“

Tejlor je obe šake spustio u krilo dok je zurio u pod. Deniz je čežnjivo zavrtila glavom.

„Ne znam... odrasla sam čitajući bajke i možda to ima neke veze.“

Deniz se naslonila u ljuljašku, netremice ga gledajući ispod spuštenih trepavica.

„Sećaš li se one noći kad smo se upoznali? Kad si spasio mog sina? Posle toga si mi dovezao namirnice i naučio Kajla da se igra hvatanja lopte. To je bilo kao da si zgodni princ iz mojih devojačkih snova i što sam te više upoznivala, više sam verovala u to. Deo mene još uvek veruje. Ti si sve što sam ikad želela u muškarcu. Ali koliko god da mi je stalo do tebe, mislim da ti nisi spreman za mene i mog sina.“

Tejlor je umorno protrljao oči pre nego što je netremice gledao očima potamnelim od bola.

„Nisam slepa na ono što se dešavalo sa nama poslednjih nedelja. Povlačiš se od mene - od nas dvoje - bez obzira na to koliko se ti trudio da to porekneš. To je očigledno, Tejllore. Ono što hoću da shvatim je zašto to radiš.“

„Bio sam zauzet na poslu“, počeo je Tejlor malodušno.

„To možda jeste istina, ali nije cela istina.“

Deniz je duboko uzdahnula, snagom volje primoravajući svoj glas da ne prepukne. „Znam da nešto kriješ, ali ako nećeš ili ne želiš da pričaš o tome, tu se ništa ne može uraditi. Ali šta god da je, to te tera od mene.“

Stala je, oči su joj se punile suzama. „Juče si me povredio. Ali, što je još gore od toga, povredio si Kajla. Čekao te je, Tejlоре. Dva sata. Skakao kad god prođu neka kola, misleći da si to ti. Ali nisi bio i konačno je i on znao da se sve promenilo. Ništa nije rekao cele noći. Ni jednu jedinu reč.“

Tejlor, bled i potresen, izgledao je nesposoban da govori. Deniz je gledala prema horizontu, jedna jedina suza tekla joj je niz obraz.

„Ja mogu da podnesem dosta toga. Bog zna, već jesam. To kako si me privlačio sebi a onda odgurivao, pa privlačio ponovo. Ali ja sam odrasla, dovoljno sam stara da sama izaberem šta ću dopuštati da mi se događa. Ali ako bi ista stvar počela da se dešava Kajlu...“

Obrisala je obraz dok joj se glas gubio.

„Ti si divna osoba, Tejlоре. Imaš toliko toga da ponудиš nekome i nadam se da ćeš jednog dana konačno upoznati osobu koja će moći da pronade smisao u tom bolu koji nosiš sa sobom. Ti to zasluđuješ. U svom srcu, znam da nisi imao nameru da povrediš Kajla. Ali ne mogu da dopustim da se to ponovo desi, naročito ako nisi siguran u vezi sa našom zajedničkom budućnošću.“

„Žao mi je“, reče muklo.

„I meni.“

Uhvatio je njenu ruku. „Ne želim da te izgubim.“ Glas mu je bio gotovo šapat.

Videvši njegovo izmučeno lice, uzela je njegovu ruku i stegla je, a onda je nerado pustila. Ponovo je mogla da oseti suze i borila se da ih zaustavi.

„Ali ne želiš ni da me zadržiš, zar ne?“

Na to nije imao odgovor.

Kad je otišao, Deniz je kao zombi lebdela kroz kuću, držeći se samokontrole samo na tankoj niti. Već je veći deo noći preplakala, znajući šta će se desiti. Bila je jaka, podsećala je sebe dok je sedela na sofi u dnevnoj sobi; uradila je pravu stvar. Ne može da mu dopusti da opet povredi Kajla. Neće plakati. Do đavola, ne više.

Ali, posmatrajući Kajla kako se igra svojim lego kockicama i znajući da Tejlor više neće dolaziti kod nje, čvor mučnine joj se podigao u grlu.

„Neću da plačem“, rekla je glasno, reči su se redale poput mantre. „Neću da plačem.“

Te reči su je slomile i plakala je sledeća dva sata.

„Dakle, uradio si to, završio si, je l' da?“, reče Mič, očito osećajući gađenje.

Bili su u baru, prljavom mestu što svoja vrata otvara za doručak, obično od tri ili četiri redovne mušterije. Sada je, međutim, bilo kasno večе. Tejlor je zvao tek posle osam; Mič se pojavio sat kasnije. Tejlor je počeo da pije bez njega.

„Nisam ja, Miče“, rekao je odbrambeno. „Ona je ta koja je okončala. Ovo meni ne možeš da pripíše.“

„I pretpostavljam da je sve došlo niotkuda, je l' da? Ti nisi imao nikakve veze s tim?“

„Gotovo je, Miče. Šta hoćeš da ti kažem?“

Mič je zatresao glavom. „Znaš, Tejlоре, ti si stvarno čudo. Sediš ovde i misliš da si sve shvatio, ali ništa ti ne razumeš.“

„Hvala ti na podršci, Miče.“

Mič ga je besno gledao. „Ne prodaj mi to sranje. Ne treba ti moja podrška. Treba ti neko da ti kaže da podigneš svoje dupe i odeš tamo i ispraviš šta god da si pogrešio.“

„Ti ne razumeš...“

„Ma, đavola ne razumem“, reče Mič, tresnuviši čašu piva na sto. „Šta ti misliš ko si? Misliš da ne znam? Do đavola, Tejlora, poznajem te bolje nego ti sebe. Misliš da si jedini sa usranom prošlošću? Misliš da si jedini koji neprestano pokušava da je promeni? Imam novosti za tebe. Svako ima neko sranje u prošlosti, svako ima stvari koje želi da nije uradio. Ali većina ljudi ne ide unaokolo dajući sve od sebe da zbog toga sjebu sadašnji život.“

„Nisam sjebao stvar“, reče Tejlora ljutito. „Zar nisi čuo šta sam rekao? Ona je raskinula. Nisam ja. Ne ovaj put.“

„Kažem ti, Tejlora. Možeš da umreš misleći to, ali i ti i ja znamo da to nije cela istina. Znači, idi nazad i pokušaj to da spaseš. Ona je najbolja stvar koja ti se desila.“

„Nisam te zvao da dođeš ovde kako bi mogao da mi deliš savete...“

„Pa, dobijaš najbolji savet koji sam ti ikad dao. Učini mi uslugu i poslušaj ga, važi? Nemoj ga ignorisati ovaj put. Tvoj otac bi to želeo.“

Tejlora je zažmirkao ka Miču, odjednom je sve postalo zategnuto. „Nemoj njega da uvlačiš u ovo. Ne želiš tamo da ideš.“

„Zašto, Tejlora? Da li se plašiš nečega? Plašiš se da će njegov duh početi da lebdi okolo ili da nam obori piće sa stola?“

„Sad je dosta“, srdito je mrmljao.

„Ne zaboravi, ja sam takođe poznavao tvog oca. Znam kakav je sjajan čovek bio. Bio je čovek koji je voleo svoju porodicu, svoju ženu, svog sina. Bio bi razočaran onim što radiš sada, to ti garantujem.“

Krv je nestala sa Tejlorovog lica i čvrsto je stegao čašu.

„Nosi se, Miče.“

„Ne, Tejlora. To si ti uradio sebi. Kad bih i ja to uradio, samo bih dodao na težini.“

„Ne treba mi ovo sranje“, prasnuo je Tejlora, ustajući od stola. Krenuo je prema vratima. „Ti čak i ne znaš ko sam ja.“

Mič je gurnuo sto od sebe, obarajući pivo i izazvavši da se svi okrenu. Šanker je podigao pogled sa šanka dok je Mič ustajao i prilazio Tejlora s leđa, zgrabio ga je grubo za košulju i okrenuo.

„Ne znam te? Do đavola, znam ja tebe! Ti si prokleta kukavica, to si ti! Plašiš se da živiš jer misliš da to znači da moraš da se odrekneš krsta koji nosiš celog života. Ali ovaj put si preterao. Misliš da si jedina osoba na svetu sa osećanjima? Misliš da ćeš samo odšetati od Deniz i sve će biti normalno sada? Misliš da ćeš biti srećniji? Nećeš, Tejlora. Nećeš sebi dopustiti to. I ovaj put, ne povređuješ samo jednu osobu, jesi li ikad pomislio na to? Tu nije samo Deniz - povređuješ i dečaka! Bože svemogućí, da li ti to išta znači? Šta bi, kog đavola, tvoj otac rekao na to, a? 'Dobro urađeno, sine'? 'Ponosan sam na tebe, sine'? Nema šanse. Tvom ocu bi bilo muka, baš kao što je meni sad.“

Tejlora je, prebledelog lica, zgrabio Miča, podigao ga i priterao unazad do džuboksa. Dvojica su poskakala sa svojih stolica, udaljujući se od tučnjave, dok je šanker žurio s druge strane šanka. Pošto je izvukao bejzbol palicu, krenuo je nazad ka njima. Tejlora je podigao pesnicu.

„Šta ćeš da uradiš? Da me udariš?“, bacao ga je na muke Mič.

„Prekinite“, vikao je šanker. „Nosite vaša sranja napolje, odmah!“

„Samo napred“, govorio je Mič. „Stvarno me nije briga.“

Grizući usnu toliko jako da je počela da krvari, Tejlor je povukao ruku spremnu za udarac, a šaka mu je drhtala.

„Uvek ću ti oprostiti, Tejlore“, reče Mič skoro smireno. „Ali moraš i ti da oprostiš sebi.“

Tejlor je oklevajući i boreći se sa sobom, konačno pustio Miča i okrenuo se prema licima koja su zurila u njega. Šanker je bio uz njega, s palicom u ruci, čekajući da vidi šta će Tejlor uraditi.

Gušeći psovke u grlu, krupnim koracima je izašao napolje.

Dvadeset tri

Malo pre ponoći, Tejlor se vratio kući gde je svetlela lampica na telefonskoj sekretarici. Od kad je ostavio Miča, bio je sam, dajući sve od sebe da razbistri glavu i sedeo je na mostu odakle je skočio pre samo nekoliko meseci. Ta noć, shvatio je, bila je prva noć kad mu je Deniz bila potrebna. Činilo mu se kao da je bilo pre celog jednog života.

Pretpostavljao je da mu je Mič ostavio poruku i prišao je telefonskoj sekretarici, žaleći zbog izliva besa na svog prijatelja i pritisnuo dugme. Na njegovo iznenađenje, to nije bio Mič.

Bio je to Džo iz vatrogasne službe, glasom koji se naprezao da ostane smiren.

„Na periferiji grada se zapalilo skladište. Vlasništvo Arvila Hendersona. Požar je veliki - pozvani su svi iz Identona a tražili smo i dodatne cisterne i ekipe iz susednih okruga. Životi su u opasnosti. Ako dobiješ poruku na vreme, biće nam potrebna tvoja pomoć...”

Poruka je ostavljena pre dvadeset i četiri minuta.

Ne odslušavši poruku do kraja, Tejlor je spustio slušalicu i otrčao ka kamionetu, proklinjući sebe što je isključio mobilni kad je izašao iz bara. Henderson je oblasni prodavač farbi na veliko i to je jedna od najvećih firmi u okrugu Čovan. Kamioni su se tovarili danonoćno, tokom svakog sata tokom jednog dana unutra je viđao na desetine ljudi.

Trebaće mu najmanje deset minuta da stigne tamo.

Svi su verovatno već na mestu događaja i on će stići tamo pola sata kasnije. Tih trideset minuta mogu da znače razliku između života i smrti za bilo koji broj ljudi zarobljenih unutra.

Drugi su se borili za svoje živote dok je on bio napolju i sažaljevaao samog sebe.

Šljunak je leteo od njegovih guma dok se okretao na prilazu, jedva da je usporio dok je izlazio na put. Gume su zacvilele a motor je zatutnjao kad je Tejlor dodao gas, još uvek psujući. Kamionet je klizio kroz brojne krivine na putu do Hendersonove firme dok je vozio svim prečicama koje je znao. Kad je izašao na ravan put, pojačao je gas dok nije išao brzinom od skoro sto pedeset na sat. Alat je zveckao pozadi; čuo je tup udarac nečeg teškog kad je skliznulo sa kreveta u kamionetu dok je zavio u još jednu krivinu.

Minuti su prolazili, dugački minuti, beskrajni minuti. Kroz neko vreme mogao je da vidi kako u daljini nebo sija narandžasto, strašna boja u tami. Tresnuo je šakom o volan kad je shvatio koliko je veliki požar. Preko zvuka motora mogao je da čuje zavijanje sirena u daljini.

Stisnuo je kočnice, a točkovi su gotovo odbili da uhvate, a onda se zadnji kraj zaneo na putu koji je vodio ka Hendersonu. Vazduh je bio gust od masnog crnog dima, potpaljenog petrolejom iz farbe. Bez i daška vetra, dim je beživotno visio svuda oko njega; mogao je da vidi plamenove kako se dižu sa skladišta. Silovito je plamteo kad je Tejlor poslednji put skrenuo, zaustavljajući se uz škripu guma.

Haos svuda.

Tri cisterne su već bile na mestu događaja... creva su bila prikačena za hidrante i bacala vodu prema jednoj strani zgrade... druga strana je još uvek bila neoštećena ali je izgledala kao da neće dugo tako ostati... dvojica kola hitne pomoći, njihova svetla su se palila i

gasila... drugi su zbrinjavali petoro ljudi na zemlji... dvojici drugih su pomagali da izađu iz skladišta, poduprti s obe strane ljudima koji su izgledali jednako slabi...

Dok je do tančina upijao paklenu scenu, primetio je Mičov auto malo dalje sa strane, iako je bilo nemoguće uočiti ga u haosu tela i vozila.

Tejlor je iskočio iz kamioneta i požurio ka Džou, koji je režao naređenja, bezuspešno pokušavajući da uspostavi kontrolu nad situacijom. Još jedna vatrogasna kola su stigla, ova su bila iz grada Elizabeta; još šestorica su iskočila i počela da odvijaju crevo dok su drugi trčali ka još jednom hidrantu.

Džo se okrenuo i video Tejlora kako žuri prema njemu. Lice mu je bilo prekriveno crnom čađu, a pokazivao je prema kuki i merdevinama.

„Uzmi svoju opremu“, viknuo je.

Tejlor je poslušao naređenje, uspenjao se, navukao odelo a onda skinuo svoje čizme. Dva minuta kasnije, u punoj opremi, Tejlor je ponovo trčao ka Džou.

Dok se kretao, veće je odjednom presekla serija eksplozija, nekoliko desetina, jedna za drugom. Crni dim u obliku pečurke počeo je da se penje iz sredine zgrade, dok se dim uvijao kao da je eksplodirala bomba. Ljudi najbliži zgradi bacili su se na zemlju dok su zapaljeni delovi krova i zgrade leteli ka njima, smrtonosni u svojoj nameri.

Tejlor se sagnuo i pokrio glavu.

Plamenovi su sada bili svuda, izjedali su zgradu iznutra. Prasnulo je još eksplozija, prskajući krhotine dok su se vatrogasci raštrkali unazad, bežeći od vreline. Iz pakla su izašla dva čoveka zapaljenih nogu; creva su okrenuta ka njima i oni su pali na zemlju, batrgajući se.

Tejlor se podigao sa zemlje i potrčao prema vrelini, prema plamenu, prema ljudima na zemlji... sedamdeset metara, trčao je luđački, svet je odjednom ličio na ratnu zonu... još eksplozija dok su konzerve farbi eksplodirale jedna za drugom, požar je nekontrolisano besneo... isparenja su otežavala disanje... spoljni zid se odjednom srušio ka napolju, zamalo promašivši ljude.

Tejlor je zažmurio, oči su mu suzile i pekle kad je konačno stigao do dvojice muškaraca. Zgrabio ih je obojicu za zglobove i počeo da ih vuče nazad, dalje od plamenova. Vrelina vatre je istopila deo njihove opreme i Tejlor je mogao da vidi kako se skoro puše dok ih je vukao na sigurno. Još jedan vatrogasac je stigao, neko koga Tejlor nije poznao i preuzeo jednog ranjenog čoveka. Udvostručili su brzinu, vukući ih ka kolima hitne pomoći dok je bolničar jurio ka njima.

Sada je netaknut ostao samo jedan deo zgrade mada, sudeći prema dimu koji je izlazio kroz mali osmougaoni prozor što je izleteo, i taj deo će uskoro eksplodirati.

Džo je frenetično mahao svima da se povuku, da se pomere na bezbednu udaljenost. Niko ga nije čuo od buke.

Bolničar je stigao i odmah kleknuo pored ranjenih ljudi. Lica su im bila oprljena, jer su plamenovi iznikli iz ulja probili zaštitna odela. Bolničar je izvukao iz kutije par oštarih makaza i počeo da seče odelo jednog vatrogasca, odlepljujući ga. Niotkuda se pojavio još jedan bolničar i započeo istu proceduru na drugom vatrogascu.

Sada su obojica ječala u agoniji, ponovo su bili svesni. Dok su im sekli odela, Tejlor je pomagao da ih odvoje od njihove kože. S jedne noge, a onda s druge, zatim ruke i torzo. Pomogli su im da sednu a onda su im skinuli odela. Jedan je nosio farmerice i dve košulje ispod njega; prošao je većim delom bez opekotina osim na rukama. Drugi je međutim ispod imao samo majicu a i to je moralo da mu se seče s kože. Leđa su mu bila natekla od opekotina drugog stepena.

Pošto je podigao pogled s povređenih ljudi, Tejlor je video kako Džo opet mahnito maše; trojica muškaraca su se zbila oko njega, a još trojica su se približavala. Tada se Tejlor okrenuo ka zgradi i znao je da nešto užasno nije u redu.

Podigao se i počeo da trči prema Džou, dok ga je hvatao talas mučnine. Približivši se, čuo je reči koje stežu dušu.

„Još uvek su unutra! Dvojica muškaraca! Tamo!“

Tejlor je zatreptao, sećanje se dizalo iz pepela.

Dečak od devet godina, doživao je sa tavana...

To ga je sledilo u mestu. Pogledao je prema ruševinama skladišta u plamenu koje je samo delimično stajalo; a onda, kao u snu, krenuo je prema jedinom delu zgrade koji je ostao netaknut, delu u kome su bile smeštene kancelarije. Ubrzavajući, projurio je pored ljudi koji su držali creva, ignorišući njihove povike da stane.

Plamenovi sa skladišta progutali su gotovo sve; vatra se širila na okolna drveća i sada su gorela. Pravo ispred bila su vrata koja su vatrogasci probili i crni dim je jurio iz otvora.

Bio je kod vrata pre nego što ga je Džo video i počeo da vrišti da stane.

Ne mogavši da čuje od buke, Tejlor je pojurio kroz vrata, jurišajući kao topovsko đule, ruka s rukavicom mu je bila preko lica a plamenovi su lizali okolo. Skoro slep, okrenuo se nalevo, nadajući se da mu ništa neće preprečiti put. Oči su ga pekle dok je udisao ljut dim i držao ga.

Vatra je bila svuda, grede su se obrušavale, sam vazduh je postajao otrovan.

Znao je da dah može da zadrži samo minut, ne duže.

Jurnuo je nalevo, dim je bio gotovo neprobojan, samo su vatre davale svetlost.

Sve je plamsalo nezemaljaskim besom. Zidovi, plafon... iznad njega, zvuk cepanja grede. Tejlor je skočio u stranu, instinktivno, dok se deo plafona obrušio pored njega.

Napinjući pluća, brzo se kretao ka južnom delu zgrade, jedinom delu koji je još uvek stajao. Osećao je kako mu telo postaje slabije; činilo mu se da mu se pluća skupljaju dok se teturao napred. S leve strane je spazio prozor, staklo je bilo čitavo i jurnuo je prema njemu. Sa pojasa je skinuo sekiru i razbio prozor jednim brzim pokretom, a onda odmah nagnuo glavu napolje, uvlačeći novi dah.

Kao živo biće, činilo se da je vatra osetila novi priliv kiseonika i nekoliko sekundi kasnije soba iza njega eksplodirala je obnovljenom žestinom.

Vrelina plamenova koja prlji naterala ga je da se odmakne od prozora i krene ponovo prema jugu.

Posle iznenadnog naleta, vatra je trenutno posustala, najviše nekoliko sekundi. Ali je to bilo dovoljno za Tejlora da se sabere - i vidi figuru čoveka koji leži na podu. Po obliku njegove opreme, Tejlor je mogao da vidi da je u pitanju vatrogasac.

Tejlor je posrćući krenuo ka njemu i zamalo izbegao još jednu gredu koja je padala. Zarobljen u sada poslednjem stajaćem uglu skladišta, mogao je da vidi kako ga okružuje zid plamenova.

Gotovo bez daha, Tejlor je uhvatio čoveka. Sagnuvši se, zgrabio je čoveka za zglobove a onda ga prebacio preko ramena, nastojeći da se vrati do jedinog prozora koji je mogao da vidi.

Krećući se samo po instinktu, jurnuo je prema prozoru, glava mu je postajala laka, zatvorio je oči da spreči dim i vrelinu da ih dalje povrede. Stigao je do prozora i jednim brzim pokretom je bacio čoveka kroz razbijeni prozor gde je pao na gomilu. Oštećeni vid ga je, međutim, sprečio da vidi druge vatrogasce kako jure prema telu.

Sve što je Tejlor mogao da uradi bilo je da se nada.

Udahnuo je iz sve snage dvaput i jako kašljao. Onda, uhvativši još jedan dah, okrenuo se i krenuo unutra još jednom.

Sve se pretvorilo u zahuktali pakao plamenova jakih kao kiselina i dima koji guši.

Tejlor je grabio kroz zid vreline i dima, krećući se kao da ga vodi skrivena ruka.

Još jedan čovek je unutra.

Dečak od devet godina, na tavanu, doziva sa prozora da se boji da skoči...

Tejlor je zatvorio jedno oko kad je počeo da ga hvata bolan grč. Dok je jurio napred, obrušio se zid kancelarije, slažući se kao kula od karata. Krov iznad njega je ulegao dok su plamenovi tražili novu slabost i počeli da jure naviše, ka rupi u plafonu.

Još jedan čovek je unutra.

Tejlor se iznutra osećao kao da umire. Pluća su mu vrištala da uhvati dah tog gorućeg, otrovnog vazduha oko njega. Ali je ignorisao potrebu, dok mu se vrtoglavica pojačavala.

Dim se uvijao oko njega i Tejlor je pao na kolena, sada je drugo oko počelo da se grči. Plamenovi su ga okruživali iz tri pravca, ali je Tejlor nastavio napred, krećući se prema jednom delu gde još uvek neko može da bude živ.

Sada je puzao, vrelina je bila kao cvrčeći nakovanj...

Tada je Tejlor shvatio da će umreti...

Jedva svestan, nastavio je da puzi.

Počelo je da mu se mrači, mogao je da oseti kako svet počinje da nestaje.

Udahni! Vrištalo je njegovo telo.

Puzeći, malo-pomalo napred, automatski se molio. Ispred njega, još više plamenova, kao beskrajni zid talasa vreline. Tada je naišao na telo.

Kako ga je dim u potpunosti okruživao, nije mogao da vidi ko je. Ali su muškarčeve noge bile zaglavljene ispod srušenog zida.

Osećajući kako njegovo telo slabi a ispred očiju mu se crni, Tejlor je zgrabio telo poput slepca, video ga je u svojoj glavi.

Muškarac je ležao na stomaku i grudima, ruku ispruženih na obe strane. Šlem mu je još uvek bio jako pričvršćen za glavu. Pola metra ruševina prekrivalo mu je noge od butina naniže.

Tejlor je krenuo prema glavi, zgrabio obe ruke i povukao. Telo se nije mrdnulo.

S poslednjim ostacima snage, Tejlor je ustao i uz bol počeo da sklanja gomilu sa čoveka. Daske, gips, deliće šperploče, sve ugljenisane ostatke jedan za drugim.

Pluća samo što mu nisu eksplodirala.

Plamenovi su se približavali, lizali su telo.

Deo po deo, podigao je ruševine; na sreću, nijedan deo nije bio suviše težak da ne može da ga pomeri. Prišao je gornjem delu tela i povukao.

Ovaj put se telo pomerilo. Tejlor je uneo svu svoju snagu i povukao još jednom, ali potpuno bez vazduha, telo mu je reagovalo instinktivno.

Tejlor je izbacio dah i oštro udahnuo, boreći se za dah.

Telo mu je otkazalo poslušnost.

Tejlor je odjednom osetio vrtoglavicu, i snažno se zakašljao. Pustio je telo i ustao, teturajući se sada u čistoj panici, još uvek bez vazduha u sobi u kojoj je svaki trag kiseonika isisan; sva njegova obuka, svaka svesna misao je naizgled isparila u naletu nepatvorenog instinkta za preživljavanjem.

Posrtao je nazad odakle je došao, noge su mu se kretale po sopstvenoj volji. Posle nekoliko metara, stao je kao da se na silu probudio iz ošamućenosti. Okrećući se nazad,

napravio je korak u pravcu tela. Te iste sekunde svet je odjednom eksplodirao u požaru. Tejlor je zamalo pao.

Plamenovi su ga gutali, uhvatili su njegovo odelo i on je jurnuo ka prozoru. Slepo se bacio na otvor. Poslednju stvar koju je osetio bilo je kako njegovo telo tupo udara o zemlju i vrisak očaja što mu je zamro na usnama.

Dvadeset četiri

Samo jedna osoba je poginula tog ponedjeljka rano ujutru.

Šestoro ljudi je povređeno, Tejlor među njima, i svi su odvezeni u bolnicu, gde su zbrinuti. Trojica su mogla da napuste bolnicu te noći. Dvojica koja su ostala bila su ona što im je Tejlor pomogao da se izvuku na sigurno - čim helikopter stigne treba da ih prebaci na odeljenje za opekotine na Univerzitetu Djuk u Daremu.

Tejlor je ležao sam u bolničkoj sobi, misli su mu bile ispunjene čovekom koga je ostavio a koji je umro. Na jednom oku je imao masivan zavoj i ležao je na leđima, zureći u plafon drugim, kad je stigla njegova majka.

Sedela je sa njim u bolničkoj sobi sat vremena a onda je otišla da ga ostavi nasamo sa njegovim mislima.

Tejlor Makejden nije izgovorio ni reč.

Deniz se pojavila u utorak ujutru, kad je počelo vreme poseta. Čim je stigla, Džudi je pogledala sa stolice, iscrpljena i crvenih očiju. Kad ju je Džudi pozvala, Deniz je odmah došla, zajedno sa Kajlom. Džudi je uzela Kajla za ruku i tiho ga odvela dole.

Deniz je ušla u Tejlorovu sobu i sela na Džudino mesto. Tejlor je okrenuo glavu na drugu stranu.

„Žao mi je zbog Miča“, rekla je jedva čujno.

Dvadeset pet

Sahrana je trebalo da se održi tri dana kasnije, u petak. Tejlor je iz bolnice pušten u četvrtak i otišao je pravo kod Melise.

Melisina porodica je došla iz Roki Maunta i kuća je bila ispunjena ljudima koje je Tejlor sreo samo nekoliko puta ranije: na venčanju, krštenjima i o raznim praznicima. Mičovi roditelji, braća i sestre koji žive u Identonu, takođe su proveli neko vreme u kući iako su svi otišli uveče.

Vrata su bila otvorena kad je Tejlor zakoračio unutra, tražeći Melisu.

Onog trena kad ju je ugledao preko dnevne sobe oči su počele da ga peku i krenuo je ka njoj. Razgovarala je sa sestrom i zetom, stojeći pored uramljene porodične fotografije na zidu, kad je ona ugledala njega. Odmah je prekinula razgovor i krenula ka njemu. Kad su bili blizu stegao ju je u zagrljaj, stavljajući glavu na njeno rame dok joj je plakao u kosu.

„Žao mi je“, rekao je. „Tako mi je žao.“

Mogao je samo da se ponavlja. Melisa je takođe počela da plače. Drugi članovi porodice ostavili su ih same sa njihovim bolom.

„Pokušao sam, Melisa... pokušao sam. Nisam znao da je to on...“

Melisa nije mogla da govori, već je od Džoa čula šta se desilo.

„Nisam mogao...“, konačno je izgovorio, pre nego što se potpuno slomio.

Dugo su stajali i držali jedno drugo.

Otišao je sat kasnije a da nije pričao ni sa kim drugim.

Sahrana, održana na groblju Park čempresa, bila je preplavljena ljudima. Svaki vatrogasac iz tri susedna okruga, kao i svaki zvaničnik iz policije je došao, kao i porodica i prijatelji. Gomila je bila među najvećim ikad održanim službama u Identonu; kako je Mič odrastao tu i vodio gvoždarsku radnju, skoro svako iz grada je došao da mu oda počast.

Melisa i njenih četvoro dece sedeli su i plakali u prvom redu.

Sveštenik je malo govorio pre nego što je izrecitovao dvadeset i treći psalam. Kad je došlo vreme za hvaljenje, sveštenik se sklonio u stranu, dopuštajući da bliski prijatelji i porodica istupe.

Džo, šef vatrogasne službe, izašao je prvi i pričao o Mičovoj posvećenosti, njegovoj hrabrosti i poštovanju koje će uvek čuvati za njega u svom srcu. Mičova starija sestra je takođe rekla nekoliko reči, deleći sa svima nekoliko uspomena iz njihovog detinjstva. Kad je završila, Tejlor je iskoračio napred.

„Mič mi je bio kao brat“, počeo je, napuklim glasom, oborenih očiju. „Odrasli smo zajedno i svaka dobra uspomena koju imam o odrastanju uključuje i njega. Sećam se jednom, imali smo dvanaest godina, Mič i ja smo pecali kad sam u čamcu ustao previše brzo. Okliznuo sam se i udario glavu a onda pao u vodu. Mič je skočio i izvukao me na površinu. Spasio mi je život tog dana, ali kad sam se konačno osvestio, on se samo nasmejao, 'Zbog tebe sam izgubio ribu, ti smotani klipane', to je sve što je rekao.“

Uprkos ozbiljnosti popodneva, podigao se blagi mrmor smeha a onda nestao.

„Mič - šta da kažem? Bio je vrsta čoveka koji dodaje nešto svemu što dodirne i svakome s kim dođe u kontakt. Zavideo sam mu zbog njegovih pogleda na život. Sve u

životu je video kao veliku igru, gde je jedini način da dobiješ taj da budeš dobar prema drugim ljudima, da budeš u stanju da pogledaš sebe u ogledalu i da ti se dopadne ono što vidiš. Mič...”

Snažno je zatvorio oči, terajući suze.

„Mič je bio sve ono što sam ja želeo da budem...”

Tejlor se odmakao od mikrofona, oborene glave a onda se vratio među svet. Sveštenik je završio službu i ljudi su prodefilovali pored kovčega, gde je postavljena Mičova slika. Na slici se široko smešio, stojeći pored roštilja u svom zadnjem dvorištu. Kao slika Tejlorovog oca, hvatala je samu suštinu onoga što je bio.

Posle se Tejlor sam odvezao do Melisine kuće.

U kući je bila gužva pošto su svi ljudi posle sahrane došli da Melisi izjave saučešće. Za razliku od prethodnog dana - okupljanju malog broja bliskih prijatelja i rođaka - sada su tu bili svi koji su bili na sahrani, uključujući neke koje je Melisa jedva poznavala.

Džudi i Melisina majka su preuzele brigu o posluženju hrane; pošto je unutra bilo toliko tesno, Deniz je odlutala do zadnjeg dvorišta da posmatra Kajla i drugu decu koja su takođe prisustvovala sahrani. Uglavnom nećaci i nećake, bili su mladi i kao i Kajl nisu mogli u potpunosti da shvate sve što se dešava. Obučeni u formalnu odeću, trčali su okolo, igrali se kao da je prilika tek porodično okupljanje.

Deniz je bilo potrebno da izađe iz kuće - bol ponekad može da guši, čak i nju. Pošto je zagrlila Melisu i uputila joj nekoliko reči saučešća, prepustila je brizi svoje i Mičove porodice. Znala je da će Melisa imati podršku koja joj je danas potrebna; Melisini roditelji su nameravali da ostanu nedelju dana. Dok njena majka bude tu da je sasluša i podrži, Melisin otac će moći da započne zatupljujuću papirologiju koja prati ovakav događaj.

Deniz je ustala sa stolice i prekrštenih ruku prišla ivici bazena, kad ju je Džudi videla kroz kuhinjski prozor. Otvorila je klizna vrata i krenula prema njoj.

Deniz je čula kako se približava i bacila je pogled preko ramena, smešeći se s rezervom.

Džudi je blago spustila ruku na njena leđa. „Kako se držiš?“, pitala je.

Deniz je zatresla glavom. „Ja bih to trebalo vas da pitam. Poznavali ste Miča mnogo duže nego ja.”

„Znam. Ali si izgledala kao da ti je baš u ovom trenutku potreban prijatelj.”

Deniz je raskrstila ruke i pogledala prema kući. Ljudi su se videli u svakoj sobi.

„Dobro sam. Samo razmišljam o Miču. I Melisi.”

„A o Tejloru?”

Uprkos činjenici da je sve među njima gotovo, nije mogla da laže.

„I o njemu.”

Dva sata kasnije gužva je konačno počela da se osipa. Većina daljih rođaka je došla i otišla; nekoliko članova porodice su trebali da uhvate avion i oni su otišli.

Melisa je sa najbližom porodicom sedela u dnevnoj sobi; njeni dečaci su se presvukli i izašli napolje, u prednje dvorište. Tejlor je sam stajao u Mičovoj radnoj sobi kad mu je prišla Deniz.

Tejlor ju je video, a onda je ponovo skrenuo pažnju na zidove radne sobe. Police su bile ispunjene knjigama, trofejima koje su dečaci osvojili u fudbalu i Maloj ligi u bezjbolu, slikama Mičove porodice. U uglu je stajao rolo pisaci sto, zatvoren.

„Na sahrani si rekao divne stvari“, reče Deniz. „Znam da je Melisu stvarno dirnulo ono što si rekao.”

Tejlor je samo klimnuo glavom ne odgovarajući. Deniz je prošla rukom kroz kosu.

„Zaista mi je žao, Tejlöre. Samo sam htela da znaš da ukoliko ti bude trebalo da pričaš sa nekim, znaš gde sam.“

„Ne treba mi niko“, prošaptao je, grubim glasom. S tim rečima se okrenuo od nje i otišao.

Ono što nijedno od njih dvoje nije znalo to je da je Džudi bila svedok cele stvari.

Dvadeset šest

Tejlor je poskočio u krevetu, srce mu je tuklo, a usta su mu bila suva. Za trenutak je ponovo bio u zapaljenom skladištu, adrenalin mu je kolao telom. Nije mogao da diše i oči su ga pekle od bola. Vatra je bila svuda i mada je pokušavao da vrišti, nikakav zvuk nije izlazio iz njegovog grla. Gušio se nepostojećim dimom.

Onda, isto tako naglo, shvatio je da to samo zamišlja. Osvrnuo se po sobi i zatrepao jako dok ga je stvarnost pritiskala, stvarala mu bolove na drugi način, svaljujući se teško na njegove grudi, ruke i noge.

Mič Džonson je mrtav.

Bio je utorak. Od sahrane nije izašao iz kuće, nije se javljao na telefon. Danas se zakleo sebi da će se promeniti. Ima stvari koje treba da obavi; posao u toku, male probleme na gradilištu koje je on morao da reši. Proveravajući sat, video je da je skoro devet. Trebalo je da bude tamo još pre sat vremena.

Umesto da ustane, međutim, samo se zavalio nazad, nije bio u stanju da sakupi energiju da ustane.

U sredu ujutru, Tejlor je sedeo u kuhinji, obučen samo u farmerke. Spremio je kajganu i slaninu i zurio u tanjir pre nego što je konačno bacio netaknutu hranu u kantu. Dva dana ništa nije jeo. Nije mogao da spava, niti je želeo. Odbijao je da razgovara sa bilo kim; umesto toga pustio je telefonsku sekretaricu da skuplja pozive. On ne zaslužuje te stvari. Te stvari mogu da mu pruže zadovoljstvo, mogu da mu pruže bekstvo - bile su za ljude koji ih zaslužuju, ne za njega. Bio je iscrpljen. Um i telo su bili lišeni stvari koje su mu neophodne da preživi; kad bi želeo, mogao bi da nastavi tim putem zauvek. To bi bilo lako, beg druge vrste. Tejlor je zavrteo glavom. Ne, ne može da ide toliko daleko. Nije bio vredan ni toga.

Umesto toga, na silu je progutao komad tosta. Želudac mu je još uvek zavijao, ali je odbijao da jede više nego što je neophodno. To je bio njegov način da prizna istinu onako kako je on vidi. Svaki bol zbog gladi će ga podsećati na njegovu krivicu, na preziranje samog sebe. Zbog njega je mrtav njegov prijatelj.

Baš kao i njegov otac.

Prošle noći, dok je sedeo na tremu, pokušao je da prizove Mičovo lice u sećanje, ali neobično, Mičovo lice je već bilo zamrznuto u vremenu. Mogao je da se seti slike, mogao je da vidi Mičovo lice ali ni po cenu života nije mogao da se seti kako je Mič izgledao kad se smejaio ili šalio ili ga udarao po leđima. Njegov prijatelj ga je već napuštao. Uskoro će njegova slika zauvek nestati.

Baš kao i njegovog oca.

Tejlor nije upalio svetla unutra. Na tremu je bilo mračno i Tejlor je sedeo u mraku, osećajući kako mu se utroba pretvara u kamen.

U četvrtak je stigao na posao; razgovarao je sa vlasnicima i doneo desetak odluka. Na sreću, njegovi radnici su prisustvovali njegovom razgovoru sa vlasnicima i znali dovoljno da nastave sami. Sat kasnije Tejlor se uopšte nije sećao razgovora.

U subotu rano izjutra, kad su ga ponovo probudile noćne more, Tejlor je naterao sebe da ustane iz kreveta. Zakačio je prikolicu za kamionet a onda je natovario svoju kosilicu za travu, zajedno sa makazama za korov, masat i trimer. Deset minuta kasnije parkirao se ispred Melisine kuće. Izašla je baš kad je završio s istovarom.

„Prolazio sam pored i video da je trava malo porasla“, rekao je ne sretnući joj pogled. Posle minuta neprijatne tišine, Tejlor se odvažio: „Kako se držiš?“

„Dobro“, rekla je bez mnogo emocija. Oči su joj bile oivičene crvenilom. „Kako si ti?“

Tejlor je slegnuo ramenima, gutajući knedlu u grlu.

Sledećih osam sati proveo je napolju, radio je uporno i napravio da dvorište izgleda kao da je svraćao profesionalac. Rano popodne stigla je veća količina borove slame i pažljivo je postavio oko drveća i u aleje s cvećem duž kuće. Dok je radio u glavi je pravio spisak stvari koje treba da uradi i pošto je ponovo utovario opremu u prikolicu, pričvrstio je pojas za alat na sebe. Prikucio je neke otkaçene grede sa ograde, popunio rupe oko tri prozora, popravio slomljene rešetke, promenio izgorele sijalice u dvorištu. Usmerivši se dalje na bazen, dodao je hlor, ispraznio korpe, očistio smeće iz vode i isprao filter.

Nije ušao da poseti Melisu sve dok nije konačno bio spreman da krene i čak i tada je ostao samo kratko.

„Imaće još nekoliko stvari da se sredi“, rekao je na putu ka vratima. „Svratiću sutra da ih sredim.“

Sledećeg dana je radio do mraka, opsednut.

Melisini roditelji su otišli sledeće nedelje i Tejlor je ispunjavao prazninu u njihovom odsustvu. Kao što je uradio sa Deniz tokom leta, tako je počeo da svraća kod Melise skoro svaki dan. Dvaput je sa sobom doneo večeru - prvo picu a onda pečeno pile - i mada se i dalje osećao nelagodno pored Melise, imao je osećaj odgovornosti prema dečacima.

Bio im je potrebna očinska figura.

Ranije te nedelje je doneo odluku, posle još jedne besane noći. Ideja mu je doduše pala na pamet još dok je ležao u bolnici. Znao je da ne može da zauzme Mičovo mesto i nije to ni nameravao. Niti je mogao na bilo koji način da ometa Melisin život. S vremenom, ako upozna nekog novog, tiho će nestati iz cele priče. U međuvremenu će biti tu za njih, radiće stvari koje je radio Mič. Travnjak. Utakmice i pecanje sa dečacima. Svakakve sitnice po kući. Šta bilo.

Znao je šta to znači odrastati bez oca. Sećao se čežnje za nekim s kim bi razgovarao osim njegove majke. Sećao se ležanja u krevetu, osluškivanja zvuka majčinog jecanja u susednoj sobi i koliko je teško bilo razgovarati sa njom u godini posle očeve smrti. Kad se vrati unazad, vidi koliko mu je detinjstvo bilo пусто.

Zbog Miča on neće dozvoliti da se to desi dečacima.

Bio je siguran da je to ono što bi Mič želeo da on uradi. Bili su kao braća, a braća čuvaju jedan drugog. Uostalom, bio je kum. To je njegova dužnost.

Melisi, činilo se, nije smetalo to što je počeo da navraća. Niti je pitala zašto, što je značilo da je i ona shvatila zašto je to važno. Deca su uvek bila na prvom mestu, i sada kad je Mič umro, Tejlor je bio siguran da su joj se takva osećanja samo pojačala.

Dečaci. Bio im je potreban sada, u to nema sumnje.

U njegovoj glavi, on nije imao izbora. S donesenom odlukom, počeo je ponovo da jede i odjednom su njegove noćne more prestale. Znao je šta mora da uradi.

Sledećeg vikenda, kad je Tejlor stigao da se pobrine za travnjak, oštro je uzdahnuo kad je prišao Mičovom i Melisinom prilazu. Snažno je zatrepao, da se uveri da ga oči ne varaju, ali kad je ponovo pogledao uopšte se nije pomerio.

Tabla iz agencije za nekretnine.

„Na prodaju.“

Kuća se prodaje.

Sedeo je u kamionetu držeći ga u leri kad je Melisa izašla iz kuće. Kad mu je mahnula, Tejlor je konačno okrenuo ključ i motor je prestao da radi. Kad je krenuo prema njoj, u dvorištu je čuo dečake iako nije mogao da ih vidi.

Melisa ga je zagrlila.

„Kako si, Tejlоре?“ , pitala je, proučavajući njegovo lice. Tejlор je napravio mali korak unazad, izbegavajući njen pogled.

„U redu, valjda“, odgovorio je rastreseno. Klimnuo je glavom u pravcu puta.

„Šta je sa znakom?“

„Zar nije očigledno?“

„Prodaješ kuću?“

„Nadam se.“

„Zašto?“

Činilo se da je Melisi čitavo telo obamrlo kad se okrenula prema kući.

„Prosto ne mogu ovde više da živim...“, konačno je odgovorila, glasom koji se gubio. „Previše je uspomena.“

Zažmurila je da zaustavi suze i bez reči zurila u kuću. Odjednom je izgledala jako umorno, kao da teret života bez Miča lomi njenu životnu snagu. U sebi je osetio kako mu se vezuje čvor.

„Nećete da se selite, valjda?“ , pitao je u neverici. „I dalje ćete živeti u Identonu, zar ne?“

Posle duže pauze, Melisa je zavrtela glavom.

„Gde idete?“

„Stenovite planine“, odgovorila je.

„Ali zašto?“ , pitao je prenapregnutog glasa. „Živela si ovde više od dvanaest godina... imaš prijatelje ovde... ja sam ovde... Da li je u pitanju kuća?“ , pitao je brzo. Nije sačekao odgovor. „Ako ti je teško zbog kuće, možda ja nešto mogu da uradim. Mogao bih da ti sagradim novu po ceni stare, gde god želiš.“

Melisa se konačno okrenula licem prema njemu.

„Nije u pitanju kuća - nema nikakve veze sa njom. Moja porodica je tamo i sada su mi potrebni. I dečacima takođe. Svi njihovi rođaci su tamo a školska godina samo što je počela. Neće im biti mnogo teško da se prilagode.“

„Odmah se selite?“ , pitao je, još uvek se boreći da nađe smisao u toj vesti.

Melisa je potvrdila. „Sledeće nedelje“, rekla je. „Moji roditelji imaju staru kuću koju izdaju i rekli su da mogu da je koristim dok ne prodam ovu. Malo iznad njih u istoj ulici. I ako budem morala da radim, mogu da paze na dečake umesto mene.“

„Ja bih to mogao“, reče Tejlор brzo. „Mogao bih da te zaposlim da radiš s računima i naručuješ ako moraš da zarađuješ novac, i mogla bi to da radiš odavde, iz kuće. Mogla bi to radiš kad tebi odgovara.“

Tužno mu se nasmešila. „Zašto? Da li i mene hoćeš da spasiš, Tejlоре?“

Od tih reči se trgnuo. Melisa ga je pažljivo osmotrila pre nego što je nastavila.

„To je ono što si pokušavao da uradiš, zar ne? Tvoji dolasci tokom prošlog vikenda da se pobrineš za dvorište, vreme koje si provodio s dečacima, ponuda za kuću i posao... cenim ono što pokušavaš da uradiš, ali to nije ono što mi u ovom trenutku treba. Potrebno mi je da se s ovim suočim na moj način.“

„Nisam pokušavao da te spasim“, bunio se, pokušavajući da sakrije koliko ga je to zabolelo. „Samo znam koliko je teško izgubiti nekoga i nisam želeo da kroz sve to prolaziš sama.“

Polako je zatresla glavom. „O, Tejlоре“, rekla je gotovo majčinskim tonom. „To je ista stvar.“ Oklevala je dok joj je izraz lica bio istovremeno iskusan i tužan. „To radiš čitavog života. Osetiš da je nekome potrebna pomoć i ako možeš, ti mu pružiš tačno ono što mu treba. A sada je tvoja briga usmerena ka nama.“

„Nije moja briga okrenuta ka vama“, poricao je.

„Da, jeste“, rekla je mirno. „To je ono što si radio sa Valeri kad ju je njen momak napustio, to je ono što si uradio sa Lori kad se osećala tako usamljenom. To je ono što si uradio sa Deniz kad si shvatio koliko joj je težak život. Pomisli na sve stvari koje si učinio za nju, od samog starta.“ Zastala je, dopuštajući da reči prodru do njega. „Osećaš potrebu da stvari učiniš boljim, Tejlоре. Uvek je tako bilo. Možda mi ne veruješ, ali sve u tvom životu to neprestano potvrđuje. Čak i tvoji poslovi. Kao preduzimač, popravljаш slomljene stvari. Kao vatrogasac, spašavaš ljude. Mič to kod tebe nikada nije mogao da shvati, ali bilo je očigledno. Ti si takav.“

Na to Tejlор nije imao odgovor. Umesto toga, okrenuo se dok mu je u glavi bubnjalo od njenih reči. Melisa mu je stisnula ruku.

„To nije loša stvar, Tejlоре. Ali to nije ono što mi je potrebno. I na duže staze, to nije ono što ti želiš. Kad bi prošlo neko vreme, kad bi pomislio da si me spasio, otišao bi svojim putem, tražeći sledeću osobu koju treba da spasiš. I ja bih ti verovatno bila zahvalna na svemu što si uradio da nije činjenice da bih znala istinu zašto si to uradio.“

Tu je stala, čekajući da Tejlор nešto kaže.

„Koja je to istina?“, konačno je osorno izgovorio.

„To je da iako si me spasio, pokušavao si da spaseš samog sebe, zbog onoga što se desilo tvom ocu. I bez obzira na to koliko ja pokušavala, nikad to ne bih mogla da uradim za tebe. To je sukob koji ćeš sam morati da razrešiš.“

Reči su ga pogodile s gotovo fizičkom silinom. Ostao je bez daha dok je pokušavao da se usredsredi na svoja stopala, nije osećao svoje telo, u glavi mu je bučalo od razbesnelih misli. Nasumična sećanja tutnjala su njegovom glavom u sledu od kog mu se vrtelo u glavi. Mičovo besno lice u baru; Denizine oči ispunjene suzama; vatra u skladištu kako liže ka njegovim rukama i nogama; njegov otac kako se okreće na suncu dok njegova majka slika...

Melisa je posmatrala to mnoštvo emocija kako igraju na Tejlorovom licu pre nego što ga je privukla bliže. Obavila je ruke oko njega, čvrsto ga stežući.

„Ti si mi bio kao brat, i draga mi je činjenica da bi ostao uz moju decu. I ako me voliš, takođe ćeš shvatiti da ti ništa od ovoga nisam rekla da bih te povredila. Znam da hoćeš da me spasiš, ali mi to nije potrebno. Ono što mi treba jeste da ti nađeš načina da spaseš sebe, onako kao što si pokušao da spasiš Miča.“

Bio je suviše omamljen da bi odgovorio. Na ranom jutarnjem suncu, stajali su zajedno, jednostavno držeći jedno drugo u naručju na blagoj jutarnjoj svetlosti.

„Kako?“, konačno je promuklo rekao.

„Znaš“, šapnula je s rukama na njegovim leđima. „Ti to već znaš.“

Melisinu kuću je napustio u izmaglici. Mogao je jedino da se usmeri na put jer nije znao kuda želi da ide, a misli su mu bile nepovezane. Osećao je kao da mu je sva preostala snaga da nastavi bila oduzeta i da je ostao go i isceden.

Njegov život, onakav kakav je poznao, nestao je i nije imao predstavu šta da radi. Koliko god da je želeo da porekne stvari koje je Melisa rekla, ipak nije mogao. U isto vreme nije u njih ni verovao. Barem ne u potpunosti. Ili jeste?

Razmišljanje u tom pravcu ga je iscrpljivalo. Čitavog života se trudio da stvari gleda kao jasne i konkretne, a ne dvosmislene ili zapretene u skrivena značenja. Nije tražio skrivene motive, ni u sebi a ni u drugima, jer nikada zaista nije verovao da su bitni.

Smrt njegovog oca bila je nešto konkretno, nešto užasno, ali svejedno stvarno. Nije mogao da shvati zašto je njegov otac poginuo, i neko vreme je razgovarao sa Bogom o stvarima kroz koje je prolazio, želeći da im nađe smisao. S vremenom je od toga odustao. Razgovori o tome, shvatanje toga... čak i da odgovori na kraju i dođu, ne bi ništa promenili. Te stvari ne bi vratile njegovog oca.

Ali sada, u tom teškom trenutku, Melisine reči su ga naterale da preispita značenje svega za šta je nekad mislio da je jasno i jednostavno.

Da li je smrt njegovog oca zaista uticala na sve u njegovom životu? Da li su Melisa i Deniz bile u pravu u njihovim procenama njega?

Ne, odlučio je. Nisu bile u pravu. Nijedna od njih nije znala šta se dogodilo te noći kad mu je otac poginuo. Niko, osim njegove majke, ne zna istinu.

Tejlor je, vozeći automatski, obraćao malo pažnje na to kuda ide. Skrećući tu i tamo, usporavajući na raskrscima, zastajući tamo gde treba, on je sledio propise ali se toga nije sećao. Um mu je treperio napred-nazad s menjanjem brzina njegovog kamioneta. Melisine poslednje reči su ga proganjale.

Ti to već znaš...

Znam šta? - hteo je da pita. *Sada ne znam ništa. Ne znam o čemu pričaš. Samo želim da pomognem deci, kao kad sam ja bio dete. Znam šta im je potrebno. Mogu da im pomognem. Mogu i tebi da pomognem, Melisa. Sve sam smislio...*

Da li i mene pokušavaš da spaseš?

Ne, ne pokušavam. Samo želim da pomognem.

To je ista stvar.

Da li je?

Tejlor je odbijao da misao istera do krajnjeg zaključka. Umesto toga, kad je stvarno po prvi put video put shvatio je gde je. Zaustavio je kamionet i krenuo prečicom do krajnjeg odredišta.

Džudi ga je čekala kod očevog groba.

„Šta radiš ovde, mama?“, pitao je.

Džudi se nije okrenula na njegov glas. Umesto toga, klečeći je čupala korov oko spomenika kao što je i Tejlor radio kad god dođe.

„Melisa me je pozvala i rekla da ćeš doći“, rekla je tiho, osluškujući korake iza sebe. Po njenom glasu je znao da je plakala. „Rekla je da bi trebalo da budem ovde.“

Tejlor je čučnuo pored nje. „Šta nije u redu, mama?“

Lice joj je bilo zajapureno. Obrisala je obraz, a na licu joj je ostala iskidana vlat trave.

„Žao mi je“, počela je. „Nisam bila dobra majka...“

Činilo se da joj je glas u tom trenutku zamro u grlu, ostavivši Tejlora previše iznenađenim da bi odgovorio. Nežno joj je prstom sklonio travu s obraza i ona se konačno okrenula ka njemu.

„Bila si sjajna majka“, rekao je čvrsto.

„Ne“, prošaputala je. „Nisam. Da jesam, ti ne bi dolazio ovamo toliko često.“

„Mama, o čemu pričaš?“

„Znaš ti“, odgovorila je i duboko uzdahnula pre nego što je nastavila. „Kad si imao loše periode u životu, nisi se okretao ka meni, nisi se obraćao prijateljima. Dolazio si ovde. Bez obzira na pitanje ili problem, uvek si dolazio do zaključka da ti je bolje samom, baš kao što si sad.“

Netremice ga je gledala kao da vidi stranca.

„Zar ne možeš da vidiš zašto me to boli? Ne mogu a da ne mislim koliko mora da ti je bilo tužno da živiš bez ljudi - ljudi koji bi mogli da ti ponude podršku ili prosto da te saslušaju kad ti je to potrebno. I to sve zbog mene.“

„Ne...“

Nije mu dozvolila da završi, odbila je da čuje njegove proteste. Gledajući prema horizontu, izgledala je izgubljena u prošlosti.

„Kad ti je otac umro, bila sam toliko obuzeta sopstvenom tugom da sam ignorisala koliko je teško bilo za tebe. Trudila sam se da ti budem sve, ali zbog toga nisam imala vremena za sebe. Nisam te naučila koliko je divno voleti nekoga i da te taj neko voli zauzvrat.“

„Naravno da jesi“, rekao je.

Prikovala ga je pogledom neizrecive tuge. „Zašto si onda sam?“

„Ne moraš da brineš zbog mene, važi?“, promrmljao je, gotovo sebi u bradu.

„Naravno da moram“, rekla je slabašno. „Ja sam ti majka.“

Džudi se s kolena prebacila na sedeći položaj na zemlji. Tejlor je učinio isto i ispružio ruku. Spremno je uzela i oboje su sedeli u tišini, dok je lagani povetarac pomerao drveće oko njih.

„Tvoj otac i ja smo imali divan odnos“, konačno je šapnula.

„Znam...“

„Ne, pusti me da završim, važi? Možda nisam, bila majka kakva ti je tada bila potrebna, ali pokušaću to da budem sada.“ Stegla mu je ruku. „Tvoj otac me je učinio srećnom, Tejllore. Bio je najbolja osoba koju sam ikada upoznala. Sećam se kad mi se prvi put obratio. Vraćala sam se iz škole i zaustavila sam se da uzmem sladoled u kornetu. U prodavnicu je ušao odmah iza mene. Znala sam ko je on, naravno - Identon je bio još manji nego što je sada. Išla sam u treći razred, i pošto sam kupila sladoled, naletela sam na nekoga i ispustila ga. To je bilo mojih poslednjih pet centi i toliko sam se rasrdila da mi je tvoj otac kupio novi. Mislim da sam se tu na licu mesta zaljubila u njega. Pa... kako je vreme prolazilo, nikada nisam uspela da ga izbacim iz sistema. Izlazili smo u srednjoj školi i pošto smo se venčali, nijedan jedini put nisam zažalila zbog toga.“

Tu je stala i Tejlor joj je pustio ruku da bi je zagrlio.

„Znam da si volela tatu“, rekao je s naporom.

„To nije poenta. Poenta je da čak ni sada ne žalim zbog toga.“

Pogledao je ne shvatajući. Džudi je srela njegov pogled i oči su joj odjednom dobile žestinu.

„Čak i da sam znala šta će se na kraju desiti tvom ocu, ja bih se udala za njega. Čak i da sam znala da ćemo biti zajedno samo jedanaest godina, ne bih tih jedanaest godina menjala ni za šta. Možeš li to da razumeš? Da, bilo bi divno ostariti zajedno, ali to ne znači da se kajem zbog vremena koje smo proveli zajedno. Voleti nekoga i da taj neko voli tebe je najdragocenija stvar na svetu. To je ono što je učinilo mogućim da produžim dalje, ali mi se čini da ti to ne shvataš. Čak i kad ti je ljubav ispred nosa, ti biraš da joj okreneš leđa. Sam si zato što ti to tako želiš.“

Tejlor je protrljao prste, a um mu je još jednom bio umrtvljen.

„Znam“, nastavila je Džudi s umorom u glasu, „da se osećaš odgovornim za očevu smrt. Ceo život sam pokušavala da ti pomognem da shvatiš da ne treba tako da se osećaš, da je to bila užasna nesreća. Da si bio samo dete. Nisi znao šta će se dogoditi ništa više nego što sam znala ja, i nebitno na koliko načina se trudila da ti to kažem, još uvek si verovao da si ti kriv. I zbog toga si sebe zatvorio od sveta. Ne znam zašto... možda misliš da ne zaslužuješ da budeš srećan, možda se bojiš da ako konačno dopustiš sebi da voliš nekog, da to znači priznavanje da nisi bio odgovoran... možda se bojiš da za sobom ne ostaviš porodicu. Ne znam šta je, ali sve te stvari su pogrešne. Ne znam na koji drugi način to da ti kažem.“

Tejlor nije odgovorio i Džudi je uzdahnula kad je shvatila da to neće učiniti.

„Ovog leta, kad sam te videla sa Kajlom, znaš li šta sam pomislila? Pomislila sam koliko mnogo ličiš na svog oca. Uvek je bio dobar s decom, baš kao i ti. Sećam se da si uvek išao za njim gde god je on išao. Samo način na koji si ga gledao terao me je na osmeh. Bio je to izraz strahopoštovanja i obožavanja. Zaboravila sam na to sve dok nisam videla Kajla kad si bio sa njim. Gledao te je na identičan način. Kladam se da ti nedostaje.“

Tejlor je nerado klimnuo glavom.

„Da li zato što si pokušavao da mu pružiš ono što si mislio da si ti propustio dok si odrastao, ili zato što ga voliš?“

Tejlor je razmislio o pitanju pre nego što je odgovorio. „Volim ga. On je sjajno dete.“

Džudi mu je uhvatila pogled. „Da li ti nedostaje i Deniz?“

Da, nedostaje mi...

Tejlor se premeštao s nelagodnom. „To je završeno, mama“, rekao je.

Ona je oklevala. „Jesi li siguran?“

Tejlor je klimnuo glavom i Džudi se naslonila na njega položivši glavu na njegovo rame.

„To je šteta, Tejlora“, šapnula je. „Bila je savršena za tebe.“

Sledećih nekoliko minuta sedeli su bez reči sve dok nije počela lagana jesenja kiša i oterala ih na parking. Tejlor joj je otvorio vrata i Džudi je ušla na prednje sedišta. Pošto je zatvorio vrata, naslonio je ruke na staklo i vrhovima prstiju osetio hladne kapljice. Džudi se sa tugom nasmešila sinu a onda se odmakla, ostavivši Tejlora da stoji na kiši.

Sve je izgubio.

Znao je to onog trenutka kad je napustio groblje i krenuo na kratak put do kuće. Provezao se pored reda starih viktorijanskih kuća što su na mekoj magličastoj sunčevoj svetlosti poprimile sumoran izgled, kroz lokve duboke do članka nasred puta, dok su mu brisači promicali napred-nazad ritmičnom pravilnošću. Nastavio je kroz centar grada i dok je prolazio pored trgovačkih lokala koje je poznavao od detinjstva, misli su mu se neodoljivo vraćale na Deniz.

Bila je savršena za tebe.

Konačno je priznao sebi da uprkos Mičovoj smrti, uprkos svemu, nije bio u stanju da prestane da misli na nju. Kao prikaza, njen lik mu je ponovo i ponovo proletao kroz glavu ali ga je terao od sebe tvrdoglavom odlučnošću. Sada, pak, to je bilo nemoguće. Sa zapanjujućom jasnoćom video je njen izraz lica kad joj je popravio vrata na ormariću, čuo je njen smeh kako odjekuje tremom, mogao je da oseti blag miris njenog šampona. Bila je tu sa njim... a ipak nije. Niti će ikad više moći da bude. To shvatanje je učinilo da se oseća još praznijim nego ranije.

Deniz...

Dok se vozio dalje, objašnjenja koja je naveo sebi - i njoj - odjednom su šuplje odzvanjali. Šta ga je spopalo? Da, povlačio se. Uprkos poricanju, Deniz je bila u pravu u vezi s tim. Zašto je, pitao se, to dopustio sebi? Da li iz razloga koje je navela njegova majka?

Nisam te naučila koliko je lepo voleti nekoga i zauzvrat biti voljen...

Tejlor je zatresao glavom, najednom nesiguran u svaku odluku koju je ikad doneo. Da li je njegova majka u pravu? Da mu otac nije umro, da li bi se isto ponašao tokom tih godina? Vrativši se u mislima nazad do Valeri i Lori - da li bi se oženio njima? Možda, razmišljao je, nesigurno ali verovatno ne. Bilo je još stvari u tim vezama koje nisu valjale i ne bi iskreno mogao da kaže da ih je zaista voleo, ijednu od njih.

Ali Deniz?

Grlo mu se steglo kad se setio prve noći kad su vodili ljubav. Koliko god želeo da porekne, sada je znao da ju je voleo, da je voleo sve u vezi sa njom. Zašto joj onda to nije rekao? I još važnije, zašto je na silu ignorisao sopstvena osećanja kako bi mogao da se povuče?

Sam si zato što ti to tako želiš...

Da li je to to? Da li zaista želi da se sa budućnošću suoči sam? Bez Miča - i uskoro bez Melise - koga još ima? Svoju majku i... i... Lista se izgubila. Posle nje, nema više nikoga. Da li je to ono što stvarno želi? Praznu kuću, svet bez prijatelja, svet bez ikoga kome bi bilo stalo do njega? Svet gde bi izbegavao ljubav po svaku centi?

U kamionetu, kiša se prosipala po vetrobranskom staklu kao da toj misli daje intenzitet i, po prvi put u svom životu, znao je da laže i da je lagao sebe.

Ošamućen, počeo je u glavi da premotava deliće razgovora.

Mič koji ga upozorava: *Nemoj zeznuti stvar ovaj put...*

Melisa kako ga zadirkuje: *Dakle, hoćeš li da oženiš ovu divnu devojkicu ili ne?*

Deniz, blistavo lepa: *Svima je potrebno prijateljstvo...*

Njegov odgovor?

Ne treba mi niko...

To je bila laž. Njegov čitav život je bila laž, a njegove laži su dovele do stvarnosti koju je odjednom nemoguće shvatiti. Miča više nema, Melise više nema, Deniz više nema, Kajla više nema... sve je izgubio. Njegove laži su postale stvarnost.

Nikoga više nema.

To saznanje je nateralo Tejlora da čvrsto stegne volan boreći se da održi kontrolu. Zaustavio je kamionet pored puta i stavio menjač u ler, zamagljenog vida.

Sam sam...

Priljubio se za volan dok je kiša padala oko njega, i pitao se kako je uopšte dozvolio da mu se to desi.

Dvadeset sedam

Deniz je pristajala uz prilaz umorna od svoje smene. Uporna kiša učinila je da večer bude sporo. Bilo je dovoljno posla da neprestano bude u pokretu, ali ne dovoljno da bi dobila pristojne napojnice. Manje-više protraćeno večer, ali s vedrije strane, mogla je da poče s posla ranije a Kajl se nije ni mrdnuo kad ga je smestila u auto. Navikao se da se sklopča uz nju proteklih nekoliko meseci, ali sad kad ponovo ima sopstveni auto (jupi!) morala je da ga vezuje na zadnjem sedištu. Prošle noći se toliko batrgao da satima nije mogao da zaspi.

Deniz je ugušila zevanje dok je ulazila na prilaz, s olakšanjem znajući da će uskoro biti u krevetu. Šljunak je još uvek bio mokar od kiše i mogla je da čuje lupkanje dok su točkovi podizali kamenčiće što su se odbijali od kola. Za nekoliko minuta, posle šolje kakaoa, i biće u krevetu. Misao je bila gotovo opijajuća.

Noć je bila mrkla i bez mesečine, tamni oblaci zaklanjali su svetlost zvezda. Retka magla se spustila i Deniz se sporo kretala uz prilaz, koristeći svetlost sa trema kao vodič. Dok se približavala kući i bolje videla stvari, skoro da je skočila na kočnice kad je ugledala Tejlorov kamionet parkiran ispred.

Bacajući pogled ka ulaznim vratima, videla je Tejlora kako sedi na stepenicama i čeka je.

Uprkos iscrpljenosti, um joj je u trenutku bio potpuno pripravan. Desetak mogućnosti joj je projurilo glavom dok je parkirala i ugasila motor.

Tejlor joj je prišao dok je izlazila iz kola, pažljivo da ne zalupi vratima. Spremala se da ga pita šta hoće kad su joj reči zamrle na usnama.

Izgledao je grozno.

Oči su mu bile crvene po ivicama i imale sirov izgled, lice mu je bilo bledo i ispijeno. Dok je gurao ruke dublje u džepove, činilo se da nije u stanju da sretne njen pogled. Zaleđena, tražila je nešto što bi rekla.

„Vidim da si nabavila auto“, primetio je Tejlor.

Zvuk njegovog glasa pokrenuo je lavinu emocija u njoj: ljubav i radost, bol i bes, usamljenost i tiho očajanje proteklih nekoliko nedelja.

Nije ponovo mogla da prolazi kroz to.

„Šta radiš ovde, Tejlоре?“

U glasu joj je bilo više gorčine nego što je Tejlor očekivao. Duboko je uzdahnuo.

„Došao sam da ti kažem koliko mi je žao“, počeo je zastajkujući. „Nikada nisam hteo da te povredim.“

U jednom trenutku je želela da čuje te reči od njega, ali neobično, sada joj ništa nisu značile. Bacila je pogled preko ramena ka kolima, motreći na usnulu Kajlovu figuru pozadi.

„Suviše je kasno za to“, rekla je.

Blago je podigao glavu. Na svetlosti trema izgledao je daleko stariji nego što ga se sećala, gotovo kao da su godine prošle od kako ga je poslednji put videla. Primorao je sebe na škrt osmeh a onda oborio pogled pre nego što je izvukao ruke iz džepova. Oklevajući, napravio je korak ka kamionetu.

Da je bio bilo koji drugi dan, da je bila bilo koja druga osoba, nastavio bi da se kreće govoreći sebi da je probao. Umesto toga, primorao je sebe da stane.

„Melisa se seli u Roki Maunt“, rekao je u tamu, leđima okrenut prema njoj.

Deniz je odsutno prošla rukom kroz kosu. „Znam. Rekla mi je pre neki dan. Da li si zbog toga ovde?“

Tejlor je zavrteo glavom. „Ne. Ovde sam zato što hoću da pričamo o Miču.“ Promrmljao je te reči preko ramena; Deniz ga je jedva čula. „Nadao sam se ćeš hteti da me saslušаш jer nisam znao kome drugom da se obratim.“

Njegova ranjivost ju je dirnula i iznenadila je, i za jedan prolazan trenutak gotovo mu je prišla. Ali nije mogla da zaboravi šta je uradio Kajlu - niti njoj, podsećala je sebe.

Ne mogu ponovo da prolazim kroz to.

Ali sam takođe rekla da ću biti tu ako budeš želeo da razgovaraš...

„Tejlore... zaista je kasno... možda sutra?“, predložila je nežno. Tejlor je klimnuo glavom kao da je očekivao tako nešto. Mislila je da će onda otići, a ipak, on se nije mrdnuo s mesta.

U daljini, Deniz je čula bledu tutnjavu groma. Temperatura je padala a od vlage u vazduhu činilo se da je još hladnije nego što stvarno jeste. Magličasti oreol okruživao je svetio na tremu, blistajući poput tananih dijamanta, dok se Tejlor još jednom okretao ka njoj.

„Takođe sam hteo da ti ispričam o svom ocu“, rekao je sporo. „Vreme je da saznaš istinu.“

Iz njegovog napregnutog izraza lica, znala je koliko mu je bilo teško da izgovori te reči. Izgledao je na ivici suza dok je stajao pred njom; ovaj put je ona skrenula pogled.

U glavi joj je blesnulo sećanje na dan festivala kad je pitao da je odveze kući. Postupila je protivno svojim instinktima i kao rezultat na kraju je dobila bolnu lekciju. I sada je evo opet na raskršću i još jednom je oklevala. Uzdahнула je.

Nije pravi trenutak, Tejlore. Kasno je i Kajl je već zaspao. Umorna sam i mislim da još uvek nisam spremna za ovo.

Zamišljala je sebe da to izgovara.

Reči koje su iz nje izašle bile su, međutim, drugačije.

„U redu“, rekla je.

Nije gledao u nju sa svog mesta na sofi. U sobi osvetljenoj samo jednom usamljenom lampom, tamne senke su mu skrivale lice.

„Imao sam devet godina“, počeo je, „i dve nedelje nas je praktično ubijala vrućina. Temperatura se kretala oko trideset osam stepeni, iako je bio tek početak leta. To je bilo jedno od najsušnijih zabeleženih proleća - ni kap kiše dva meseca i sve je pucalo od suvoće. Sećam se da su moji roditelji razgovarali o suši i kako su farmeri već počeli da brinu za svoje useve jer je leto navodno tek počelo. Bilo je toliko vruće da se činilo da se vreme usporilo. Čekao bih po ceo dan da sunce zađe radi malo oduška, ali čak ni to nije pomagalo. Naša kuća je bila stara - nije imala klimu niti mnogo izolacije - znojio sam se i od samog ležanja u krevetu. Sećam se da mi je posteljina stalno bila mokra; spavanje je bilo nemoguće. Neprestano sam se pomerao da bi našao udobniji položaj, ali nisam uspevao. Samo sam se prevrtao i znojio kao lud.“

Netremice je gledao u stočić za kafu dok je govorio, nestalnog pogleda, prigušenog glasa. Deniz je posmatrala kako mu se jedna šaka steže u pesnicu, onda opušta, pa steže ponovo. Otvarala se i zatvarala kao vrata sećanja, dok su nasumične slike prolazile kroz šupljine.

„U to vreme, bio je set plastičnih vojnika koje sam video u Sirsovom katalogu. Set je sadržao tenkove, džipove, šatore i barikade - sve što je detetu potrebno za mali rat, i ne sećam se da sam išta želeo toliko celog mog života. Imao sam običaj da ostavim katalog otvoren na toj stranici kako ga mama ne bi propustila i kad sam konačno dobio taj set za rođendan, mislim da nikada nisam bio uzbuđeniji zbog poklona. Ali je moja spavaća soba bila mala - pre nego što sam ja stigao to je bila soba za šivenje - i nije bilo dovoljno mesta da ga postavim onako kako sam želeo, pa sam celu kolekciju popeo na tavan. Kad te noći nisam mogao da zaspim, otišao sam tamo.“

Konačno je podigao pogled, izmakao mu je žalostan uzdah, gorak i dugo potiskivan. Zavrteo je glavom kao da još uvek ne može da veruje. Deniz je dobro znala da ne treba ga ne prekida.

„Bilo je kasno. Prošla je ponoć kad sam se iskrao pored vrata njihove sobe do stepenica na kraju hodnika. Bio sam tako tih - znao sam svako mesto gde škripi pod i namerno sam ih izbegavao kako moji roditelji ne bi znali da sam gore. I nisu.“

Stavio je ruke na lice i nagnuo se napred, skrivajući lice pre nego što ih je ponovo pustio da padnu. Glas mu se zahuktavao.

„Ne znam koliko sam dugo gore ostao te noći. S tim vojnicima sam mogao satima da se igram a da to i ne primetim. Samo sam nastavljao da ih postavljam i bijem zamišljene bitke. Uvek sam bio narednik Mejson - vojnici su na dnu imali pečatirana imena - i kad sam video da jedan od njih nosi ime mog oca, znao sam da mora da bude heroj. Uvek je pobeđivao, bez obzira na raspodelu snaga. Suprotstavio bih mu deset ljudi i tenk i uvek bi uradio pravu stvar. U mojoj glavi, bio je neuništiv; izgubio bih se u svetu narednika Mejsona, bez obzira na to šta se dešavalo. Propustio bih večeru, zaboravio moje kućne zadatke... bilo je jače od mene. Čak i te noći, iako je bila vrela, nisam mogao da mislim ni na šta osim na te proklete vojnike. Valjda zato nisam osetio dim.“

Zastao je, a pesnica mu se konačno stegla i ostala tako. Deniz je osetila kako joj se grče mišići na vratu dok je on nastavljao.

„Jednostavno nisam osetio. Do dana današnjeg, ne znam zašto - čini mi se nemogućim da sam ga prevideo - ali jesam. Uopšte nisam shvatao šta se dešava sve dok nisam čuo moje roditelje kako istrčavaju iz sobe, uz užasnu gužvu. Urlali su i vikali za mnom, ali sećam se da sam mislio da će me naći tamo gde ne bi trebalo da budem. Neprestano sam čuo kako iznova i iznova dovikuju moje ime, ali previše sam se plašio da bih se javio.“

Njegove oči su preklinjale za razumevanje.

„Nisam hteo da me nađu gore - već su mi sto puta rekli da kad jednom odem u krevet, treba tamo i da ostanem celu noć. Ako me nađu, mislio sam da ću biti u gadnoj nevolji. Tog vikenda sam imao bejzbol utakmicu i znao sam da će me sigurno kazniti, pa umesto da izađem kad su me zvali, napravio sam plan da čekam dok ne siđu dole. Onda ću se iskrasti do kupatila i pretvarati se da sam tu bio sve vreme. Zvuči glupo, ali u to vreme, meni je imalo smisla. Ugasio sam svetlo i sakrio iza nekih kutija da sačekam. Čuo sam oca kako otvara vrata tavana, doziva me, ali sam ja ćutao sve dok konačno nije otišao. Na kraju su zvuci njihove potrage po kući utihnuli i tada sam krenuo ka vratima. Još uvek nisam znao šta se dešava, i bio sam zapanjen bleskom vreline i dima. Zidovi i plafoni su goreli, ali je izgledalo potpuno nestvarno; nisam odmah shvatio koliko je ozbiljno. Da sam tada projurio kroz vatru, verovatno bih uspeo da izađem, ali nisam. Samo sam zurio u vatru, razmišljajući koliko je čudno. Nisam bio čak ni uplašen.“

Tejlor je postao napet, nagnut nad stočićem u gotovo zaštitničkom stavu, dok mu je glas strugao.

„Ali to se gotovo odmah promenilo. Pre nego što sam shvatio šta se dešava, činilo se da se sve zapalilo i put je bio blokiran. Tada sam prvi put shvatio da se nešto užasno dešava. Bilo je toliko suvo da je kuća gorela kao sveca. Sećam se da sam pomislio kako vatra izgleda tako... živa. Izgledalo je kao da plamenovi tačno znaju gde se nalazim i prasak vatre je krenuo ka meni, obarajući me na zemlju. Počeo sam da vrištim za ocem. Ali on je već otišao i ja sam to znao. U panici sam se iskobeljao do prozora. Kad sam ga otvorio, video sam roditelje na prednjem travnjaku. Moja mama je nosila dugačku košulju a moj otac njegove bokserice i trčali su okolo u panici, tražeći i dozivajući me. Za trenutak ništa nisam mogao da kažem, ali kao da je moja mama osetila gde sam pa je podigla pogled ka meni. Još uvek mogu da vidim njene oči kad je shvatila da sam još uvek u kući. Postale su baš velike i prinela je ruku ustima a onda samo počela da vrišti. Tata je zastao u onome što je radio - bio je pored ograde - i on me je video. Tada sam počeo da plačem.“

Na sofi, suza se skotrljala iz njegovog oka ne trepćući, iako se činilo da on to ne primećuje. Deniz je u stomaku bilo muka.

„Moj tata... moj veliki snažni tata je dotrčao preko travnjaka u sekundi. Do tada je veći deo kuće goreo i mogao sam da čujem kako se stvari ruše i eksplodiraju na donjem spratu. Prodiralo je u tavan i dim je postao prilično gust. Mama je vikala na tatu da uradi nešto a on je dotrčao tačno ispod prozora. Sećam se da je vrištao: *Skoči, Tejlоре Uhvatiću te Obećavam!* Ali umesto da skočim, počeo sam da plačem sve jače. Prozor je bio na visini od barem šest metara i jednostavno mi je izgledalo suviše visoko da sam bio siguran da ću umreti ako pokušam. *Skoči, Tejlоре! Uhvatiću te!*, nastavio je da više ponovo i ponovo: *Skoči! Hajde!* Moja mama je vrištala još glasnije i plakao sam dok konačno nisam doviknuo da se plašim.“

Tejlor je teško progutao.

„Što me je više otac dozivao da skočim, postajao sam sve više paralizovan. Mogao sam da osetim strah u njegovom glasu i kako se moja mama gubi a ja sam samo nastavio da vrištim da ne mogu, da se plašim. I bio sam, iako sam sada siguran da bi me uhvatio.“

Mišić na vilici mu se trzao ritmično, oči sa spuštenim kopcima, neprozirne. Udario je pesnicom sebe u nogu.

„Još uvek mogu da vidim očevo lice kad je shvatio da neću skočiti - obojica smo to shvatili istovremeno. U očima mu je bio strah, ali ne za sebe. Prestao je da viče i spustio je ruke i sećam se da njegove oči nijednog trenutka nisu napuštale moje. Bilo je kao da je vreme stalo baš tada - bili smo samo nas dvojica. Više nisam čuo mamu, nisam osećao vrelinu, nisam osećao dim. Mogao sam da mislim samo o mom ocu. Onda, je klimnuo glavom blago, skoro neprimetno i obojica smo znali šta će uraditi. Konačno se okrenuo i počeo da trči prema ulaznim vratima.

Kretao se toliko brzo da moja mama nije imala vremena da ga zaustavi. Do tada je kuća bila u potpunosti u plamenu. Vatra me je okruživala a ja samo stajao na prozoru, suviše zaprepašćen da bih vrištao.“

Tejlor je pritisnuo donji deo dlana na zatvorene oči. Kad je spustio ruke u krilo, naslonio se nazad na dalji deo sofe, kao da ne želi da završi priču. S velikim naporom je nastavio.

„Mora da je prošlo manje od minuta pre nego što je stigao do mene, ali se činilo kao večnost. Čak i sa glavom proturenom kroz prozor jedva se disalo. Dim je bio svuda. Vatra je bila zaglušujuća. Ljudi misle da su požari tihi, ali nisu. Kad požar guta stvari zvuči kao da đavoli vrište u agoniji. Uprkos tome, čuo sam očev glas u kući kako me doziva i govori da dolazi.“

Tejlorov glas je prepukao i okrenuo se da sakrije suze što su počele da mu teku niz lice.

„Sećam se da sam se okrenuo i video ga kako juri prema meni. Zapaljen. Njegova koža, ruke, lice, kosa - sve. Samo ljudska vatrena lopta koja juri prema meni, dok ga vatra jede, on protrčava kroz plamenove. Ali nije vrištao. Samo je jurnuo ka meni, gurajući me prema prozoru, govoreći, 'Idi, sine.' Naterao me je kroz prozor, držeći me za zglobove. Kad sam visio celom težinom, konačno me je pustio. Pao sam dovoljno jako da slomim kosku u članku - čuo sam je kako puca dok sam padao na leđa, gledajući naviše. Kao da je Bog želeo da vidim šta sam uradio. Video sam oca kako povlači unutra zapaljenu ruku...”

Tejlor je tu stao, nije bio u stanju da nastavi. Deniz je zaleđena sedela u stolici, sa suzama u očima i knedlom u grlu. Kad je ponovo progovorio, glas mu je bio jedva čujan i drhtao je kao da mu napori da uguši jecaje kidaju telo.

„Nikada nije izašao napolje. Sećam se da me je majka odvlačila od kuće, još uvek vrišteći, a do tada sam vrištao i ja.”

Čvrsto je zatvorio oči i podigao bradu ka plafonu.

„Tata... ne...” , dozivao je promuklo.

Zvuk njegovog glasa je odjeknuo u sobi kao pucanj.

„Izađi, tata!”

Dok se Tejlor grčio u sebi, Deniz se instinktivno približila, obavijajući ga rukama dok se ljuljao napred-nazad, a isprekidani jecaji postali su gotovo nerazumljivi.

„Molim te, Bože... daj mi da to uradim ponovo... molim te... skoćiću... molim te, Bože... ovaj put ću skoćiti... molim te neka izađe...”

Deniz ga je grlila svom snagom, njene suze padale su nesmetano na njegov vrat i leđa dok je pristikala svoje lice uz njega. Nešto kasnije nije se čulo ništa osim otkucaja njegovog srca i pucketanja sofe dok se ljuljao u ritmičkom transu, neprestano šapućući iznova i iznova...

„Nisam hteo da ga ubijem...”

Dvadeset osam

Deniz je držala Tejlora sve dok konačno nije utihnuo, istrošen i iscrpljen. Onda ga je pustila i otišla u kuhinju, trenutak kasnije vratila se sa limenkom piva, nešto na čemu se istrošila kad je kupila kola.

Nije znala šta još da uradi, niti je imala ikakvu ideju šta da kaže. Čula je strašne stvari u svom životu, ali ništa poput ovog. Tejlor je podigao pogled sa sofe dok mu je pružala pivo; s gotovo umrtvljenim izrazom lica otvorio je pivo, onda ga spustio u krilo obavijajući ga obema rukama.

Pružila se i spustila ruku na njegovu nogu i on je uzeo u svoju.

„Jesi li dobro?“, pitala je.

„Ne“, odgovorio je iskreno, „ali, onda, to možda nikad nisam ni bio.“

Stegnula mu je ruku.

„Verovatno ne“, složila se. Bledo se nasmešio. Nekoliko trenutaka su sedeli u tišini pre nego što je konačno progovorila.

„Zašto večeras, Tejlore?“ Iako je mogla da pokuša da ga odgovori od krivice koju još uvek oseća, intuitivno je znala da sada nije vreme. Nijedno od njih dvoje nije bilo spremno da se suoči sa tim demonima.

Odsutno je vrteo limenku u rukama. „Razmišljao sam o Miču sve od kad je umro i kako Melisa odlazi. Ne znam... Osećao sam se kao da počinje živog da me izjeda.“

Oduvek jeste, Tejlore.

„Zašto ja, onda? Zašto ne neko drugi?“

Nije odmah odgovorio, ali kad je pogledao u plavim očima se videlo jedino žaljenje.

„Zato“, rekao je s nepogrešivom iskrenošću, „što mi je stalo do tebe više nego što mi je ikad bilo stalo do ikog drugog.“

Na njegove reči, dah joj je stao u grlu. Kad nije progovorila, Tejlor je nevoljno povukao ruku na isti način kao što je to jednom uradio na karnevalu.

„Imaš svako pravo da mi ne veruješ“, priznao je. „Ja verovatno ne bih, s obzirom na to kako sam se poneo. Žao mi je zbog toga - zbog svega. Pogrešio sam.“ Zastao je. Vrhom palca je skinuo poklopac sa limenke u rukama. „Voleo bih da mogu da objasnim zašto sam uradio te stvari koje sam uradio, ali iskreno ne znam. Toliko dugo lažem sebe da više nisam siguran da bih prepoznao istinu čak i da je vidim. Sve što sigurno znam je da sam zeznuo najbolju stvar koju sam imao u životu.“

„Da, jesi“, složila se, izazvavši nervozan smeh kod Tejlora.

„Pretpostavljam da druga šansa ne dolazi u obzir, je li da?“

Deniz je ćutala, odjednom svesna da se negde u toku večeri, njen bes prema Tejloru raspršio. Bol je još uvek bio prisutan, kao i strah od onoga što može da dođe. Na neki način je osećala istu strepnju kao kad ga je prvi put upoznala, i na neki način i jeste.

„Tu si iskoristio pre mesec dana“, rekla je mirno. „Sada si verovatno negde među dvadesetim.“

U njenom glasu je čuo neočekivani tračak ohrabrenja i pogledao je ka njoj, jedva da je skrivao nadu.

„Toliko loše?“

„Gore“, rekla je smešeći se. „Da sam kraljica, verovatno bih ti naredila da ti odseku glavu.“

„Nema nade, znači?“

Da li ima? Sve se svodilo na to, zar ne?

Deniz je oklevala. Osećala je kako joj se tvrdoglava odlučnost topi dok su njegove oči držale njen pogled, govoreći mnogo rečitije od bilo kojih reči koje bi mogao reći. Najednom su je preplavila sećanja na sve lepe stvari koje je učinio za nju i Kajla, oživljavajući osećanja na kojima je toliko radila da ih potisne proteklih nekoliko nedelja.

„Nisam baš tako rekla“, konačno je odgovorila. „Ali ne možemo samo da nastavimo tamo gde smo stali. Ima puno toga što moramo da proradimo prvo i neće biti lako.“

Trebalo je nekoliko trenutaka da reči dopru do njega i kad je shvatio da mogućnost još uvek postoji - koliko god bleđa bila - Tejlor je osetio kako ga preliva talas olakšanja. Kratko se nasmešio pre nego što je spustio limenku na sto.

„Žao mi je, Deniz“, ponovio je od srca. „Žao mi je zbog onoga što sam učinio Kajlu takođe.“

Samo je klimnula glavom i uzela ga za ruku.

Sledećih nekoliko sati razgovarali su s novom otvorenošću. Tejlor joj je ispričao o poslednjih nekoliko nedelja: o njegovim razgovorima sa Melisom i šta je rekla njegova majka; o svađi sa Mičom one noći kad je poginuo. Ispričao joj je kako je Mičova smrt vaskrsela sećanja na očevu smrt i - uprkos svemu - dugotrajnoj krivici zbog obe smrti.

Uporno je pričao dok je Deniz slušala, nudeći podršku kad mu zatreba, povremeno postavljajući pitanja. Bilo je skoro četiri izjutra kad je ustao da ide; Deniz ga je ispratila do vrata i posmatrala kako odlazi.

Dok je oblačila pidžamu, razmišljala je kako i dalje ne zna kuda njihova veza može da krene odavde - razgovaranje o stvarima ne znači i dela, upozoravala je sebe. Može da ne znači ništa, može da znači sve. Ali je znala da nije samo njena odluka da mu da još jednu priliku. Kao što je bilo i od početka i jeste - pomislila je dok su joj se kapci sklapali - još uvek Tejlorova odluka.

Sledećeg popodneva je pozvao da pita da li je u redu da svrati.

„Hteo bih da se izvinim i Kajlu“, rekao je. „I uostalom, imam nešto da mu pokažem.“

Još uvek iscrpljena od prethodne noći, želela je još vremena da razmisli o stvarima. To joj je bilo potrebno. Kao i njemu. Ali se na kraju nerado složila, više radi Kajla nego zbog sebe. Znala je da će Kajl biti presrećan da ga vidi.

Kad je spustila slušalicu, međutim, pitala se da li je uradila pravu stvar. Napolju je dan bio u punom jeku; pro hladno jesenje vreme stiglo je svom snagom. Lišće je blistalo u svojim bojama: crvena, narandžasta i žuta eksplodirale su na granama, pripremajući se za poslednji pad do rosom pokrivena trave. Uskoro će dvorište biti prekriveno izbledelim ostacima leta.

Sat kasnije Tejlor je stigao. Iako je Kajl bio u prednjem dvorištu, mogla je da čuje njegove uzbuđene vriske preko zvuka slavine.

„Mama Tejer je ovde!“

Ostavljajući krpu za sudove sa strane - upravo je završavala sa sudovima od doručka - izašla je na ulazna vrata, još uvek se osećajući pomalo nelagodno. Otvarajući ih, videla je Kajla kako juriša prema Tejlorovom kamionetu; čim je Tejlor izašao, Kajl mu je skočio u ruke, dok mu je lice blistalo, kao da Tejlor nikada nije ni odlazio. Tejlor ga je dugo grlio i spustio ga je kad je Deniz prišla.

„Zdravo tamo“, rekao je tiho.

Prekrstila je ruke. „Ćao, Tejlоре.“

„Tejer je ovde!“, rekao je Kajl trijumfalno, hvatajući se za Tejlorovu nogu. „Tejer je ovde!“

Deniz se škrto nasmešila. „Naravno da jeste, dušo.“

Tejlor je pročistio grlo, osećajući njenu nelagodu i pokazao preko ramena.

„Zgrabio sam par stvari iz prodavnice na putu ovamo. Ako je u redu da ostanem neko vreme.“

Kajl se glasno nasmejao, potpuno opijen Tejlorovim prisustvom. „Tejer je ovde“, reče ponovo.

„Mislim da nemam puno izbora“, rekla je iskreno.

Tejlor je zgrabio kesu s namirnicama iz kabine kamioneta i uneo je unutra. U kesi su bili sastojci za paprikaš: govedina, krompir, šargarepa, celer i crni luk. Razgovarali su nekoliko minuta, ali pošto je izgleda osetio njen podvojeni stav o njegovom prisustvu, konačno je izašao napolje sa Kajlom koji je odbijao da se odvoji od njega. Deniz je počela da sprema obrok, zahvalna što je konačno sama. Ispekla je meso i oljuštila krompir, isekla šargarepu, celer i crni luk i sve to bacila u veliku šerpu s vodom i začинима. Monotonija posla je delovala umirujuće, smirivala je njene uskovitlane emocije.

Dok je stajala nad sudoperom, međutim, povremeno je bacala pogled napolje, posmatrajući Tejlora i Kajla kako se igraju u gomili prašine gde su obojica gurala Tonka kamione napred-nazad, gradeći zamišljene puteve. Ipak, uprkos tome što su izgledali da se sjajno slažu, još jednom je pogodio parališući osećaj nesigurnosti u vezi sa Tejlorom; sećanja na bol koji je naneo njoj i Kajlu izbio je na površinu s novom jasnoćom. Može li da mu veruje? Da li će se promeniti? Može li se promeniti?

Dok je gledala, Kajl se popeo na Tejlora dok je čučao, prekrivajući ga prašinom. Mogla je da čuje Kajlov smeh; mogla je da čuje i Tejlorov smeh.

Dobro je ponovo čuti taj zvuk...

Ali...

Deniz je zatresla glavom. *Čak i ako mu je Kajl oprostio, ja neću zaboraviti. Povredio nas je jednom, može to da učini ponovo.* Neće sebi dozvoliti da se toliko zaljubi ovaj put. Neće se prepustiti.

Ali izgledaju tako slatko zajedno.

Ne prepuštaj se, upozorila je sebe.

Uzdahnula je, odbijala je da dopusti da unutrašnji monolog dominira njenim mislima. Dok se paprikaš kuvao na laganoj vatri, postavila je sto a onda pospremila dnevnu sobu pre nego što joj je ponestalo stvari koje treba uraditi.

Odlučivši da sedne napolju, izašla je na hladan, svež vazduh i sela na stepenice trema. Mogla je da vidi Kajla i Tejlora još uvek zanesene u igranje.

Uprkos debelom džemperu s visokim okovratnikom, štipanje u vazduhu je nateralo da prekrsti ruke. Iznad njene glave, jato gusaka u trouglastoj formaciji je proletelo krećući se ka jugu dok ne prođe zima. Pratila ih je druga grupa koja, činilo se, jedva sustiže prvu. Dok ih je posmatrala, primetila je da joj dah izlazi u vidu pare. Temperatura je pala od jutros; hladan talas što je duvao sa srednjeg zapada spustio se kroz nisko područje Severne Karoline.

Posle nekog vremena, Tejlor je bacio pogled prema kući i video je, nasmešio se da bi joj to stavio do znanja. Kratko je mahnula rukom pre nego što je ponovo zavukla ruke u toplinu rukava. Tejlor se nagnuo blizu Kajla i pokazao bradom, podstičući Kajla da se okrene u njenom pravcu. Kajl je mahnuo srećno i obojica su stajali. Tejlor je otresao farmerice dok su išli prema kući.

„Vas dvojica izgledate kao da ste se zabavljali“, rekla je.

Tejlor se iskezio, zaustavljajući se na nekoliko koraka od nje. „Mislim da ću dići ruke od preduzimačkog posla i početi da gradim gradove u prašini. Mnogo je zabavnije i lakše se radi s ljudima.“

Nagnula se prema Kajlu. „Jesi li se zabavio, zlato?“

„Da“, rekao je, klimajući glavom oduševljeno. „Bilo je zabavno.“ (*Bio je bavno*)

Deniz je ponovo pogledala Tejlora. „Paprikaš neće biti gotov još malo. Tek sam sad sve stavila, tako da imate dosta vremena ako želite da ostanete napolju.“

„Tako sam i mislio, ali mi treba čaša vode da sperem prašinu.“

Deniz se nasmešila. „Hoćeš li da popiješ i ti nešto, Kajle?“

Međutim, umesto da odgovori, Kajl joj je prišao bliže ispruženih ruku. Gotovo se prilepivši za nju, obavio je ruke oko Denizinog vrata.

„Šta nije u redu, dušo?“, pitala je Deniz, naglo zabrinuta. Zatvorenih očiju, Kajl je još jače stegnuo i ona ga je instinktivno zagrlila.

„Hvala, mama. Hvala ti...“ (*Faja, mama. Faja ti*)

Za šta?

„Dušo, šta nije u redu?“, opet ga je pitala.

„Faja“, rekao je Kajl ponovo, ne slušajući. „Faja, mama.“

Ponovio je treći i četvrti put zatvorenih očiju. Tejloru je osmeh nestao s lica.

„Dušo“, pokušala je Deniz još jednom, ovaj put nešto očajnije, odjednom osetivši nalet straha od onoga što se dešava.

Kajl, izgubljen u sopstvenom svetu, nastavio je da je čvrsto grli. Deniz je uputila Tejloru 'vidi šta si uradio' pogled kad je odjednom Kajl ponovo progovorio, s istim tonom zahvalnosti u glasu.

„Jojim te, mama.“

Trebao joj je trenutak da shvati šta pokušava da joj kaže i osetila je kako joj se koža na vratu diže.

Volim te, mama.

Deniz je u šoku zatvorila oči. Kao da je znao da još uvek ne veruje u to što čuje, Kajl je pojačao stisak oko nje, stežući je užasno jako, i rekao po drugi put.

„Jojim te, mama.“

O, moj bože...

Neočekivane suze su krenule iz njenih očiju.

Pet godina je čekala da čuje te reči. Pet dugih godina bila je lišena nečeg što drugi roditelji uzimaju zdravo za gotovo, jednostavne izjave ljubavi.

„I ja tebe volim, zlato... puno te volim.“

Izgubljena u trenutku, zagrlila je Kajla onoliko čvrsto koliko je on držao nju.

Nikada ovo neću zaboraviti, pomislila je, pamteći dodir Kajlovog tela, njegov miris malog dečaka, njegove zastajkujuće čudesne reči. Nikad.

Gledajući ih zajedno, Tejlor je stajao po strani, jednako opčinjen trenutkom kao i ona. Činilo se da je i Kajl znao da je uradio nešto kako valja i kad ga je konačno pustila, okrenuo se ka Tejloru s osmehom na licu. Deniz se nasmejala na njegov izraz, zarumenjenih obraza. Okrenula se da pogleda Tejlora, lica ispunjenog čuđenjem.

„Da li si ga ti naučio da to kaže?“

Tejlor je zatresao glavom. „Nisam ja. Samo smo se igrali.“

Kajl se od Tejlora okrenuo ponovo ka majci, s istim radosnim izrazom na licu.

„Faja, mama“, rekao je jednostavno. „Tejer tuče.“

Tejlor je kod kuće...

Onog trenutka kad je to izgovorio, Deniz je obrisala suze s obraza, blago drhtavom rukom i za trenutak je vladala tišina. Ni Deniz ni Tejlor nisu znali šta da kažu. Iako je Denizin šok bio očigledan, Tejloru je izgledala apsolutno predivno, lepša nego iko koga je video. Tejlor je spustio pogled i dohvatio grančicu na podu a onda je odsutno okretao između prstiju. Podigao je pogled ka njoj, a onda nazad do grančice, a onda ponovo ka Kajlu pre nego što je konačno sreo i zadržao njen pogled s mirnom odlučnošću.

„Nadam se da je u pravu“, rekao je Tejlor, glas mu je bio blago napukao. „Jer te i ja volim.“

Bio je to prvi put da je ikada rekao te reči njoj, ili bilo kome. Iako je zamišljao da ih je teško reći, nisu bile teške. Nikada ni za šta nije bio toliko siguran.

Deniz je gotovo mogla da oseti Tejlorova osećanja dok se pružao ka njenoj ruci. U omami, ona je uzela, dopuštajući mu da je povuče na noge, privlačeći je sebi. Nagnuo je glavu, polako je pomerajući bliže i pre nego što je shvatila šta se dešava, osetila je njegove usne na svojim zajedno sa toplinom njegovog tela. Nežnost poljupca je, činilo joj se, trajala večno sve dok nije zario lice u njen vrat.

„Volim te, Deniz“, šapnuo je ponovo. „Mnogo te volim. Učiniću sve za drugu šansu i ako mi je pružiš, obećavam da te nikada više neću napustiti.“

Deniz je zatvorila oči, puštajući ga da je drži pre nego što se konačno povukla. S malo prostora između njih, okrenula se i za trenutak Tejlor nije znao šta da misli. Stegnuo joj je ruku, osluškujući njeno disanje. Ipak, još uvek nije progovorila.

Iznad njih, jesenje sunce se spuštalo. Kumulativni oblaci, kotrljajući se u belo i sivoj boji, lebdeli su mirno, pomerajući se sa vetrom. Na horizontu, nazirali se se tamni oblaci, crni i gusti. Za sat vremena biće kiša, gusta i teška. Ali do tada će oni biti u kuhinji, slušajući kišne kapi kako bubnje po limenom krovu, posmatrajući kako se para s njihovih tanjira uvija prema plafonu.

Deniz je uzdahnula i ponovo okrenula ka Tejloru. Voli je. Toliko je jednostavno. I ona voli njega. Krenula je prema njegovom naručju znajući da nadolazeća oluja nema nikakve veze sa njima.

Epilog

Ranije tog dana Tejlor je vodio Kajla na pecanje. Deniz je odlučila da ostane kod kuće; imala je još stvari da uradi po kući pre nego što Džudi stigne na ručak i, uostalom, trebala joj je mala pauza. Kajl sada ide u vrtić i mada je prešao veliki put protekle godine, još uvek ima poteškoća da se prilagodi školi po prvi put. Nastavila je da radi s njim na govoru svakodnevno, ali je takođe davala sve od sebe da mu pomogne u drugim veštinama kako bi mogao da drži korak sa svojim vršnjacima. Na sreću, nedavni prelazak u novu kuću mu izgleda uopšte nije smetao. Voleo je svoju novu sobu, koja je bila mnogo veća od one u kojoj je bio u njihovoj prvoj kući u Identonu i obožavao je to što ima pogled na reku. Morala je da prizna, i ona je to volela. S mesta gde je sedela na tremu, mogla je da vidi Tejlora i Kajla kako sede na zaštitnom zidu obale sa štapovima u rukama. Čežnjivo se nasmešila, razmišljajući kako prirodno izgledaju zajedno. Kao otac i sin, što naravno i jesu.

Posle venčanja Tejlor je i zakonski usvojio Kajla. Kajl je na malom intimnom venčanju održanom u episkopalnoj crkvi nosio prstenje. Nekoliko prijatelja je došlo iz Atlante i Tejlor je pozvao desetak drugih iz grada. Melisa je bila kuma a Džudi je briskala suze na svom sedištu u prvom redu dok su se razmenjivali prstenovi. Posle ceremonije Tejlor i Deniz su se odvezli u Okrako i medeni mesec proveli u malom pansionu što je gledao na okean. Prvog jutra posle venčanja, ustali su pre sunca i izašli u šetnju po plaži. Morsko prase jahalo je na talasima nedaleko od obale dok su posmatrali izlazak sunca. Dok je Tejlor stajao iza nje, s rukama na njenom struku, Deniz je samo naslonila glavu nazad, osećajući toplinu i sigurnost dok je nastajao novi dan.

Kad su se vratili s medenog meseca, Tejlor je iznenadio Deniz setom nacрта koje je sam uradio. Planovi su prikazivali ljupku nisku seosku kućicu na vodi s belim tremovima zajedno sa sedištima na prozorima, modernom kuhinjom i parketom. Kupili su zemljište na periferiji grada i počeli gradnju u roku od mesec dana; preselili su se u nju malo pre nego što je počela školska godina.

Deniz je takođe prestala da radi u Osmicama; ona i Tejlor su sada povremeno odlazili u restoran na večeru, jedino da bi posetili Reja. On je bio isti kao i uvek; činilo se da ne stari i kad su odlazili uvek se šalio da može da se vrati na posao kad god poželi. Posao joj nije nedostajao, uprkos Rejevom dobrom smislu za humor.

Iako je Tejlor i dalje patio od povremenih noćnih mora, iznenadio ju je svojom predanošću tokom prošle godine. Uprkos odgovornostima koje idu uz gradnju kuće, dolazio je kući na ručak svaki dan i odbijao da radi posle šest. Prošlog proleća je bio trener Kajlovom timu za tajbol - Kajl nije bio najbolji igrač ali nije bio ni najgori -- i svaki vikend su provodili kao porodica. Tokom leta su išli na putovanje do Diznilenda; za Božić su kupili polovan džip čiroki.

Nedostajala je samo bela drvena ograda a i to će biti sledeće nedelje.

Čula je da je tajmer pozvonio u kuhinji i ustala sa stolice. Pita s jabukama bila joj je u rerni i izvadila je, stavljajući je na radni sto. Na šporetu se kuvala pileća čorba i njen slankasti miris je lebdeo kućom.

Njihova kuća. Makejdenovi. Iako je udata tek nešto više od godinu dana, još uvek je uživala u tom zvuku. Deniz i Tejlor Makejden. Imalo je dobar prizvuk, čak iako ona to kaže.

Promešala je čorbu - kuvala se već sat vremena i meso je već počelo da se odvaja od kostiju. Iako je Kajl i dalje u većini slučajeva izbegavao da jede meso, pre nekoliko meseci ga je naterala da proba piletinu. Bunio se čitav sat pre nego što je uzeo jedan zalogaj; tokom sledećih nekoliko nedelja postepeno je počeo da jede više. Sada, ovakvim danima, jeli su kao porodica i svi su jeli istu hranu. Baš kao što porodica i treba.

Porodica. I taj zvuk joj se dopadao.

Bacajući pogled kroz prozor, videla je da Tejlor i Kajl pristižu preko travnjaka ka kolibi gde drže štapove za pecanje. Gledala je Tejlora kako kači svoj štap a onda je uzeo i Kajlov. Kajl je spustio kutiju s mamcima na pod unutra a Tejlor ju je šutnuo vrhom čizme. Trenutak kasnije penjali su se uza stepenice trema.

„Ćao, mama“, zacvrkutao je Kajl.

„Jeste li upecali nešto?“, pitala je.

„Ne. Nema ribe.“

Kao i sve ostalo u njenom životu, i Kajlov govor se neverovatno popravio. Nikako nije bio savršen, ali je postepeno premošćavao jaz između sebe i svojih vršnjaka u školi. Što je još važnije, prestala je toliko da brine o tome.

Tejlor je poljubio Deniz dok je Kajl ulazio u kuću.

„Pa, gde je dečkić?“, pitao je Tejlor.

Klimnula je glavom prema uglu trema. „Još uvek spava.“

„Zar nije trebalo da se probudi do sada?“

„Za neki minut. Uskoro će ogladneti.“

Zajedno su prišli korpi u uglu i Tejlor se nagnuo preko nje, gledajući izbliza, to je bilo nešto što je stalno radio kao da ne može da veruje da je bio odgovoran za doprinos u stvaranju novog života. Posegnuo je i nežno rukom prošao kroz sinovljevu kosu. Sa sedam nedelja jedva da je uopšte i imao.

„Izgleda tako mirno“, šapnuo je, gotovo sa strahopoštovanjem. Deniz je spustila ruku na Tejlorovo rame, nadajući se da će jednog dana biti isti otac.

„Prelep je“, rekla je.

Tejlor je preko ramena pogledao ženu koju voli, a onda se vratio nazad ka sinu. Nagnuo se bliže i poljubio ga u čelo.

„Jesi li to čuo, Miče? Tvoja mama misli da si prelep.“